

**Pauli Offredi ... in librum Aphorismorum Hippocratis commentaria
aphoristica, ad methodum analyticam redacta / Cum Graeco textu,
Latinaeque ejus interpretatione ... Nunc primum in lucem edita.**

Contributors

Offredi, Paul, 1582-1618.
Hippocrates. Aphorisms
Hippocrates. Aphorisms.

Publication/Creation

Aureliae Allobrogum : Petrus de la Roviere, 1606.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/pxtfr7a8>

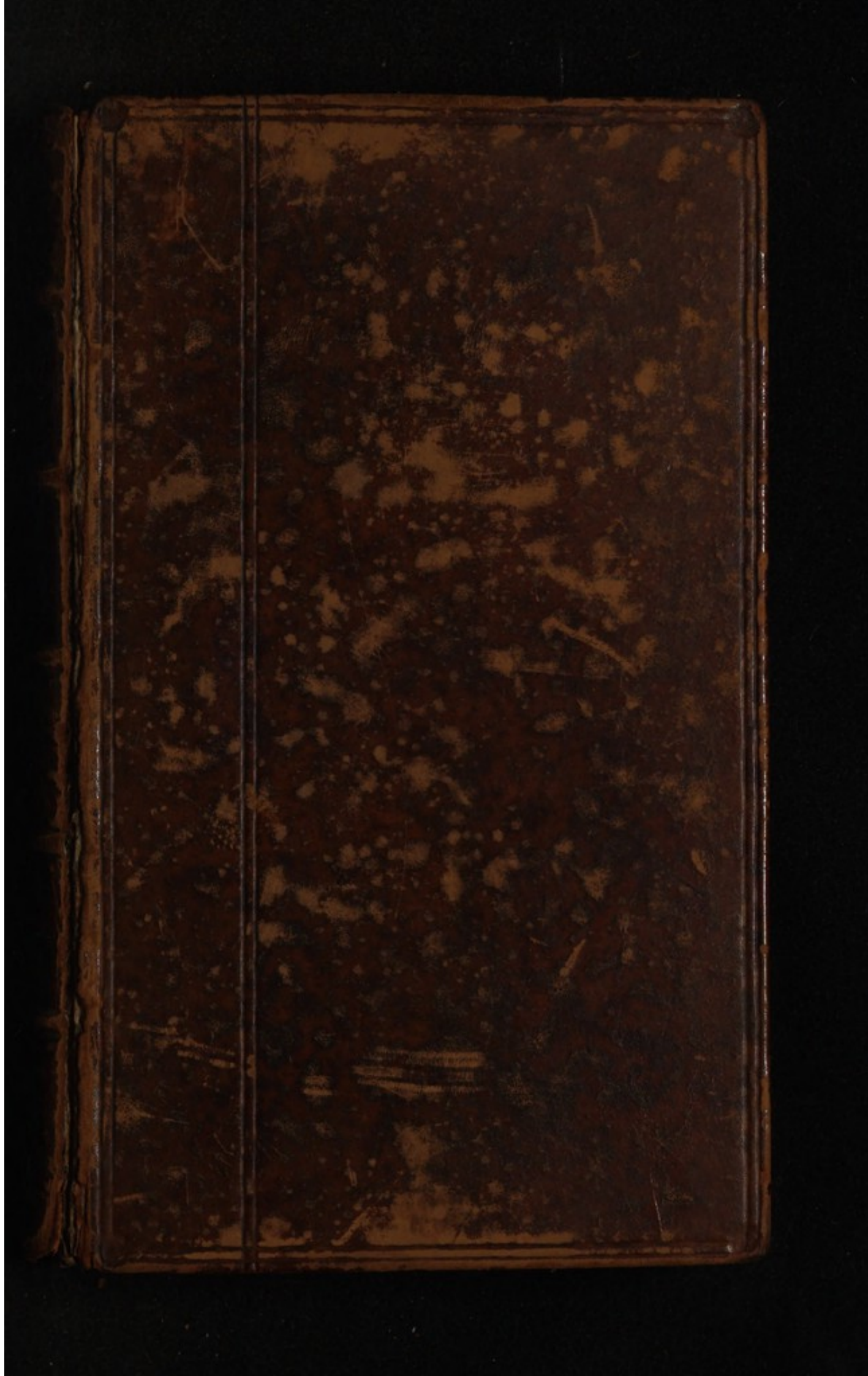
License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

**wellcome
collection**

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

HIPPOCRATIS
APHORISMI

PAULUS
OFFREDUS

MDCVI

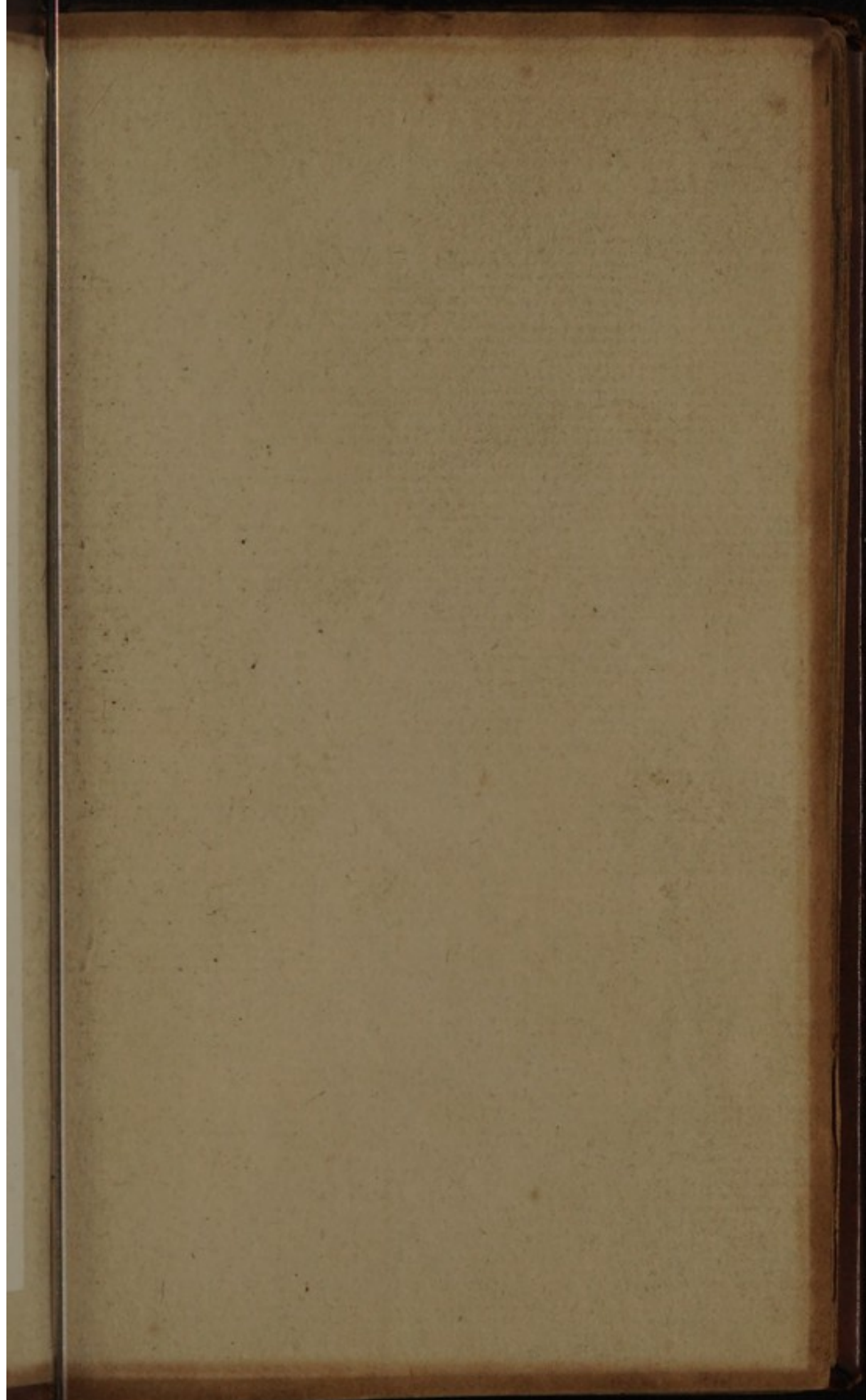
The Library of the
Wellcome Institute for
the History of Medicine

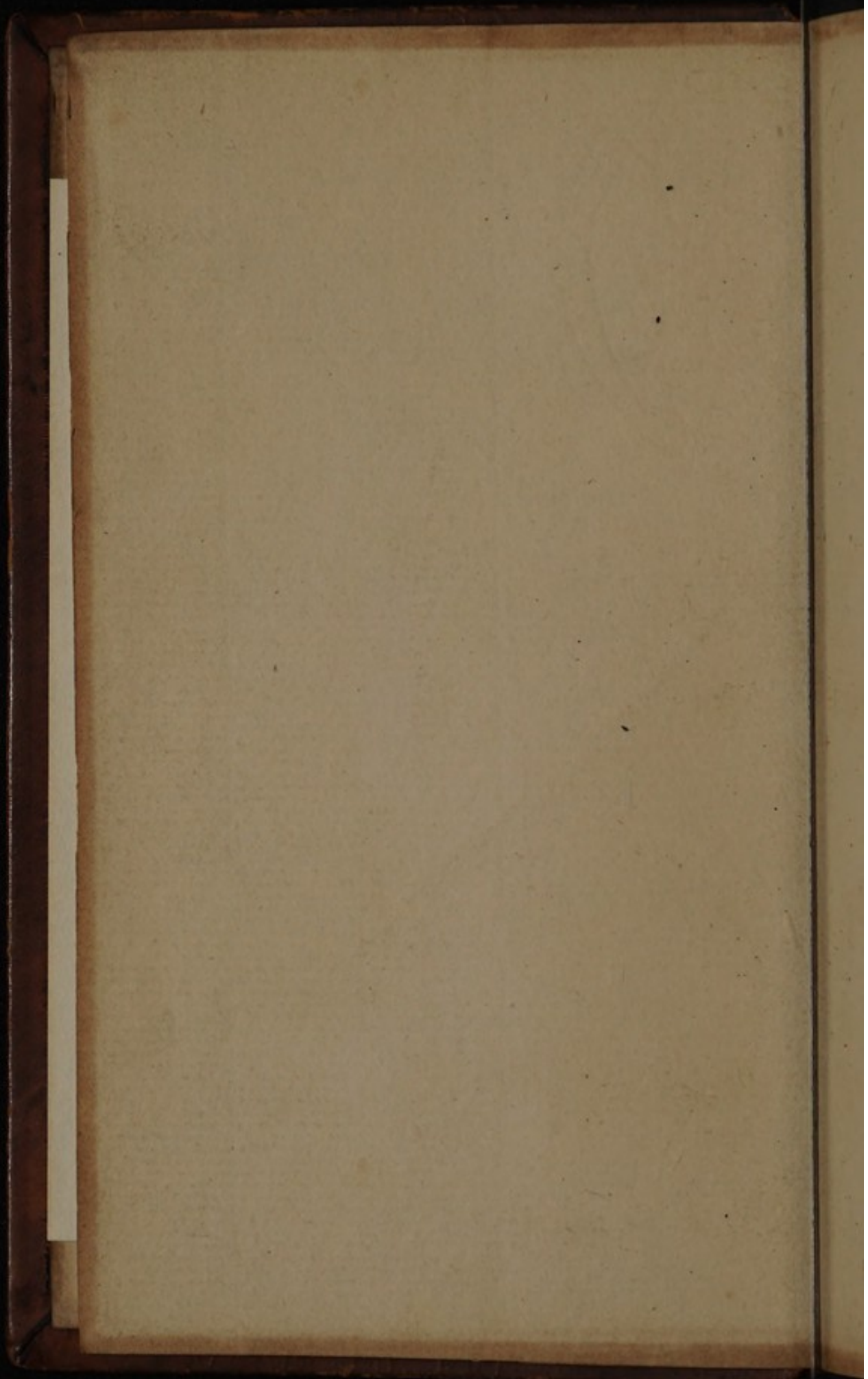
MEDICAL SOCIETY
OF LONDON

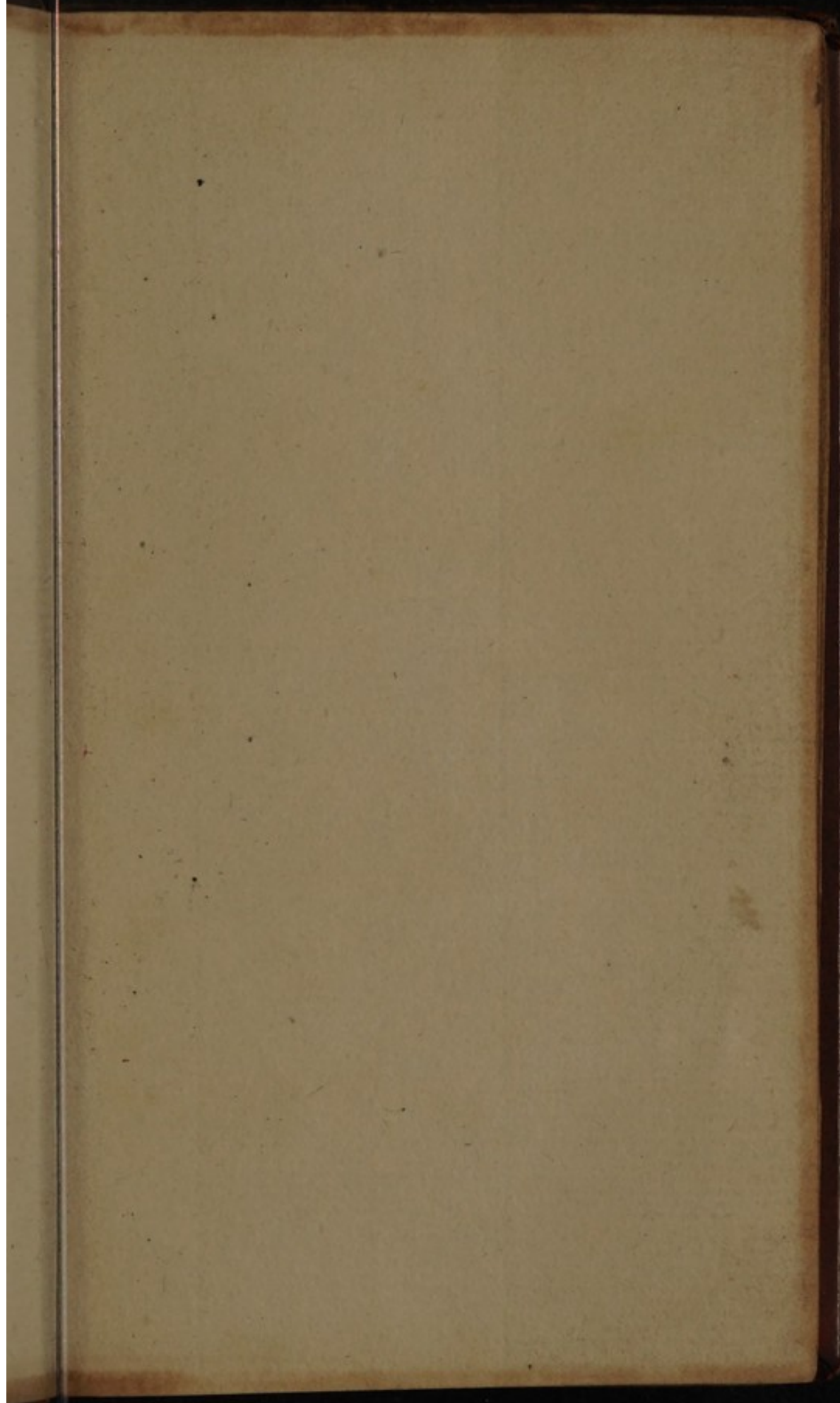
Accession Number

Press Mark

HIPPOCRATES

65451/A

PA

IN

A

C

ME

TO

TO

olim in scriptis p. 15.
PAVLI OFFREDI

MEDICINÆ
DOCTORIS,

IN LIBRVM APHO-
RISMORVM HIPPOCRA-
tis commentaria
aphoristica,

AD METHODVM
Analyticam redacta.

Cum Græco textu, Latinæque eius
interpretatione, & Indice
locupletissimo.

NUNC PRIMUM IN LUCEM EDITA.

AVRELIAE ALLOBROGVM.

Excudebat Petrus de la Rouiere.

ANNO M. DCVI. ad

Handwritten text at the top of the page, possibly a title or date, which is mostly illegible due to fading and ink bleed-through.

IN LIBRARIIS
POTIORUM

IN LIBRARIIS
RISMONUM

ALIA
SIBI

DE
SIBI

DE
SIBI

DE
SIBI

ALLEGORIAM
SIBI

Handwritten text at the bottom of the page, possibly a date or signature, which is mostly illegible.

XVIII 5

D.

O

D

cl

ri

PA

stan

sim

VIRO NOBILI,
D. M A R C O
O F F R E D O, M E-
D I C I N Æ D O C T O R I
clarissimo, Parenti suo plu-
rimùm colendo,

PAVLVS OFFREDVS
FILIVS S.P.D.

N offero tibi,
Pater obseruan-
de, specimen lu-
cubrationũ mea-
rum, serum for-
sit an, at serum cultus in te mei te-
stimonium, imò ne serum quidem,

si unum id cum illis, quibus me
plena manu cumulare pergis, be-
neficiis conferatur: sed religiosum
animi nostri in te affectum, scio,
spectabis. Nec verò tam ipse offe-
ro, quàm tenellus hic partus noster
oculos in te sponte conijcit, quem,
nature quodam instinctu haud
fallaci, educatorem unicum iure
agnoscit. In eo si quid formæ, si quid
virium, id muneris tui est uniuersum,
qui hanc ipsam lucem, qua
nunc singulari Dei beneficio per te
fruor, mihi nō antiquiorem, quàm
nobilissimæ artis tuæ rudimentum
esse voluisti: in qua deinceps for-
mare me, firmarèque perrexisti,
magna sanè cura & studio. Exci-
pe igi-

pe igitur
hunc
nostrum
dam
indulgentiam
quem
tuos
plecti
chari
1606

pe igitur, quaeso, & agnosce fœtum
hunc qualemcunque, sic animum
nostrum excitabis ad maiora quæ-
dam & grauiora connitentem:
indulgeat modò vitam Deus,
quem supplex veneror, ut te ac
tuos benignitate semper sua com-
plectatur. Aue & vale, Pater
charissime. E Museo. Cal. Mart.
1606.

93

LECTORI BENE.
VOLO.

SCIO equidem, Lector, quàm plurimos in eruendis, poliendis, ac pro dignitate ornandis lapillis, gemmisque pretiosissimis, in hoc aphorismorum thesauro latentibus, insudasse: nec immeritò, cum hîc vel actu, vel potestate habeatur quicquid eximiũ & illustre, ars medica ambitu suo cõplectitur: vnde & à Suida, Hippocratis aphorismos *σύνεστιν ἀνδραπίνων ὑπολαίνειν*, dictũ bene. Hanc ob causam, ipse quoque penetralium huius aurei libelli visendorum, non vulgari accẽsus desiderio, singulos aphorismos diligentius excutere, & ad rationis trutinam, qua potui solertia, reuocare cœpi: ratus in primis felicius fieri nihil, quàm quod impellente genio peragitur. Syllogisticũ elegi scribendi genus, vt aphoristica doctrina vtrinque elucesceret, in eo namque summa bre-

ma breuitas non minore cum perspi-
cuitate coniungitur: quò fit vt vel per-
tinacissimus quisque, eminentem in
syllogismo veritatis fulgorem, volens
nolens agnoscat. In prima tamen ope-
ris sectione, in qua quidem tota ferè
medendi methodus delineatur, ob sen-
tentiarum pondus, gemina plerumque
expositione vti visum fuit, quarum syl-
logistica vna, altera simplex: quinetiam
nonnullos vltimæ sectionis aphorif-
mos, pro spuris habitos ad hanc diem,
cùm eundem, quem & alij, patrem Hip-
pocratem præferre omnino viderentur,
meritò in legitimorum censum restitu-
tos animaduertes: eoque liberiùs id à
me factum, quòd hæc ipsa commentaria
in priuatum vsu primitus conscripse-
rim: quanquam amicis non paucis hor-
tantibus, iam publici iuris fiunt, eo po-
tissimùm consiliò, vt alij in re Logico-
medica peritiores, ad egregium hocce
commentationis genus, longè feliciùs
tractandum excitentur. Vale.

IN HIPPOCRATIS
APHORISMOS SYL-
logisticè à Paulo Offredo me-
dico illustratos.

Ἀρχαίων φαίτις ἤδε ὅπου ῥόδον, ἔνθα ἄκανθα.
Οὕτως πικρὰ φύσις σιωδύασεν γλυκέσιν
Μάρτυρ ἰδοὺ χρυσοῦ τεύχος τόδε, ἔξ ἀσαφείης
Τοῖς ἐρμηνευταῖς τοῖς ἔπεσ' εὖρεν ἴσοις.
Δὴ γὰρ πάντα πάρες νυκτὶ σκιάωντο μελαίνῃ,
Αἱ λῆξεις, ὁ νόσος, χ' ἡ κρυφία μέθοδος.
Τὸν νοῦν, τὰς λῆξεις μέγας εἰν ἰατροῖσι Γαλιῶσ'
Τὴν μέθοδον Παῦλος νῦν ἐπράνωσε μάγος.

IS. CASAVBONVS.

IN PAV-

IN PAVLI OFFREDI
SYLLOGISTICAS AD HIP-
pocratem lucubra-
tiones.

Illum, illum, prisca Themidos quem san-
cta potestas,
Purpurâq; Augusta quæ venerata domus.
Qui mystes Charitum, & Sophia, Divaâq;
salutis,
Maximus ingenio, maximus arte fuit:
Illum nempe tuæ coluere, Offrede, Camena
Præcipue: ingenium nec fuit arte minus.
Res ille, astit ausus rerum tu prodere causas,
Ausus natura tu referare sinus. (alumna.
Hinc noctem, penè est quia nox brevitatis
illustras breuibus, sed sine nocte, notis.
Denique (nec metuo verum corrumpere verbis,
Blandirive pius ne videatur amor)
Auxilio venisse puta mortalibus agris
Hippocratem: Hippocrati tu tamen Hip-
pocrates.

IAC. LECTIVS.

PAVLO OFFREDO
MEDICINÆ DOCTORI.

OFFREDE, docti quem stimulat patris
Virtus, auita gentis & inclytum
Nomen per intentos labores
Sollicitum penetrare saltus.

Abstrusiores, & rigidos specus,
Celsasque rupes, queis agitant suas
Musa choræas, queis recludit
Dona fauens pretiosa Phœbus.

Hinc illa fluxit que decorat tuum
Doctrina pectus, que iuuenem impigrum
Impellit egrotis mederi
Corporibus meliore ductu.

Hinc acre mentis iudicium libris
Obscuritates Pæonijs mouet,
Politque precepta Æsculapl,
Et methodo breuiore tractat.

Hac cura honesta est, hoc studium probam.
Decet inuentam, si vegeta indolis
Maturior vis auget artes
Ingenuas, facilique calle
Scientiarum tendere ad ardua
Delubra monstrat. Maacte animo & bonis
Sudoribus prodesse perge:

Quanta

Quanta feres veniente seculo
Scholarum amicis commoda, si tibi
Firmari atas ingenium, & suis
Replere te pergant Camœna
Muneribus, Charitèsque vultu
Cernant benigno: fundere sic solent,
Plures adultis frondibus arbores
Fructus, & auctis largiores
Palmibus dare vitis vnas.

IOANNES IACOMOTVS
BARRENSIS.

E I D E M.

ECquæ Camenarum aut Charitum soror
Non æuiternis Paulle tui ingen
Applaudat ausis, Delphicosq;
Inuiciat capiti corymbos,
Illustrioris fama anademata?
Ille ipse Cous, maxima Apollinis
Cura, & Stagirites superbo
Elysiūm peragant cothurno.
Honore læti, manibus entheis
Illud Cremonæ quos decus inclytæ
Aspirat Offredorum amicus

*Aoniis genius choreis.
Et Phœbus, & qui Phillyrides suum
Chiron Achillem duxit in arduos
Asclepij lucos, sag acem
Vestra animum coluêre gentis
Musis dicatum: pristinus heu vigor
Flaccet, nec illos nostra potis tuos
Cantasse longauos honores
Vena, citis tua fama pennis
Pererrat orbem: mi liceat rudi
Dilecte nostrum Paulle melodiâ
Sanctissimum testari amorem,
Et meritas memorare grates.*

IOH. IACOBVS GRASSERVS
BASIL. M. ET POETA C.

PAVLI

PAVLI OFFREDI
MEDICI,

I N P R I M A M H I P-
pocratis Aphorismorum se-
ctionem,

Commentaria Aphoristica, ad
methodum analyticam
redacta.

Hippocratis institutum in toto apho-
rismorum opere, & Argumentum
primæ sectionis.

X primo aphorismo,
proæmij vicem ge-
rente, liquido constat
Hippocratem in au-
reo hoc opusculo, medicinæ partes
precipuas, maximèque difficiles

δεγνωνσιν scilicet, ac δεγαπωνων
 compendiarì docere voluisse, qua-
 rum etiam prior in posteriorem, ceu
 in finem, dirigitur: scopus itaque
 primarius authoris, est circa δεγα-
 πωνων versari, quod maxime in
 prima operis sectione prestat. Quo-
 niã verò tota δεγαπωνων duob. ab-
 soluitur, inuentione nimirum auxi-
 lij, quæ dicitur, Quid agendum, &
 recta eiusdem administratione,
 quæ diuiditur in Quantum, Quo-
 modo, Quando, & Vbi, vel Vnde
 agendum: insuper quia medicum
 omne auxilium & instrumentum,
 vel Diateticum est, Pharmaceuti-
 cum, vel Chirurgicũ, Hippocrates
 in prima sectione, de his in genere
 consideratis aphoristicè, hoc est, non
 minus

*minùs solidè quàm breuiter edis-
serit.*

APHORISMVS I.

Βίος βραχύς, ἢ ἡ τέχνη μα-
κρὴ, ὁ ἡ καμὸς ὀξύς, ἢ ἡ πείρα
σφαλερὴ, ἢ ἡ κρείσις χαλεπή.
Δεῖ ἡ ἔ μόνον ἑαυτὸν παρέχειν
τὰ δέοντα ποιέοντα, ἀλλὰ καὶ τὰ νοσέοντα,
καὶ τοὺς παρέοντα, καὶ τὰ ἔξωθεν.

Vita breuis, ars longa, occasio præ-
ceps, experimentum periculosum, iudi-
cium difficile. Nec solùm seipsum præ-
stare oportet opportuna facientem, sed
& ægrum, & assidentes, & exterioria.

COMMENT.

Ea est medicinæ præstantia & difficultas, ob
dignitatem, in primis subiecti, circa quod versa-
tur, ac perennem eius mutabilitatem, vt artifi-
cem, non solùm in inuestigandis morborum
causis rectam præ sagiendi, curandique rationem
suppeditantibus, solertissimum requirat, sed e-
tiam in officio ægris & assidentibus ritè præ scri-
bendo, externisque omnibus pari iudicio conu-

parandis, eundem maximè prouidum & sollicitum desideret.

Omnis, ars, in qua præceps est agendi occasio, experimentū periculofum, iudicium difficile, ad vitæ hominis decursum relata, lōga est, aphoristicam docendi rationem, & artificē requirens in iis omnibus oculatum quæ in proprium artis finem diriguntur.

Medicina est ars, in qua præceps est agendi occasio, experimentū periculofum, iudicium difficile.

Ergo

Medicina, ad vitæ hominis decursum relata, longa est, aphoristicam docendi rationem, & artificem requirens in iis omnibus oculatum quæ in proprium artis finem *sanitatem nempe* diriguntur.

APHOR. I I.

ΕΝ τῆσι παραχῆσι τῆς κοιλίης, καὶ τοῖσιν ἐμέτοισι τοῖσιν αὐτομάτως γινόμενοις, ἢν μὲν οἷα δεῖ καθαίρεσθαι, καθαίρονται, συμφέρει τε καὶ δφόρος φέρουσιν ἢν ᾗ μὴ, τουάντιον. Οὕτω καὶ ἡ κενεαγλείη, ἢν μὲν οἷη δεῖ γίνεσθαι, γίνηται, συμφέρει τε καὶ δφόρος φέρουσιν. ἢν δὲ μὴ, τουάντιον, ἐπιβλέπειν οὐδὲ δεῖ καὶ χάρων, καὶ ὄρων, καὶ κλικίλων, καὶ νέσους ἐν ἧσι δεῖ, ἢ ἔ.

In perturbationibus ventris & vomiti-

mitibus spontaneis, si qualia oportet, purgentur, confert & facile ferunt: si minus, contra. Sic & vasorum inanitio, si qualem fieri oportet, fiat, confert & facile ferunt: si minus, contra. Inspicere itaque oportet & regionem, & tempus, & ætatem, & morbos, in quibus conveniat, nec-ne.

COMMENT.

Cacochymia purgatio debetur: omnis autem purgatio medica tunc prodest ac facile fertur, quum noxios duntaxat humores amouet, non secus ac natura, cuius est medicus æmulator, spontaneas aliquando purgationes concitato motu, per vomitum aut per aluum salubriter molitur. Humores autem vitiosi per signa, a rebus naturalibus, non naturalibus, & p.n. petita cognosci debent.

I.

Omnis naturæ operatio in sanitatem tendens, homini utilis & facilis, debet esse medico tanquam bene medendi norma: *Ars enim natura salubriter agentis imitatrix.*

Omnis spontanea purgatio per aluum aut per vomitum, noxios duntaxat humores vacuans, naturæ est operatio, in sanitatem tendens, homini utilis & facilis. Ergo

Omnis spontanea purgatio per aluum aut per vomitum, noxios duntaxat humores, vacuans debet esse medico tanquam bene medendi norma.

II.

Quæcunque medicum in humorum peccan-

tium cognitionē ducunt: ab eo diligenter cō-
siderari debēt, ne temerē purgationē instituat.

Regio, tempus, ætas, morbi ipsi: medicum in
humorum peccantium cognitionem ducunt,
cei eorum causa & signa. Ergo

Regio, tempus, ætas, morbi ipsi: à medico dili-
genter considerari debent, ne temerē purga-
tionem instituat.

APHOR. III.

Εν τοῖσι γυμνασικοῖσιν, αἱ ἐπ' ἄκρον
δύξιαι σφαλεραί, ἢν ἐν τῷ ἐσχάτῳ ἔωσιν.
καὶ γὰρ δύνανται μένειν ἐν τῷ αὐτέῳ, οὐδέ
ἀφαιρέσειν. ἐπεὶ ἢ οὐκ ἀτρεμέεσιν, οὐδέ τι
δύνανται ἐπι τὸ βέλτιον ἐπιδιδόναι, λεί-
πεται ἐπι τὸ χεῖρον. τουτέων οὐκ εἵνεκεν
πλὴν δύξιαι λύειν συμφέροι μὴ βραδέως,
ἵνα πάλιν ἀρχὴν ἀναθρέψιος λάβῃ τὸ
σῶμα, μηδὲ τὰς συμπτώσεις εἰς τὸ ἐσχα-
τὸν ἀγῆν, σφαλερὸν γὰρ, ἀλλ' ὁκοίη αἰεὶ ἢ φύ-
σις ἢ τὸ μέλλοντος ὑπομένειν, εἰς τὸ αὐ-
τὸν ὡσαύτως ἢ καὶ αἱ κενώσεις αἰεὶ εἰς τὸ ἐ-
σχατὸν ἀγούσαι, σφαλεραί· καὶ πάλιν αἱ
ἀναθρέψεις αἱ ἐν τῷ ἐσχάτῳ εἶναι
σφαλεραί.

Habitus athletarum perducti ad sum-
mum plenitudinis gradum periculosi, si
in ex-

in extremo fuerint: neque enim possunt in eodem manere, neque consistere: cum verò non consistant, nec possint in melius proficere, superest vt in deterius recidant. Quamobrem pleniorē habitum statim soluere expedit, vt corpus rursus nutriri incipiat: neque vasorum concidentia ad extremum ducenda, periculosum enim, sed quatenus natura ferret, eò vsque progredi oportet. Sic & extremae vacuationes periculosae, ac rursus refectiones quum extremae fuerint, periculosae.

C O M M E N T.

Sanguinis redundantiaē vehementi remedium debetur sanguinem valenter, id est subito & confertim euacuans, cuiusmodi est venae sectio: vt verò sanguis magis vel minus redundauerit, ita pro virium ratione, maior vel minor eius copia detrahenda: in habitu enim iuuenili robustissimo, qualis athletarum, si plethora nobis occurrat omnino exquisita, & ad summum gradum euecta, eoque maxime lubrica, & periculi plena, hæc indicabit mittendum esse statim sanguinem copiosum: quod tamen ita fieri non conuenit vt vires, per mutationem ab vno extremo ad alterum subito factam nimium exoluantur, rursúmque in eisdem copiosiore alimento reficiendis, suffocationis periculū imminet. Igitur si in athletis eā mēsurā sanguis redūdās educēdus venit, cui ferendæ sufficit eorū na-

tura, multò magis in cæteris minùs robustis corporibus eadem cautione vtendum.

Omne nimiù, corporibus vel robustissimis, nocens æ periculosum, sic à medico est corrigendum aut vitandum, vt iuuentur ægri, ac facilè ferant.

Omnis vehemens sanguinis redundantia, vel immodica etiã illius detractio, sunt quid nimiù, corporibus vel robustissimis nocens æ periculosum. Ergo

Omnis vehemens sanguinis redundantia, vel immodica etiã illius detractio, sic à medico sunt corrigendæ aut vitandæ, vt iuuentur ægri ac facilè ferant.

APHOR. IV.

Αἰ λεπταὶ καὶ ἀκραιβέες διαίται, καὶ ἐν τοῖσι μακροῖσιν αἰεὶ πάθεισι, καὶ ἐν τοῖσιν ὄξεσιν, οὐ μὴ ὀπιδέχεται, σφαλεραί. καὶ πάλιν αἰ ἐς τὸ ἕχατον λεπτότητος ἀφιγμένα διαίται, χαλεπαί. καὶ γὰρ αἰ πληροσίες αἰ ἐς τὸ ἕχατον ἀφιγμέναί, χαλεπαί.

Victus tenuis & exquisitus, in morbis longis semper, & in acutis, vbi non conuenit, periculosus: & rursus qui ad extremam peruenerit tenuitatem, difficilis: nam & repletiones ad extremum perductæ, difficiles.

COMMENT.

Viribus, seu virium substantiæ, ob calorem inter-

internum & externum perpetuò diffuente, debetur alimentum: quia verò in ægris corporibus vires contra morbum pugnantes non sunt auocandæ, ideò quò morbus maiori cum impetu & periculo agit in vires, eò parcius nutriendum, cum præsertim morbus citò sit desiturus, viresque non minus morbo debellando, quam concoquendo pusillo alimento possint per breue tempus sufficere. Hinc sequitur victum simpliciter tenuem, solis morbis competere simpliciter acutis, qui ad vigesimam vsque diem pertinent: exquisitè verò tenuem, solis exquisitè acutis morbis, qui diebus terminantur 14. conuenire. Sed vterque hic tenuis victus in quadam latitudine positus, quemadmodum iuxta variam imbecillitatem virium plus minus augeri, ita iuxta varium ipsarum robur, plus minus minui debet, siquidem eius latitudinis ambo extrema, quò magis à viriù statu dissonant, eò molestiora.

I.

Quicumque à victu, non solum tenuissimo, sed etiã tenui læduntur: illis victus aliàs plenior aliàs inter hunc & tenuem medius, est concedendus.

Qui morbis laborant chronicis, vel ex prolapsu acutis, à victu non solum tenuissimo, sed etiam tenui læduntur. Ergo

Qui morbis laborant chronicis, vel ex prolapsu acutis: illis victus aliàs plenior, aliàs inter hunc & tenuem medius est concedendus.

I I.

Omnis victus ægrotanti grauis & molestus vitari debet.

Tenuis victus in morbis acutis, viribus & morbo non correspondēs, quòd *prater modum acceda ad alterum extremorum (sua latitudinis: ægrotanti est grauis & molestus. Ergo*
 Tenuis victus in morbis acutis, viribus & morbo non correspondens, vitari debet.

APHOR. V.

Εν τῆσι λεπτήσι διαίτησιν ἀμρτάνουσιν οἱ νοσέοντες, διὸ μᾶλλον βλάβηται. καὶ ἴδιον τὸ ἀμρτῆμα, ὅθεν γίνηται μᾶλλον ἢ ἐν τῆσιν ὀλίγον ἀδροτέρησι διαίτησι. ὁμοίως τὸ καὶ τοῖσιν ὑγιαίνουσι σφαιραὶ αἱ παύλα καὶ καθεστηκῆαι, καὶ ἀκρίβεις διαίται, ὅτι τὰ ἀμρτανόμῃνα χαλεπώτερον φέρουσι. ὁμοίως τὸ αὖ αἱ λεπταὶ καὶ ἀκρίβεις διαίται, σφαιραὶ ἐς τὰ πλεῖστα τῆσ' ὀλίγον ἀδροτέρον.

In tenui victu peccant ægroti, quòd fit vt magis lædantur: quoduis enim peccatum grauius in hoc fit quàm in paulò pleniore victu. Hac de causa sanis etiam valde tenuis, statâque & exquisita victus ratio periculosa, quoniam errata grauius ferunt. Quare tenuis exactusque victus periculosior est, maxima ex parte, paulò pleniore.

COM-

IN HIPPOCRATIS APHORISMIS. II
COMMENT.

Aegra corpora ab omni errore in tenui victu magis læduntur quam in paulò pleniore, cum & sanis, licet robustioribus, idem accidat: ratio est, quia ut victus tenuis vires infirmit, sic paulò plenior confirmat, ad noxasque faciliùs ferendas parat. In morbis igitur acutis victu paulò pleniore uti expedit, quam tenuiore per totum scilicet morbi decursum.

Quicumque victus vires infirmando, errata quæuis ægrotantibus contingant, grauiora reddit, a medico est prohibendus: qui autem contraria præstat, imperandus.

Victus, per totum morbi decursum tenuior, quam viribus & morbo conueniat: vires infirmando, errata quæuis ægrotantibus contingant, grauiora reddit, paulò autem plenior contraria præstat. Ergo

Victus, per totum morbi decursum tenuior, quam viribus & morbo conueniat: a medico est prohibendus: & paulò plenior imperandus.

APHOR. VI.

Ες τὰ ἔξιστα νοσήματα, αἱ ἔξιστα θεραπείαι ἐς ἀκερταίω, κερταίω.

Extremis morbis, extrema exquisitè remedia, optima.

COMMENT.

Quemadmodum extremis morbis, extrema remedia p. oportione respondent, ita victus illis conuenit summè tenuissimus, qualis inedia: Hæc verò, quæ mera priuatio est, à nullo pro-

priè indicatur, sed morbo conuenit maxima vi
agenti, omnèque alimentum à viribus indicatū
prohibenti: ipsæ autem vires, non vsque adeò
infirmæ, hanc contra periculum in ediam tantif-
per ferunt, donec aliò non auocatae, per breuem
furentis illius morbi impetum fregerint.

Quæcunque in aliud quidpiam, seu aduersariū
debellandum diriguntur: aduersarij vche-
mentia vim superiorem debent opponere.
Remedia & virtus, in morbum, seu aduersarium
debellandum, diriguntur. Ergo

Remedia & virtus morbi vehementia vim su-
periore debent opponere.

Quare extremis morbis, non solum extrema
remedia optima, sed victus quoque in extremo
tenuissimus est per idoneus, ob rationem supe-
rius allatam in com. quarti apher.

APHOR. VII.

Οκου μὲν οὐκ ἔχοντες τὸ νόσημα, αὐ-
τίηα τοῖς ἐχάτοις πόνους ἔχει, καὶ τῆ ἐχά-
τως λεπτοτάτη διαίτη ἀναγκάσθον χρεέ-
σθαι. οὐκ ὅ μὴ, ἀλλ' ἐνδέχεται ἀδρο-
τέρος διαίτη, τοσοῦτον ὑποκαταβαίνειν,
ὁκόσον ἀν' ἢ νόσος μεγαλύτερη τῆ ἐ-
χάτων ἢ.

Quum itaque morbus peracutus est,
extremos protinus labores habet, sum-
mèque tenuissimo victu est vtendum:

quum

quum verò non, sed pleniorẽ victum licet exhibere, tantum à summè tenuissimò recedendum, quanto morbus extremis est remissior.

C O M M E N T.

Vt morbus exquisitè peracutus, diem quartam pro termino habens, grauissimàque statim inuehens symptomata, omne alimentum à valida virtute indicatum prohibet, vnde cogitur medicus aut in ediam per illud tempus ægris imperare, aut melicratum, vel tale quid concedere, ab exquisitè tenuissimo victu non alienum: ita morbus simpliciter peracutus, diem septimam non peruadens, maximam duntaxat partem alimenti à viribus indicati prohibet, ac tenuissimum simpliciter victum permittit, cuiusmodi est cremor hordei, ius pulli, aut quid simile, plus minus nutriens pro virium tolerantia: quantò autem morbus erit peracuto remissior, tantò minus tenuem, seu pleniorẽ victum permittet.

Omnes affectus in extremorum latitudine comprehensi, victum postulant tenuissimum, pro ratione maioris vel minoris eorum vehementiæ.

Omnes morbi peracuti, sunt affectus in extremorum latitudine comprehensi. Ergo

Omnes morbi peracuti, victum postulant tenuissimum, pro ratione maioris vel minoris eorum vehementiæ.

APHOR. VIII.

Οπόταν ὁ ἀκμάζει τὸ νόσημα, τότε καὶ
τῇ λεπτοτάτῃ διαίτῃ ἀναγκάσιον χρῆσασθαι.

Quum morbus in suo vigore consti-
terit, tunc tenuissimo victu est utendum.

* C O M M E N T.

Non solum totus morbus, sed multò magis
eius vigor per se, victum à viribus indicatum
imminuit, ac certis limitibus circumscribit:
dum enim natura tota est in suprema morbi fe-
rocia comprimenda, materiáque morbifica co-
quenda, non licet oblato cibo illam ab opefe
tam vrgenti auertere: quare in statu est utendum
victu tenuissimo, relativè scilicet ad alia tem-
pora morbi eiusdem. Id verò de sanabili tan-
tùm intelligi oportet, quippe lethalis nec te-
nuissimo victu quomodolibet accepto, nec aliis
indiget extremis auxiliis.

Quotiescunque natura in oppugnando morbo
maximè laborat, victu tenuissimo vti conue-
nit, relativè ad alia morbi tépora, *ne labore ge-
mimo defatigata succumbat.*

Quum morbus ad statum pervenit, natura in op-
pugnando morbo maximè laborat. Ergo
Quum morbus ad statum pervenit, victu te-
nuissimo vti conuenit, relativè ad alia morbi
tempora.

APHOR. IX.

Σιωπημαίρεσθαι ὁ χρῆ καὶ τὸν νοσέον-
τα, εἰ ἄρκεσει τῇ διαίτῃ πρὸς πλεῖ-
στον ἀκμῶν

ἀκμῶ τῆς νόσου, καὶ πότερον ἐκείνος ἀ-
 παυθήσει πρότερον, ἢ ἐκ ἐξαρτήσεται τῆ
 διαίτη, ἢ ἡ νόσος πρότερον ἀπαυθήσει,
 καὶ ἀμβλυεῖται

Coniecturam autem ex agro facere oportet, an is cum præscripto victu per-
 stet ad morbi usque vigorem, anve prius
 deficiat, & cum tali victu succumbat,
 quam cedat morbus, & obtundatur.

C O M M E N T.

In statu victus tenuissimus, respectu aliorum
 eiusdem morbi temporum, rectè præscribi ne-
 quit, nisi prius ab eius initio ad statum usque æ-
 ger pro ratione virium conuenienter nutriatur.
 Vna igitur ex parte. virium efficacia in indican-
 do, ex altera parte vis morbi in circumscriben-
 do alimento, debent velut in trutina expendi vt
 primo statim ægotationis initio victum idoneū
 instituiamus: sic enim ad morbum in statu proflig-
 andum natura commodè iuuabitur.

Quicquid necessariò requiritur, vt ægra corpo-
 ra in morbi vigore tuto & commodè victum
 perferant, comparatè ad alia eiusdem morbi
 tempora tenuissimum, illud debet maturè &
 inchoante morbo à medico ritè præscribi. ne
 virtus aut ante statum, aut in ipso statu suc-
 cumbat.

Victus pro virium ac morbi ratione conue-
 niens initio ægotationis offerendus, necessariò
 requiritur, vt ægra corpora in morbi vigore
 tuto & cōmode victum perferant, cōparatè ad

alia eiusdem morbi tempora tenuissimum.

Ergo

Victus, pro virium ac morbi ratione coueniens, initio ægrotationis offerendus, debet maturè & inchoante morbo à medico ritè præscribi. ne virtus aut ante statum, aut in ipso statu succumbat.

APHOR. X.

Οκόσοισι μὲν οὐκ αὐτίκα ἢ ἀκμῇ, αὐτίκῃς λεπτῶς διαταῖν ὀκόσοισι δὲ ἐς ὑπερθν ἢ ἀκμῇ, ἐς ἐκείνο καὶ πρὸς ἐκείνου μικρὸν ἀφαιρετέον. ἔμπροσθεν δὲ πτωτέρας διαταῖν, ὡς αὐτὴ ἔξαρκίση ὀνοσέων.

Quibus itaque vigor statim futurus est, tenuiter statim alere oportet: quibus autem posterius, & in ipso vigoris tempore, & paulò sub ipsum, de victu demendum: antea verò plenius alendum, vt ægrotus perferre queat.

COMMENT.

Vt morbi vigor citius tardiùsve aduenturus est, ita quum morbus incipit, vel tenuissimo vtendum victu, vel magis minùsve tenui, vt superius dictum fuit: vnde sequitur toto eo tempore quod inter morbi initium & vigorem intercedit, demendum semper aliquid esse paulatim de victu: contra verò post vigorem transfatum, semper aliquid paulatim addendum, pro virium tolerantia. Cogimur tamen aliàs in augmento

mento plus offerre cibi quàm in principio, vt si quis ex crapula morbo corripatur : alias in statu plus quàm in augmento, quum scilicet vires propter vehemens aliquod symptoma resoluntur.

Si in maximo naturæ conflictu cum morbo, victu relatiuè tenuissimo vti conuenit, vt probatum fuit superius: necessario sequitur, ab initio morbi ad vigorem vsque, detrahendū semper esse aliquid paulatim de victu, cōtrà verò post vigorem semper aliquid paulatim addendum. Consequentia est manifesta, ne scilicet ab vno extremo ad alterum subita fiat mutatio.

APHOR. XI.

Εν τοῖσι παροξυσμοῖσιν ὑποσέλλεσθαι χρῆν. τὸ προσθῆναι γὰρ βλάπτει. καὶ ὀκίσα καὶ δειόδοις παροξύνεται, ἐν τοῖσι παροξυσμοῖσιν ὑποσέλλεσθαι χρῆν.

In ipsis tamen exacerbationibus cibū adimere oportet: nam præbere noxium. Et quum per circuitus redeunt morbi, in ipsis accessionibus abstinendum.

COMMENT.

Hic aphorismus ad morbos pertinet, tam continuos, vicissimque incrementum ac decrementum habentes, quàm intermittentes, & variis constantes periodis, cuiusmodi potissimum sunt febres. Docet ergo in ipsis morborum exacerbationibus, aut paroxysmis, (quæ particularia sunt morborum tempora) in ediam ægris imperandam, ne scilicet natura strenuè cum morbo pu-

gnam committens, à *παρασκευῆ* ad *πέλει* auocetur, intereaque morbus inualefcatur. Hac de causa, si morbus sit continuus, vel paroxysmos habeat inordinatos, aut cum interuallo breui, cibus in declinatione offerendus: si intermittens fuerit cum determinatis paroxysmis, longumque habeat interuallum, cibum in interuallo dare oportet: ita ut semper hora pastus à futuro incremento vel paroxysmo tantum distet, quantum coquendo cibo, colligendisque, si fieri possit, per somnum viribus satis videatur. Excipe si vires ob inanitionem collabantur: tunc enim & initio paroxysmi, & in ipso statu, multo que magis in declinatione, non expectato interuallo, cibum dare cogimur: siquidem eo casu plus vrget virtus in indicando alimento, quam morbus in prohibendo.

Quoties natura pugnat acriter cum morbo, cauendum ne oblatione cibi ab ea pugna distrahatur.

In morbi vigore, uti dictum est, & in exacerbationibus quoque ac morborum paroxysmis, natura pugnat acriter cum morbo. Ergo

In morbi vigore, uti dictum est, & in exacerbationibus quoque ac morborum paroxysmis, cauendum ne oblatione cibi natura ab ea pugna distrahatur.

Excipe si a vehementi aliquo symptomate spiritus resoluantur.

APHOR. XII.

Τοὺς ἤπαροξισμοὺς, καὶ τὰς κατὰ σί-
στας

σιας δηλώσουσιν αἰνοῦσιν, καὶ αἰ ὥραι τῶ
 ἔτεος, καὶ αἰ τῶν ὡριότητων πρὸς ἀλλήλους
 αἰτεπίδεις, ἢ τε καὶ ἡμέρας, ἢ τε
 παρ' ἡμέρας, ἢ τε καὶ δὲ πλείονος χρό-
 νου γίνονται. ἀτὰρ καὶ τοῖσιν ἔπιφαινο-
 μένοισιν, οἷον ἐν πλευριτικοῖσι, πτύελον ἢ
 αὐτὴ καὶ ἔπιφαινῆται ἀρχομένου, βραχύνει.
 ἢ δὲ ἔσπερον ἔπιφαινῆται, μακρύνει. καὶ ἔ-
 ρα, καὶ ὑποχωρήματα, καὶ ἰδρώτες, καὶ
 δύσκειτα, καὶ δύσκειτα, καὶ βραχέα, καὶ
 μακρὰ τὰ νοσήματα, ἔπιφαινόμενα
 δηλοῖ.

Accessiones verò & constitutiones
 morborum, indicabunt tum morbi ipsi,
 tum anni tempora, tum periodorum pro-
 portionis inter se observatio, siue ex
 quotidie, siue alternis diebus, siue maiore
 interuallo fiant. Sed & ex iis quæ mox
 apparēt indicia sumuntur, velut in pleu-
 ritide sputum si statim initio appareat,
 breuem fore denuuciat: si verò posteriùs
 conspiciatur, longam. Quinetiam vrinae,
 alui fæces, sudores, & iudicatu fæciles aut
 difficiles, & breues aut longos mor-
 bos fore, quum superueniant, demon-
 strant.

Cuiusque morbi futurum statum, exacerbationesque & inuasiones, citius tardiùsve redituras monstrabunt ipsæ morborum species ac ideæ, pathognomonice signis necessariò stipatæ, periodorum item proportiones inter se, anni tempora, tandem etiam signa ὁπραιούμια, hoc est, mox apparentia nuncupata, quorum alia decretoria, alia coctionis cruditatísve indicatiua, quædam etiam salubria, nonnulla lethalia. De his signis plura Gal. super hoc aphorismo.

Quæcunque ducunt medicum in cognitionem tum vigoris morbi, tum exacerbationum & paroxysmorum, à quibus viuendi ratio ægris conueniens desumitur: ea debent à medico diligenter considerari.

Anni tempora, morbi ipsi, periodorum proportiones &c. ducunt medicum in cognitionem tum vigoris cuiusque morbi, tū exacerbationum & paroxysmorum, à quibus viuendi ratio ægris conueniens desumitur. Ergo

Anni tempora, morbi ipsi, periodorum proportiones &c. debent à medico diligenter considerari.

APHOR. XIII.

Γέροντες δ'φορρότατα νησίω φέρουσι, δεύτερον οἱ καθ'ἑσθιότες, ἤκιστα μετένια, πάντων ἢ μάλιστα παῖδια. τούτων ἢ αὐτέων ἀπὲρ αὐτὴν τύχη αὐτὰ ἐαυτῶν προδυσμότερα ἔοντα.

Senes

Senes facillimè ieiunium ferunt: secundo loco qui ætatem consistentem agunt, minùs adolescentes, minimè omnium pueri, præsertim qui ex eis sunt viuidiore.

COMMENT.

Ab ætate, cæterisque rebus naturalibus, imò & ab aëre, quatenus hæc vires ægrotantiù plus minus durabiles designant, tenuiores vel pleniores diætæ solent præscribi. Nam, vt loquamur de ætate, qui primum senium percurrunt, à 49. ætatis anno ad 63. in diætã facillimè ferunt, tum quòd ab eorum corporibus siccoribus ac diminutè calidis, non multum substantiæ diffuit, tum quia dulcis in eis abundans pituita facilè in sanguinem mutatur: his de causis senes parum cibi appetunt, & sine noxa ieiunium tolerant: secundo loco qui consistentem ætatem agunt, à 35. anno ad 49. primo senio proximi: tertio loco iuuenes, ab anno 25. ad 35. minùs his adolescentes ab anno 14. ad 25. minimè omnium pueri ab ortu scilicet ad annum 14. & ex his potissimum viuidiore, vt in quibus calor plurimus in mollissimam agit substantiam: hinc & effluuium copiosissimum, & appetentia ferè inextinguibilis, difficillimãque ieiunij tolerantia.

APHOR. XIV.

Τὰ αὔξανόμενα πλείστον ἔχει τὸ ἐμφυτὸν θερμὸν πλείστης οὐδὲ δέεται τροφῆς εἰ ἢ μή, τὸ σῶμα ἀναλίσσεται. Γέρονσι ἢ ὀλίγον τὸ θερμὸν ὄχι τὸ ἀρὰ ὀλίγων ὑ-

πεκκαυμάτων δέονται. ὑπὸ πολλῶν γὰρ
 ὑποβέννυται. ὁ γὰρ τὸ καὶ οἱ πυρετοὶ τοῖ-
 σι γέρουσιν ἐχ' ὁμοίως ὀξείας ψυχρὸν γὰρ τὸ
 στόμα.

Qui crescunt, plurimum habent cali-
 di innati : plurimo igitur egent alimen-
 to, alioqui corpus consumitur : senibus
 verò parum calidi inest, paucis propterea
 fomitibus egent, liquidem à multis ex-
 tinguitur. Ob eandem causam senibus
 febres perinde acutæ non fiunt, frigidum
 enim eorum corpus.

C O M M E N T.

Probatio est præcedentis aphorismi, tribus
 comprehensa syllogismis. Primus est demon-
 stratio à priori:

I.

Quicumque habent plurimum calidi natiui, co-
 piose egent alimento.

Qui crescunt, plurimum habent calidi natiui.

Ergo

Qui crescunt, copiose egent alimento.

Maior ab Hippocrate probatur his verbis,
alioquin corpus consumitur, propter copiosum
 scilicet effluuium à substantia mollissima, in
 quam validus calor agit: non secus ac lucernæ
 flamma grandior, si minùs olei quàm par sit, af-
 fundatur, marcescit. Minor propositio à Gal.
 probatur: nam qui crescunt, proximisunt princi-
 piis generationis, in calido & humido positis
 Secundus item syllogismus est à priori.

II. Qui-

II.

Quicumque parum habent calidi innati, pauco egent alimento.

Senes habent parum calidi innati. Ergo

Senes pauco egent alimento.

Maiores probatur ab Hippocrate quia à copioso extinguitur, non secus ac pusilla lucernæ flamma, affuso oleo copiosiore. Minor à Galieno probatur, quia nimirum senes à principis generationis longo distant intervallo, quò fit ut ab eorum corporibus frigidis & siccis, exiguum quid effluat, exiguo alimento reparandum. Tertius syllogismus, quo senilis frigiditas confirmatur, est à posteriori.

III.

Quæcunque corpora parum habent humoris calidi, nec obnoxia sunt febribus acutis, sunt frigida.

Senum corpora parum habent humoris calidi, nec obnoxia sunt febribus acutis. Ergo

Senum corpora sunt frigida.

APHOR. XV.

Αἱ κοιλίαι χειμῶνος καὶ ἥρος θερμότεραι φύσει, καὶ ὕπνοι μακρότεροι· ἐν ταύτησιν οὐδὲ τῆσιν ὥρησι, καὶ τὰ ὀρσάρματα πλείω δότεον. καὶ γὰρ τὸ ἐμψυχὸν θερμὸν πλείον ἔχρουσι. Τροφῆς οὐδὲ πλείονος δέονται. σημεῖον αἱ ἡλικίαι, καὶ οἱ ἀθληταί.

Ventres hyeme ac vere naturâ cali-

diffimi, & somni longissimi: per ea igitur tempora plus cibi dare oportet, siquidem plus natiui caloris habent, vnde & pluribus egent alimentis: indicio sunt ætates & athletæ.

C O M M E N T.

Quocunque tempore natiuus calor fortior est, magisque in visceribus abundat, & actiones omnes naturales melius obit: plus cibi dare oportet sanis corporibus.

Hyeme & vere, natiuus calor fortior est, magisque in visceribus abundat, & actiones omnes naturales melius obit. Ergo

Hyeme & vere plus cibi dare oportet sanis corporibus.

Maior est manifesta: vt enim calidum ingenitum efficax & copiosum conseruetur, obiectum requirit in quod agat sibi proportionem respondens: indicio sunt athletarum & adolescentium corpora. Minor ex eo probatur, quod hyeme & vere, propter ambientis frigiditatem, somnósque longissimos, naturalis calor & magis concentratur, & minus resoluitur: quocirca maiores vires nactus, longè melius cōcoquit & excernit.

APHOR. XVI.

Αἱ ὑγρὰ διαίται πᾶσι τοῖσι πυρεταίνουσι συμφέρουσι, μάλιστα ἢ παιδίοις καὶ τοῖσιν ἄλλοις τοῖσιν ἕτως εἰδισμένοις διατᾶσθαι.

Victus

Victus humidus febricitantibus omnibus confert, maximè verò pueris, & aliis qui tali victu vti consueverunt.

C O M M E N T .

Morbi, & res aliæ præter naturam, indicant cibi qualitatem contrariam, à qua cibus dicitur medicinalis, seu medicatus: exempli gratia, febris, vt corpus exsiccat, victum indicat humectantem: virtus autem, quæ debet similibus cõseruari, prout in substantia residet molli atque humida, cuius signum est ætas puerilis, vel humidorum consuetudo, eundem victum coindicat. Sunt & alia, quæ per mediam virtutem, cibi qualitatem similem aut contrariam præscribere possunt, vt anni tempus, regio, indiuidua proprietas, & huiusmodi.

Quicquid febris actionem retundendo, naturalem ægrotantium puerorum, vel aduentitiam nonnullorum temperiem fouet: illud febricitantibus omnibus confert, maximè verò pueris, & iis quorum temperamento ex humidorum consuetudine acquisito respondet.

Victus humidus, febris actionem retundendo, naturalem ægrotantium puerorum vel aduentitiam nonnullorum temperiem fouet.

Ergo

Victus humidus febricitantibus omnibus confert, maximè verò pueris, & iis quorum temperamento ex humidorum consuetudine acquisito respondet.

Καὶ οἷσιν ἅπασι, ἢ δις, καὶ πλείω ἢ ἐλάσσω, καὶ πρὸς μέρος. ὁπόσον ᾗ τι καὶ τῆ ὥρῃ, καὶ τῆ χώρῃ, καὶ τῆ ἡλικίῃ, καὶ τῷ εἶδει.

Quibus etiam semel-ve, an bis, & plus minus-ve, & gradatim præbere cibum conveniat, spectandum. Dandum verò aliquid tempori, regioni, ætati, & consuetudini.

C O M M E N T.

Haftenus de victu plus minus nutriente, de cibi quantitate in genere, ac de eiusdem qualitate verba fecit. Nunc de cibi quanti & qualis partitione loquitur: an scilicet semel, bis, aut pluries, die vel nocte, cibum ægro dare conveniat: & pro varia partitione, an plus minusve cibi vno in pastu sit dandum. Istud partim a validiore sumitur, vel imbecilliore virtute, partim ab humoribus quantitate vel qualitate peccantibus: nam si humores deficient, sitque virtus valida secundum solida, sæpe & multum nutriendum: si vires sint debiles, sæpe ac parum: quòd si humores exuberent cum debili virtute, rarò & parum alimenti offerri debet: cum valida autem virtute, cibus omnis interdicens. At si humores qualitate peccauerint emendabili, cibum indicant medicatum, copiosum, vel minus copiosum, sapiusque vel rarius exhibendum, pro peccati magnitudine, &

robore

robore virium in conficiendo alimento.

Quæcunque ad hoc faciunt, vt iis probè cognitis possit medicus ægris exhibere cibaria eâ quantitate & partitione qua profint quàm maximè, siue nutriendo, siue alterando: illa diligenter considerari debent à medico, deliberante an semel aut bis, & plus minúsve, & quàm minutatim alere conueniat.

Vires plus minús validæ, morbique à varia humorum quantitate & qualitate oriundi, nec non anni tempus, regio, ætas, & consuetudo, ad hoc faciunt, vt eis probè cognitis possit medicus ægris exhibere cibaria eâ quantitate & partitione qua profint quàm maximè, siue nutriendo, siue alterando. Ergo

Vires plus minús validæ, morbique à varia humorum quantitate & qualitate oriundi, nec non anni tempus, regio, ætas, & consuetudo, diligenter considerari debent à medico, deliberante an semel aut bis, & plus minúsve, & quàm minutatim alere conueniat.

APHOR. XVIII.

Θέρος καὶ φθινοπώρου σιτία δυσφοροτάτα φέρουσι χειμῶνος ῥήιστα, ἢ εὐς δεύτερον.

Aestate & autumno cibos difficillimè ferunt, hyeme facillimè, vere minús.

COMMENT.

Quocunque tempore difficilùs ægra corpora cibos ferunt, eo parciùs frequentiusque sunt eis administranda cibaria: & quo faciliùs cibos

conficiunt, eo copiosius & rarius, habita semper virium & morbi ratione.

Aestate difficillimè, autumnò minùs difficulter, hyeme facillimè, vere minùs facilè, ægra corpora cibos ferunt. Ergo

Aestate parcissimè & frequentissimè, autumnò minùs parcè ac minùs frequenter, hyeme copiosius & rarius, vere minùs copiosè, nec ita rarò sunt ægris administranda cibaria, habitâ semper virium & morbi ratione.

APHOR. XIX.

Τοῖσιν ἐν τῆσι πελόδοισι παρεξυμολύοισι μηδὲν δίδνααι, μηδὲ ἀναγκάζειν, ἀλλ' ἀφαιρέειν τῆν περιθεσίων καὶ τῆν κλεισίων.

Quibus per statos circuitus accessiones fiunt, nihil dare, nec cogere, sed demere ante iudicationes.

COMMENT.

Quamuis cibus medicatus, ratione primarum & secundarum qualitatum à morbo indicetur, vt ideò videri possit tunc maximè exhibendus quum morbus ingruit, aut circa crises exacerbatur: nihilominùs tamen à cibo abstinendum est in morborum paroxysmis & crisis: quòd si vires alimenti penuria videantur exolui, tunc instante etiam iudicatione, medicatum cibum dabimus, de iusta tamen eius quantitate plurimum detrahentes.

Quicquid in paroxysmis & crisis, naturæ acriter pugnanti contra morbum, maius damnum

num infert quam iuuantum: omnino per totum illud conflictationis tempus vitari debet.

Cibus omnis, etiam medicatus, in paroxysmis & crisi, naturæ acriter pugnanti contra morbum, maius damnum infert quam iuuantum.

Ergo

Cibus omnis, etiam medicatus, omnino per totum illud conflictationis tempus vitari debet.

Minor probatur: nullus enim cibus, etiã medicatus, agere potest in morbum ut par est, nisi regatur à natura: regi autem commodè nequit à natura in debellando morbo maximè occupata, neque illa est ab opere tam serio reuocanda.

APHOR. XX.

Τὰ κενώματα καὶ τὰ κηκευμένα ἀρτίως, μὴ κινέειν, μηδὲ νεωτεροποιέειν, μητὲ φαρμακείησι, μητ' ἄλλοις ἐρεθισμοῖσι, ἀλλ' ἑᾶν.

Quæ iudicantur & iudicata sunt integrè, nec mouere, nec aliud quicquam nouare, seu medicamentis, seu aliis irritamentis fiat, sed sinere.

COMMENT.

Hippocrates rectam pharmaceuticè administrationem aggressurus, monet primùm in hoc vigesimo, naturam ipsam aliquoties tam appositè noxios humores foras pellere, ut nec in ipso expellendi conatu atque opere, nec etiam

postea medico auxilio indigeat.

I.

Nullum opus quod perfectè fit à natura, vt ab agente primario, debet vllis medicamentis aut aliis irritamentis à medico perturbari.

Multæ crises perfectè fiunt à natura, vt ab agente primario. Ergo

Multæ crises non debent vllis medicamentis aut aliis irritamentis à medico perturbari.

I I.

Quia verò oppositorum eadem disciplina.

Omne opus quod imperfectè fit à natura, debet à medico adiuuari, vt naturæ administro.

Multæ crises imperfectè fiunt à natura. Ergo

Multæ crises debent à medico adiuuari, vt naturæ administro, siue id medicamentis fiat, siue aliis irritamentis.

APHOR. XXI.

Α δὲ ἀγν, ὅκου ἀ μάλιστα ῥέπη, ταύτη ἀγν, ὅκου ἔκ συμφερόντων χωρίων.

Quæ educere oportet, quò maximè vergunt, eò ducere conuenit per loca conferentia.

COMMENT.

Si natura non expellit perfectè & opportuno tempore noxios humores, debet medicus eorum euacuationem per ea loca moliri ad quæ rum partium affectarum expultrix, tum ipsi humores peccantes inclinant, per quæ etiam loca in spontaneis euacuationibus & crisis con-
suevit

fuevit natura sese feliciter exonerare.

I.

Omnis euacuatio naturalis, corporibus ægris conferens, debet esse medico typus & exemplar euacuationis artificialis instituendæ.

Omnis purgatio spontanea, noxios tantum humores detrahens, per idonea loca, id est, ignobilia, peruia, sana, ad quæ tum partium affectarum expultrix, tum ipsi humores peccantes inclinant: est euacuatio naturalis, corporibus ægris conferens. Ergo

Omnis purgatio spontanea, noxios tantum humores detrahens, per idonea loca, id est, ignobilia, peruia, sana, &c. debet esse medico typus & exemplar euacuationis artificialis instituendæ.

Hinc à sensu contrario.

II.

Omnis vitiosa naturæ operatio, est à medico, quantum fieri potest, corrigenda & in melius mutanda.

Omnis purgatio quæ à natura fit per incommoda loca, ad quæ nec humores purgandi, nec partes affectæ inclinant, est vitiosa naturæ operatio. Ergo

Omnis purgatio quæ à natura fit per incommoda loca, ad quæ nec humores purgandi, nec partes affectæ inclinant, est à medico, quantum fieri potest, corrigenda, & in melius mutanda.

Hoc fiet reuulsione ad remota & contraria

loca, vel etiam deriuationē ad vicina.

APHOR. XXII.

Πέποινα φαρμακώδεις καὶ κινέειν μὴ ὠ-
μὰ, μηδὲ ἐν ἀρχῆσιν, ἢ μὴ ὄργα. τὰ δὲ
πλεῖστα οὐκ ὄργα.

Concocta medicari, ac mouere, non
cruda, neque in principiis, nisi turgeant:
vt plurimum verò non turgent.

COMMENT.

Agitur hinc de tempore ad purgandum vitio-
sos humores opportuno.

I.

Omnes materiae, quae cum aegri iuuamento &
facili tolerantia cedunt purgantibus reme-
diis, & instar maturorum fructuum promptè
auelluntur: debent aut per aluum purgari,
aut per alias corporis regiones moueri.

Concocti humores, sunt materiae quae cum aegri
iuuamento ac facili tolerantia cedunt pur-
gantibus remediis, & instar maturorum fru-
ctuum promptè auelluntur. Ergo

Concocti humores debent aut per aluum pur-
gari, aut per alias corporis regiones mo-
ueri.

Et à sensu contrario.

II.

Nullae materiae, quae difficulter cedunt reme-
diis euacuantibus, & instar acerborum fru-
ctuum, vix auelluntur, sunt mouendae per al-
uum, atque ve regiones, sed coquendae prius
quam euacuentur.

Humores

Humores quiescentes crudi, coctiles tamen, sunt materiae quae difficulter cedunt remediis euacuantibus, & instar acerborum fructuum vix auelluntur. Ergo

Humores quiescentes crudi, coctiles tamen, non sunt mouendi per aluum, alias-ve regiones, sed coquendi priusquam euacuentur.

III.

Omnia materiae quae siue cocta fuerit, siue cruda, magnum praecipitque aliquod periculum aegro minatur, subito purgari debet, modo nullum adsit prohibens, & habetur 24. aphor. huius sect.

Humor turgens vel furiosus, est materia quae siue cocta fuerit, siue cruda magnum praecipitque aliquod periculum aegro minatur. Ergo

Humor turgens vel furiosus, subito purgari debet.

APHORISMUS XXII.

Τὰ χωρέοντα, μὴ τῶν πλήθει τεκμαίρεται, ἀλλ' ὡς αὐτὸ χωρὲν οἷα δεῖ καὶ φέρει δυνάμει, καὶ οἴκου δεῖ, μέχρι λεπτοδυσμίας ἄγειν, καὶ τὸ τοιοῦτον ποιῆσαι ἕως ἐξαρκείῃ τῶν νοσούντων.

Deiectiones non multitudine aestimanda, sed si quae oportet deiciantur, & facile ferant. Atque ubi ad animi deliquium educere conuenit, faciendum, si aeger ferre possit.

COMMENT.

Omne præter naturam, certa quantitate & qualitate lædens, cō vsque est euacuandum vt tota eius noxa cesset, ægërque facile ferat.

Cacochymia est res præter naturam, certa quantitate & qualitate lædens. Ergo

Cacochymia eò vsque est euacuanda vt tota eius noxa cesset, ægërque facile ferat.

Si præsentia humoris determinata qualitate & quantitate peccantis innotescit medico, tum ex propriis signis illius humoris, tum maxime ex certa ægri conflictatione: necessariò sequitur eiusdem humoris absentiam, seu perfectam euacuationem, non ex deiectionum multitudine, sed tum ex qualitate humoris deiectionis, tum maxime ex ægri leuamẽto atque *ægria* esse cognoscendam.

Consecutio est conspicua: verum etiam antecedens. Ergo & consequens.

Eapropter in omni copiosa euacuatione instituenda necesse est habere virium rationem, a quibus euacuationis mensura, ab humoris actione indicata, circumscribitur, & vtrum semel fieri, an in duas vel tres partiri debeat, definitur: vt in educendo sanguine per venam sectam, licet eius redundantis actio adeò fuerit vehemens, vt indicet missionem sanguinis faciendam vsque ad leipothymiam, hæc tamen adeò copiosa euacuatio, si vires repugnent, non simul & semel, sed repetitis vicibus erit administranda, vt patet ex aphor. 3 huius sect.

APHOR.

APHORISMUS XXIV.

Εν τοῖσιν ὀξέσι πάθεσιν ὀλιγάκις, καὶ ἐν ἀρχῆσι τῆσι φαρμακείησι χεῖρα δαί, καὶ τὸ πρῶτον ἀποξενώσαντας ποιέειν.

In morbis acutis raro, & per initia medicamento purgante utendum est, idque diligenti cum præmeditatione facere oportet.

COMMENT.

Quotiescunque materia cruda sic turget, ut naturam ad excretionem sui proritet, nec ullum adest prohibens, medicamento purgante utendum est.

Nonnunquam acutorum morborum initio, primis scilicet tribus diebus, materia cruda sic turget, ut naturam ad excretionem sui proritet, nec ullum adest prohibens. Ergo

Nonnunquam acutorum morborum initio, primis scilicet tribus diebus, medicamento purgante utendum est.

Prohibentia porro crudæ materiæ, quamuis turgentis, purgationem, sunt, febrilis caloris insignis vehementia, præsertim cum urinis igneis ac tenuissimis, crassarum viscidarumque cruditarum copia cum viscerum obstructione, magna hypochondriorum distentio a flatibus, aliæque huiusmodi propter quæ maius a pharmaco periculum impendet quam iuuamentum speretur.

Ἡ νοῖα δὲ καθαίρεσθαι, καθαίρονται,
 συμφέρει τε καὶ ἀφόρως φέρονται τὰ ἴ-
 σναντία, δυσχερῶς.

Si qualia oportet, purgentur, confert ac
 facilè ferunt: si contraria, difficulter.

COMMENT.

Eiusdem planè sententiæ inartificiofa repe-
 titio tanto authori scribenti aphorismos, vide-
 tur parùm conuenire: quamobrem vt sectionis
 huius aphorismus secundus pertinet in primis
 ad quid agendum, in medicinæ parte pharma-
 ceutica, ita postremus hic pro compendio bre-
 uissimo totius curatricis est habendus, ac si dice-
 ret: si prauis humores morbum facientes, dum
 natura in eis expellendis manca est, à medico
 per idonea loca, opportuno tempore, debita
 quantitate, seruatis seruandis, purgentur: huius-
 modi purgatio confert ægro, ac facilè fertur, sin
 secus fiat, difficulter: pari ratione in detrahendo
 redundante sanguine, instituendoque ægris vi-
 ctu, si medicus à præceptis traditis, non recedat,
 nullus ab ægro, assidentibus, aut externis con-
 tingat error, morbúsque sit sanabilis, ægri sine
 dubio melius habebunt, & sani fient.

PRIMÆ SECTIONIS

FINIS.

PAVLI OFFREDI
MEDICI,

IN SECUNDAM HIP-
pocratis Aphorismorum se-
ctionem,

Commentaria Aphoristica, ad
methodum analyticam
redacta.

Argumentum sectionis.

VLTA docet ad præ-
notationem spectantia,
quorum pleraque à
rebus non naturalibus
desumuntur, non pauca à natura-
libus, & ab iis quæ præter natu-
ram. De diebus item decreto-

riis fit sermo, & quædam interse-
runtur ad curationem attinentia,
cui prænotio famulatur.

APHOR. I.

Εν ᾧ νοσήματι ὕπνος πόνον ποιεῖ, θά-
νάσιμον· ἢ ὅ ἄφελός, ἢ θανάσιμον.

Quo in morbo somnus laborem facit,
lethale: si verò iuuat, non lethale.

COMMENT.

Quicquid certo morbi tempore solitum ægro-
tantibus magnoperè prodesse, eo ipso tempo-
re maximè nocet, aut pro more iuuat: illud si-
gnum est alias lethale, alias salubre.

Somnus in particularibus morborum decre-
mentis, solitus ægotantibus magnoperè pro-
desse, aut eo ipso tempore maximè nocet,
aut pro more iuuat. Ergo

Somnus in particularibus morborum decre-
mentis, signum est alias lethale, quando nocet,
alias salubre, quando iuuat.

Maior ex eo pendet, quod quicquid certa fir-
mâque ratione debet ægrum iuuare, si valdè
noceat, indicio est res naturales in ægro illo
corpore, præ vehementia præternaturalium,
maximè perturbatas esse ac velut euerfas: con-
trâ si iuuat.

Minor probatur: nam calor naturalis intro
per

per somnum receptus, in particularibus morborum salubrium decrementis, *πρασμὲν* inchoatum perficit, dolores demulcet ac sedat, fluxiones, inflammationesque corrigit, ac vires instaurat. Merito igitur ubi contraria eueniunt, quia idem calor in visceribus collectus, morbi causas irritat cum eas superare non valeat, mors præfagienda. Porro in statu particulari, etiamsi somnus ægrum læserit, non æquè est perniciosum, minus in augmento, minimum in principio.

APHOR. II.

Οπου παραπροσώλω ὕπνος παύει, ἀγαθόν.

Ubi somnus delirium sedat, bonum.

COMMENT.

Quicquid ægrum iis morbi temporibus pro more iuuat, quibus iuuare solet: bono est.

Somnus in postremo paroxysmorum augmento non nihil, in statu magis, in declinatione maximè, dolorem aut delirium sedans, ægrum iis morbi temporibus pro more iuuat, quibus iuuare solet.

Ergo

Somnus in postremo paroxysmorum augmento non nihil, in statu magis, in declinatione maximè, dolorem aut delirium sedans, bono est.

APHOR. III.

Ὑπνος, ἀγρυπνίη, ἀμφοτέρω τῷ μετρίῳ μάλλον θρόμβια, κακόν.

Somnus & vigilia, modum si exceſſerint, malum.

COMMENT.

Quæcunque per ſe lædunt, aliâque lædentiâ patefaciunt: mala ſunt vt cauſæ & vt ſigna.

Somnus & vigilia modum ſi exceſſerint, per ſe lædunt, aliâque lædentiâ patefaciunt. Ergo

Somnus & vigilia, modum ſi exceſſerint, mala ſunt vt cauſæ & vt ſigna.

Probatuſ minor, quia diuturnior ſomnus nõ modò cerebrum arguit. humidius aut etiam frigidius, ſed has etiam qualitates augendo, torporem toti corpori conciliat: immodica autem vigilia, non ab animi vel corporis moleſtia, præter id quod calidioris ſiccioris ve cerebri indicium eſt, eaſdem etiam qualitates adauget.

APHOR. IV.

Οὐ πλεοναζία, οὐ λιμός, οὐδ' ἄλλο ἔστιν ἀγαθὸν ὅ, τι αὐτὸ μᾶλλον τῆς φύσεως ἢ.

Non ſatietas, non fames, neque aliud quicquam quod naturæ modum excedat, bonum.

COMMENT.

Quæcunque à morbis vel morbificis cauſis dependent, mala ſunt ſigna, morbos vel cauſas morbificas denotantia.

Satietas ſeu deiecta appetentiâ fames item immodica, aliâque id genus, naturæ modum excedentiâ:

IN HIPPOCRATIS APHORISMIS. 41

cedentia: à morbis vel morbificis causis dependent. Ergo

Satietas, seu deiecta appetentia, fames item immodica, aliàque id genus naturæ modum excedentia, mala sunt signa, morbos vel causas morbificas denotantia.

Maior patet, orta enim attestantur suis principiis.

Minor est manifesta, quoniam insignis functionum læsio, aliàque symptomata à naturali statu remota, non nisi à morbis aut morbificis causis proueniunt, sunt enim eorum effectus.

APHOR. V.

Κόπτοι αὐτόματοι φεράζουσι νόσους.

Spontaneæ lassitudines morbos denunciant.

COMMENT.

Omnes prauæ affectiones à plethora, cacochymia, vel ab vtraque causa pendentes, morbos denunciant.

Spontaneæ lassitudines, sunt prauæ affectiones à plethora, cacochymia, vel ab vtraque causa pendentes. Ergo

Spontaneæ lassitudines morbos denunciant.

Maior patet, quia praua affectio via est in morbum, seu morbus in fieri: illud verò quod est in fieri, perficietur, affectioque mutabitur in affectum, nisi plethoræ, cacochymia, vel vtrisque morbū faciētibus pròptè occurramus.

Minor quoque nota est: lassitudines enim non sunt affectus, sed affectiones à vaporibus vel succis musculos occupantibus profectæ, siue

huiusmodi succi à redundante sanguine, siue à prauis humoribus, siue ab vtraque causa sint oriundi. Gal. in com. huius aph. & 2. de sympt. causis, 5.

APHOR. VI.

Οκόσοι πονέοντες π τῷ σώματι, τὰ
πολλὰ τῶν πόνων ἐκ αἰσθάνονται, τουτέοι-
σιν ἡ γνώμη νοσέει.

Quicumque parte aliqua corporis dolentes, dolorem ferè non sentiunt, iis mens ægrotat.

COMMENT.

Quotiescunque obiectum violentum agendo in partem tactu præditam, magna vi soluit eius continuum, absque quod ab ægro vix percipiatur: mens ægrotat.

Quum inflammationes, erysipelata, carbunculi, aliique id genus morbi adsunt in corpore, cum nullo ferè doloris sensu: tunc obiectum violentum agendo in partem tactu præditam, magna vi soluit eius continuum, absque quod ab ægro vix percipiatur. Ergo

Quum inflammationes, erysipelata, carbunculi, aliique id genus morbi adsunt in corpore, cum nullo ferè doloris sensu, mens ægrotat.

Maior probatur, quoniã nil sentiri potest nisi concurrente animaduersione & iudicio facultatis internæ cognoscentis, hoc est sensus communis: ob eius verò essentialem nexum cum phantasia, in quam sensus omnes subordinantur, necessariò fit vt dum phantasia vel aliæ principes

ripes fac
in deliri
fum tra
circa sen
iudicium
γνώμη
cunque

Τὰ
σώματι
ἐν ὅλοι

Qua
corpore
robore

Omnia
facul
conce
sim
copi
cito

Extens
alim
go m
bent
ui, e

Extens
sunt
ac se
sunt
cien

omnes facultates malè habent, quemadmodum in deliriis, sensus etiam communis in consensum trahatur, tuncque omnis animadversio circa sensilia obiecta, omnèque de sensibus iudicium ferè aboleantur. Ex his colligimus γνώμην seu mentem hìc sumi ab Hipp. pro quacunque interna facultate cognoscente.

APHOR. VII.

Τὰ ἐν πολλῷ χρόνῳ λεπυρόμυρα σώματα, νωθροῦς ἐπαναξέφειν δεῖ· τὰ ἢ ἐν ὀλίγῳ, ὀλίγως.

Quæ longo tempore extenuata sunt corpora, sensim reficere oportet: quæ verò breui, citò.

COMMENT.

Omnia corpora copiosi alimenti indiga, quæ facultates naturales attritas habent, maximè concoctricem, debent longo tempore ac sensim refici: quæ verò easdem validas obtinent copiosius sunt alenda, & pro virium ratione citò reficienda.

Extenuata conualescentium corpora, copiosi alimenti sunt indiga, & quæ talia sunt à longo morbo, facultates naturales attritas habent, maximè concoctricem: quæ verò à breui, easdem validas obtinent. Ergo

Extenuata conualescentium corpora, quæ talia sunt à longo morbo, longo tempore debent ac sensim refici: quæ verò à breui, copiosius sunt alenda, & pro virium ratione citò reficienda.

Minor probatur: nam corpora quæuis emaciata victum postulant plenum & augmentem: at in macie quæ à causis longo tempore agentibus inducta est, non solum spiritus influentes, & humores vnâ cum carne detrimentum insigne receperunt, verum & in partibus ipsis solidis, in quibus naturales facultates resident vt in proprio domicilio, calidum ipsum innatum aliqua ex parte fuit imminutum. Contra macies subito adueniens, oritur potissimum à causis in spiritus influentes, humores, & carnis copiam, non in solida agentibus: quo casu naturalium facultatum robur vix imminuitur.

APHOR. VIII.

Ἦν ἐκ νόσου τροφὴν λαμβάνων τις μὴ ἰσχύη, σημαίνει ὅτι πλείονι τροφῇ τὸ σῶμα χέεται. καὶ ἢ τροφὴν μὴ λαμβάνοντος τὸ το γίγνηται, καὶ εἰδέναι ὅτι κενώσιος δέεται.

Si quis à morbo cibum assumens, vires non recipiat, copiosiore alimento corpus vti significatur: si verò modicè comedenti idem accidat, vacuatione indigere sciendum est.

COMMENT.

I.

Quæcunque corpora pura, imbecilla, extenuata, copiosum cibum euchymum & concoctu facilem appetentia, & ingerentia ordine ac tempore conuenienti, vires tamen non recipiunt,

piunt, nec proficiunt, copiosiore cibo onerari censenda sunt, & eius imminutione à medico iuuanda.

Corpora multorum conualescentium sunt talia. Ergo

Corpora multorum conualescentium copiosiore cibo onerari censenda sunt, & eius imminutione à medico iuuanda.

I I.

Quæcunque corpora imbecilla & extenuata, vix quicquam appetunt, modicumque boni cibi assumunt, congruenti ordine ac tempore, nec tamen vires recipiunt, aut proficiunt, impuritate aliqua teneri, & vacuatione indigere sunt iudicanda.

Corpora multorum conualescentium sunt huiusmodi. Ergo

Corpora multorum conualescentium impuritate aliqua teneri, & euacuatione indigere sunt iudicanda: *per aluum scilicet, per vrinas, per hæmorrhoidas, aut per cutim, siue sudorificiis assumptis, siue balneo, frictione, aut exercitio.*

APHOR. IX.

Τὰ σώματα γῆ, ὅκου αἴ τις βέληται καθαίρειν, ἄροα ποιεῖν.

Corpora quum quis purgare voluerit, oportet fluida facere.

COMMENT.

Quæcunque purgationem maximè utilem facièntque reddunt, procurari debent à medico purgationem instituyente.

Humorum purgandorum, si crassi fuerint, arte-

nuatio, si viscerum, deterfio & incisio, ductuum
item ac meatuum, per quos facienda est pur-
gatio, si fuerint angusti, ampliatio, si oclusi
apertio: purgationem maxime vtilem faci-
lemque reddunt. Ergo

Humorum purgandorum, si crassi fuerint atte-
nuatio, si viscerum, deterfio & incisio &c. pro-
curari debent à medico purgationem insti-
tuente.

Minor probatur: nam siue per aluum siue per
vomitum, aliamve regionem, corpora purgare
lubeat, eis nondum fluxilibus redditis, ægré
molestéque purgatio procedet, puta cum vètris
torsione, vertigine, pulsus deprauatione, animi
deliquio, aliisve id genus symptomatis.

APHOR. X.

Τὰ μὴ καθαρὰ τῶν σωματίων, ὀκρόσσιν
αὐτῶν βλάψει, μᾶλλον βλάψει.

Impura corpora quò plus nutries, eò
magis lædes.

COMMENT.

Omnia corpora in quibus alimentum malè cõ-
coquitur, & assimilatur, magnaque sui parte
corrumpitur, quò plus nutries, eò magis lædes.

Impura corpora eiusmodi sunt vt in eis alimẽ-
tum malè concoquatur, & assimiletur, ma-
gnaque sui parte corrumpatur. Ergo

Impura corpora quò plus nutries, eò magis
lædes.

Maior intelligi debet de alimento potius
simpliciter dicto, quàm de cibo medicato.

Minor

Minor ex eo constat, quia mali humores, præsertim hærentes partibus & impacti, vnamquamque facultatum naturalium actionem interturbant.

APHORISMUS XI.

Ῥᾶον πληροῦσθαι ποτῆ, ἢ σιτίου.

Facilius est potu refici, quam cibo.

COMMENTUS.

Quæcunque alimenta probe nutrientia, & ad concoquendum ac distribuendum facilia sunt, extenuatis conualescentium corporibus citò reficiendis (*si quantitate debita & opportuno tempore offerantur*) maximè conueniunt.

Sorbitiones, in primis euchymæ, ac moderati vini potio, huiusmodi sunt alimenta. Ergo

Sorbitiones in primis euchymæ, ac moderati vini potio, extenuatis conualescentium corporibus citò reficiendis, maximè conueniunt.

Minor probatur: nam quæ liquida sunt, à facultate concoctrice, mediante naturali calore, faciliùs mutantur: ministris item facultatibus, attractrici inquam & expultrici, promptiùs obtemperant: ac per angustiora vasa expeditiùs fluunt, porosque seu spatiola nutriendarum partium citiùs subeunt. Cæterùm Hippocrates hoc loco per potum, quodcunque potulentum alimentum siue simpliciter, siue participatè tale, per cibum verò, alimentum quodcunque solidius & crassius intelligit.

Τὰ ἐγκαταλιμπανόμενα ἐν τῆσι νόσοις μὴ κρίσιν, ὑποστροφὰς ποιεῖν εἴωθεν.

Quæ in morbis post crîsim relinquuntur, recidivas facere consueverunt.

COMMENT.

Quæcunque recidivos morbos facere consueverunt, omnino remouenda sunt.

Materiæ morbificæ, post imperfectas crîses aut curationes relicte, *ùm sint putredini proxima,* recidivos morbos facere consueverunt.

Ergo

Materiæ morbificæ post imperfectas crîses, aut curationes relicte, omnino remouendæ sunt.

Porrò remanentes adhuc post crîsim aut curationem morborum causas patefaciunt oris amaror, cibi fastidium, inquietudo, aliâque id genus.

APHOR. XIII.

Οκόσοισι κρίσις γίνεται, τουτέοισιν ἢ νύξ δύσφορος ἢ πρὸ τῆ παροξυσμῆ ἢ ἔπιπυσα, δυσφορτέρη ὡς ἔπιτο πολύ.

Quibus crîsis fit, nox quæ accessionē præcedit, grauis: quæ verò subsequitur, leuior serè solet existere.

COM-

IN HIPPOCRATIS APHORISMIS. 49
COMMENT.

Quisquis strenuè pugnaturus ad instàtem pugnam se accingit, grauitèr commouetur ac laborat, vbi verò adeptus est victoriam, quiescit.

Natura in morbis inuasionibus interdium, vel exacerbationibus habentibus, dum crisis die decretoria in paroxysmi vigore futura est, nocte paroxysmum præcedente strenuè pugnatura, ad instàtem cum morbo pugnam se accingit: nocte verò subsequente adempta est victoriam. Ergo

Natura in morbis, inuasionibus interdium vel exacerbationibus habentibus, dum crisis die decretoria in paroxysmi vigore futura est, nocte paroxysmum præcedente grauitèr commouetur ac laborat: nocte verò subsequente quiescit.

APHORISMUS XI V.

Εν τῆσι τῆς κοιλίης ῥύσεσιν αἱ μεταβολαὶ τῶν διαχωρημάτων ὠφελέουσιν, ἐὰν μὴ εἰς τὰ πονηρὰ μεταβάλῃ.

In fluxionibus alui, mutationes excrementorum iuuant, nisi ad mala mutatio fiat.

COMMENT.

Præcedens aphorismus est de cognoscenda crisi, tum incipiente, tum perfecta: hic verò de cognoscendo crisis exitu per ea quæ, dum adhuc fit, excernuntur.

In quibuscunque euacuationibus, materierum

sponte exeuntium mutatio nullum arguit magnum incendium in visceribus, nec insignem humorum putredinem, aut malignitatem, spem nobis affert ægros per crifim perfectam iuuatum iri.

In criticis alui profluuiis, excretorum mutatio ab vna humoris specie in aliam non deteriorem, hoc est, non synceram, non pinguedinis aut colliquationis participem, non insigniter fœtidam, aut prauis alicuius coloris, nullum arguit magnum incendium in visceribus, nec insignem humorum putredinem aut malignitatem. Ergo

In criticis alui profluuiis, excretorum mutatio ab vna humoris specie in aliam nō deteriorem, spem nobis affert ægros per crifim perfectam iuuatum iri.

APHOR. XV.

Οκου φάρυξ νοσεί, ἢ φίματα ἐν πᾶσι σώματι ἐκφύεται, τὰς ἐπιχεισίας σκίπτειται. ἢ γὰρ χολώδεις ἔωσι, τὸ σῶμα ξυνοσεί. ἢ ὁμοίαι τοῖσιν ὑγίαινασι γίνωνται, ἀσφαλές τὸ σῶμα εἶσεν.

Vbi fauces ægrotant, aut pustulæ in corpore exoriuntur, excrementa inspicere oportet: nã si biliosa fuerint, vnà corpus ægrotat: si verò sanorum excrementis similia, tutum est corpus alere.

COM.

IN HIPPOCRATIS APHORISMIS. SE
COMMENT.

Nuper de crisi quæ per excretionem fit : nunc
de ea quæ per μεταδυσιν.

Quotiescunque internæ partes noxiis vacant
humoribus, abstinendum à medicamentis
purgantibus, & corpora more solito nutrien-
da: sin impura fuerint, purgatione magis e-
gent quam alimento.

In externis affectibus, putà in conspicuis fau-
cium tumoribus, pustularum per cutim eru-
ptionibus, atque abscessibus per crisin natis,
vbi quæ excernuntur salubria, & secundum
naturam fuerint, internæ partes noxiis va-
cant humoribus: vbi verò excreta insalubria,
tunc impura sunt corpora. Ergo

In externis affectibus, putà in cōspicuis faucium
tumoribus, &c. vbi quæ excernuntur, salubria, &
secundum naturam fuerint, abstinendum à purganti-
bus, & corpora more solito nutrienda: vbi ve-
rò excreta insalubria, tunc purgatione cor-
pora magis egent, quam alimento.

APHORISMUS XVI.

Οπου λιμός, & δει πονέειν.

Vbi fames, laborandum non est.

COMMENT.

Quotiescunque causa vehementer exsiccans &
spiritus resoluens, ægro corpori adhibetur,
cauendum sedulo ne ipsum aliunde magis
inarescat, eiusque vires frangantur, cum pra-
sertim sicca intemperies in habitu sit immedi-
cabili.

Vbi fames vel inedia à medico imperatur, causa

vehementer exsiccans & spiritus resoluens
ægro corpori adhibetur. Ergo

Vbi fames vel inedia à medico imperatur, ca-
uendum sedulo ne corpus ægrum aliunde
magis inarescat, eiúsque vires frangantur.

Quare vitanda illi sunt quæcúque alia mul-
tùm extenuant & exsiccant, vt importuna san-
guinis missio, purgatióve: similiter multa fri-
ctio, veheménsque omnis motio & labor. Cæ-
terùm dogma istud de corporibus ægris pro-
latum non minùs ad sana aptari certum est.

APHOR. XVII.

Οκου αὐτὴ τροφή ὡδὸ φύσιν πλείων ἐ-
σέλθῃ, τὸ τοῦ τῶν ἄσθεν ποιέει, δηλοῖ ὅτι καὶ
ἢ ἰησικ.

Vbi præter naturam copiosior cibus
ingestus est, hic morbum facit: ostendit
autem & sanatio.

COMMENT.

I.

Omnes res non naturales, in relatione ad ho-
minem moderatæ, vitam eius conseruant, vt
sanitatis causæ: modū verò excedentes, causæ
fiunt maioris minorisve morbi, prout magis
minúsve modum excefferint.

Cibi & potus sunt res non naturales. Ergo

Cibi & potus in relatione ad hominem mode-
rati, vitam eius conseruant vt sanitatis causæ:
modum verò excedentes, causæ fiunt maioris
minorisve morbi prout magis minúsve mo-
dum

dum excefferint.

I I.

Omnis morbus, qui sanatur inanitione, consistit in repletione.

Morbus, quem faciunt cibi & potus præter naturam copiosiores, sanatur inanitione, puta vomitu, inedia, missione sanguinis, & id genus alijs.

Ergo

Morbus, quem faciunt cibi & potus præter naturam copiosiores, in repletionem consistit.

APHORISMUS XVIII.

Τῶν βροχίων ἀδρόως καὶ ταχέως, ταχέως καὶ ἀδρόως γίνονται.

Eorum quæ confertim & celeriter nutriunt, celeres etiam excretionem esse solent.

COMMENT.

Si quod maius est, citò fit: quod minus est, citius fiet, aut saltem æquè citò.

Maius est, alimenta citò concoqui & distribui, confertimque ac celeriter nutrire, multa enim hic sunt mutationes secundum locum, qualitatem, & substantiam: minus vero eorundem alimentorum portionem excrementitiam citò excerni.

Ergo

Si multæ illæ mutationes citò fiunt, ut certum est in multis alimentorum speciebus: sequitur necessariò inutilium ab eis alimentis prouenientium excretionem citius fieri, aut saltem æquè citò: subaudi si reliqua sint paria,

Ἐξ nihil impediatur, ut morbus in vita, vel quid aliud.

Hinc docemur ægros per inediam aut vitium tenuem extenuatos, cibariis promptè nutrientibus esse refocillandos.

APHOR. XIX.

Τῶν ὀξείων νοσημάτων ἔ πάντων ἀσφαλέες αἱ προδιαγνώσεις ἔτε τῆς θανάτου, ἔτε τῆς υἰγείης.

In morbis acutis non omnino certæ sunt mortis aut salutis prædictiones.

COMMENT.

Omniū morborum motum habentium velocem, vehementem, & cum periculo coniunctum, incertæ sunt ferè mortis aut salutis prædictiones.

Omnes morbi acuti motum habent velocem, vehementem, & cum periculo coniunctum.

Ergo

Omniū morborum acutorum incertæ sunt ferè mortis aut salutis prædictiones.

Maioris probatio desumitur ab incerta materiæ mobilitate, & ignoratione definitæ proportionis inter morbi vehementiam ac virium robur, cum præsertim lucta hæc brevis exactiorem coniectandi rationem præripiat.

Minor probatur: omnes enim acuti morbi, siue sint principaliter cōmunes, id est totius, ut febres ardentes: siue sint particulares, & in toto vel febrim faciētes, ut pleuritis, angina: vel symptoma, ut epilepsia, apoplexia, tetanus: quicunque tan-

que tandem fuerint, omnes motu præcipiti ac periculi pleno mouentur, siue hic motus in materiam morbificam, præsertim verò turgentem, siue in morbum, aut symptomata referatur.

APHOR. XX.

Ὅκοσοισι νέοισιν ἔῃσι αἱ κοιλίαι ὑγραὶ εἰσι, τουτέοισιν ὑπομερόσκουσι ξηραίνονται· ὅκοσοισι ἢ νέοισιν ἔῃσι αἱ κοιλίαι ξηραὶ εἰσι, τουτέοισι πρεσβυτέροισι γνομύροισι ὑγραίνονται.

Quibus in iuuentute alius est humectata, iis in senectute siccatur: quibus verò sicca iuuenibus fuit, iis senescentibus humectatur.

COMMENT.

I.

Vbicunque mutatione temperamentum, mutatio fit aliquarum causarum in oppositas: ibi fit mutatio effectus pendentis ab illis causis in oppositum effectum.

In iuuenibus laxam aluū habentibus propter modicam oris ventriculi frigiditatem, vi cuius plus cibi appetitur atque ingeritur quam opus sit, vel ob validam ventriculi intestinorumque expultricem, vel ob multam bilem intestina proritantem: mutatione iuuenilis ætatis in senilem, fit mutatio temperamentum, & dictarum causarum in oppositas: nam ἔ

Ventriculi os multò frigidius redditum, cibi appetentiam & copiam minuit, eiusdemque Ventriculi & intestinorum expultrix debilior euadit, & paucabilis intestina proritat. Ergo

In iuuenibus laxam aluum habentibus ob dictas causas, mutatione iuuenilis ætatis in senilem, mutatio fit dicti effectus in oppositum, ideoque laxitati alui succedit adstrictio.

I I.

Rursus:

Vbicunque mutatione temperamenti, mutatio fit &c.

In iuuenibus aluum habentibus adstrictam propter oris ventriculi caliditatem, vaporesve biliosos cibi appetentiam minuentes, vel propter hepatis feruorem intestina siccantem, vel ob cutis raritatem & sudoris copiam: mutatione iuuenilis ætatis in senilem, fit mutatio temperamenti & illarum causarum in oppositas, *nam & supernum os Ventriculi frigidius fit, nec ut ante à biliosis Vaporibus inficitur, ac hepatis feruor remittitur, & cutis densatur, sudorisque copia minuitur.*

Ergo

In iuuenibus aluum habentibus adstrictam ob dictas causas, mutatione iuuenilis ætatis in senilem, mutatio fit dicti effectus in oppositum, ideoque adstrictioni alui succedit laxitas.

Hic habenda est ratio mutationis ætatis, ac eorum quæ talem mutationem consequuntur: cetera debent esse paria, vt Gal. admonet.

APHOR.

APHORISMUS XXI.

Λιμὸν θώρηξις λύει.

Famem meri potio soluit.

COMMENT.

Quicquid ventriculi os frigidius calefacit, aut ab acido & corrugante succo liberat, aut vtrunque præstat, illud famem caninam curat.

Vinum meracum & generosum, ventriculi os frigidius calefacit, aut ab acido & corrugante succo liberat, aut *si sua calefaciente, attenuante ac discutiente*, vtrunque præstat. Ergo

Vinum meracum & generosum, famem caninam curat.

Merum citius multò famem soluit, si pinguium eduliorum oris ventriculi sensum hebetantium & corrugationem ferè delentium usus præcesserit, ut Gal. notat.

APHORISMUS XXII.

Ἀπὸ πλησμονῆς ὀκόσα ἀνοσήυατα γίνονται, κένωσις ἰῆται. Ἐὐκόσα δὲ ἀπὸ κενώσεως πλησμονῆ. καὶ τῶν ἄλλων ἢ ὑπερναπίωσις.

Qui à repletionem morbi fiunt, vacatione curantur: & qui ab inanitione, sanantur repletionem: cæterorumque contraria sunt remedia.

COMMENT.

Omnis recessus à naturali statu, ac transitus in:

eum qui est præter naturam, tollendus est per reditum, qui per contraria fit, ad statum naturalem

Omnis morbus est recessus à naturali statu, ac transitus in eum qui est præter naturã. Ergo Omnis morbis tollendus est per reditum, qui per contraria fit, ad statum naturalem.

Proinde morbi a repletionem curantur euacuatione, & contra. Hinc apparet quam verè alibi dictum fuerit ab Hippocr. medicinam esse adiectionem & ablationem.

APHOR. XXIII.

Τὰ οξεία τῶ νοσημάτων κείνεται ἐν
τεσσαρεσκαιδεκά ἡμέραις.

Acuti morbi intra quatuordecim dies iudicantur.

COMMENT.

Morbi acuti motum habentes velocem cum grauib. symptomatis ac perniciem minitantibus, diuiduntur in spurios, quorum postremus terminus est dies quadragesimus: & in legitimos, qui præfenti aph. iudicari dicuntur intra dies quatuordecim, vt longa obseruatione compertū est. Nec obstat quod quidam eorum ad decimum septimum, alij ad vigesimum deueniunt: huiusmodi enim morbi ab initio non fuerunt acuti, sed in fine primi vel secundi etiã quaternarij, acutorum naturam demum sunt adepti, vt Gal. docet: quamobrem si à die qua ceperunt esse acuti ad exitum vsque numerare libeat, totus eorum decursus quatuordecim dierum inuenietur.

APHOR.

APHORISMUS XXIV.

Τῶν ἐπὶ τὴν τετάρτην ὀπίσθιος ἑτέρας
 ἑβδομάδος ἢ ὀγδοῦς ἀρχῆς. θεωρητὴ δὲ
 ἢ ἐνδεκάτη. αὐτὴ γὰρ ὅτι τετάρτη τῆς ἑτέ-
 ρης ἑβδομάδος. θεωρητὴ ἢ πάλιν ἢ ἐ-
 πτακαδεκάτη. αὐτὴ γὰρ ἔστι τετάρτη μὲν
 ὑπὸ τῆς τεσσαρεσκαδεκάτης, ἑβδόμη δὲ,
 ὑπὸ τῆς ἐνδεκάτης.

Index septimi quartus: sequentis se-
 ptimanæ octavus initium: spectandus
 quoque est undecimus, siquidem is se-
 cundæ septimanæ quartus est. Rursúm-
 que decimus septimus spectandus, is e-
 nim à quartodecimo quartus est, & ab
 undecimo septimus:

C O M M E N T.

Dies decretorii dicuntur in quos frequentes
 incidunt crises: septimus dies ab initio morbi,
 & post eum decimus quartus decernendi pote-
 state aliis omnibus præstant: quartus verò & un-
 decimus præcipui sunt speculatorij, vel indices,
 futuram nempe crifim in septimo vel decimo-
 quarto monstrantes, quamvis & ipsi secunda-
 riò sint decretorii, quòd non paucas videant
 crises: porriò decimus septimus eandem habet
 rationem ad vigesimum, quam habet quartus
 ad septimum, & undecimus ad decimum quat-
 tum. Dignum verò inquisitione unde, nã sit pe-

tenda criticorum dierum ratio: Galenus eam referendam censet in varios lunæ aspectus ad solem & signa zodiaci, dum per cœli quartas cursum suum peragit: verùm quoniam quaterni septenique morborum dies cum lunæ diebus quaternis septenisque rarissimè coincidunt, videtur ea opinio, vel hanc ob causam (dicto sit venia) principiis niti parùm firmis. Commodius, ni fallor, Fracastorius, vir in indagandis rerum causis solertissimus, dierum criticorum causam ad naturam humorum peccantium refert: si namque peccat humor simplex, aut multiplex ad vnam formam reductus, quod rarum est, tunc nulla criticorum dierum habitatione, soli paroxysmorum dies considerandi, in quibus post concoctam materiam contingunt crises, in pituitosis morbis quotidie, in biliosis imparibus diebus: ideò Hippocr. ad biliosos respiciens 4. de rat. victus in acutis, tex. 56. monet spectandos esse maximè dies impares, & 34 aph. sect. 4. sudores laudat diebus potissimum imparibus prodeuntes. Si vero plures humores peccantes sint inuicem confusi tantùm, vt euenit sæpissimè ob humorè in primis melancholicum, qui siccus ac terrestris, haud facile in vnam cum aliis formam conspirat, tunc quilibet humor proprium motum retinet, ac principaliter quidem peccas manifestum, subpeccans verò latentem edit paroxysmū. In morbis igitur biliosis acutis, crises circa subpeccantis melancholiæ motus, concoctiones, & præparationes sunt potissimum attendendæ: non enim fiunt crises nisi crassiore etiam humore.

probè

probè cum reliquis præparato. Vt verò melancholicus humor paucus est vel multus, crassior vel tenuior, tenacior vel solutus magis: & eodem modo, pro discrimine vario biliosi humoris, fit ut putrescente bile aliquando simul putrescat melancholia, quæ scilicet pauca est ac tenuis, tuncque dies erunt molestissimæ prima, septima, decimatertia, in quibus mouetur vterque humor, & eo casu crisis incipiet decimatertiâ, complebitur decimaquartâ: minus molestæ, tertia, quinta, nona, vndecima, in quibus sola mouetur bilis principaliter peccans: aliæ dies intermediæ placidæ erunt, exceptis quartâ & decimâ, ob aliquem subpeccantis melancholiæ motum. Sin melancholia sit copiosior & crassior, incipiet putrescere ac moueri secunda morbi die, vel tertiâ, vel etiam quartâ: si secunda, tunc completa eius præparatio ac motus criticus incident in decimaquartam, in quam diem licet non incidat per se motus bilis primariò peccantis, ob adiunctam tamen melancholiam critico motu agitatam, participes fit quoque tunc bilis multò tenuior, & in prægressis paroxysmis non exiguâ parte resoluta, eiusdem digestionis & motus: quocirca natura irritata, & humoris vtriusque peccantis dominium adeptæ, validiorque reddita, ad motum criticum subpeccantis humoris maximo conatu insurgit, & principaliter quoque peccantem bilem commouet atque expellit, vnde fit ut decimaquarta dies multas crises videat.

APHOR. XXV.

Οἱ θερινοὶ τεταρταῖοι, τὰ πολλὰ γίνονται βραχέες· οἱ ἢ φθινοπωρινοί, μακροί, καὶ μάλιστα οἱ πρὸς τὸν χειμῶνα σιναπτόντες.

Aestivæ quartanæ plerumque breves, autumnales longæ, & maximè quæ hyemem attingunt.

COMMENT.

Omnes morbi qui fiunt à materia tenuiore, in corpore multùm diffibili, sunt plerumque breves: qui verò à materia fiunt crassa, in corpore densiore, sunt longi.

Aestivæ quartanæ, morbi sunt qui fiunt à materia tenuiore, in corpore multùm diffibili: autumnales verò, maximè quæ hyemem attingunt, à materia fiunt crassa, in corpore densiore. Ergo.

Aestivæ quartanæ sunt plerumque breves: autumnales verò, maximè quæ hyemem attingunt, longæ.

APHOR. XXVI.

Πυρετὸν ἔπι σπασμῶ βέλπιον γμ εἶ
ἢ σπασμὸν ἔπι πυρετῶ.

Conuulsioni febrem superuenire satius est, quàm feбри conuulsionem.

COMMENT.

Quotiescunque morbus aliquis formidabili symptomati superueniens, eius causam tollit, con-

lit, contra vero idem symptoma eidem morbo accedens, cum reddit insanabilem: tunc multo satius est morbum superuenire symptomati quam symptoma morbo.

Vbi febris conuulsioni ex repletionem accedit, morbus formidabili symptomati superueniens, eius causam tollit: contra vbi febrem sequitur conuulsio ex inanitione, idem symptoma eidem morbo accedens, cum reddit insanabilem. Ergo

Vbi febris conuulsioni ex repletionem accedit, multo satius est quam vbi febre sequitur conuulsio ex inanitione.

Minoris probatio ex Gal. in com. petenda: humores enim frigidi & glutinosi conuulsionem ex repletionem facientes, a febre superueniente calefiunt, attenuantur, ac dissoluuntur: contra febricitanti iam corpori accedens conuulsio, quia fit ex siccitate, lethalis est, malo ingeminato.

APHORISMUS XXVII.

Τοῖσι μὴ κατὰ λόγον κουφίζουσιν, ἢ δὲ πρὸς πρῶτον, ἢ δὲ φοβέσθαι λίαν τὰ μοχθηρὰ γινώσκοντες ὡς λόγος. τὰ γὰρ πολλὰ τῶν τοιούτων ἐστὶν ἀβέβαια, καὶ ἔπαινον τοῖς διαμύσειν, οὐδὲ χρονίζειν εἰώθειν.

His quæ non ex ratione lenant, non oportet fidere, neque multum formidare mala quæ præter rationem eueniunt:

Istiusmodi enim multa sunt incerta,
nec durare diu aut persistere solent.

C O M M E N T.

Quibuscunque in morbis ob inconstantes præcipitèsq; eorum motus, quædam præter morbi morem & medici expectationem contingunt: non oportet ob huiusmodi signa temerè contingentia parùmque duratura, si bona fuerint, lætari ac fidere, si mala, turbari.

In morbis acutis ob inconstantes præcipitèsq; eorum motus, quædam præter morbi morem, & medici expectationem sæpe contingunt. Ergo

In morbis acutis non oportet ob huiusmodi signa temerè contingentia, parùmque duratura, si bona fuerint, lætari ac fidere, si mala, turbari.

APHOR. XXVIII.

Τῶν πυρεσόντων μὴ πεντάτασιν ὀπι-
πολαίως τὸ διαμεγεῖν, καὶ μηδὲν ἐνδιδύναμι
τὸ σῶμα, ἢ καὶ σωτήκεσθαι μάλλον τῆ
καὶ λόγον, μοχθηρὸν τὸ μὲν γὰρ, μήκος νού-
σου σημαίνει τὸ ἧ ἀδύνησαν.

Febricitantium non omnino leuiter, corpus sibi constare, nec minui, aut etiam plus æquo colliquefieri, malum: hoc siquidem virium imbecillitatem, illud morbi diuturnitatem significat.

C O M.

I.

Quotiescunque symptomata carent certa solitâque proportione ad suos morbos, tunc medicus debet scrutari eius dissonantiæ causas, & ab eis prognosticandi curandique rationem desumere.

Quum in febribus magnis vel mediocribus corpus minus emaciatur ac minuitur, aut plus colliquatur quàm pro ratione febris vel causæ cuiuspiam manifestæ conueniat: symptomata carent certa solitâque proportione ad suos morbos. Ergo

Quum in febribus magnis vel mediocribus corpus minus emaciatur ac minuitur, aut plus colliquatur quàm pro ratione febris vel causæ cuiuspiam manifestæ conueniat, medicus debet scrutari eius dissonantiæ causas, & ab eis prognosticandi curandique rationem desumere.

II.

Quicquid febrem longam fore significat, malum est signum.

Corporis habitus in febribus non exiguis, idem ferè manens, nec pro ratione febris emaciatus, longam fore febrem significat. Ergo

Corporis habitus in febribus non exiguis, idem ferè manens, nec pro ratione febris emaciatus, malum est signum.

Minor probatur, habitus namque idem ferè permanens, præter difflationem prohibitam obcutis densitatem, multos etiam arguit crudos.

crassosque humores in febriente corpore collectos.

III.

Quicquid virium imbecillitatem significat, est malum signum.

Corporis extenuatio in febribus, maior quam pro ratione febris vel causæ cuiuspiam manifestæ conueniat, virium imbecillitatem significat.

Ergo

Corporis extenuatio in febribus, maior quam pro ratione febris vel causæ cuiuspiam manifestæ conueniat, malum est signum.

Probat minor: nam quæ præter rationem emaciantur corpora, id necessario patiuntur ob imbecillitatem facultatum, retentricis videlicet permittentis humidum alimentale copiosius diffuere magisque consumi quam possit refici, & concoctricis ad alimenta conficienda, noxiisque humores edomandos minus idoneæ.

APHOR. XXIX.

Ἀρχομένων τῶν νόσων, ὡς τι δοκέη κινεῖν, κινεῖ, ἀκμαζουσῶν ὅ, ἡσυχίᾳ ἔχειν βέλτιόν ἐστιν.

Incipientibus morbis, si quid mouendum videtur, moue: vigentibus autem quiescere præstat.

COMMENT.

Quotiescunque res præter naturam tuto possunt remoueri, quam citissime sunt emouenda:

uendæ: quum verò periculosa est earum remotio, quiescendum.

In principio & priore augmenti parte morborum materialium, nonnullæ materiæ sunt res præter naturam quæ tutò possunt remoueri: in statu verò periculosa est earum remotio.

Ergo

In principio & priore augmenti parte morborum materialium, nonnullæ materiæ quam citissimè sunt remouendæ: in statu verò quiescendum.

Probatum minor ab Hippocr. sequenti aphor. nam circa morborum principia, & in priore augmenti parte, quæ principij naturam sapit, cum leuia sint omnia symptomata, & virtus valida: ideò & sanguinis missio, & per vomitum euacuatio, vel per aluum glande, clystere, medicamento leniente, & si materia turgeat, etiam purgante, tutò possunt ac debent præscribi: contra in morbi vigore, ob maximam symptomatum vehementiam, & quia tunc natura edomandæ morbi materiæ seriò incumbit, nil à medico mouendum.

APHOR. XXX.

Περὶ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰ τέλη πάντα ἀδυνέστερα· οὐδὲ ἢ τὰς ἀκμὰς, ἰσχυρότερα.

Circa initia & fines remissiora sunt omnia, in vigore vehementiora.

COMMENT.

Quæcunque materiæ morbificæ tutò nõ poterunt euacuari circa morbi initium, vel in

priore augmenti parte, illæ in declinatione debent expelli.

APHOR. XXXI.

Τῷ δὲ ἀρρώστῳ ὀσιτεῦντι μηδὲν ὀπιδιδόναι τὸ σῶμα, μοχθηρὸν.

Si à morbo probè comedenti corpus non proficiat, malum

COMMENT.

Quicquid aut coctricis facultatis imbecillitatem, aut prauorum humorū copiam arguit, malum est signum.

Conualescentium corpora probè appetere, & conuenienter cibum sumere, nec tamen refici: arguit coctricis facultatis imbecillitatem, aut prauorum humorum copiam. Ergo

Conualescentium corpora probè appetere, & conuenienter cibum sumere, nec tamen refici: malum est signum.

Probatur minor: illa enim laudabilis appetentia nascitur sæpe ab acido succo, ventriculi os corrugante, quo casu cibum conuenienter sumptus si non profit, hoc fit ob dictas causas.

APHOR. XXXII.

Ὡς τὰ πολλὰ πάντες οἱ φαύλως ἔχοντες, κατ' ἀρχὰς μὴ ὀσιτεῦντες, καὶ μηδὲν ὀπιδιδόντες, πρὸς τὸ τέλος πάλιν ὀσιτεύουσιν· οἱ δὲ κατ' ἀρχὰς μὴ ὀσιτεῦντες ἰχυρῶς ὑπερὶ τὸ ὀσιτεῦντες, βέλπον ἀπαλλάσσουσιν.

Qui

Qui aduersa valetudine abundè initio comedunt, nec proficiunt, ij ferè tandem non omnes in cibi fastidium incidunt, contra, qui initio forti inedia vsi, cibum postea appetere incipiunt, in valetudine faciliùs liberantur.

COMMENT.

Quæcunque corpora cruditatibus prauisque humoribus repleri pergunt, incidunt in cibi fastidium, ac tardiùs vires recipiunt: quæ verò à prauis humoribus nondum planè libera, depurantur in dies magis, faciliùs in valetudine liberantur.

Conualescentium corpora initio multum appetentia nec proficientia, cruditatibus prauisque humoribus repleri pergunt: cibum verò fastidientia, dein appetere incipientia, cum à prauis humoribus nondum sint planè libera, depurantur in dies magis. Ergo

Conualescentium corpora initio multum appetentia, incidunt in cibi fastidium, ac tardiùs vires recipiunt: cibum verò fastidientia, dein appetere incipientia, faciliùs in valetudine liberantur.

APHORISMUS XXXIII.

Εν πάση νόσῳ τὸ ἐρρῶδες τὴν δόξαν, ἢ δὲ ἔχειν πρὸς τὰς προσφορὰς, ἀγαθόν τὸ ἵκαντικόν, κακόν.

In quouis morbo mente constare, & bene se habere ad illa quæ offeruntur,

bonum: contrà verò habere se, malum.

COMMENT.

Quæcunque non solùm præcipuorum viscerum primariò, sed aliarum quoque partium illis affinium secundariò, vires non inualidas denotant: illa in omni morbo bona sunt signa: quæ verò dictarum partium imbecillitatem significant, mala.

Mente constare & bene se habere ad ea quæ offeruntur, non solùm cerebri & venticuli primariò, sed secundariò aliarum quoque partium illis affinium, vires non inualidas denotant: quæ verò secus se habent, dictarum partium imbecillitatem significant.

Ergo

Mente constare & bene se habere ad ea quæ offeruntur, in omni morbo bona sunt signa: quæ verò secus se habent, mala.

APHOR. XXXIV.

Εν τῆσι νούσοισιν ἥσων κινδυνόουσιν οἷσιν ἀν' οἰκείῃ τῆς φύσεως, καὶ τῆς ἡλικίας, καὶ τῆς ἕξιως, καὶ τῆς ὥρης ἢ νοῦσος ἢ μᾶλλον, ἢ οἷσιν ἀν' μὴ οἰκείῃ κατὰ τὰ πρῶτα.

Minùs periculosè ægrotant, quorum vel naturæ, vel ætati, vel consuetudini, vel tempori familiaris morbus est, quàm quibus horum nulli affinis existit.

COM-

IN HIPPOCRATIS APHORISMIS. 71
COMMENT.

Omnes res præternaturales quæ in humano corpore fiunt à leuioribus causis, & minore cum recessu à naturali statu, sunt minùs periculosa: quæ verò à causis validioribus & maiore cum recessu à naturali statu, periculosiores.

Morbi qualitate similes naturæ ægrotantis, ætati, consuetudini, vel ambienti, fiunt à leuioribus causis, & minore cum recessu à naturali statu: qualitate verò dissimiles à causis validioribus & maiore cum recessu à naturali statu. Ergo

Morbi qualitate similes naturæ ægrotantis, ætati, consuetudini, vel ambienti, minùs sunt periculosi: qualitate verò dissimiles periculosiores.

Minor à Gal. in com. probatur, vbi exemplum affert febris ardentis, quæ multò vehementior censetur hyeme quàm æstate, ob frigus scilicet ambientis. quod cum febrilis illius causæ magnitudinem, sano adhuc existente corpore cohibere non potuerit, multò minùs eandem morbo iam facto superabit. Idem de ætate & consuetudine, morbo cui iam contrariis, esto iudicium.

APHOR. XXXV.

Εν πάσησι τῆσι νούσοισι τὸ πρὸς τὸν ὀμφαλὸν καὶ τὸ ἥξον πάχος ἔχει βέλτιον ὄσι. τὸ δὲ σφόδρα λεπτόν καὶ ἐκτετη-

πὸς, μοχθηρόν. Επισφαλές ἢ τὸ τοιοῦτον
καὶ πρὸς τὰς κάτω κατάρσιας.

In quouis morbo partes ad vmbilicū
& imum ventrem attinentes crassiores
esse præstat, harum siquidem extenuatio
& tabes, mala : & ad inferiores quoque
purgationes parū tuta.

C O M M E N T.

Quicquid naturalium viscerum præcipuorum
imbecillitatem arguens, eorum etiam con-
coctionem lædit, ac supernas infernāsque
purgationes parū tutas reddit: illud in quo-
uis morbo malum est signum & mala causa:
quicquid verò contrario modo se habet, bo-
num est vt signum & vt causa.

Tabes seu extenuatio abdominis, naturalium
viscerum præcipuorum imbecillitatem ar-
guens, eorum etiam concoctionem lædit, ac
supernas infernāsque purgationes parū tu-
tas reddit : crassitudo verò earundem par-
tium naturalium viscerum robur significans,
ventriculi & hepatis concoctionem iuuat,
purgationesque per vomitum & per aluum
tutas reddit. Ergo

Tabes seu extenuatio abdominis in quouis
morbo, malum est signum & mala causa, e-
iusdem verò abdominis crassitudo bona est
vt signum & vt causa.

Probatur minor : primò enim continentium
abdominis partium extenuatio prægressum ar-
guit hepatis incendium præsentemque vicina-
rum

rum partium intemperiem frigidam potissimum & siccam: secundo calorem naturalium viscerum non fouet, unde vtraque prior concoctio labefactatur, tertio tabidi abdominis musculi in materiis noxiis per vomitum vel fecesum expellendis officio male funguntur, unde multa contingunt symptomata. Contra verò abdominis crassitudo bonam naturalium viscerum temperiem arguit, eorundem natiuum calorem fouet, & musculi abdominis bene constituti in pellendis noxiis sunt validi.

APHOR. XXXVI.

Οἱ ὑγιεινῶς ἔχοντες τὰ σώματα ἐν τῇσι φαρμακείησι καθαρεύμενοι, ἐκλύουσι ταχέως, καὶ οἱ πονηρῇ τροφῇ χερούμενοι.

Qui corpore sunt salubri, purgante hausto medicamento statim deficiunt, vt & qui prauo alimento vtuntur.

COMMENT.

Quæcunque corpora habent in se causas ventriculi os atque intestina acriter vellicantes, maximamque humorum siue alimentalium, siue vitiosorum agitationem efficientes, ac densissimis vaporibus cerebrum & cor replentes: illa patiuntur inquietationes, cardialgias, vertigines, ventris tormina, leipothymias aut syncopes.

Corpora integrâ sanitate prædita, vel quæ dudum vitiosis alimentis vsa sunt, post medicamen haustum strenuè purgans, causas in se habent os ventriculi & intestina acriter vel-

licantes maximamque humorum siue alimentarium siue vitiosorum agitationem facientes, ac densissimis vaporibus cerebrum & cor replentes. Ergo

Corpora integrâ sanitate prædita, vel quæ dudum vitiosis alimentis vsa sunt, post medicamen haustum strenuè purgans patiuntur inquietationes, cardialgias, vertigines, ventris tormina, leipochymias aut syncopes.

APHOR. XXXVII.

Οἱ δὲ τὰ σώματα ἔχοντες, φαρμακεύειν ἐπιπρόσθετος.

Qui integra sunt corporis valetudine, medicationes molestè ferunt.

COMMENT.

Ratio huius aphorismi ex præcedenti syllogismo, & ex Gal. com. est petenda; ut enim corpora valdè cacochyma purgationes validas non ferunt, sed præ humorum prauorum copia cōfertim subitòque ad ventriculum & intestina vi pharmaci attractorum ac propter virium imbecillitatem exoluuntur: quocirca non nisi per *ἐπιπρόσθετος* purgari debent. Ita sana omnino corpora æquè difficulter valida purgantia ferunt: cum enim vitiosis humoribus a pharmaco attractendis careant, necessariò euenit ut præter insignem facultatum perturbationem, humores etiam vniuersi alimentales in venis ac solidorum spatiolis contenti, miris modis agitentur absumanturque, & carnes etiam colliquentur:

tur : quam ob causam integrè sana corpora non sunt purganda.

APHOR. XXXVIII.

Τὸ σμικρὰ χεῖρον καὶ πόμα καὶ σιτίον, ἢ δλον ἢ τὸ βελτιόνων μὲν ἀνδραστέρων ἢ μᾶλλον αἰρετέον.

Paulò deterior, sed suavior cibus ac potus, meliori quidem, et ingrato præferendus.

COMMENT.

Omnis cibus & potus qui in victu ægris præscribendo, magis facit ad tutò, citò, & iucundè restituendam sanitatem, ei qui minùs hoc præstat est præferendus.

Paulò deterior cibus ac potus, sed suavis, in victu ægris præscribendo magis facit ad tutò, citò, & iucundè restituendam sanitatem: qui verò melior quidem est sed ingratus, minùs hoc præstat. Ergo

Paulò deterior cibus ac potus, sed suavis, meliori quidem, sed ingrato, est præferendus.

Probatur minor: primùm, quia ægri magis confidunt ac propensius parent medico gratum facienti, unde remedia euadunt efficaciora: tum etiam quia ventriculus alimētum paulò deterius, cum suavius fuerit, arctius amplexatur, ac melius concoquit: præterea cibi & potus quos plus appetimus, vt nobis magis fami-

liares vel consueti, & à nostra substantia minus
dissidentes, facilius in eam transeunt: contrario
modo se habent cibi & potus iniucundi.

APHOR. XXXIX.

Οἱ ἀρεσβύται τῶν νέων τὰ μὲν πολ-
λὰ νοσέουσιν ἥσων ὅσα ἢ αὐτέοισι χρό-
νια νοσήματα χύεται, τὰ πολλὰ ξυνα-
ποθνήσκουσι.

Senes iuuenibus magna ex parte mi-
nùs ægrotant : semel autem diuturnis
morbis correpti, ferè vnà moriuntur.

COMMENT.

I.

Quicumque moderato vtuntur victu, magna
ex parte minùs ægrotant : qui verò intempe-
ranter viuunt, morbis sunt magis obnoxij.
Senes moderato victu vtuntur : contra iuue-
nes intemperanter viuunt. Ergo

Senes, magna ex parte minùs ægrotant : contra
iuuencs morbis sunt magis obnoxij.

II.

Quæcunque corpora naturales facultates de-
biles, calorémque imbecillum habent, illa
chronicis morbis semel correpta, eisdem
magna ex parte commoriuntur.

Senum corpora, naturales facultates debiles,
calorémque imbecillum habent. Ergo

Senum corpora, chronicis morbis semel corre-
pta, eis-

pta, eisdem magna ex parte commoriantur.

Probatum maius, quia diuturni morbi, ut plurimum, a crassis, frigidis, copiosisque sunt humoribus, quos languentes facultates calorque in senibus valde imminutus nequeunt superare.

APHOR. XL.

Βραγχοὶ καὶ κόρυζαι τοῖσι σφόδρα πρεσβύτησιν ἔπιπαύονται.

Raucitates & grauedines coctionem in valde senibus non admittunt.

COMMENT.

In nullis corporibus languidis caloremque naturalem magnoperè imminutum habentibus, raucitates & grauedines coctionem admittunt, sed ad mortem usque comitantur.

Corpora valde senilia, languida sunt, caloremque naturalem magnoperè imminutum habent.

Ergo

In corporibus valde senilibus, raucitates & grauedines coctionem non admittunt, sed ad mortem usque comitantur.

APHOR. XLI.

Οἱ ἐκλυόμενοι πάλλειμι & ἰσχυρῶς αἰὲ φανερῆς θεωφάσιος, ἕξαπίνης τε λώπῳσι.

Qui saepe & vehementer sine causa manifesta exoluuntur, ij derepentè moriuntur.

COMMENT.

Quicquid facultates vitalem animalémque valde imbecillas significat, ob malignum aliquem, latentem, & contumacem affectum illud mortem repentinam denunciat.

Frequens ac vehemens animi deliquium citra causam manifestam, facultates vitalem animalémque valde imbecillas significat, ob malignum, latentem, & contumacem affectum. Ergo

Frequens ac vehemens animi deliquium citra causam manifestam, mortem repentinam denunciat.

APHOR. XLII.

Ἀπὸ πλεθρῆς οὐδὲν ἰσχυρῶς μὲν, ἀδυνατον ἀδενεία δὲ, ἢ ῥηίδιον.

Apoplexia fortis nullo modo, debilis agrè curatur.

COMMENT.

Quocumque in morbo cerebrum ita oppletur, ut animales omnes facultates & principes & ministræ propria functione spolientur, mors imminet: ubi vero motrix facultas, reliquis otiantibus, in thoracis musculos quandantenus influere perseverat, curatio est difficilis.

In apoplexia vehementi cerebrum ita oppletur, ut animales omnes facultates & principes & ministræ propria functione spolientur: in leui autem, motrix facultas, reliquis
trix

otiantibus in thoracis musculos quadante-
nus influere perseverat. Ergo

In apoplexia vehementi mors imminet: in leui
autem curatio est difficilis.

Probatum maior: dum enim cerebrum hu-
more oppletur copioso, facultas animalis om-
nino suffocatur, ad eiusque interitum vitalis
etiam & alia quæuis extinguitur: at quoties hu-
mor in cerebro minus abundat, minus etiam
suffocationis periculum impendit: præ morbi
tamen vehementia, curatio semper est diffi-
cilis.

APHORISMUS XLIII.

Τῶν ἀπαγχονημένων ἢ καταλυομένων,
μηδέπω ἢ τεθνηκότων, ἐκ ἀναφύρουσι,
οἷσι ἀνὰ ἀφροῦς ἢ ἀπὸ τοῦ σώματος.

Strangulati aut suffocati, nondum ta-
men mortui, ad se non redeunt, quo-
rum circa os spuma apparuerit.

COMMENT.

Quicquid arguit natiuam pulmonum humi-
ditatem ob insignem agitationem & calo-
rem violenter exprimi: illud maxima parte
signum est lethale.

Spuma circa os apparens eorum qui laqueo, vel
interno colli tumore strangulantur, arguit
natiuam pulmonum humiditatem ob insi-
gnem agitationem caloremque violenter
exprimi. Ergo

Spuma circa os apparens eorum qui laqueo, vel

interno colli tumore strangulantur, maxima parte signum est lethale.

Maior probatur: ab ea namque violenta ad eò cordis pulmonum & agitatione, & ab infigni vtriusque visceris incendio propter cohibitam respirationem, vix fieri potest quin tota vitalium partium oeconomia euertatur, ipsique in corde spiritus suffocentur.

APHOR. XLIV.

Οἱ παχέες σφόδρα κ' φύσιν, ταχὺ θάνατοι γίνονται μᾶλλον τῶν ἰσχνῶν.

Qui naturâ sunt valdè crassi, citiùs intereunt quàm qui graciles.

COMMENT.

Habitus à prima origine quadratus, inter crassitudinem scilicet & gracilitatem medius, optimus censetur, vt qui ad extremum vsque senium perdurare valeat: naturâ tamen graciles longiore vita fruuntur valdè obesis.

Quæcunque corpora venas & arterias habent angustas, parùmque sanguinis & spiritus, ea minùs viuunt: quæ verò secus se habent, longioris sunt vitæ.

Plurima corpora naturâ obesa, venas & arterias habent angustas, parùmque sanguinis & spiritus: gracilia verò secus se habent, Ergo

Plurima corpora natura obesa minùs viuunt, gracilia verò longioris sunt vitæ.

APHOR.

APHORISMUS XLV.

Τῶν ἐπιληπτικῶν τοῖσι νέοισιν ἀπαλλαγὴν αἰ μεταβολῆς, μάλιστα τῆς ἡλικίας, καὶ τῆς τόπων, καὶ τῆς βίων ποιέουσι.

Epilepsiâ laborantes pueros, cum loci victusque tum maximè ætatis mutatio liberat.

COMMENT.

Quicumque morbo laborant ab humiditate, copiosisque vaporibus oriundo, curationem admittente: illi non nisi exsiccantibus & roborantibus auxiliis liberantur.

Pueri plerique epileptici, morbo laborant ab humiditate copiosisque vaporibus oriundo, curationem admittente. Ergo

Pueri plerique epileptici, non nisi exsiccantibus & roborantibus auxiliis liberantur.

Quia verò tenella puerorum corpora non ferunt multa remedia, ideò mutatione loci & victus ea ficciora validioraque reddere enitendum, quod præsertim assequuntur ætatis progressu: hæc enim, ut res naturalis, maiorem vim molliora corpora ficcandi ac roborandi habere videtur, quam res non naturales dictæ. Simile quid habetur aphor. 7. sect. 5.

APHORISMUS XLVI.

Δύο πόνων ἄμα γινόμενῶν μὴ καὶ τὸν αὐτὸν τόπον, ὁ σφοδρότερος ἀμαυροῖ τὸν ἕτερον.

Duobus simul doloribus nō eundem locum occupantibus, vehementior alterum obscurat.

C O M M E N T.

Quotiescūque plura obiecta sic facultati sentiēti occurrunt vt eorum alterum, vehementius nempe receptricem facultatis illius potentia magna, vi expleat, eiusdemque facultatis & superiorū animaduersionē & iudicium in se conuertat ac detineat: tūc obiecta illa ita se habēt ad sentiētē facultatē, vt a validiore debiliora obscurētur adeo vt sentiri nequeant.

Quotiescunque duo dolores sunt magnitudine impares, nec partē eandem occupantes, tunc plura obiecta sic facultati sentiēti, *nimirum talibus*, occurrunt vt eorum alterum, vehementius nempe, receptricem facultatis illius potentiam magna vi expleat, eiusdemque & superiorum facultatum animaduersionem & iudicium in se conuertat ac detineat.

Ergo

Quotiescunque duo dolores sunt magnitudine impares, nec partem eandem occupantes, tunc illi ita se habent ad sentientem facultatem, vt a validiore debilior obscuretur adeo vt sentiri nequeat.

APHOR. XLVII.

Περὶ τὰς ἁγέσιαι τῆ πύου οἱ πόνοι καὶ οἱ πυρσοὶ συμβαίνουσι μᾶλλον, ἢ γνομήνου.

Dum.

Dum pus conficitur, dolores ac febres accidunt magis quam confecto.

COMMENT.

Quotiescunque inflammationis materia, vi duplicis caloris, *naturalis nampe & extranei*, maxime efferuescit, inflammataque partem violenter distendit ac veluti dilacerat, dolores & febres accidunt: ubi vero desinit illa tum efferuescentia, tum distentio, dolores ac febres sedantur.

Dum pus conficitur, inflammationis materia duplicis caloris vi maxime efferuescit, inflammataque partem violenter distendit ac veluti dilacerat: pure autem confecto, desinit illa tum efferuescentia tum distentio.

Ergo

Dum pus conficitur, dolores & febres accidunt: pure autem confecto, sedantur.

APHORISMUS XLVIII.

Εν πάσῃ κινήσει τῆς σώματος, ὁπόταν ἀρχῆται πονέειν, τὸ δυνάπαιεν ἰσθῆς, ἀποπτον.

In omni corporis motu, ubi laborare coeperit, quies statim lassitudinem leuat.

COMMENT.

Omnis effectus, nullam dum fieri incipit, ex se permansionem habens, ad cessationem suae causae effectivae statim evanescit.

Labor seu lassitudo corporum quae quoquo mo-

do exercentur, est effectus nullam dñm fieri incipit, ex se permanſionem habens. Ergo

Labor ſeu laſſitudo corporũ quæ quoquo modo exercentur, ad ceſſationem exercitiij, vt cauſæ effectricis, ſtatim euaneſcit,

APHOR. XLIX.

Οἱ εἰθις μὲν τοῖς σωήδεας πόνους φέρειν, καὶ ὡς τιν ἀδυνέες ἢ γέροντες, τῶν ἀσωήδων ἰχυρόν τε καὶ νέων ῥάον φέρουσι.

E Confueti ſolitos labores ferre, etſi fuerint imbecilles ac ſenes, non conſuetis fortibus & iuuenibus faciliùs ferunt.

COMMENT.

Quicumque præter adſcitiuum robur quarundam corporis partium, ſunt etiam inſtructi habitu ſeu promptitudine ad certos labores: illi, quamuis alioquin debiles aut ſenes, eos tamen labores facilè ferunt: contra qui adſcitiuo illo robore, habituque ſeu promptitudine carent ad eos labores: illi, quamuis alioquin robuſti & iuuenes, eoſdem tamen labores, difficiliùs ferunt.

Qui certis laboribus vel exercitiis ſunt aſſueti, præter adſcitiuũ robur quarundam corporis partium exercitatarum, ſunt etiam inſtructi habitu ſeu promptitudine ad eos labores: contra in aſſueti, adſcitiuo illo robore, habituque ſeu promptitudine carent ad eos labores.

Ergo

Qui

Qui certis laboribus vel exercitiis sunt assueti, illi quamuis alioquin debiles aut senes, eos tamen labores facile ferunt: contra inassueti, quamuis alioquin robusti & iuvenes, eisdem tamen labores difficilius ferunt.

APHOR. L.

Τὰ ἐν πολλοῦ χρόνου σιωπήθρα, καὶ ἡ χείρο, ἢ τῶ ἀσιωπήθρων ἥσσον ἐνοχλεῖν εἴωθε· δεῖ οὐ καὶ εἰ τὰ ἀσιωπήθρα μεταβάλλειν.

Consueta longo tempore, etiam si deteriora sint, insuetis minus molesta solent esse: quare ad insolita quoque facienda mutatio.

COMMENT.

Quaecunque naturæ nostræ maximè amica & iucunda sunt: illa etiam si per se deteriora, minus tamen nocent: quæ verò aduersa sunt & iniucunda, quamuis simpliciter meliora, magis tamen lædunt.

Consueta longo tempore, naturæ nostræ maximè amica & iucunda sunt: insueta verò sunt nobis aduersa & iniucunda. Ergo

Consueta longo tempore, etiam si per se deteriora, minus tamen nocent: insueta verò quamuis simpliciter meliora, magis tamen lædunt.

Maior patet: ut enim similia & iucunda nobis profunt, ita dissimilia & iniucunda officiunt.

Qui

Minor item est conspicua: nam consuetudo altera est natura, nempe adscititia & quæ consueta sunt, ad res naturales dictas proximè accedunt. Cum igitur consueta, etiam deteriora, minus infuetis melioribus noceant, ideo ne quid obsit, ad omnia quantum natura fert, paulatim assuescere conuenit.

APHOR. LI.

Τὸ κτ' πολὺ καὶ ἄξαπλῆς κενουῦ, ἢ πληροῦ, ἢ θερμαίνειν, ἢ ψύχειν, ἢ ἄλλως ὀκωσοῦ τὸ σῶμα κινεῖν, σφαλές ἐστι. καὶ γὰρ πᾶσι τὸ πολὺ τῆ φύσει πολέμιον. τὸ ἧ κατ' ὀλίγον, ἀσφαλές, καὶ ἄλλως καὶ καὶ τις ἄξ' ἑτέρου ἐφ' ἑτέρον μεταβαίνει.

Plurimum & repentè vacuare, vel replere, vel calefacere, vel refrigerare, aut alio quouis modo corpus mouere, periculosum: omne siquidem nimium naturæ inimicum: quod verò paulatim fit, tutum est, cum aliàs, tum quum ab vno ad aliud fit transitus.

COMMENT.

Omne nimium & violentum est humanæ naturæ inimicum.

Omnis magna mutatio subito & vniuersim facta, nimia est ac violenta. Ergo

Omnis magna mutatio subito & vniuersim facta, est humanæ naturæ inimica.

Maior

Maior est evidens, humana siquidem natura consistit in certa commoderatione, cui excessus omnis aduersarius.

APHOR. LII.

Πάντα κατὰ λόγον ποιεῖοντι, καὶ μὴ γινώσκοντων τῶν κατὰ λόγον, μὴ μεταβαίνειν εἰς ἕτερον, μόνοντος τε δόξαντος ἕξ ἀρχῆς.

Omnia secundum rationem facienti, si non succedat secundum rationem, non est transeundum ad aliud, stante eo quod ab initio visum est.

COMMENT.

Quotiescunque medico constat, progrediente morbo, scopos eisdem curatiuos in ægro corpore permanere, quos ab initio morbi perspectos habuit: ad noua remedia non est temerè transeundum, quamuis priorum ritè administratorum successus expectationi respondere non videatur.

Sæpenumero in morbis chronicis aut curatu difficilibus, medico constat progrediente morbo scopos eosdè curatiuos permanere, quos ab initio morbi perspectos habuit. Ergo

Sæpenumero in morbis chronicis, aut curatu difficilibus, ad noua remedia non est temerè transeundum, quamuis priorum ritè administratorum successus expectationi respondere non videatur.

Maior est nota: nam si præscripta semel remedia debellando morbo sunt idonea, quor-

sum manentibus iisdem indicantibus illa mutaremus? certum est enim non nisi ad indicantium mutationem, remedia mutari oportere.

APHOR. LIII.

Οπόσοι τὰς κοιλίας ὑγρὰς ἔχουσι, νέοι μὲν ὄντες, βέλτιον ἀπαλλάσσουσι τῶν τὰς ξηρὰς ἔχόντων ὅ ἢ τὸ γῆρας, χεῖρον ἀπαλλάσσουσι. Ξηραίνον γὰρ ὡς ὅπιτο-πολύ τοῖσιν ἀπογμράσκουσι.

Quicumque in iuventute aluum habent humidam, melius degunt quam qui siccam, in senectute verò peius habent: ipsis enim senescentibus plerumque resiccatur.

COMMENT.

Quicquid reddit corpora puriora, salubritatem eis conciliat: quod verò impura, insalubritatem.

Aluus humida, *qua scilicet faces excernit molles, quantitate debita, & opportuno tempore,* reddit corpora puriora: aluus ve.ò sicca *qua duras paucasque faces, & per longa intervalla emittit,* corpora facit impura. Ergo

Aluus humida salubritatem corporibus conciliat, sicca verò insalubritatem.

Hinc sequitur iuvenes humidam aluum habentes, salubrius degere quam qui siccam habent: utriusque verò senescentes, contrarias plerumque

rumque subeunt vicissitudines, ut 20. huius sect. aphor. traditum.

APHOR. LIV.

Μεγέθει ἢ σώματος ἐν νεότητι μὲν, ἐλάττωτον, καὶ οὐκ ἀηδέες. ἐγλήθασαι ἢ, δύσρηστον, καὶ χεῖρον τῶν ἐλασσόνων.

Magnitudo corporis in iuventute liberalis & speciosa, in senectute verò gravis, & paruitate deterior.

COMMENT.

Quicquid decus utilitatémque iuuenibus affert, senibus detrimentum ac deformitatem: illud iuuenibus est gratum, senibus verò molestum.

Magnitudo corporis decus utilitatémque iuuenibus affert, senibus detrimentum ac deformitatem. Ergo

Magnitudo corporis, iuuenibus grata, senibus verò molesta.

Minor probatur: in florente enim ætate, facultatum omnium robor, membrorum magnitudini maxima parte respondet, nec dissimilis actionum perfectio ex utrisque resultat: in senectute verò contrarium euenit, vnde fit ut procera corpora senescant, ob supernarum partium pondus sæpe incuruentur ac gibbosa fiant. Hac de causa iuuenibus qui procero sunt corpore vitandæ sunt gibbositatis causæ, puta

ponderum prægraviū gestatio, immodica ve-
nus, & quæcunque neruis, musculis, ac liga-
mentis imbecillitatem afferunt.

SECUNDÆ SECTIONIS

FINIS.

PAVLI

PAVLI OFFREDI
MEDICI,

IN TERTIAM HIP-
pocratis Aphorismorum se-
ctionem,

Commentaria Aphoristica, ad
methodum analyticam
redacta.

Argumentum sectionis.

ROGNOSTICA si-
gna exponit, quate-
nus medico suggerun-
tur à temporum mu-
tationibus, ventorum flatibus, lo-
corum differentiis, varia cæli con-
stitutione, ac ætatum discrimine.

APHOR.

APHOR. I.

Αἱ μεταβολαὶ τῶν ὥρέων μάλιστα τι-
κτουσι νοσήματα, καὶ ἐν τῆσιν ὥρησιν αἱ
μεγάλαι μεταλλαγαὶ ἢ ψύξιος, ἢ θάλ-
ψιος, καὶ τ' ἄλλα κτ' λόγον οὕτως.

Mutationes temporum potissimum
pariunt morbos, & in ipsis temporibus
magnæ mutationes frigoris aut caloris,
& alia pro ratione similiter.

COMMENT.

Quæcunque corpus nostrum valdè immutant,
in variâsque intemperatias detrudunt, mul-
tas pariunt morborum species.

Omnes aëris mutationes, præsertim magnæ,
sive in quatuor anni temporum vicissitudinibus
tum solitis ac legitimis, tum insolitis ac dege-
neribus, sive in ipso cuiusque temporis decursu
contingant, aliæque vehementes mutationes
in cæteris rebus non naturalibus, corpus no-
strum valdè immutant, ac pro varia eius di-
spostione in varias intemperantias detrudunt.

Ergo

Omnes aëri mutationes, præsertim magnæ,
aliæque vehementes mutationes in cæteris
rebus non naturalibus, multas pariunt mor-
borum species: in sequentibus videlicet apho-
rismis recensendas.

APHOR. II.

Τῶν φυσίων αἱ μὲν πρὸς θερόρας, αἱ δὲ
πρὸς ψύξης

πρὸς χειμῶνα, ὅ ἢ κακῶς πεφύκασι.

Naturarum quædam ad ætatem, alia ad hyemem bene aut malè se habent.

COMMENT.

Omne intemperatum, à qualitatibus contrariis adiuuatur, & ad moderationem reducitur, à similibus verò læditur, fitque intemperatius.

Corpus valdè calidum vel etiam siccum, item valdè frigidum vel humidum simul, est intemperatum. Ergo

Corpus valdè calidum vel etiam siccum, item valdè frigidum vel humidum simul, à qualitatibus contrariis adiuuatur, & ad moderationem reducitur, à similibus verò læditur, fitque intemperatius.

Ob hanc rationem temperamenta quædam ætate, alia hyeme, bene aut malè se habent.

APHOR. III.

Ἰῶν νεύσων ἄλλαι πρὸς ἄλλας ὅ ἢ κακῶς πεφύκασι, καὶ ἡλικίαι πνὲς πρὸς ὥρας, καὶ χῶρας, καὶ διαίτας.

Morbi alij ad alia tempora bene vel malè se habent, & quædam ætates ad alia tempora, & loca, & aliud victus genus.

COMMENT.

Omnis immoderatio à contraria immodera-

tione corrigitur : à simili verò fouetur vel augetur.

Omnis in intemperie morbus, ætásque omnis intemperata, est immoderatio. Ergo

Omnis in intemperie morbus, ætásque omnis intemperata, ab immoderatione contraria putà temporis, loci, & viscus corrigitur : à simili verò fouetur vel augetur.

APHOR. IIII.

Εν τῆσιν ὥρησιν ὅταν τῆς αὐτῆς ἡμέρης ὅτε μὲν θάλπος, ὅτε δὲ ψύχος γίνηται, φθινοπωρινὰ τὰ νοσήματα πρὸς δεξιὰ γινῆται.

In temporibus, quum eodem die modò calor, modò frigus, autumnales morbi expectandi.

COMMENT.

Quoriseunque aëris intemperies est varia, inconstans, & autumnalis : morbi autumnales expectandi.

Quum eodem die modò viget calor, modò frigus : aëris intemperies est varia, inconstans, & autumnalis. Ergo

Quum eodem die modò viget calor, modò frigus : morbi autumnales expectandi.

APHOR. V.

Νότοι βαρῆκοι, ἀχλυώδεις, κερηβαρικοὶ, νωθεροὶ, δαλυτικοὶ, ὁκόταν οὗτος

δυνα-

δυνασεύη, τοιαῦτα ἐν τῆσιν ἀρρώσῃσι πά-
 χουσιν. καὶ ἡ βόρειον ἢ, βῆχες, φάρυγγες,
 κοιλία σκληραὶ, δυσουρία, φρενιδέες,
 ὀδύται πλυσρέων, σηθῶν. ὁκόταν ἔτος δυ-
 νασεύη, τοιαῦτα ἐν τῆσιν ἀρρώσῃσι
 ἡμεροσδέχονται γρη.

Austri auditum hebetantes, caligino-
 si, caput grauentes, pigri, dissoluentes:
 quum itaque huiuscemodi tempestas
 dominatur, talia inualidis accidunt. At si
 aquilonia fuerit, tusses, faucium asperi-
 tates, alui duræ, dysuria, horrores, lateris
 & pectoris dolores: hac itaque domina-
 te, talia infirmos expectare oportet.

COMMENT.

I.

Quotiescunque à calido & humido cerebrum
 imbecillius neruique humore madent su-
 perfluo: tunc non solum caput grauatur, at-
 que auditus & visus hebescent, sed membra
 quoque voluntario motui dicata, pigra e-
 uadunt.

Austro potissimum dominante, à calido & hu-
 mido cerebrum imbecillius neruique hu-
 more madent superfluo. Ergo

Austro potissimum dominante, non solum ca-
 put grauatur, atque auditus & visus hebe-
 scunt, sed membra quoque voluntario mo-

tui dicata, pigra euadunt.

Quare dominante austro talia symptomata prædicenda.

I I.

Quotiescunque ab externa causa multum refrigerante & siccante cerebrum comprimitur, trachea cum thorace læditur, hepatis calor intenditur, vaporum transpiratio cohibetur, & venarum compressione aquosa materia in vesicâ potissimum propellitur, ipsâque vesica cum suis musculis refrigeratur: tunc pro varia partium imbecillitate tusses fiunt, faucium asperitates, alui duræ, dysuriæ, horrores, lateris, & pectoris dolores.

Aquilone potissimum dominante, cerebrum ab externa causa multum refrigerante & siccante comprimitur, trachea cum thorace læditur, hepatis calor intenditur, vaporum transpiratio cohibetur, & venarum compressione aquosa materia in vesicam potissimum propellitur, ipsâque vesica cum suis musculis refrigeratur. Ergo

Aquilone potissimum dominante, pro varia partium imbecillitate, tusses fiunt, faucium asperitates, alui duræ, dysuriæ, horrores, lateris & pectoris dolores.

Quare aquilone ingruente hæc præfagienda.

APHOR. VI.

Οκόταν θέρος χύεται ή ει όμοιον, ιδρωτας εν τοϊσι πυρετοϊσι πολλοις θερος δεχεται χη.

Quum

Quum æstas fit similis veri, sudores in febris multis expectare oportet.

COMMENT.

Quotiescunque aër ambiens est moderatè calidus, corpora verò humida, sudores multos in febris expectare oportet.

Quando æstas fit similis veri, aër ambiens est moderatè calidus, corpora verò humida.

Ergo

Quando æstas fit similis veri, sudores multos in febris expectare oportet.

Maior patet: nam ut ambientis calor causa est sudorem faciens, ita corporum humiditas sudoris materia: moderatus autem aëris calor verno similis humiditatem ad cutim euocans, in speciem vaporis non resoluit, ut prævalidus æstate legitima.

APHORISMUS VII.

Ἐν τοῖσιν ἀρχμοῖσι πυρετοὶ ὄξεις γίνονται. καὶ ἢ μὴ ὅτι πλέον ἢ τὸ ἔτος τοῖσιν εὐνοῖαν οἴλω τὴν κατάστασιν ἐποίησεν, ὡς ὅτι το πολὺ τὰ νοσήματα τοιαῦτα δεῖ προσδέχεσθαι.

Magnis siccitatibus febres fiunt acutæ: quod si annus talis esse pergat, qualem temporis statum effecerit, tales ferè morbos expectare oportet.

COMMENT.

Quotiescunque acrior bilis in corporibus a-

abundat, febres quæ inuadunt, solent esse acuta.

In magnis temporum siccitatibus, acrior bilis in corporibus abundat. Ergo

In magnis temporum siccitatibus, febres quæ inuadunt, solent esse acuta.

Et in genere, morborum plerique ab aëris intemperie non exiguam occasionem sumunt.

APHOR. VIII.

Εν τοῖσι καθεστῶσιν καιροῖσιν ἢ ὠραίως τὰ ὠραία ἀποδίδωσιν, οὐσα δέες ἢ δὴ κενέες αἱ νόσοι γίνονται· ἐν ᾗ τοῖσιν ἀκαταστάτοισιν, ἀκατάστατοι καὶ δύσκειτοι.

Certis temporibus & suam tempestiuitatem seruantibus, certi ac iudicatu faciles morbi fiunt: incertis autem & alienis, incertæ quoque ægritudines fiunt, & ad iudicandum difficiles.

COMMENT.

Omnes causæ morbificæ certæ & constantes, certos morbos producunt iudicatu faciles: incertæ autem incertos & iudicatu difficiles.

Anni tempora legitimam temperiem retinentia, respectu multorum corporum inualidorum, causæ sunt morbificæ certæ & constantes: eadem verò tempora perturbata alienamque

námque temperiem adeptæ, causæ sunt mor-
bificæ incertæ & inconstantes. Ergo

Anni tempora legitimam temperiem reti-
nentia, respectu multorum corporum inua-
lidorum, certos morbos producant iudicatu
faciles: eadem verò tempora perturbata alie-
námque temperiem adeptæ, incertos & iudi-
catu difficiles.

APHOR. I X.

Εν φθινοπώρῳ ὀξύταται αἱ νόσοι, καὶ
θανατοδέσασται τὸ ἅππαν ἢ ῥῆ ὑγιεινό-
τατον, καὶ ἥκιστα θανατοδέσ.

Autumno in vniuersum morbi acu-
tissimi & perniciosissimi: ver autem sa-
luberrimum & minimè exitiosum.

COMMENT.

Quocunque tēpore plures validiorésque mor-
borum causæ vigent, morbi solent fieri acu-
tissimi & perniciosissimi: quo verò tempore
pauciores leuiorésque, illud saluberrimum
est miniméque exitiosum.

Autumno plures validiorésque morborū cau-
sæ magna ex parte vigent: vere pauciores le-
uiorésque. Ergo

Autumno morbi solent fieri acutissimi & per-
niciosissimi: ver autem saluberrimum est mi-
niméque exitiosum.

Minor probatur: primò quoniam autumnus
æstatem excipit acrium adustorúmque humo-

100 OFFR. COM. III.

rum feracem, ac virium robur dissoluentem: secundò quoniam autumnò eadem die modò calor, modò frigus, quæ inæqualitas & virium imbecillitatem & prauorum humorù copiam adauget: tertio quia humores qui prius per cutis perspiratù digerebàtur à frigore ambientis intio coguntur, adde multorù fructuum esum cacochymiam augetium. At ver temperatissimum, à recēsitis morborum causis remotum, cutis laxitate transpirationem liberam reddēs, multasque morborum occasiones adimens, inter anni tempora meritò saluberrimum cense-
setur.

APHOR. X.

Τὸ φθινόπωρον τοῖς φθίνουσι κακόν.
Autumnus tabidis malus.

COMMENT.

Quicquid tum per se, tum acres fuligines cohibendo, corpora siccat, & eorum vires deicit, est tabidis infensum.

Autumnus, tum per se, tum acres fuligines cohibendo, corpora siccat, & sui inæqualitate vires eorum deicit. Ergo

Autumnus est tabidis infensus.

APHOR. XI.

Περὶ ἧ τῆν ὠρέων, ἐν μὲν ὁ χιμῶν
αὐχμηρὸς καὶ βόρειος χιμῶνται, τὸ ἦ ἔαρ
ἐπομβρὸν καὶ νότιον, ἀνάγκη τῆ δέρειος
πυρετοῖς ὄξείας, καὶ ὀφθαλμίας, καὶ δυ-
σεντερίας

σεντερίας γίνεσθαι, μάλιστα ἢ τῆσι γυναι-
ξί, καὶ ἀνδράσι τοῖσιν ὑγροῖσι ταῖς φύσιν.

Inter anni tempora, si hyems sicca & aquilonia, ver pluuiosum & australe fuerit, æstate necesse est febres acutas fieri, & ophthalmias, & dysenterias, mulieribus præsertim, & viris naturâ humidioribus.

COMMENT.

Quotiescunque humores noxij iam dudum intra corpus coacti & aceruati, superuenientibus contrariis causis liquantur, dein caloris humidi vehementiâ inflammantur & putrescunt: tunc necesse est febres acutas fieri, & ophthalmias ac dysenterias, mulieribus præsertim ac viris natura humidioribus, *pro G. i. r. scilicet partium imbecillitate, & ad morbos dictos procliuitate.*

Quotiescunque hyems sicca & aquilonia, ver pluuium & australe, æstas legitima fuerit, *naturam nempe suam retinens:* humores noxij per hyemem intra corpus coacti & aceruati, superuenientibus vere contrariis causis liquantur, dein æstate caloris humidi vehementiâ, *ob terram etiamnum madentem & calidam,* inflammantur & putrescunt. Ergo

Quotiescunque hyems sicca & aquilonia, ver pluuium & australe, æstas legitima fuerit: tunc necesse est febres acutas fieri, & ophthalmias ac dysenterias, mulieribus præsertim

& viris naturá humidioribus.

APHOR. XII.

Ἦν ἡ νότιος ὁ χειμὼν καὶ ἐπομβρὸς καὶ
 εὐδῖος γίγνεται, τὸ ἡ ἄρ αὐχμηρὸν καὶ
 βόρειον, αἱ μὲν γυναῖκες ἦσιν οἱ τέκνοι
 πρὸς τὸ ἦρ, ἐκ πάσης περὶ φάσις ἐμπι-
 ξώσκουσιν αἱ ἡ αἰ τέκωσιν, ἀκρατέα καὶ
 νοσώδεα τὰ παῖδια, τίκτους, ὡς ἡ πα-
 ραυτίκα ἀπόλλυθαι, ἡ λεπτά ἢ νοσώδεα
 ζῶ ἔόντα τοῖσι ἡ ἄλλοισι δυσεντερίαι, ἢ
 ὀφθαλμῖαι ξηραὶ γίνονται. τοῖσι ἡ πρεσ-
 βυτέροισι κατάρροι σιωτόμως ἀπολ-
 λύντες.

Si verò australis hyems, & pluuiosa,
 & tepens fuerit, ver siccum & aquilo-
 nium, mulieres quibus partus in ver in-
 cidit, quavis occasione abortiunt: aut si
 pariant, tam infirmos & morbosos par-
 tus edunt, vt vel statim intereant, vel te-
 nues & valetudinarij viuant: ceteris dy-
 senterix & ophthalmix siccae fiunt, &
 senibus catarrhi citò interimentes.

COMMENT.

Quotiescunque rarefactæ iam dudum cuti, su-
 perfluísque humoribus liquatis & omnes
 corporis partes occupantibus, refrigerans
 causa

causa superuenit quæ apertos cutis meatus repente subingressa. primò quidem internis frigidiorum præcipuè mulierum partibus noxam infert, postea superfluos humores intrò pellit, & adstrictione cutis eosdem per accidens calefacit: tunc, *ob subitam internarum partium refrigerationem, & præ humorum copia, fœtus multis modis periclitantur, calidioribus verò corporibus, vel densiore habitu præditis, ad aucto etiam per accidens interno viscerum & humorum calore, dysenteria & ophthalmia sicca fiunt: senibus verò, ab externo frigore languidum cerebrum comprimente, ac totius venas angustante, catarrhi perniciosi.*

Quotiescunque hyems australis & pluuiosa fuerit, ver siccum & aquilonium, rarefacta iam dudum per hyemem tepidam cuti, superfluisque humoribus liquatis & omnes corporis partes occupantibus, refrigerans causa superuenit quæ apertos cutis meatus repente subingressa, primò quidem internis frigidiorum præcipuè mulierum partibus noxam infert, postea superfluos humores intrò pellit, & adstrictione cutis eosdem per accidens calefacit.

Ergo

Quotiescunque hyems australis & pluuiosa fuerit ver siccum & aquilonium, tunc & fœtus multis modis periclitantur, & calidioribus corporibus, vel densiore habitu præditis dysenteria ac ophthalmia sicca fiunt, senibus verò catarrhi perniciosi.

APHOR. XIII.

Ἦν ἡ τὸ θερος ἀρχιπρὸν καὶ βόρειον
 γίνηται, τὸ ἡ φθινόπωρον ἐπομβρον καὶ
 νότιον, κεφαλαλγία ἰχυραὶ ἐς τὸν χειμῶ-
 να γίνονται, καὶ βήχες, καὶ βράγχαι, καὶ
 κόρυζαι, ἐπίοισι ἡ καὶ φθίσεις.

*Aestate verò sicca & aquilonia, au-
 tumno pluuioso & australi, capitis dolo-
 res ad hyemem fiunt, & tusses, & rauci-
 tates, & grauedines, nonnullis etiam
 tabes.*

COMMENT.

*Quotiescunque sudoribus consuetis & per cu-
 tim exhalationibus cohibitis, causæ super-
 ueniunt primò quidem succos liquantes &
 augentes, præsertim in capite, dein eosdem
 intus cogentes atque exprimentes in partes
 subiectas: cephalalgia fiunt, & tusses, & rau-
 citates & grauedines, nonnullis etiam tabes:
 pro varia scilicet partium imbecillitate, & varie-
 que humorum peccantium discrimine.*

*Quum æstas sicca & aquilonia fuerit, autum-
 nus pluuiosus & australis, hyems propriam
 naturam retinuerit: sudoribus per æstatem
 consuetis, ac per cutim exhalationibus co-
 hibitis, causæ superueniunt primò quidem
 succos liquantes & augentes, præsertim in
 capite, dein eosdem intus cogentes atque ex-
 primentes in partes subiectas. Ergo
 Quum*

Quum æstas sicca & aquilonia fuerit, autumnus pluuiosus & australis, hyems propriam naturam retinuerit: cephalalgiae fiunt, & tussis, & raucitates, & grauedines, nonnullis etiam tabes.

APHOR. XIV.

Ἦν ἡ βόρειον ἢ καὶ αἰυδρον, τοῖσι μὲν ὑγροῖσι ἐοῖσι τὰς φύσεις, καὶ τῆσι γυναιξὶ ξύμφορον, τοῖσι δὲ λοιποῖσιν ὀφθαλμία ἐσονταί ξηραὶ, καὶ πυρετοὶ ὀξείες, καὶ κόρυζαι, ἐπίοισι δὲ καὶ μελαγχολία.

Si aquilonius & siccus autumnus fuerit, hominibus natura humidis, & mulieribus bene erit: alios ophthalmiae siccae, & febres partim acutae, partim longae, quosdam etiam melancholiae male habebunt.

COMMENT.

Quotiescunque causae valde exsiccantes longo tempore vigent, humidiora & molliora corpora, qualia in primis muliebria, iuuantur, sicciora vero ac duriora laeduntur.

Quotiescunque una cum æstate autumnus item siccus & aquilonius fuerit, causae valde exsiccantes longo tempore vigent. Ergo

Quotiescunque una cum æstate autumnus item siccus fuerit & aquilonius, humidiora & molliora corpora, qualia in primis muliebria, iuuantur, sicciora vero ac duriora laeduntur.

Siccitas namque immodica humores crasse-
faciendo, & cutim densando atque exasperan-
do, siccas ophthalmias inuehit, ac febres partim
acutas a bile tyncera, partim longas a bile ni-
gra, vel sola, vel bili admixta, & in nonnullis ex
bile nigra affectus producit melancholicos.

APHOR. XV.

Τῶν ἢ κατασάσιων τῆ ἐνιαυτῶ, τὸ μᾶλλον οἱ αὐχμοὶ τῶν ἐπομβριῶν εἰσιν ὑ-
μενότεροι, καὶ ἥσων θανατόδες.

Ex tempestatibus anni, in vniuersum
siccitates imbribus salubriores & minus
mortiferae.

COMMENT.

Quaecunque causae excrementa minuunt, pu-
tredinem arcent, & corpora firmant, illae con-
traria facientibus sunt salubriores & minus
mortiferae.

Siccae tempestates in vniuersum, excrementa
minuunt, putredinem arcent, & corpora fir-
mant: humidæ verò ac pluuiosæ contraria
faciunt. Ergo

Siccae tempestates in vniuersum, humidis ac plu-
uiosis sunt salubriores & minus mortiferae.

APHOR. XVI.

Νοσήματα ἢ ἐν μᾶλλον τῆσιν ἐπομβριῶ-
σιν ὡς τὰ πολλὰ γίνεται πυρετοὶ τε μα-
κροὶ, καὶ κοιλίης ῥύσιες, καὶ σηπεδόνες, καὶ
ἐπίλη-

ἄπληκτοι, καὶ ἀπόπληκτοι, καὶ κυνάγχαι·
 εἰ δὲ τοῖσιν αἰχμοῖσι, ριζώδεις, ὀφθαλ-
 μίαι, ἀρθρίτιδες, στραγγουρίαι, καὶ δυσεν-
 τερίαι.

Per assiduos imbres morbi fere fiunt,
 febres longæ, fluxiones alui, putredines,
 epilepsia, apoplexia, angina. Per ficci-
 tates autem morbi tabifici, ophthalmia,
 arthritides, stranguria, & dysentia.

C O M M E N T.

Quæcunque causæ pituitam vel sanguinem
 pituitosum immodicè augment, illæ pituitosos
 morbos pariunt, quales sunt febres longæ,
 ventris fluxiones, putredines, epilepsia apo-
 plexia, & aliquando etiam inflammatorios,
 ut sunt angina: quæcunque verò causæ hu-
 morum acrimiam copiam producant, illæ mor-
 bos efficiunt humorum acrimonia attestan-
 tes. cuiusmodi sunt tabes, ophthalmia, arthri-
 tides, stranguria, dysenteria.

Tempestates assiduis pluviis madida, ratione
 humidorum corporum, causæ sunt pituitam
 vel sanguinem pituitosum immodicè augen-
 tes: sicca verò & calida, ratione consimilium
 temperamentorum, sunt causæ humorum a-
 crimiam copiam producentes. Ergo

Tempestates assiduis pluviis madida in humi-
 dis corporibus, pituitosos morbos pariunt, &
 aliquando etiam inflammatorios supradi-
 ctos: sicca verò & calida, in consimilibus tem-
 peramentis, morbos efficiunt humorum acri-

monia attestantes, cuiusmodi sunt tabes, ophthalmia, &c.

APHOR. XVII.

Αἱ ἤ καθ' ἡμέρην καταστάσεις, αἱ μὲν βόρειοι τὰ τε σώματα στυφῶσι, καὶ δύτονα, καὶ δὲκίνητα, καὶ δὲχρα, καὶ δὲσικωτέρα ποιεῖουσιν, καὶ τὰς κοιλίας ξηραίνουσιν, καὶ τὰ ὄμματα δάκνουσι, καὶ πρὸς τὸν θώρακα ἀλγῆμα ἕπι πρὸς ὑπάρχει, μᾶλλον πονέουσιν· αἱ δὲ νότιοι δαλύουσιν τὰ σώματα καὶ ὑγραίνουσιν, καὶ βαρυκοῖας, καὶ καρδιαρίας ποιεῖουσιν, καὶ ἰλίγγους ἐν τοῖσιν ὀφθαλμοῖσι, καὶ τοῖσι σώμασι δυσκίνησίην, καὶ τὰς κοιλίας ὑγραίνουσιν.

Quotidianæ tempestates, aquiloniæ cogunt corpora firmantque, mobilia item expeditioraque, & coloratiora, & auditu valentiora reddunt, aluum siccant, oculos mordent, & si pectus dolor aliquis habuerit, exasperant: austrinæ vero corpora solvunt & humectant, auditum hebetant, caput grauant, vertiginem oculis, tarditatem & langorem corporibus adferunt, aluum humectant.

COM.

I.

Quæcunque naturalem calorem confirmant, humida excrementa minuunt, partiumque omnium substantiam cogunt ac densant, illa reddunt sana corpora robusta, agilia, bene colorata, vegetisque sensus: eadem tamen aluum ferè siccant, oculos imbecilliores mordent, & pectoris dolorem prægressum exasperant.

Quotidianæ tempestates aquiloniæ, licet non diurnæ, naturalem calorem confirmant, humida excrementa minuunt, partiumque omnium substantiam cogunt ac densant.

Ergo

Quotidianæ tempestates aquiloniæ, licet non diurnæ, reddunt sana corpora robusta, agilia, bene colorata, vegetisque sensus: aluum tamen ferè siccant, oculos imbecilliores mordent, & pectoris dolorem prægressum exasperant.

II.

Quæcunque naturalem calorem infirmant, excrementorum copiam augent, partiumque omnium substantiam solvunt & laxant, illa tum sanis tum maximè infirmis corporibus omnes sensus habent, caput grauant, vertiginem ac motus tarditatem inducunt, aluum humectant.

Quotidianæ tempestates austrinæ calorem naturalem infirmant, excrementorum copiam augent, partiumque omnium substantiam

soluunt & laxant. Ergo

Quotidianæ tempestatés austrinæ, tum sanis tum maximè infirmis corporibus omnes sensus habent, caput grauant, vertiginem ac motus tarditatem inducunt, alium humectant.

APHOR. XVIII.

Κατὰ τὴν τὰς ὥρας, τὴν μὲν ἥρας, καὶ ἀ-
 κεῖν τὴν θέρος, οἱ παῖδες, καὶ οἱ τοῦτέων ἐ-
 χρόμμοι τῆσιν ἡλικίῃσιν ἀριστὰ τε δὲ ζέου-
 σι καὶ ὑγαινοῦσι μάλιστα τὴν θέρος καὶ
 τὴν φθινοπώρου μέχρι μὲν πινός, οἱ γέρον-
 τες τὸν λοιπὸν φθινοπώρου καὶ τὴν χει-
 μῶνος, οἱ μέσοι τῆσιν ἡλικίῃσι.

Per tempora autem anni, vere & pri-
 ma ætate pueri, & his ætate proximi,
 optimè degunt, valentque maximè: æsta-
 te verò & autumni ad aliquam vsque par-
 tem senes: reliquo autumno & hyeme,
 qui mediam ætatem agunt.

COMMENT.

Quicumque temperata sunt ætate, bene ha-
 bent temperatò anni tempore: qui verò in-
 temperatâ, a contrario anni tempore intem-
 perato meliùs habent.

Pueri & adolefcentes ætate sunt temperata:
 senes verò ætate sunt frigidiorè, iuuenes &
 viri calidiorè. Ergo

Pueri

Pueri & adolescentes vere & prima æstate temperatis : senes reliqua æstate & primo autumno calidioribus : iuvenes & viri reliquo autumno & hyeme frigidioribus temporibus melius habent, *videlicet a morbis quos ætatem ac temporum dyscrasia ferunt, immunes.*

APHORISMUS XIX.

Νοσήματα ἢ πᾶντα μὴ ἐν πάσῃσι τῆσιν ἄρῃσι γίνεταί, μᾶλλον ἢ ἐνια κατ' ἐνιαυτοῦ αὐτέων ἢ γίνεταί καὶ παροξύνεταί.

Quilibet morbi in quibusvis temporibus fieri possunt, nonnulli tamen in quibusdam magis & fiunt & irritantur.

COMMENT.

Quoties non solum causæ omnes morbificæ, è rebus potissimum non naturalibus emergentes, sed apta etiam corpora ad patiendum illarum causarum noxam præsto esse possunt, toties quilibet morbi possunt fieri.

Quous anni tempore non solum causæ omnes morbificæ, è rebus potissimum non naturalibus emergentes, sed apta etiam corpora ad patiendum illarum causarum noxam præsto esse possunt. Ergo

Quous anni tempore quilibet morbi fieri possunt.

Interim tamen aëris temperaturâ cæteras causas morbificas iuuante vel impediante, nonnulli morbi in quibusdam temporibus magis

minuísve fiunt aut irritantur.

APHOR. XX.

Τῶ μὲν γὰρ ἦθος τὰ μανικὰ, καὶ τὰ
μελαγχολικὰ, καὶ τὰ ἐπιληπτικὰ, καὶ
αἵματος ῥύσιες, καὶ κινῶν χαί, καὶ κόρυ-
ζαι, καὶ βράγχρι, καὶ βῆχες, καὶ λέπρωμα,
καὶ λειχήνες, καὶ ἀλφοὶ, καὶ ὄξανθίστιες
ἐλκώδεις πλείστα, καὶ φύματα, καὶ ἀρ-
θριτικὰ.

Vere enim insania, melancholia, epi-
leptia, fluxiones sanguinis, anginae, gra-
uedines, desultationes, tusses, lepra, im-
petigines, vitiligines, & pustulae vicero-
sa plurimae, tubercula, articulorum do-
lores.

COMMENT.

Quicumque morbi vere potissimum fiunt, à san-
guine scilicet redundante, attenuato, & in
varias corporis partes impetum habente, vel
à pravis humoribus ad cutim rarefactam,
aut ad articulos ob veris teporem laxiores
detrusis, illi omnes morbi sunt verni proprie
dicti: qui autem non magis vere quam alio
quouis tempore ab aliis excitantur humo-
ribus, ut vere fiunt, verni morbi dici possunt,
at minus proprie.

Omnia sanguinis profluvia, aliaque sanguinis
fluxiones à quibus anginae, & reliquae phle-
gmonum.

gmonum species, vere potissimum fiunt, à sanguine scilicet redundante, attenuato, & in varias corporis partes impetum habente: item scabies, impetigo, vitiligo, pustulæ ulcerosæ, tubercula, & articulorū dolores, à pravis fiunt humoribus *vel synceris, vel cum sanguine mixtis*, ad cutim rarefactam, aut articulos ob veris teporem laxiores detrusis: in sania verò, melancholia, epilepsia, grauedo, destillatio, tussis, non magis vere quam alio quouis tempore ab aliis excitantur humoribus.

Ergo

Omnia sanguinis profluvia, aliæque sanguinis fluxiones à quibus anginæ, & reliquæ phlegmonum species: item scabies, impetigo, vitiligo, pustulæ ulcerosæ, tubercula, & articulorum dolores, morbi sunt verni propriè dicti: in sania verò, melancholia, epilepsia, grauedo, destillatio, tussis, vt vere fiunt, morbi verni dici possunt, at minus propriè.

APHOR. XXI.

Τῆς ἤθερος, ἐνιά τε τουτέων, καὶ πυρετοὶ ξυγχέες, καὶ καῦσοι, καὶ ζεῖταιοι, πλεῖστοι, καὶ τεταρταῖοι, καὶ ἔμετοι, καὶ δακρυροῖαι, καὶ ὀφθαλμῖαι, καὶ ὠτων πόνοι καὶ σωματικὸν ἐλκώσεις, καὶ σηπεδόνες αἰδοίων, καὶ ἰδρωα.

Aestate verò nonnulli horum, & febres continuæ, & ardentes, & tertianæ plurimæ, & quartanæ, vomitiones item,

alui profluvia, ophthalmiæ, aurium dolores, oris vlcerationes, genitalium putredines, & sudationes.

C O M M E N T.

Quicumque morbi æstate potissimum fiunt, à bile nimirum biliosove sanguine, aut ab insigni ambientis æstu, illi omnes æstivi sunt morbi propriè dicti: qui verò à calido simulque frigido humore, vel ambiente simul humidiorè nascuntur, vt æstate fiunt, morbi sunt & dicuntur æstivi, sed minùs propriè.

Febres continuæ, ardentes, & tertianæ legitimæ, vel à legitimis parùm recedentes, vomitiones item, diarrhœæ, ophthalmiæ, aurium dolores, oris vlcerationes, sudationes, æstate potissimum fiunt, à bile nimirum biliosove sanguine, aut ab insigni ambiētis æstu: quartanæ verò & tertianæ nothæ à calido simulque frigido humore nascuntur, genitalium putredines ac nonnulli morbi verni primâ æstate geniti, à succo vel ambiente simul humidiorè. Ergo

Febres continuæ, ardentes, & tertianæ legitimæ, vel à legitimis parùm recedentes, vomitiones item, diarrhœæ, ophthalmiæ, aurium dolores, oris vlcerationes, sudationes morbi sunt æstivi propriè dicti: quartanæ verò & tertianæ nothæ, genitalium putredines ac nonnulli morbi verni primâ æstate geniti, vt æstate fiunt, morbi sunt & dicuntur æstivi, sed minus propriè.

APHOR.

APHORISMUS XII.

Τὸ ὃ φθινοπώρου, καὶ τῶν χειμῶν τὰ
πολλὰ, καὶ πυρετοὶ τετάρταϊοι, καὶ πλα-
νήτες, καὶ σπλιῶες καὶ ὕδρωπες, καὶ φθί-
σιες, καὶ στραγγουρίαι, καὶ λειεντερίαι, καὶ
δυσεντερίαι, καὶ ἰσχιάδες, καὶ κωσάγγαι,
καὶ ἄσθματα, καὶ εἰλεοὶ, καὶ ἐπιληψίαι,
καὶ τὰ μανικὰ, καὶ τὰ μελαγχολικὰ.

Autumno æstivi etiam multi morbi,
& febres quartanæ & incertæ, lienis tu-
mor, aqua inter cutem, tabes, strangu-
ria, leienteria, dysenteria, ischias, angina,
asthma, ileus, epilepsia, mania, melan-
cholia.

COMMENT.

Quicumque morbi autumno potissimum fiunt,
à nigra scilicet bile aut sanguine melanco-
lico, mediatè vel immediatè, aut ab ambien-
te frigido & sicco, aut à quotidiana aëris inæ-
qualitate: illi autumnales sunt morbi propriè
dicti.

Febres quartanæ & erraticæ, lienis tumor, hy-
drops, tabes, stranguria, leienteria, dysente-
ria, ischias, angina, asthma, ileus, epilepsia,
mania, melancholia, autumno potissimum
fiunt, à nigra scilicet bilè aut sanguine me-
lancholico, mediatè vel immediatè, aut ab
ambiente frigido & sicco, aut à quotidiana
aëris inæqualitate. Ergo

Febres quartanæ & erraticæ, lienis tumor, hydrops &c. autumnales sunt morbi propriè dicti.

Qui verò morbi æstivi prima autumnii parte generantur, autumnales impropriè dicuntur.

APHOR. XXI II.

Τῆς ἡ χειμῶνος, πνευμονίαι, περιπνευμονίαι, βρογχίτιδες, βήχες, πόνοι στήθεων, καὶ πλευρέων, ὀσφύος, κεφαλαλγίαι, ἰλιγγοί, ἀποπληξίαι.

Hyeme pleuritides, peripneumoniae, lethargi, grauedines, raucitates, tusses, pectoris, laterum & lumborum dolores, cephalalgia, vertigines, apoplexia.

COMMENT.

Quicumque morbi hyeme potissimum fiunt, à pituita nempe vel sanguine pituitoso, aut ab algore, in pectus præsertim, in cerebrum, in cutim, & in humores, per se vel per accidens agente: illi hyemales sunt morbi propriè sic nuncupati.

Pleuritides, peripneumoniae, lethargi, grauedines, raucitates, tusses, pectoris, laterum & lumborum dolores, cephalalgia, vertigines, apoplexia: hyeme potissimum fiunt, à pituita nempe vel sanguine pituitoso, aut ab algore, in pectus præsertim, in cerebrum, in cutim, & in humores. per se vel per accidens agente.

Ergo

Pleuri-

Pleuritides, peripneumonix, lethargi, grauedines, &c. huiusmodi sunt morbi proprie sic nuncupati.

APHORISMUS. XXIV.

Εν ᾗ τῆσιν ἢ λικίησι τοιάδε συμβαίνει, τοῖσι μὲν μικροῖσι καὶ νεογνοῖσι παιδίοισιν ἀφθαί, ἐμετοί, βῆχες, ἀγρυπνίαι, φόβοι, ὀμφαλοῦ φλεγμοναί, αὐτῶν ὑγρότητες.

Secundum ætates autem hi morbi sunt, paruis & nuper natis puerulis, oris vlcera, vomitiones, tusses, vigiliæ, pauores, vmbilici inflammationes, aurium humiditates.

COMMENT.

Quæcunque corpora humidissima & mollissima, præter id quod cibo replentur copioso, detergente, & in ventriculo facile putrente, ob solutionem etiam continui in parte aliqua dolorem patiuntur: illa potissimum obnoxia sunt aphthis, vomitionibus, vigiliis, pauoribus, tussi, aurium humiditatibus, & inflammationibus partis dolentis.

Infantilia corpora, hoc est à primo ortu ad mensem & que septimum, vel paulo ulterius, humidissima sunt ac mollissima, & præter id quod lac sugunt maximè copiosum, detergens ratione ferri, & in ventriculo facile putrescens: ob præcisum etiam vmbilicum dolorem patiuntur. Ergo

Infantilia corpora obnoxia potissimum sunt

aphthis, vomitionibus, vigiliis &c.

APHOR. XXV.

Πρὸς ἢ τὸ ὀδοντοφυεῖν προσάγουσιν,
ἐλῶν ὀδαξισμοὶ, πυρετοὶ, πῶσμοι, δὲ ῥ-
ροιαί, ἢ μάλιστα ὅταν ἀνάγωσι τοὺς κυ-
νόδοντας, Ἐ τοῖσι παχτάτοισι τῶν πύ-
λων, καὶ τοῖσι σκληρὰς τὰς κοιλίας ἔ-
χουσι.

Aduentante dentitionis tempore, gin-
giuarum pruritus, febres, conuulsiones,
alui profusio, maximè quum caninos e-
dūt, & iis præsertim qui crassissimi sunt,
& qui aluo sunt dura.

COMMENT.

Quæcunque corpora valde mollia, neruosam-
que substantiam infirmam adhuc habentia,
dolore & inflammatione diu conflictantur,
vigilant, & alimentum haud probè cōficiunt,
neque distribuunt: illa pro varia eorum natu-
ra, corripuntur febribus, conuulsionibus, al-
ui profusio.

Puellorum dentire incipientium corpora ab
initio ad finem vsque dentitionis, *hoc est à*
mensē septimo vel octauo ad quartum vsque an-
num, vel paulo ulterius, valde mollia sunt,
neruosamque substantiam infirmam adhuc
habentia, gingiuarum pruritu, dolore, & in-
flammatione diu conflictantur, vigilant, & a-
limentum haud probè conficiunt, neque distri-
distrib-

distribuunt.

Ergo

Puellorum dentire incipientium corpora ab initio ad finem vsque dentitionis, pro varia eorum natura corripuntur febribus, conuulsionibus, alui profluuiis.

Hæc verò symptomata puerulos maximè urgent quum dentes caninos edunt, vti qui præ aliis sint acuminati, ac è gingiuis iam duriusculis prodeant: & quò crassiore fuerint habitu, aluòque duriore, eò magis febribus & epilepticis conuulsionibus, ob maiorem scilicet humorum copiam, erunt obnoxij.

APHOR. XXVI.

Πρεσβυτέροισι ἢ γρηγορότεροι παρ' ἄλλοις
μα σφονδύλου τῆ κτ' τὸ ἰνίον εἶσω ὡσίες,
ἀδματὰ, λιθιάσιες, ἔλμινθες, στρογγύλαι,
ἀσκαρίδες, ἀπερχορδόνες, σατυριασμοί,
σραγγεῖαι, χροαῖδες, καὶ τ' ἄλλα φύμα-
τα, μάλιστα ἢ τὰ περὶ τὴν κτ'.

Ipsis verò grandiusculis tonsillarum inflammationes, vertebræ in occipitio introrsum luxationes, anhelationes, calculi, lumbrici rotundi, ascarides, verrucæ pensiles, satyriasis, stranguriæ, strumæ, & alia tubercula, præcipuè verò antè dicta.

COMMENT.

Quicumque molli sunt corpore multumque

augentur, ac propter edacitatem copiosis crassisque scatent humoribus, nec inualidum habent calorem: illi magna ex parte tentantur tonsillarum inflammatione, vertebrae in occipitio introrsum luxatione, asthma- te, vesicae calculo, stranguria, lumbricis rotundis, ascaridibus, achroordonibus, satyriasmis (id est oblongis glandularum circa aures tumoribus) strumis, aliisque tuberculis.

Pueri grandiusculi, à quarto scilicet anno ad undecimum, molli sunt corpore, multumque augentur, ac propter edacitatem sca- tent copiosis crassisque humoribus, nec in- ualidum habent calorem. Ergo

Pueri grandiusculi magna ex parte tentantur tonsillarum inflammatione, vertebrae in oc- cipitio introrsum luxatione, asthma, &c.

APHOR. XXVII.

Τοῖσι ἃ ἐπὶ πρεσβυτέροισι καὶ πρὸς τὴν ἡβῆν πρὸς ἀγούσι τούτων τε τὰ πολλὰ, καὶ πυρετοὶ χρόνιοι μᾶλλον, καὶ ἐν ῥινῶν αἵματος ῥύσεις.

Grandioribus autem & ad puberta- tem accedentibus superiorum etiam morborum multi, & febres diuturnio- res, & ex naribus sanguinis fluxiones.

COMMENT.

Quicumque minus sunt molles, minusque au- gentur, ac propter minorem edacitatem non æquè

æquè copiosis crassisque humoribus abundant, valido præsertim calore probè concoquente & sanguinis copiam augente: illi præter multos morbos è iam dictis, ab edacitate & calore non inualido prodeuntes, quibus itidem laborant, patiuntur etiam in primis febres diuturniores, & sanguinis è naribus fluxiones.

Pueri grandiores, id est ad pubertatem accedentes, vel iam puberes, ab anno scilicet undecimo ad decimum octavum, minus sunt molles, minusque augentur, ac propter minorem edacitatem, non æquè copiosis crassisque humoribus abundant, valido præsertim calore probè concoquente, & sanguinis copiam augente. Ergo

Pueri grandiores, id est ad pubertatem accedentes, vel iam puberes, præter multos morbos è iam dictis, ab edacitate & calore non inualido prodeuntes, quibus itidem laborant, patiuntur etiam in primis febres diuturniores, & sanguinis è naribus fluxiones.

APHOR. XXVIII.

Τὰ ἢ πλεῖστα τοῖσι παιδίοισι πάθηα κείνεται, τὰ μὲν ἐν τεσσαράκοντα ἡμέρησι, τὰ ἢ ἐν ἑπτὰ μηνσι, τὰ ἢ ἐν ἑπτὰ ἔτεσι, τὰ πρὸς τὴν ἡβλὴν πρὸς ἀγρῶσιν ὅσα ἢ ἀν' ὀσμίνῃ τοῖσι παιδίοισι, καὶ μὴ ἄπολυθῆναι πρὸς τὸ ἡβάσκειν, ἢ τῆσι θήλεσι

ὡς τὰς τῶν κατὰ μιλίων ῥήξιας, χρο-
νίζειν εἰώθεν.

Pueris plurimi morbi iudicantur, alij intra dies quadraginta, nonnulli intra septem menses, quidam intra annos septem, alij ipsis etiam ad pubertatem accedentibus. Qui verò permanserint, neque pueris circa pubertatem, neque foeminis quum menstrua erumpunt, soluti fuerint, inueterascere consueuerunt.

COMMENT.

Diuturni puerorum morbi pro varia partium affectarum intemperie, peccantiumque humorum natura, quantitate & qualitate, varios habent solutionis terminos, quorum præcipuus est pubertas, quando scilicet pueri maturi fiunt & idonei ad sibi simile generandum: quòd si ea mutatione morbi nò soluantur, erunt tunc vel maximè diuturni vel insanabiles. Huc pertinet aph 45.2. sect. & 7.5.

APHOR. XIX.

Τοῖσι ἢ νελώσκεισιν αἵματος πύσεις, φθίσεις, πυρετοὶ ὀξείες, ἐπιληψία, καὶ τ' ἄλλα νοσήματα, μάλιστα ἢ τὰ χειρηνήματα.

Adolescentibus sanguinis expuitiones, tabes, febres acutæ, epilepsia, aliique morbi, sed præcipuè nunc dicti.

COM-

COMMENT.

Quicumque sanguine aut bile abundant, violentis quibusque utuntur exercitiis, & in cæteris rebus non naturalibus sunt valde intemperantes, illi ferè incidunt in sanguinis profusiones aut expuitionses, in tabes, febres acutas, epilepsias, *per consensum à ventriculo ob copiam bilis*, aliósque morbos, at præcipuè nunc dictos.

Adolescentes & iuuenes, *ab anno scilicet decimo octavo ad vigesimum quintum, & ab hoc ad trigesimum quintum*, sanguine aut bile abundant, violentis quibusque utuntur exercitiis, & in rebus cæteris non naturalibus sunt valde intemperantes. Ergo

Adolescentes & iuuenes incidunt ferè in sanguinis profusiones aut expuitionses in tabes, febres acutas, epilepsias, aliósque morbos, at præcipuè nunc dictos.

Adolescentiam, utpote humidiorè, morbi comitantur magis sanguinei, iuuentutem, ut sicciorem, magis biliosi.

APHOR. XXX.

Τοῖσι ἃ ὑπὸ τῆς ἡλικίας ταύτης
 ἄσθματα, πλὴν πνεύμονας, ἀσπληνία,
 λιθαρῆαι, φρενίτιδες, καύσοι, διάρροια,
 χολήραι, δυσεντερίαι, λειεντερίαι,
 αἱμορροΐδες.

Ultra hanc ætatem prouectis, asthma-

ta, pleuritides, peripneumoniæ, lethargi, phrenitides, ardentes febres, diuturna alui profluvia, cholera, dysenteria, lienteria, hæmorrhoides.

COMMENT.

Quicumque ob paulò minùs calidum sicciùsque temperamentum, ob validas exercitationes, depravatamque victus rationem, bile abundant, melancholiã, & cruditatibus: illi facile incurrunt in asthmata, pleuritides, peripneumonias, lethargos, phrenitides, ardentes febres, diuturnas diarrhœas, choleras, dysenterias, lienterias, hæmorrhoidas, melancholias.

Ætate consistentes, *ab anno trigesimo quinto ad quadragesimum nonum*, ob paulò minùs calidum sicciùsque temperamentum, ob validas exercitationes, depravatamque victus rationem, bile abundant, melancholia, & cruditatibus. Ergo

Ætate consistentes facile incurrunt in asthmata, pleuritides, peripneumonias, lethargos, &c.

Consistentis ætatis maximè peculiare morbi sunt melancholici, biliosos enim cum iuventute, pituitosos cum senectute communes habet.

APHOR. XXXI.

Τοῖσι ἢ ἀρεσβύτησι, δύσπνοια, κατάρροι βηχῶδες, σπασμὸς, δυσουρία, ἀπὸ θεοῦ

ἀφ' ἑσθ' ἰσχυροὶ, νεφρίτιδες, ἰλιγῶσι, ἐπο-
πληξία, καχεξία, ξυσμοὶ τῆς σώματος
ὄλου, ἀγρυπνία, κοιλίης καὶ ὀφθαλμῶν καὶ
ῥινῶν ὑγρότητες, ἀμβλυωπία, γλαυκώ-
σιες, βαρυηχοΐα.

Senibus spirandi difficultates, de-
stillationes cum tussi, stranguriæ, dysu-
riæ, articulorum dolores, nephritides,
vertigines, apoplexiæ, malus corporis
habitus, pruritus totius corporis, vigiliæ,
alvi, oculorum, & aurium humiditates,
visus obtusior, glaucomata, auditus he-
betior.

COMMENT.

Quicumque ob frigidum siccum temperamen-
tum, facultatūque & organorum omnium
imbecillitatem, variis pituitæ speciebus
abundant, illi ferè conflictantur spirandi
difficultate, destillatione cum tussi, stran-
guria, dysuria, articulorum dolore, nephri-
tide, vertigine, apoplexia, cachexia, pruritu
totius corporis, vigiliis, alvi, oculorum & au-
rium humiditatibus, visu obtuso, glaucoma-
te, auditu hebetate.

Senes, à quadragesimo nono anno ad postremum
vitæ terminum, ob frigidum siccum tempe-
ramentum, facultatūque & organorum o-
mnium imbecillitatem, variis pituitæ spe-

ciebus abundant.

Ergo

Senes conflctantur ferè spirandi difficultate,
destillatione cù tussi, stranguria, dysuria, &c.

TERTIÆ SECTIONIS

FINIS.

PAVLI

PAVLI OFFREDI
MEDICI,

IN QVARTAM HIP-
pocratis Aphorismorum se-
ctionem,

Commentaria Aphoristica, ad
methodum analyticam
redacta.

Argumentum sectionis.

VM Hippocrates in
prima sectione copio-
sè disseruerit de pur-
gatione communiter
accepta, hîc de eadem multa spe-
ciatim edocet: mox circa progno-
stica signa versatur, ab omnibus

*Symptomatum generibus, maxime
verò à mutatis exeuntibus petita,
non solum in morbis generaliter
consideratis, sed in febribus etiam,
intestinarumque, renum, & vesti-
ca affectibus.*

APHOR. I.

Τὰς κύστας φαρμακείων ἐν ὄργῃ
τεταύλωται ἀρχὴ ἐπὶ μιλῶν, ἥσων δὲ
ταυτὰ τὰ ἤνθηα καὶ πρῶτα βύτρεα δι-
λαβέεσθαι χρὴ.

Grauidas purgabis, si materia turgeat,
à quarto mense vsque ad septimum, sed
has minùs: in recentiore verò aut matu-
riore gestatione, purgantia vitabis.

COMMENT.

Absoluit hoc loco pluribus aphorismis de pur-
gatione doctrinam, prima sectione genera-
lius traditam: quia verò multa proponit va-
rias peculiarésque purgationes indicantia,
permittentia, prohibentia, vel adiuuantia,
propterea primo hoc aphor. sumit initium
ab exemplo eius purgationis, quæ maximis
inuoluta est difficultatibus & periculis, ean-
dem

dem sententiam aphor. 29. sect. 5. in alium finem repetiturus.

Quibuscumque maximum ab errore vel minimo in purgatione periculum impendet, illi non nisi graui de causa & omnibus ad purgationem facientibus exactè perpensis, purgari debent.

Mulieribus utero gerentibus maximum ab errore vel minimo in purgatione periculū impendet. Ergo

Mulieribus utero gerentes non nisi graui de causa & omnibus ad purgationem facientibus exactè perpensis, purgari debent.

APHOR. II.

Εν τῆσι φαρμακίῃσι τοιαῦτα ἀγὰρ ἐκ τῆ σωματος ὀκοῖα καὶ αὐτόματα ἰόντα, χησίματ' αὐτῶν ἐναντίως ἰόντα, παύειν.

In purgationibus talia è corpore educenda, qualia sponte etiam prodeuntia iuuant: contrario verò modo exeuntia, listenda.

COMMENT.

Quæcumque salubriter à natura fiunt in spontaneis purgationibus, studiosè debent ad artis usum à medico reuocari.

Euacuatio pravorum tantum humorum opportuno tempore, per idonea loca, & vtilium familiariumque retentio, salubriter à natura fiunt in spontaneis purgationibus. Ergo

Evacuatio prauorum tantum humorum, oportuno tempore, per idonea loca, & vtilium familiariumque retentio, studiosè debent ad artis usum à medico reuocari.

Consulendi aphor. 2. & 21. primæ sect.

APHOR. III.

Ἡν μὲν οἷα δεῖ καθάρεσθαι καθάρωνται, συμφέρει τε καὶ εὐφόρος φέρουσι τὰ ἢ ἐναντία, δυσχερῶς.

Si qualia oportet purgentur, confert & faciliè ferunt: sin contra, difficulter.

COMMENT.

Huius aphorismi declaratio habetur aphor. 2 & ultimo primæ sect. In hac tamen disquisitione cuiusque vacationis, artificiosæ, inquâ, spontaneæ, criticæ, & symptomaticæ, necessariam adeò doctrinam repetere non abs re fuit.

APHOR. IV.

Φαρμακεύει θέρος μὲν μᾶλλον τὰς ἀνω χειμῶνος ἢ τὰς κάτω.

Æstate supernè potius, hyeme infernè purgare conuenit.

COMMENT.

Omnis humor noxius ad regionem vacationi aptam vergens, est per eam educendus.

Bilis æstate redundans est humor noxius, ad supernū potius ventriculi os vergens, & ipse à calido ambiente leuitatem ac tenuitatem maiorem adeptus, pituita verò hyeme exuberans,

IN HIPPOCRATIS APHORISMIS. 131

rans, ad infernum potius ventriculi os & intestina inclinatur, *scilicet humores graues & à frigido ambiente condensati*, estque regio vtraque vacuationi apta. Ergo

Bilis æstate redundans supernè potius, pituita verò hyeme exuberans infernè est educenda.

APHOR. V.

ὑπὸ κύνῃ καὶ ἀντὶ κύνῃς ἐργασθεὶς αἱ φαρμακείαι.

Sub cane & ante canem difficiles sunt purgationes.

COMMENT.

Quotiescūque corpora æstuant ac debilia sunt, humoresque in eis ad circumferentiam euocantur, tunc purgationes, præsertim per valida pharmaca non parum calefacientia siccant aque, sunt difficiles.

Sub cane & ante canem æstuant corpora, & debilia sunt, humoresque in eis ad circumferentiam euocantur. Ergo

Sub cane & ante canem purgationes, præsertim per valida pharmaca non parum calefacientia siccantique, sunt difficiles.

APHOR. VI.

Τοῖς ἰσχνοῖς καὶ ὀσμύεας ἀνω φαρμακείαι, ὑποσεληνιαῖς χειμῶνα.

Graciles & ad vomendum faciles per superna purgare, vitando hyemem.

COMMENT.

Quicumque tenui humore abundant ad superiora vergente, supernè purgari debent, modò hyems, *sui frigiditate humorem crassefaciendo, ductusque angustando*, non prohibeat.

Graciles natura & ad vomendum faciles, tenui humore abundant ad superiora vergente.

Ergo

Graciles naturá & ad vomendum faciles supernè purgari debent modò hyems non prohibeat.

APHOR. VII.

Τοις ἤδυσπηκταῖς καὶ μέσως ἁσάρκοις ἡάτω, ὑποσελλομηδύοις δέ εἰς.

Ægrè vomentes & modicè carnosos per inferna, vitando æstatem.

COMMENT.

Quicumque crasso humore abundant inclinante ad inferiora, purgari debent infernè, modò æstas, *sui calore bilem augendo, eisque motum sursum indendo*, non prohibeat.

Ægrè vomentes & modicè carnosos, siue pituitosi fuerint, siue melancholici, crasso humore abundant inclinante ad inferiora. Ergo.

Ægrè vomentes & modicè carnosos, siue pituitosi fuerint, siue melancholici, purgari debent infernè, modò æstas non prohibeat.

Hac de causa ægrè vomentes, si fuerint cacochymi, præcautionis ergò vere per alium purgandi veniunt.

APHOR.

APHORISMUS VIII.

Τοῖς δὲ φθινώδεας, ὑποσελλομεγύοις
ταῖς ἀνω.

Obnoxios phthisi suprâ ne purgato.

COMMENT.

Quibuscunque magnum ex vomitu periculum
impendet, illi non debent supernè purgari.

Tabidis, vel ad tabem paratis, *ut sunt alatos hu-*
meros, oblongum collum, & angustum pectus
habentes, magnum ex vomitu periculum im-
pendet. Ergo

Tabidi, vel ad tabem parati non debent super-
nè purgari.

Minor probatur: periculum est enim ne in
tam violènto motu aut pulmonis vlcus augea-
tur, aut vas aliquod disrumpatur.

APHORISMUS IX.

Τοῖς ἢ μελαγχολικοῖς ἀδρύτερος
ταῖς κάτω, πρὸς αὐτὰ λογισμῶν τ' ἐναντία
προσιδεῖς.

Melancholicos infrâ vehemētius pur-
gabis, eadem ratione contrariam iniens
vacuandi viam.

COMMENT.

Quicumque humore crasso, terrestri, ad inferio-
ra vergente, & ad motum pigro abundante,
illi valido medicamento deiectorio sunt pur-
gandi.

Melancholici humore crasso, terrestri, ad infe-

rora vergente, & ad motum pigro abundant.
Ergo

Melancholici valido medicamento deiectorio sunt purgandi.

Eodem innixi dogmate, pro ratione humorum ad contraria loca vergentium, contrariam purgandi viam inibimus. Consulendus aphor. 21. primæ sect.

APHOR. X.

Φαρμακεύειν ἐν τοῖσι λίαν ὀξέσιν, ἢ ὀργᾷ, αὐθιμερόν· χροníζειν δὲ ἐν τοῖσι βί-
έτοισι κακόν.

Purgandum in valde acutis, si materia turgeat, eadem die: differre enim in talibus malum.

COMMENT.

Quæcunque materia noxia magnum præcéps-
que aliquod malum minitatur, subito est e-
uacuanda.

Materia in valde acutis morbis turgens hoc est
incerto impetu concitata, magnum præcéps-
que aliquod malum minitatur. Ergo

Materia in valde acutis morbis turgens subito
est euacuanda.

Huc facit aphor. 22. primæ sect.

APHOR. XI.

Οἰόσοισι σφόδροι καὶ περὶ τὸν ὀμφαλὸν
πόνοι, καὶ ὀσφύος ἀλγῆμα μὴ λυόμενον
μήτε

μήτε ὑπὸ φαρμακείης, μήτ' ἄλλως, εἰς ὑδρωπὰ ξηρὸν ἰδρῦεται.

Quibus tormina a sunt, & circa umbilicum cruciatus, & lumborum dolor, qui neque medicamento, neque aliter solvatur, in siccum hydrops firmatur.

COMMENT.

Quæcunque præsentiam arguunt essentialium causarum tympanitidis, proprium effectum promouentium, illa tympanitidem portendunt.

Tormina intestinorum, & circa umbilicum cruciatus, ac lumborum dolor, citra caliditatem, qui neque medicamento, neque aliter solvatur, præsentiam arguunt causarum essentialium tympanitidis, proprium effectum promouentium. Ergo

Tormina intestinorum, & circa umbilicum cruciatus, ac lumborum dolor, citra caliditatem, qui neque medicamento, neque aliter solvatur, tympanitidem portendunt.

Minor hinc patet, quòd illa symptomata eorumacissima, non solum copiosos flatus abdomen quoquoersum distendentes, sed naturalium etiam viscerum præcipuorum frigidam intemperiem obfirmatam denotant.

APHOR. XII.

Οκόσοισι κοιλίαι λειεντέρωδες, χειμῶνος φαρμακεύειν ἀνώ, κακόν.

Quorum alui lienteria laborant, hyeme suprà purgare, malum.

C O M M E N T.

Omnis immoderata vacuatio per inferiora, quam natura facit ab acri humore irritata, corrigenda venit reuulsoria humoris irritantis euacuatione supernè facta, modò frigus hyemale non prohibeat.

Lienteria à bile, est immoderata euacuatione per inferiora, quam natura facit ab acri humore irritata. Ergo

Lienteria à bile corrigenda venit reuulsoria bilis irritantis euacuatione supernè facta, modò frigus hyemale non prohibeat.
Huc pertinet aphor. 6. huius sect.

APHOR. XIII.

Πρὸς τοὺς ἐμβόρους τοῖσι μὴ ρηιδίως αἰὼ καὶ θαρρόμοιοι, πρὸ τῆς πόσιος πρὸ ὑγραίνεν τὰ σώματα πλείονι ξοφῆ, καὶ ἀναπαύσει.

Qui ad elleborum non facilè suprà purgantur, eorum corpora antè portionem copiosiore alimento, & quiete prè-humectanda.

C O M M E N T.

Nullum validum vomitorium, quod solet copiosè vacuando, strenuè siccando, vel acriter mordendo, conuulsionem facere, propinari debet ad vomitum difficilibus, nisi eorum

rum corpora ante potionem copiosiore cibo & quiete fuerint præhumectata.

Elleborus albus est validum vomitorium, quod solet copiosè vacuando, strenuè siccando, vel acriter mordendo, conuulsionem facere.

Ergo

Elleborus albus non debet propinari ad vomitum difficilibus, nisi eorum corpora ante potionem copiosiore cibo & quiete fuerint præhumectata.

Ita enim remedio per se & per accidens siccanti meliùs resistent, exitumque humoribus euacuandis concedent liberiores.

APHOR. XIV.

Ἐπιὼ πῖν πῖς ἐλλέβορον, πρὸς μὲν τὰς κινήσιας τῶν σωματίων μάλλον ἀχρῖν, πρὸς δὲ τοῖς ὕπνοις καὶ μὴ κινήσιας, ἥσσον· δηλοῖ δὲ καὶ ἡ ναυτιλίη, ὅτι κινήσεις τὰ σώματα ταράσσει.

Poto elleboro, corpus mouendum potiùs, quàm somno tradendum aut quieti. Indicat autem nauigatio motione turbari corpora.

COMMENT.

Quæcunque albi ellebori congruentem operationem per vomitum iuuant, illa debent à medico suaderi: & quæ hanc impediunt aut retardant, dissuaderi.

Vigilia & motus corporis aliquanto post exhi-

bitum album elleborum, congruentem eius operationem per vomitum iuuant: somnus verò & quies eam impediunt aut retardant.

Ergo

Vigilia & motus corporis, aliquanto post exhibitum album elleborum, debent à medico suaderi: somnus verò & quies dissuaderi.

Maior patet: quoniam albus elleborus, si diu maneat in ventriculo, multa symptomata praua solet excitare.

Minor quoque est nota, eo quòd humores agitatione corporis commoti, promptius ad ventriculum confluunt & expelluntur, quàm per somnum & quietem. Id cõfirmatur exéplo nauigãtium, qui maxima illa motione, præsertim sursum deorsum, turbati, coguntur euomere.

APHOR. XV.

Ἐπὴν βέλῃ μᾶλλον ἀγῆν τὸν ἐλλέβορον, κίνει τὸ σῶμα· ἐπὴν δὲ παύσῃ, ὕπνον ποίει, καὶ μὴ κίνει.

Cùm elleborum magis ducere uolueris, moue corpus: cùm verò sistere, somnum concilia, nec moue.

COMMENT

Quæcunque purgatio manca est, aut superabundans præter alia auxilia, vel motu corporis est adiuuanda, vel quiete & somno sistenda.

Ellebori purgatio aliquando manca est, aut superabundans. Ergo

Ellebori

Ellebori purgatio est aliquando, præter alia auxilia, vel motu corporis adiuuanda, vel quiete & somno sistenda.

APHOR. XVI.

Ελλέβορος ὀπικυώδινος τοῖσι τὰς σάρκας ὑγείας ἔχουσι. πᾶσιν μὲν γὰρ ἐμποιέει.

Elleborus sanas carnes habentibus, periculosus: conuulsionem enim facit.

COMMENT.

Quæcunque corpora à causa valde calefaciente, siccante, & mordente, carnis colliquationem, & oris ventriculi morsum patiuntur, illa conuulsionis ac mortis periculum subeunt.

Sana corpora, post assumptum elleborum, à causa valde calefaciente, siccante, & mordente, carnis colliquationem, & oris ventriculi morsum patiuntur.

Ergo

Sana corpora, post assumptum elleborum, conuulsionis ac mortis periculum subeunt.

Huc pertinet aphor. 37. sect. 2. & ab eo elici potest consecutio a minori ad maius.

APHOR. XVII.

Ἀπυρέτω ἐόντι λησσιτή, καὶ καρδιαγμὸς, καὶ σινοτόδινος, καὶ σῶμα ἐκπνευόμενον, ἢ ὡς φαρμακείης δεῖδαι σημαίνει.

Non febricitanti cibi fastidium, cordis morsus, vertigo tenebriosa, & oris amaritudo, purgatione per superna opus esse significant.

COMMENT.

Quotiescunque signa adsunt bilis copiosæ in
vêtriculo fluctuâtis & sursum vergentis, tunc
purgatione est opus per vomitum. *ex aphor. 6.
hucus sect.*

Quotiescunque non febricitans laborat cibi
fastidio, cardiogmo, vertigine tenebricosa,
& oris amoroze, signa adsunt bilis copiosæ in
ventriculo fluctuantis & sursum vergentis.

Ergo

Quotiescunque non febricitans laborat cibi
fastidio, cardiogmo, vertigine tenebricosa, &
oriz amoroze, purgatione est opus per vo-
mitum.

APHOR. XVIII.

Τὰ ὑπὲρ τῆς φρενῶν ὀδυνήματα, ὀκό-
σα κατὰ σέως δέονται, ἀνω φαρμακείης
δεῖσθαι σημαίνει ὀκόσα ἢ κατὰ, κατὰ.

Supra septum transuersum dolores,
quicunque egent purgatione, per super-
na purgandum esse significant: qui verò
infra sunt, per inferna.

COMMENT.

Quæcunque minera purgatione indigens, ad
ventriculi os supernum inclinât, per vom-
itum: quæ verò inferiùs vergit, per aluum pur-
gari debet.

Quiuis humor supra septum transuersum do-
lorem generans. supernum scilicet os ventri-
culi mordicans, caput vaporibus replens, &
in eo

in eo dolorem aliáque symptomata excitans, minera est quæ purgatione indigens, ad ventriculi os supernum inclinatur: humor verò infra diaphragma, id est in intestinis vel partibus proximis dolorem faciens, inferius vergit. Ergo

Quiuis humor supra septum transversum dolorem generans, supernum scilicet os ventriculi mordicans, &c. per vomitum: humor verò infra diaphragma, id est in intestinis vel partibus proximis, dolorem faciens, per aluum purgari debet.

APHORISMUS XIX.

Οἱόσοι ἐν τῆσι φαρμακοποσίησι μὴ δὴψῶσι, καὶ δαιρέμμοι ἔπαύονται, πρὶν ἢ δὴψήσωσι.

Qui dum pharmacis purgantur non sitiunt, purgationis finem non attingunt, priusquam sitiverint.

COMMENT.

Quicquid de utili & naturali ventriculi humiditate non nihil detrahit, sitim inducit.

Omne pharmacum cacochymiam radicitus tollens, & purgationem complens, non nihil de utili & naturali ventriculi humiditate detrahit. Ergo

Omne pharmacum cacochymiam radicitus tollens, & purgationem complens, sitim inducit.

Minor probatur: pharmacum enim cacochy-

miam nequit radicitus tollere, nisi vel remotissimos etiam humores noxios à minimis venis attrahat: atqui fieri non potest humorum attractio sufficiens à tam remotis partibus, quin multò validius attrahantur & absumantur humores proximi in ventriculo contenti: vnde cum à proximo & contiguo pharmaco in ventriculum agente, præsertim validiore, ceu purgationem complente, absumatur aliquid de naturali & utili ventriculi humiditate, necessariò fit vt qui nondum purgati non sitiebant, iidem perfectè purgati sitiant.

APHOR. XX.

Απυρέτοισιν ἔσσιν ἡ δὲ χύψιται ἐρόφος,
καὶ γυνάτων βάρος, καὶ ὀσφύος ἀλγί-
μα, κατὰ φαρμακείης δεῖδαι σημαίνει.

Non febricitantibus si tormina adsint, & genuum grauitas, & lumborum dolor: inferna purgatione opus esse significant.

COMMENT.

Quotiescunque signa adsunt frigidi & crassi humoris valde noxij, deorsum vergentis, inferna purgatione est opus, quæ calidioribus fit remediis humori peccanti proportionatis.

Vbi vigent ventris tormina, genuum grauitas, & lumborum dolor sine febre, tunc signa adsunt frigidi & crassi humoris valde noxij, deorsum vergentis. Ergo

Vbi vigent ventris tormina, genuum grauitas,
& lum-

& lumborum dolor sine febre, inferna purgatione est opus, quæ calidioribus fit remediis humori peccanti proportionatis.

APHOR. XXI.

Υποχώρηματα μέλαινα, ὀκροῖον αἷμα μέλαν, ἀπὸ αὐτομάτου ἰόντα καὶ ξυὸ πυρετῶ καὶ ἀπὸ πυρετῶ, κήκιστα. καὶ ὀκρόσω ἀπὸ τὰ χρώματα ὑποχωρημάτων πλείω πονηρότερα ἢ, μάλλον κήκιστον. ξυὸ φαρμάκῳ δὲ, ἀμεινον. καὶ ὀκρόσω ἀπὸ πλείω χρώματα, οὐ πονηρά.

Deiectiones nigrae sanguini atro similes, sponte euntes, siue cum febre, siue citra febrem, pessimæ: & quanto ipsarum colores deteriores fuerint plures, eò peiùs: à medicamento autem talia educi, meliùs, idque quanto ipsarum plures fuerint colores.

COMMENT.

Quæcunque arguunt magnam adeò pravorum humorum copiam, vt natura illis gubernandis non sufficiat, mala sunt signa, & quò plures significantur eiusmodi humores, eò peiùs: contra quò natura regendis eisdem validior denotatur, eò meliùs.

Nigra excrementa sponte ac diu prodeuntia, arguunt magnam adeò prauorum humorum copiam, vt natura illis gubernandis non sufficiat, & quò plures fuerint excrementum colores, eò plures significantur eiusmodi humores: contra eadem excrementa nigra à pharmaco educta, quò plura fuerint, eò natura regendis eisdem humoribus validior denotatur, *vt pote qua symptomaticum omnem praua materia motum prohibuerit.*

Ergo

Nigra excrementa sponte ac diu prodeuntia, mala sunt signa, & quò plures fuerint eorum colores, eò peius: contra eadem à pharmaco educta, quò plura fuerint, eò melius.

APHOR. XXII.

Νοσημάτων ούκ ούτων αρχιδύων, λέχολή μέλαινα ή αἷω ή κᾶτω ἐπέλθη, θανάσιμον.

Morbis quibuslibet incipientibus, si atra bilis suprà infràve exierit, lethale.

COMMENT.

Quicquid significat humorem omnium pessimum intus abundare, eique coquendo ac edomando naturam esse imparē, signum est perniciosum.

Atra

Atra bilis, incipiente quovis morbo, sponte supra infrave exiens, humorem significat omnium pessimum intus abundare, eique coquendo ac edomando naturam esse impari.

Ergo

Atra bilis, incipiente quovis morbo, sponte supra infrave exiens, signum est perniciosum.

APHOR. XXIII.

Οκόσοισιν ἐκ νεσημάτων ὀξέων, ἢ ἐκ πολυχρονίων, ἢ ἐκ ξομάτων, ἢ ἄλλως πως λεπτικοῦδίοισι χολὴ μέλαινα, ἢ ὀκοῖον αἷμα μέλαν ὑπέλθῃ, τῇ ὑσεραίῃ ὑποθνήσκουσι.

Quibus per morbos acutos, aut diuturnos, aut vulnera, aut alium modum extenuatis, atra bilis, aut velut sanguis niger subierit, postridie moriuntur.

COMMENT.

Quotiescunque in magna virium imbecillitate pessimi humores abundant, & symptomaticè mouentur, mors est pro foribus.

Quum per morbos acutos vel diuturnos, aut vulnera, aut alium modum extenuatis, atra bilis, aut velut sanguis niger supra infrave exierit, tunc in magna virium imbecillitate pessimi humores abundant, & symptomaticè mouentur.

Ergo

Quum per morbos acutos vel diuturnos, aut vulnera, aut alium modum extenuatis, atra

bilis, aut veluti sanguis niger supra inf. ave
exierit, mors est pro foribus

APHOR. XXIV.

Δυσεντερία ἐκ τῆς ὑπὸ χολῆς μελαίνης
ἀρξεται, θανάσιμον.

Dysenteria si ab atra bile incipiat, e-
xitiosa.

COMMENT.

Omne cancriforme vlcus, cum vel in externa cor-
poris parte raro curationem admittat, in inte-
stini existens, est morbus exitialis.

Dysenteria quæ ab atra bile incepta, est cancro-
sum vlcus in intestinis existens Ergo

Dysenteria quæ ab atra bile incepta, est morbus
exitialis.

APHOR. XXV.

Αἷμα ἀνω μὲν, ὀκοῖται ἀπὸ τῆς καρδίας
κατω δὲ, ἀγαθὸν, μέλαν ὑποχωρῶν.

Sanguinem superne quidem egredi,
qualiscunque sit, malum: inferne verò
niger si deiciatur, bonum.

COMMENT.

Omnis excretio quæ fit per locum indecen-
tem, est mala: ea verò qua humor noxius per
locum decentem pellitur, bona.

Sanguinis cuiuscunque reiectio per os, est ex-
cretio quæ fit per locum indecentem: nigri
autem sanguinis euacuatio spontanea per
sedem, id est, per hæmorrhoidas, excretio est
qua

qua humor noxius per locum decentem pellitur. Ergo

Sanguinis cuiuscunque reiectio per os, est mala: nigri autem sanguinis euacuatio per sedem, id est, per hæmorrhoidas, bona, melancholicis præsertim & nephriticis, & habetur aphor. I. sect. 6.

APHOR. XXVI.

Ἡν ὑπὸ δυσεντερίης ἐχρημάωσιν ὀκοῖαι αὐτὰ σάρκες ὑποχωρήσωσι, θανάσιμον.

Si dysenteria detento veluti carunculae deiciantur, mortiferum.

COMMENT.

Quicquid arguit intestinorum vlcus profundum, est perniciosum indicium.

Deiectio veluti caruncularum in dysenteria, vlcus intestinorum profundum arguit. Ergo

Deiectio veluti caruncularum in dysenteria, perniciosum est indicium.

APHOR. XXVII.

Ὅσοισιν ἐν τοῖσι πυρετοῖσιν αἵμορραγίαι πλήθος ὀκοθενούω, ἐν τῆσιν ἀαλήψεσι τουτέοισιν αἱ κοιλία καθυγραίνονται.

Quibus per febres sanguinis undecunque eruperit copia, conualescentibus ventres humectantur.

COMMENT.

Quicquid natium calorem minuendo, in causa est ut aliquanto post immodica fiat ciborum appetentia, & ob læsam ventriculi concoctionem cruditates abundant, illud eo tempore alium reddit humectam.

Sanguinis copia per febres vndecunque profusa, natium calorem minuendo, in causa est ut aliquanto post, *convalescentia nimirum tempore*, immodica fiat ciborum appetentia, & ob læsam ventriculi concoctionem cruditates abundant. Ergo

Sanguinis copia per febres vndecunque profusa alium reddit humectam, *convalescentibus præsertim plus cibi quam par sit ingerentibus.*

APHOR. XXVIII.

Οκόσοισι χολώδεια τὰ δ'ελαχωρήματα,
κωφώσιος γινόμενης παύεται, η̄ οκόσοισι
κώφωσις, χολώδεων γινόμενων παύεται.

Quibus deiectiones sunt biliofa, superueniente surditate cessant: & quibus surditas adest, bilioforum deiectione finitur.

COMMENT.

Omnis humor noxius ad infernas supernasque partes successivè transferri solitus, eò quòd pari mobilitate cedat naturæ sursum vel deorsum propellenti, varia sæpe in dictis partibus excitat symptomata, sibi mutuò succedentia,

dentia, adeò ut vno adueniente alterum cesset.

Bilis peccans est humor noxius, ad infernas supernasque partes successiuè trāsferri solitus, eò quòd pari mobilitate cedat naturæ sursum vel deorsum propellenti. Ergo

Bilis peccans varia sæpe in dictis partibus excitat symptomata, *Si ophthalmiam, aut surditatem, & crurum erysipelata, biliosa sive deiectiones, sibi mutuò succedentia, adeò ut vno adniente alterum cesset.*

Hinc apparet quantum possit reuulsio.

APHOR. XXIX.

Οκόςοισι ἐν τῆσι πυρετοῖσιν ἑκταίοισιν ἔσσι ρίγη γίνετα, δύσχεϊτα.

Quibus in febris sexto die rigores fiunt, crism habent difficilem.

COMMENT.

Omnis crisis perfecta ac tuta, fit die decretorio.

Nulla crisis cum rigore in febris biliosis eueniens die sexto, fit die decretorio. Ergo

Nulla crisis cum rigore in febris biliosis eueniens die sexto, est perfecta ac tuta: *Et pote qua agrotum vel ad mortem iudicat, vel ad vitam, sed cum prauis accidentibus, aut cum periculo recidua.*

APHOR. XXX.

Οκόςοισι παρξυσμοὶ γίνοντα, κὼ ἀνὸ ὥρην ἀφῆ ὁ πυρετός, ἐς τὴν αὐριον τὴν

αἴτιον ὄπλεον ἐν λαβῇ, δύσκειρα.

Quibus accessiones fiunt, si febris eâdem horâ postero die repetat, quacunque hora dimiserit, critim habent difficilem.

COMMENT.

Quicquid firmatam arguit stabilémque materiam a qua febris oritur, illud febrem designat fore longam, & solutu difficilem.

Inuasio febris intermittētis eâdem semper horâ perseuerans, siue horam cessatio retineat, siue mutet, firmatam arguit stabilémque materiam à qua febris oritur. Ergo

Inuasio febris intermittētis eâdem semper horâ perseuerans, siue horam cessatio retineat, siue mutet, febrem designat fore longam, & solutu difficilem.

APHOR. XXXI.

Τοῖσι κοπώδεσιν ἐν τοῖσι πυρετοῖσιν, ἐς αἰθερα καὶ ὠδὰς τὰς γνάθους μάλιστα αἰδουσαίσιες γίνονται.

Qui per febres lassitudinem sentiūt, iis ad articulos & iuxta maxillas potissimùm abscessus fiunt.

COMMENT.

Quicquid in febricitantibus materiam denotat a calore febrili attenuatam & sursum euectam, in musculos & articulos defluere, illud arguit ad articulos potissimùm, & circa maxillas

xillas abscessus fieri, eodem scilicet calore vias laxante.

Lassitudines maiores quam pro febris ratione, materiam denotant a calore febrili attenuatam & sursum euectam, in musculos & articulos defluere. Ergo

Lassitudines maiores quam pro febris ratione, arguunt ad articulos potissimum, & circa maxillas abscessus fieri.

Cerebri expultrix ab humore irritata, illum in subiectas partes sibi proximas, & praesertim laxiores, solet detrudere.

APHOR. XXXII.

Οκόποισι ἢ ἀνισαμένοιισιν ἐκ τῆς νόσων τὴ πονέει, ἐν ταῦθα αἱ ἄποσάσεις γίνονται.

Quibus ex morbo conualescentibus, pars aliqua laborat, ibi abscessus fiunt.

COMMENT.

Quicquid post imperfectam purgationem vel crism, morbi reliquias designat in partem aliquam debilem a validioribus propulsari, illud abscessum ea in parte fieri denotat.

Labor vel dolor alicuius partis in conualescentibus perseverans, post imperfectam purgationem vel crism, designat morbi reliquias in eam partem debilem a validioribus propulsari. Ergo

Labor vel dolor alicuius partis in conuale-

ſcentibus perſeuerans, abſceſſum ea in parte fieri denotat.

APHOR. XXXIII.

Ἀτὰρ ἢ καὶ προπεπονθὸς πῆ προ
τὸ νοσῆεν, ἐνταῦθα στήζει ἢ νόσος.

Sed ſi qua ante morbum pars laborauerit, ibi morbi ſedes.

COMMENT.

Quicquid partem aliquam ſignificat maximè eſſe opportunaſ ſuſcipiendæ materiæ morbificæ, vel concipiendo morbo, illud indicium eſt præcipuæ ſedis morbi.

Labor vel dolor alicuius partis ante morbum, ſignificat partem illam maximè eſſe opportunaſ ſuſcipiendæ materiæ morbificæ, ſeu concipiendo morbo. Ergo

Labor vel dolor alicuius partis ante morbum, indicium eſt præcipuæ ſedis morbi.

Non quòd morbus nequeat cæteras partes inuadere, ſed quia pars iam dolens maiorem noxam ſubit.

APHOR. XXXIV.

Ἦν ὑπὸ πυρετῆ ἔχοντων, οἰδήματος
μὴ ἑόντος ἐν τῇ φάρυγγι πνιξ ἄξαιφνης
ἐπιγίγνεται, θανάσιμον.

Si febre detento ſuffocatio derepentè ſuperuenerit, nullo in faucibus apparente tumore, eſt mortiferum.

COM.

COMMENT.

Quotiescunque in maxima spirandi necessitate, laryngis meatus ob inflammationem musculorum gutturis internorum planè angustatur, est mortiferum.

Quoties in febre vehementi suffocatio repente supervenit absque manifesta causa, nullòque in faucibus apparente tumore, tunc in maxima spirandi necessitate, laryngis meatus ob inflammationem musculorum gutturis internorum planè angustatur. Ergo

Quoties in febre vehementi suffocatio repente supervenit absque manifesta causa, nullòque in faucibus apparente tumore, est mortiferum.

Hic cynanche, species nimirum anginae periculosissima, describitur.

APHOR. XXXV.

Ἡν ὑπὸ τῆ πυρετῆ ἐχομένῳ ὁ θάνατος ἔξαιφνης ὀπισπραφῆ, καὶ μόγις καταπίπειν δύνηται, οἰδήματος μὴ ἔόντος, θανάσιμον.

Si febre detento repente collum intorqueatur, & vix deglutire queat, nullo existente tumore, mortiferum.

COMMENT.

Quaecunque musculos ad gulam attinentes, præ siccitate nimia contractos, propriâque functione fermè spoliatos esse denotant, signa sunt lethalia.

Colli intorsio in febre vehementi, ob luxatam cervicis vertebram, & hinc impedita deglutitio, nullo existente in vicinis partibus tumore aut dolore, musculos ad gulam attinentes, præ nimia siccitate contractos propriaque functione ferme spoliatos esse denotant.

Ergo

Colli intorsio in febre vehementi, ob luxatam cervicis vertebram, & hinc impedita deglutitio, nullo existente in vicinis partibus tumore vel dolore, signa sunt lethalia.

Hæc item anginæ species, licet ad synanchen referatur, maximè est exitialis, cum præsertim ad gulæ compressionem trachea luxata, comprimatur etiam trachea, & respiratio vehementer lædatur.

APHOR. XXXVI.

Ἰδρῶτες πῦρεταίνουσιν ἢ ἀρξῶνται, ἢ ἡμέραι ζῆταῖοι, καὶ πεμπταῖοι, καὶ ἑβδομαῖοι, καὶ σὶναταῖοι, καὶ ἑνδεκαταῖοι, καὶ τεσσαρεσκαιδεκαταῖοι, καὶ ἑπτακαιδεκαταῖοι, καὶ μίη καὶ εἰκοσῆ, καὶ ἑβδόμη, καὶ εἰκοσῆ, καὶ τριακοσῆ πρώτη, καὶ τριακοσῆ τετάρτη. ἔτσι γὰρ οἱ ἰδρῶτες νόσοις κείνουσιν· οἱ δὲ μὴ οὕτως γνώμῃσι, πόνον σημαίνουσιν, καὶ μῆκος νόσου, καὶ ὑποξοπιασμέν.

Sudores febricitantibus boni qui manare

manare cœperint die tertio, quinto, septimo, nono, undecimo, decimo quarto, decimo septimo, vicesimo primo, vicesimo septimo, tricesimo primo, & tricesimo quarto: ij enim sudores morbos iudicant. Qui secus euenerint, laborem & morbi longitudinem, aut eiusdem reditum significant.

COMMENT.

Febres acutæ biliosæ, quæ diebus imparibus mouentur, eisdem etiam aut sudore, aut alia quapiam euacuatione tuto finiuntur: quamquam 14. dies & 34. non minus tutam earundem febrium solutionem afferunt: ob bilis enim crassitiem, aut languidiusculam facultatem, præcedentis diei iudicationem in se transferunt: vel contra ob magnam bilis tenuitatem, aut facultatis robur, diei subsequæ crism ad se rapiunt: adde criticum melancholicæ materiæ subpeccantis motum, illis diebus sæpissimè contingentem.

Huc pertinet aphor. 24. sect. 2. & tex 56 lib. 4. de rat. victus in acutis.

APHOR. XXXVII.

Οἱ ψυχροὶ ἰδρωῖτες ζυὸν μὲν ὄξει πυρετῶν γνώμῃσι, θάνατον. ζυὸν ἁρμιτέρῳ, μήκος νόσου σημαίνουσι.

Frigidi sudores cum febre quidem acuta, mortem, cum mitiore verò morbi longitudinem significant.

COMMENT.

Quæcunque in morbo grauíſſimo & breuíſſimo, ſolidorum calorem ab extraneo reſolutum ac ferè extinctum denotant, vel humorem peccantem planè incoctilem, illa mortem portendunt: quæ verò in minùs graui & longiore morbo, humorem oſtendunt longo morbi decurſu coquendum, longitudinem eius ſignificant.

Frigidi ſudores cum febre acuta, in morbo grauíſſimo & breuíſſimo ſolidorum calorem ab extraneo reſolutum ac ferè extinctum denotant, vel humorem peccantem planè incoctilem: iidem verò ſudores cum febre mitiore, in minùs graui & longiore morbo humorem oſtendunt longo morbi decurſu coquendum.

Ergo

Frigidi ſudores cum febre acuta, mortem portendunt: iidem verò cum febre mitiore, morbi longitudinem ſignificant.

APHOR. XXXVIII.

Καὶ ὅπου ἐν τῷ σώματι ἰδρῶς, ἐν ταύτῃ φέρει τὴν νόσον.

Qua corporis parte ſudor, ibi morbus.

COMMENT.

Quicquid morbi cauſam ſeu materiam deſignat eſſe in toto, vel in certa parte, illud morbi ſedem oſtendit, ad quam debent remedia dirigi: morbus enim non niſi ablatione ſua cauſa remouetur.

Sudor

Sudor multus à toto vel à parte manans, morbi causam seu materiam designat esse in toto, vel in certa parte. Ergo

Sudor multus à toto vel à parte manans, morbi sedem ostendit, ad quam debent remedia dirigì, totum scilicet vel partem evacuantia.

APHOR. XXXIX.

Καὶ ὅπου ἐνὶ τῷ σώματι θερμὸν ἢ ψυχρὸν, ἐν ταύτῃ ἢ νῆσος.

Et qua parte corporis inest calor aut frigus, ibi morbus.

COMMENT.

Quicquid magnum partis vel totius recessum denotat à naturali statu, illud morbum significat vel particularem, vel toti communem.

Calor aut frigus in parte vel in toto permanēs, & actionem lædens, magnum partis vel totius recessum denotat à naturali statu. Ergo

Calor aut frigus in parte vel in toto permanēs, & actionem lædens, morbum significat vel particularem, vel toti communem.

APHOR. XL.

Καὶ ὅπου ἐν ὅλῳ τῷ σώματι μεταβολαί, καὶ ἢ τὸ σῶμα καταψύχεται ἢ αὐδὴς θερμαίνεται, ἢ χρώμα ἐτέρων ὅς ἐτέρου γίνηται, μῆκος νῆσου σημαίνει.

Et quando toto corpore mutationes accidunt, ut si corpus refrigeretur & vi-

ciſſim caleſiat, vel color alius ex alio oriatur, longitudinem morbi ſignificant.

C O M M E N T.

Quæcunque oſtendunt plures variâſque, aut etiam contrarias cauſas præter naturam intus latere morbum fore longum ſignificant, quû robuſtæ fuerint vires, quum lethalem, debiles.

Mutationes toti corpori aduenientes, vt dum corpus refrigeratur & viciffim caleſcit, aut color alius ex alio oritur, oſtendunt plures variâſque, aut etiam contrarias cauſas præter naturam intus latere. Ergo

Mutationes toti corpori aduenientes, vt dum corpus refrigeratur & viciffim caleſcit, aut color alius ex alio oritur, morbum fore longum ſignificant, quum robuſtæ fuerint vires, quum lethalem, ſi debiles.

ΑΡΗΘΡ. ΧΛΙ.

Ιδρῶς πολὺς ἐξ ὕπνου αἰδὲ φανερῆς αἰτίας γινόμενος πρὸς τὸ σῶμα, σημαίνει ὅτι πλείονι τροφῇ χρεῖται. ἢ ἢ τροφῆ μὴ λαμβάνοντι τὸ το γίννεται, σημαίνει ὅτι κενάσιος δέεται.

Sudor multus per ſomnum factus, abſque cauſa manifeſta, copioſiore cibo corpus vti ſignificat: ſi verò cibum non ſumentis hoc accidat, vacuatione indigere ſciendum eſt.

C O M-

COMMENT.

Quicquid superuacaneam arguit humiditatem ex quotidiano alimento copiosiore, aut ex dudum collecta humorum abundantia progenitam, illud vel parca alendum, vel euacuandum esse corpus denotat.

Sudor multus in postrema somni parte sæpius manans, nulla externa causa concurrente, superuacaneam arguit humiditatem ex quotidiano alimento copiosiore, aut ex dudum collecta humorum abundantia progenitam.

Ergo

Sudor multus in postrema somni parte sæpius manans, nulla externa causa concurrente, vel parca alendum, vel euacuandum esse corpus denotat.

Spiritus & humores initio somni intrò, sub finem verò extrà mouentur, quo tempore sudor multis accidit.

APHOR. XLII.

Ἰδρῶς πολὺς ψυχρὸς ἢ θερμὸς αἰεὶ
ρέων, ὁ ψυχρὸς μείζων, ὁ ἢ θερμὸς ἐλάττω
νέσον σημαίνει.

Sudor multus, frigidus calidúsve, semper fluens, frigidus grauiorem, calidus minorem morbum significat.

COMMENT.

Quicquid in continentibus & contentis maiorem minoremve recessum arguit à naturali

statu, illud maiorem minoremve morbum denunciat.

Sudor multus, semper fluens in morbis non acutis, frigidus quidem maior em, calidus verò minorem in continentibus & contentis recessum arguit à naturali statu. Ergo

Sudor multus, semper fluens, in morbis non acutis, frigidus quidem maiorem, calidus verò minorem morbum denunciat.

Frigidi sudores in acutis febribus sunt lethales, ex aphor. 37. huius sect.

APHOR. XLIII.

Οἱ πυρετοὶ ὀκῶσοι μὴ διαλείποντες
ἀλλ' εἴτης ἰσχυρότεροι γίνονται, μάλλον
ὄπκινδυοὶ ὄτω ἢ ἀν' εὐπῶ διαλείπου-
σι, σημαίνει ὅτι ἀκίνδυνοί.

Febres non intermittentes, quæ tertia quaque die exacerbantur, periculosiores: quoquo modo autem intermiserint, periculum abesse significatur.

COMMENT.

Omnis febris, prout à maiore vel minore putredine, & viscerum noxa ortum ducit, ita periculosa est, aut periculo vacat.

Omnis febris non intermittens, & per consequens biliosa continua, à maiore fit putredine & viscerum noxa: intermittens verò à minore. Ergo

Omnis febris non intermittens, & per consequens

quæ biliosa continua, periculosa est: intermittens verò, quæ talis, periculo vacat.

APHORISMUS XLIV.

Οικόσοισι πυρετοὶ μακροὶ, τουτέοισι φύματα εἰς τὰ ἀρθρα ἢ πόνοι ἐγίνονται.

Quibus febres longæ, iis tubercula ad articulos aut labores fiunt.

COMMENT.

Omnes morbi qui à crassis frigidisque humoribus oriundi, per materiæ decubitum finiuntur, plerumque per dolores & abscessus ad articulos debiliores, quandoque etiam per tumores ad aures vel cutim, si robusti fuerint articuli, solvuntur.

Multæ febres longæ, sunt morbi qui à crassis frigidisque humoribus oriundi, per materiæ decubitum finiuntur. Ergo

Multæ febres longæ, plerumque per dolores & abscessus ad articulos ob febrim debiliores, quandoque etiam per tumores ad aures vel cutim, si robusti fuerint articuli, solvuntur.

APHORISMUS XLV.

Οικόσοισι φύματα εἰς τὰ ἀρθρα ἢ πόνοι ἐκ πυρετῶν γίνονται, οὗτοι σίποισι πλείοσι χέρονται.

Quibus tubercula ad articulos, vel labores post febres fiunt, ij cibariis pluribus utuntur.

COMMENT.

Quæcunque corpora humoris noxij expertia, tuberculis ad articulos aut laboribus corripuntur, coniectare oportet nimio vti alimento.

Conualescentium multorum corpora, post febres perfectè curatas vel solutas, humoris noxij expertia, tuberculis ad articulos aut laboribus corripuntur. Ergo

Conualescentium multorum corpora coniectare oportet nimio vti alimento.

APHOR. XLVI.

Ἦν ρίγος ἐμπίπτῃ πυρετῶ μὴ διαλείποντι, ἢ δει ἀδενεῖ εἶντι, θανάσιμον.

Si rigor febre non intermittente ægrum iam debilem inuadat, mortiferum est.

COMMENT.

Omne symptoma quod corpus totum quatiendo, materiam noxiam demonstrat valde copiosam, & vires illi superandæ impares, indicium est mortiferum.

Rigor sæpius ægrum iam debilem inuadens in febre continua, neque vllam euacuationem effatu dignam promouens, symptoma est quod corpus totum quatiendo, materiam noxiam demonstrat valde copiosam, & vires illi superandæ impares. Ergo

Rigor sæpius ægrum iam debilem inuadens in febre continua, neque vllam euacuationem effatu

effatu dignam promouens, indicium est mortiferum.

Quod hic habetur magis conspicuum euadit ex aph. 58. huius sect.

APHOR. XLVII.

Αἱ ἀποχρέμψεις αἱ ἐν τοῖσι πυρετοῖσι μὴ ἀλείπουσιν αἱ πελιδναί, καὶ αἱματώδεις, καὶ δυσώδεις, καὶ χολώδεις, πᾶσαι κακαί. ἀποχωρῶσαι ἢ καλῶς, ἀγαθαί· ἢ καὶ τὰς ἀγαχωρήσιας, καὶ ἢ τὰ ἕρα. ὡς ἢ μή τι τῶν συμφερόντων ἐκκείνη· ἀλλὰ τῶν τόπων τούτων, κακόν.

Excreationes in febribus non intermittibus liuidæ, cruentæ, fœtidæ, biliosæ, omnes malæ: commodè tamen si prodeant, bonæ. Eadem est deiectionum & vrinarum ratio: si quid verò quod non iuuat, per hæc loca excernatur, malum.

COMMENT.

Quæcunque signa validam satis naturam demonstrent ad superandas causas morbificas, prauis licet ac malignis qualitatibus præditas, illa bonum: quæ verò naturam declarant inuvalidam, & maligno morbo superando impari, malum exitum denunciant.

Excreationes quæ in febribus continuis aliquando apparent liuidæ, cruentæ, fœtidæ, bi-

liosæ, item deiectiones & urinæ prauæ, præcedentibus coctionis signis excretæ, cum ægri iuuamento facilique tolerantia, signa sunt quæ naturam demonstrant satis validam ad superandas causas morbificas, licet prauis & malignis qualitatibus præditas: contra verò eadem praua excrementa, absque coctionis notis prodeuntia, sine ægri iuuamento, & cum difficili eius tolerantia, naturam inuolidam, superandoque maligno morbo imparem declarant. Ergo

Excreationes quæ in continuis febribus aliquando apparent liuidæ, cruentæ, foetidæ, biliosæ, deiectiones item & urinæ prauæ, coctionis signis præcedentibus excretæ, cum ægri iuuamento facilique tolerantia, bonum: contra verò eadem praua excrementa, absque coctionis notis prodeuntia, sine ægri iuuamento, & cum difficili eius tolerantia, malum exitum denunciant.

APHOR. XLVIII.

Εν τοῖσι μὴ θαλείπουσι πυρετοῖσιν, ὡς τὰ μὲν ἔξω ψυχρὰ ἢ, τὰ ἔνδον καίηται, καὶ δὲ ψῶ ἐχῆ, θανάσιμον.

In febribus non intermittentibus si partes externæ algent, internæ vruntur, & sitiunt, lethale est.

COMMENT.

Quicquid arguit præcipua viscera morbi malignitate conflictari, & vires eorum prosterni, signum est lethale.

Algor

Algor externarum partium in febribus continuis, cum ardore internarum, & siti maxima, arguit præcipua viscera morbi malignitate conflictari, eorumque vires prostrerni. Ergo

Algor externarum partium in febribus continuis, cum ardore internarum, & siti maxima, signum est lethale.

Hic aphor. cum primo conuenit sect. 7.

APHOR. XLIX.

Εν μὴ διαλείποντι πυρετῷ, ἐὰν χεῖλος, ἢ ὄφρυς, ἢ ὀφθαλμὸς, ἢ ῥίς διασραφῆ, ἐὰν μὴ βλέπη, ἐὰν μὴ ἀκούη, ἢ ἴδη ἀδυνέος ἔοντος τῆς σώματος, ὅ, τι αὐτῶν τούτων γήνηται, ἐγγύς ὁ θάνατος.

In febre non intermittente si labrum, aut supercilium, aut oculus, aut nasus peruertitur, si non videt, non audit, imbecillo iam corpore, quicquid horum acciderit, in propinquo mors.

COMMENT.

Quicquid in morbo vehementi maximam virium prostrationem significat, illud mortem propinquam arguit.

Labri, aut palpebræ, aut supercilij, aut oculi, aut nasi peruersio in febre continua, ægro iam adeò debili vt non videat, nec audiat, maximam virium prostrationem significat.

Ergo

Labri, aut palpebræ, aut supercilij aut oculi,

aut nasi peruersio in febre continua, ægro iam adeò debili vt non videat, nec audiat, mortem propinquam arguit.

APHOR. L.

Οπου αὐ ἐν τῷ πυρετῷ μὴ διαλείποντι δύσπνοια γήνηται καὶ ἀσφραγισμένη, θανάσιμον.

Vbi in febre non intermittente difficultas spirandi & delirium acciderit, lethale.

COMMENT.

Quæcunque morbo periculoso superuenientia, calidam cerebri intemperiem cum inflammatione meningum, vel diaphragmatis inflammationem denotant, illa mortem minantur.

Spirandi difficultas, & delirium in febre continua, morbo periculoso superuenientia, calidam cerebri intemperiem cum inflammatione meningum, vel diaphragmatis inflammationem denotant. Ergo

Spirandi difficultas, & delirium in febre continua mortem minantur.

APHOR. LI.

Ἐν τοῖσι πυρετοῖσιν ἄποσήματα μὴ λύομενα πρὸς τὰς πρώτας κρίσεις, μῆκος νόσου σημαίνει.

In febribus abscessus primis crisi-
mor-

hum non soluentes, eius longitudinem significant.

COMMENT.

Quaecunque copiosam, crassam, vel impensè frigidam morbi materiam, aut facultatem debilem, horúmve plura significant, illa morbi longitudinem designant.

Abscessus primis crisis febrem non soluentes, morbi materiam copiosam, crassam, vel impensè frigidam, aut facultatem debilem, horúmve plura significant. Ergo

Abscessus primis crisis febrem non soluentes, morbi longitudinem designant.

APHOR. LII.

Ὁκόσοισιν ἐν τοῖσι πυρετοῖσιν ἢ ἐν τῆσιν ἀλλήσιν ἀρρώσῃσι καὶ θεράρεσιν ὀφθαλμοὶ δακρύνουσιν, ἔδὲν ἀτοπον. ὀκόσοισι δὲ μὴ καὶ θεράρεσιν, ἀτοπον.

Qui in febribus aut aliis morbis voluntariè illacrymant, nihil absurdum: qui verò præter voluntatem, absurdum.

COMMENT.

Quaecunque calorem in cerebro velut colliquantem, eiusque visceris retentricem valde infirmam produnt, ma sunt li o minis.

st mali

Lacrymæ involuntariæ non ab externa causa, vllóve oculorum affectu, sed à sola morborum acutorum vehementia profectæ, calorem in cerebro velut colliquantem, eiusque

visceris retentricem valde infirmam produnt. Ergo

Lacrymæ inuoluntariæ, non ab externa causa, vllôve oculorum affectu, sed à sola morborum acutorum vehementia profectæ, sunt mali ominis.

APHOR. LIII.

Οκόσοισι ἢ ὅπι τῶ ὀδόντων ἐν τοῖσι πυρετοῖσι πείγλιχα γίνεῃ, ἰσχυρότεροι γίνονται οἱ πυρετοὶ.

Quibus per febres circa dentes lentor quidam obnascitur, iis vehementiores sunt febres.

COMMENT.

Omnis effectus intensi caloris in febribus, signum est febris vehementis.

Lentor dentibus tenaciter adherens, effectus est intensi caloris in febribus, *pituïta crassitiem ac lentorem tribuentis.* Ergo

Lentor dentibus tenaciter adherens, signum est febris vehementis.

APHOR. LIV.

Οκόσοισιν ὅπι πολὺ βῆχες ξηραὶ βραχέα ἐρεθίζουσαι ἐν πυρετοῖσι καυσώδεσιν, ἢ πάνυ τοὶ διψώδεις εἰσίν.

Quibus siccæ tusses paulùm irritantes in febribus ardentibus perseverant, ij
non

non admodum siticulosi sunt.

COMMENT.

Quicquid aliquam ad palatum, linguam, & fauces exsiccatas humiditatem attrahere pergit, sitim minuit.

Tussis sicca, ab intemperie scilicet vel inaequalitate fauces & tracheam exasperante leuiter irritans, ac perseverans in febribus ardentibus, aliquam ad palatum, linguam, & fauces exsiccatas humiditatem attrahere pergit.

Ergo

Tussis sicca leuiter irritans, ac perseverans in febribus ardentibus, sitim minuit.

APHOR. LV.

Οἱ ἐπὶ βουβῶσι πυρετοὶ, πάντες κακοὶ, πλὴν τῶν ἐπιμέερον.

Ex bubone febres omnes malæ, præter ephemeræ.

COMMENT.

Omnes febres quæ à magna humorum copia & putredine, in venis ac præcipuis visceribus sita, ortum ducunt, sunt malæ & formidabiles: quæ verò ab exigua humorum copia & putredine, in loco ignobili, excipiendisque humoribus noxiis dicato, sunt minus malæ, & periculo vacantes.

Omnes febres ex bubone, putridæ quidem, siue pestilentes fuerint, siue non, à magna humorum copia & putredine, in venis ac præcipuis visceribus sita: ephemeræ autem ab exi-

h

gua humorum copia & putredine, in loco ignobili, excipiendis que noxiis humoribus dicato ortum ducunt. Ergo

Omnes febres ex bubone, putridæ quidem, sunt malæ & formidabiles: ephemeræ autem minus malæ, & periculo vacantes.

APHOR. LVI.

Πυρέσονται ἰδρῶς ἐπιγνώμης, μὴ ἐπλείοντος τῆ πυρετῆ, κακὸν μοιχείαι ᾧ ἢ νῆσος, καὶ ὑγρασίην πλείω σημαίνει.

Febricitanti sudor superueniens, febre nō deficiente, malum: prorogatur enim morbus, & plus humiditatis inesse significat.

COMMENT.

Quicquid materiam morbificam arguit in corpore valido, aut debili, valde copiosam, nec nisi longo tempore coquendam: illud morbi longitudinem, aut mortem denunciat.

Sudor febricitanti superueniens, nec febrem soluens, materiam arguit in corpore valido, aut debili, valde copiosam, nec nisi longo tempore coquendam. Ergo

Sudor febricitanti superueniens, nec febrem soluens, morbi longitudinem, aut mortem denunciat.

APHOR. LVII.

ὑπὸ ἀσμίῃ ἢ τεταίνου ἐνοχλουμένοι πυρετός

πυρετὸς ὀπιηχρόμῳ, λύει τὸ νύσσημα.

Spasmo aut tetano febris si accesserit, morbum soluit.

COMMENT.

Quicquid aliquorum symptomatum causam coniunctam & antecedentem remouet, illud ea symptomata curat.

Febris superueniens spasmo vel tetano à repletionè, & frigiditate, causam illorum symptomatum antecedentem & coniunctam remouet.

Ergo

Febris superueniens spasmo vel tetano à repletionè, & frigiditate, illa symptomata curat.

Huc pertinet aphor. 26. secundæ sect.

APHOR. LVIII.

ὑπὸ καύσου ἐχρόμῳ ὀπιηχρόμῳ, ῥίγος, λύσις γίνεται.

Si febre ardente laboranti rigor superueniat, solutio fit.

COMMENT.

Quicquid perfectam causæ morbificæ vacationem denotat ac promouet, morbi solutionem affert.

Rigor magnus febre ardente laboranti superueniens, *die critica, post conspicuas coctionis notas, & valida existente virtute*, perfectam causæ morbificæ vacationem denotat ac promouet.

Ergo

Rigor magnus febre ardente laboranti superueniens, morbi solutionem affert.

Minor ex eo patet, quia rigor vehemens in dicta febre, non solum morbi materiam arguit affatim extra venas pelli, febrémque ipsam per sudorem copiosum solutam iri: verum etiam per insignem illam partium agitationem, sudorem quodammodo exprimit. Porro consentiunt huic aphor. 29. & 46. huius sect.

APHOR. LIX.

Τριταῖος ἀκριβῆς κέινε ἐν ἐπτά περιόδουσι, τὸ μακρότατον.

Tertiana exquisita septenis ad summum circuitibus indicatur.

COMMENT.

Quotidiana experientia docuit Hippocrate ceterosque omnes medicos, tertianam exquisitam, id est, a flava bile syncera si continua vel ardens fuerit, septem diebus: si vero intermittens, septem ad summum periodis terminari, idque ob naturam, tenuitatem, & acrimoniam bilis.

APHOR. LX.

Ὀκόσιση αὖ ἐν τοῖσι πυρετοῖσι τὰ ὠτὰ κωφωθῆν, αἷμα ἐκ ῥινῶν ῥυέν, ἢ κοιλίῃ ἐκταραχθεῖσα λύει τὸ νόσημα.

Quibus per febres aures obsurduerint, iis sanguis è naribus fluens, aut alius turbata soluit morbum.

COMMENT.

Omne symptoma quod in febribus ab eadem fit materia à qua febris ipsa, ad febris solutionem

tionem, totiusque febrilis materiae vacuationem, per sanguinis e naribus, aut alui fluxum remouetur.

Surditas leuior febricitantibus non raro adueniens, est symptoma quod ab eadem fit materia à qua febris ipsa. Ergo

Surditas leuior febricitantibus non raro adueniens, ad febris solutionem totiusque febrilis materiae vacuationem, per sanguinis e naribus, aut alui fluxum remouetur.

Hic conspicua fit deriuationis & reuulsio-
nis vis maxima, ut & aphor. 28. huius sect.

APHOR. LXI.

Πυρέασονται ὡς μὴ ἐν ἀδυστήσιν ἡμέ-
ρησιν ἀφ᾽ ἧς ὁ πυρετός, ὑποβοηθῆσαι
εἴωθεν.

Febricitantem nisi diebus imparibus
febris reliquerit, solet reuerti.

COMMENT.

Omnia solutio morbi materialis, eo tempore
contingens quo humor peccans non solet
salubriter moueri, est cum periculo reciduae.

Omnia crisis quae in febribus biliosis, diebus fit
nudè & absolute paribus. *quales non sunt* 14.
§ 34. *ut habetur aphor. 36. huius sect.* solutio
est morbi materialis, eo tempore contin-
gens quo humor peccans non solet salubri-
ter moueri. Ergo

Omnia crisis quae in febribus biliosis, diebus fit

nudè & absolutè paribus, est cum periculo
recidivæ.

APHOR. LXII.

Οκλόσσιον ἐν τοῖσι πυρετοῖσι ἰκτερι
ἐπιγίνονται πρὸ τῆς ἑπτὰ ἡμέρων, κακόν.

Quibus per febres morbus icterus su-
peruenerit ante diem septimum, ma-
lum.

COMMENT.

Omne symptoma grauem morbum in præci-
pua viscere, magnamque prauis humoris co-
piam, naturæ dominio non subiectam ar-
guens, malum est signum.

Icterus febribus ante diem septimum superue-
niens, symptoma est grauem morbum in præ-
cipua viscere, *in signem scilicet obstructionem,*
aut inflammationem in hepate, magnamque
prauis humoris copiam, naturæ dominio non
subiectam, plerumque arguens. Ergo

Icterus febribus ante diem septimum superue-
niens, plerumque malum est signum.

Minor vel ex eo patet, quod icteri materia,
quæ ut plurimum, copiosa est & crassior bilis, si
magno impetu moueatur ante septimum, cum
adhuc sit cruda, motus ille non est criticus, sed
a morbo veniens & symptomaticus.

APHOR. LXIII.

Οκλόσσιον ἐν τοῖσι πυρετοῖσι καὶ τῆς ἡ-
μέρας

μέρην ῥίγηα γίνεται, καὶ ἡ μέρην οἱ πυρετοὶ λύονται.

Quibus in febribus certo die rigores repetunt, eodem febres solvuntur.

COMMENT.

Quicquid significat ingruentem febrem certis diebus de nouo inuadere, illud priorem febrem eisdem fuisse solutam indicio est: alioqui non posset de nouo inuadere.

Frigus, rigor, vel horror vehemens, non semel adueniens, significat ingruentem febrem certis diebus, hoc est, quotidie, aut tertia, vel quarta quaque die de nouo inuadere. Ergo

Frigus, rigor, vel horror vehemens, non semel adueniens, priorem febrem eisdem diebus fuisse solutam indicio est.

APHORISMUS LXIV.

Οκόσοισιν ἐν τοῖσι πυρετοῖσι τῆ ἑβδόμη, ἢ τῆ ὄγδομη, ἢ τῆ ἐνδεκάτῃ, ἢ τεσσαρεσκαίδεκάτῃ ἰκτεροὶ ἐπιγίνονται, ἀγαθόν, ἢ μὴ τὸ δεξιὸν ὑποχόνδριον σκληρὸν ἢ ἢ ἢ μὴ, ἐκ ἀγαθόν.

Quibus per febres morbus regius die septimo, aut nono, aut vndecimo, aut quartodecimo superuenerit, bonum, nisi dextrum hypochondrium durum sit: alioqui minus bonum.

COMMENT.

Quotiescunque bilis peccans mouetur ad partes ignobiles, die critica vel impari, cum signis coctionis, bonum est signum.

Quibus in febribus morbus regius superuenit die septimo, nono, vndecimo, vel decimoquarto, citra duritiem hypochondrij dextri, bilis peccans mouetur ad partes ignobiles, die critica vel impari, cum signis coctionis.

Ergo

Quibus in febribus morbus regius dictis diebus superuenit, citra duritiem hypochondrij dextri, bonum est signum.

Ea namque durities insignem arguit hepatis obstructionem, aut inflammationem, tuncque signa coctionis non apparent.

APHOR. LXV.

Εν τοῖσι πυρετοῖσι, πρὸς τὴν κοιλίαν καὶ μὲν ἰσχυρὸν, καὶ καρδιωγμὸς, κακόν.

In febribus, circa ventriculum vehemens æstus & cordis morsus, malum.

COMMENT.

Quæcunque symptomata vires prostermentia, bilem designant copiosam, & sui acrimonia ventriculi os subinde lædentem, mala sunt vt signa & vt causæ.

Vehemens æstus circa ventriculum, & cordis morsus in febribus perseverantes, symptomata sunt quæ vires prostermentia, bilem designant

gnant copiosam, & sui acrimonia ventriculi
os subinde lædentem. Ergo

Vehemens æstus circa ventriculum, & cordis
morsus in febribus perseverantes, mala sunt
vt signa & vt causæ.

APHOR. LXVI.

Εν πῖσι πυρετοῖσι τοῖσι ὀξείσι οἱ
σπασμοὶ, καὶ οἱ πρὸς τὰ σπλάγχνα πό-
νοι ἰσχυροὶ, κακόν.

In acutis febribus cōuulsiones, & cir-
ca viscera vehementes dolores, malum.

COMMENT.

Quotiescunque naturæ magno morbo confli-
ctatæ superueniunt affectus alij grauissimi,
magnum adest mortis periculum.

Quoties in acutis febribus conuulsiones è sic-
citate, & circa viscera vehementes dolores,
*ab insigni videlicet intemperie, vel à copiosa
materia, vel ab utraque causa,* contingunt,
naturæ magno morbo conflictatæ, superue-
niunt affectus alij grauissimi. Ergo

Quoties in acutis febribus conuulsiones, & cir-
ca viscera vehementes dolores contingunt,
magnum adest mortis periculum.

APHOR. LXVII.

Εν τοῖσι πυρετοῖσι οἱ ἐν τῷ ὕπνῳ
φόβοι ἢ σπασμοὶ, κακόν.

In febribus per somnum pauores, aut
conuulsiones, malum.

COMMENT.

Quaecunque arguunt humores, quo maximè tempore mitescere deberent, eo ipso fieri deteriores, ac magis furere, ea malum portendunt.

Pauores per somnum, aut conuulsiones in febribus, à bile scilicet vel sanguine praestatis, cerebrumque & nervos ladentibus, arguunt humores, quo maximè tempore mitescere deberent, eo ipso fieri deteriores, ac magis furere. Ergo

Pauores per somnum, aut conuulsiones in febribus, malum portendunt.

Huc pertinet aph. . . sect. 2.

APHOR. LXVIII.

Εν τοῖσι πυρετοῖσι τὸ πνεῦμα ἀεὶ ἀκόπτον, κακόν ἐσσι μὲν ἴδ' ἀνιδαίνει.

In febribus spiritus offendens, malum est: conuulsionem enim significat.

COMMENT.

Quicquid aegroti praeter alia mala, conuulsionem è siccitate impendere significat, malum est signum.

Spiritus in febribus vehementibus, media respiratione citra causam manifestam interceptus, aegroti praeter alia mala, conuulsionem è siccitate impendere significat. Ergo

Spiritus in febribus vehementibus, media respiratione citra causam manifestam interceptus, malum est signum.

APHOR.

APHORISMUS LXXIX.

Οκόςοισιν ούρα παχέα, θερμώδεια,
 ὀλίγα, καὶ ἀπυρετοῖσι, πλῆθος ἐπελθὼν ἐκ
 τουτέων λεπτόν, ὠφελεῖ. μάλιστα δὲ τὰ
 τοιαῦτα ἔρχεται οἷσιν ἐξ ἀρχῆς, ἢ δὲ τα-
 χέων ὑπὸ ἀσπινίχει.

Quibus urinae sunt crassae, grumosae,
 & paucae, non tunc febre si ab his tenues
 & copiosae meiantur, profunt. Maximè
 verò tales redduntur, in quibus statim ab
 initio, vel non ita multò post, sedimen-
 tum apparuerit.

COMMENT.

Quaecunque excrementa primis morbi diebus
 cruda apparent, postea multò elaboratiora,
 inter salubria signa reponi debent, eorùm-
 que euacuatio utilis censeri.

Urinae quae statim ab initio febrium pituitosa-
 rum, vel paulò post, crassae, paucae & grumo-
 sae, id est cum inaequali sedimento propter mate-
 ria crassitatem, lentorem, & pondus, postea co-
 piosae, & in crassitie ac tenuitate mediocres
 meiantur: excrementa sunt quae primis morbi
 diebus cruda apparent, postea multò elabo-
 ratora. Ergo

Urinae quae statim ab initio febrium pituitosa-
 rum vel paulò post, crassae, paucae, & grumo-
 sae, postea copiosae, & in crassitie ac tenuitate
 mediocres meiantur, inter salubria signa re-

poni debent, earumque euacuatio utilis cen-
feri.

APHOR. LXX.

Οπόσοις ἢ ἐν πυρετοῖσι τὰ οὔρα ἀνα-
τεταραγμένα, οἷον ὑποζυγίου, τουτέοις
κεφαλαλγίη ἢ πάρεισιν, ἢ παρέσοντα.

Quibus per febres urinae turbatae, qua-
les iumentorum, iis dolor capitis vel ad-
est, vel aderit.

COMMENT.

Quaecunque calorem insignem arguunt in he-
pate & venis, agentem in crassam & copio-
sam materiam, ab eaque vapores plurimos ac
denfos exfuscitantem: illa capitis dolorem
praesentem aut futurum denunciant.

Urinae per febres turbatae, quales iumentorum,
insignem calorem arguunt in hepate & ve-
nis, agentem in crassam & copiosam mate-
riam, ab eaque vapores plurimos ac denfos
exfuscitantem. Ergo

Urinae per febres turbatae, quales iumentorum,
capitis dolorem praesentem aut futurum de-
nunciant.

APHOR. LXXI.

Οπόσοισιν ἑβδομαῖα κέινεται, του-
τέοισιν ὀπνέφελον ἴχει τὸ οὔρον τῆ τε-
τάρτη ἐρυθρὸν, καὶ τ' ἄλλα κ' ἰό-
207.

Quibus

Quibus die septimo futura crisis est, iis urina rubram die quarto nubeculam habet, cæteraque pro ratione.

COMMENT.

Omnia crisis perfecta quæ fieri debet aliquo die decretorio, necesse est die indice præcedente per coctionis signa demonstratur: *περὰ τῆς κρίσεως ἐπισημαίνεται ἡ ἐπισημασία.*

Ergo

Crisis perfecta quæ die septima, v. gr. fieri debet, necesse est quarta die, ex urina rubram nubeculam, aut aliquod aliud evidentius coctionis signum habente præmonstratur.

APHORISMUS LXXII.

Ὀπίσθισιν οὖρα διαφανέα, λευκὰ, ποτὲ μάλιστα ἢ ἐν τοῖσι φρενιτικοῖσι ἐπιφαίνεται.

Quibus pellucidæ & albæ sunt urinae, malæ: maximè verò si in phreniticis appareant.

COMMENT.

Quæcunque maximam in quouis morbo humorum cruditatem, in biliosis verò & peracutis cerebri affectibus, bilis etiam raptum in caput denotant: illa pro morbi viriûmque ratione plus minus mala sunt, aut perniciofa.

Urinae pellucidæ & albæ, maximam in quouis morbo humorum cruditatem: in phrenitide

autem bilis etiam raptum in caput deno-
tant. Ergo

Vrinæ pellucidæ & albæ, pro morbi viriûmque
ratione, plus minus malæ sunt: in phrenitide
autem perniciosæ.

APHOR. LXXIII.

Οκόσσιαν ὑποχόνδρια μετέωρα δια-
βορροεῖζοντα, ὅσφύος ἀλγίματος ἐπιγε-
νομένου, αἱ κοιλίαι τυτέοισι καθυζαί-
νονται, ἢ μὴ φύσαι καταρραγίωσιν, ἢ
οὔρου πλῆθος ἐπέλθῃ· ἐν πυρετοῖσι δὲ
παῦτα.

Quibus elata hypochondria murmu-
rant, lumborum superueniente dolore
alvus humectatur, nisi infernè flatus e-
rumpant, aut urinae multitudo prodeat:
hæc verò in febris.

COMMENT.

Quotiescunque citra peculiarem visceris ali-
cuius morbum, copiosus humor flatui ad-
mixtus arguitur in hypochondriis, tunc si
lumborum dolor subsequatur, indicio est vel
materiam totam ad intestina descendere, &
alvum humectatum iri, vel flatus tantum per
sedem erupturos, humorem vero translatum
ad renes, per urinas effluxurum.

Vbi elata hypochondria murmurant in febr-
ibus non symptomaticis, tunc citra peculia-
rem

rem visceris alicuius morbum, copiosus humor flatui admixtus arguitur in hypochondriis.

Virgo

Vbi elata hypochondria murmurant in febribus non symptomatis, tunc si lumborum dolor subsequatur, indicio est vel materiam totam ad intestina descendere, & aluum humectatum iri, vel flatus tantum per sedem erupturos, humorem vero transfatum ad renes, per urinas effluxurum.

APHOR. LXXIV.

Οκόσσις ἰν ἑλπίς ἐς τὰ ἀρθρα ἀφίσταται, ῥύεται τῆς ὀπισθασίως οὖρον πολὺ καὶ παχὺ, καὶ λευκὸν γνόμνον, οἷον ἐν τοῖσι κοπώδεσι πυρετοῖσι τε τερταίεσιν ἀρχεται ἐνίοισι γίνεσθαι. ἢ καὶ ἐν τῷ ῥινοῦν αἰμορραγίῃ, καὶ πάνυ ταχὺ λύεται.

Vbi spes est ad articulos abscessum iri, abscessu liberat urina multa, crassa, & alba reddita: qualis in febribus laboriosis quarto die quibusdam exire incipit. Quod si ex naribus etiam sanguis profluxerit, brevis admodum solutio fit.

COMMENT.

Quotiescunque febris materia, quæ abscessum ad articulos minabatur, extra corpus pellitur, tunc una cum solutione febris abscessus fieri prohibetur: & quò materia noxia citius euacuatur, eò promptius morbus soluitur.

Quoties in febre ex lassitudine vrina multa, crassa, & alba excernitur, *qualis in hac febre ob magnam humorum agitationem quarta ferè die incipit excerni*, febris materia quæ ab abscessu ad articulos minabatur, extra corpus pellitur: quòd si sanguis etiam è naribus profluat, materia noxia, *tenuior per supernam, crassior per infernam regionem*, citius euacuatur. Ergo

Quoties in febre ex lassitudine vrina multa, crassa, & alba excernitur, vna cum solutione febris, abscessus fieri prohibetur: quòd si sanguis etiam è naribus profluat, eo promptius morbus soluitur.

APHOR. LXXV.

Ἦν αἷμα ἢ πῦρον ἔρρη, τῶν νεφρῶν, ἢ τῆς χύστις ἐλκωσιν σημαίνει.

Si quis sanguinem aut pus meiat, renum aut vesicæ exulceratio significatur.

COMMENT.

Quotiesunque apparent signa vlceris vniuoca, è locis excernendæ vrinæ dicatis prodeũtia, debet medicus colligere vlcus esse in dictis locis vnde signa prodeunt, renibus nempe, vesica, vel vtrobique.

Quoties sanguis & pus per vrinas excernuntur, & puris excretio diu perseuerat, apparent signa vlceris vniuoca, è locis excernendæ vrinæ dicatis prodeuntia. Ergo

Quoties sanguis & pus per vrinas excernuntur, & puris excretio diu perseuerat, debet medicus

dicus colligere vlcus esse in dictis locis unde signa prodeunt, renibus nempe, vesica, vel utrobique.

APHOR. LXXVI.

Οκόςσιον ἐν τῷ οὐρῷ παχὺ εἶναι, σαρκία μικρὰ, ἢ ὡς περ ζίχες ξυμμερίζονται, τουτέσιον ἀπὸ τῶν νεφρῶν ἐκκρίνεται.

Quibus cum vrina crassa exiguae carunculæ, aut veluti pili exeunt, his à renibus fit excretio.

COMMENT.

Omnia excreta vlceratos aut præcalfactos renes arguentia, à renibus proficiscuntur.

Exiguae carunculæ, seu sanguinis præassati portiunculæ, aut veluti pili egredientes cum vrina laudabili, id est, crassiuscula, bonamque hepatis constitutionem demonstrante: excreta sunt vlceratos aut præcalfactos renes arguentia.

Ergo

Exiguae carunculæ, seu sanguinis præassati portiunculæ, aut veluti pili egredientes cum vrina laudabili, à renibus proficiscuntur.

Vrinarum contenta pilos referentia, ex lenta materia fiunt, à renum calore torrefacta.

APHOR. LXXVII.

Οκόςσιον ἐν τῷ οὐρῷ παχὺ εἶναι πτυρόδρα σπιεξέει, τουτέσιον ἢ κύστις ψωειᾶ.

Quibus cum vrina crassa, furfurosa quædam vnà exeunt, his vesica scabie laborat.

COMMENT.

Quotiescunque crassiusculæ & exiguæ portiunculæ, cum solidis multis partibus congeneres excernuntur, & bonæ constitutionis dictarum partium signa apparent, earum verò vna sanitatis suæ non profert indicia: coniectandum eam partem laborare.

Vbi cum vrina crassa, hoc est minimè cruda, furfurosa quædam vnà exeunt, tunc crassiusculæ & exiguæ portiunculæ, cum solidis multis partibus per vias lotij se exonerantibus venis, puta, vteribus, vesica, congeneres excernuntur, ac bonæ constitutionis partium congenerum, venarum nempe & vterum signa apparent tum in vrina laudabili, tum in dolore vterum absentia, earum verò vna, vesica nempe, sanitatis suæ non profert indicia.

Ergo

Vbi cum vrina crassa, furfurosa quædam vnà exeunt, coniectandum vesicam laborare, hoc est leuiter ex orisari, maximè quum per eiusmodi excretionem, in eius regione tristis quidam sensus ab agro percipitur.

APHOR. LXXVIII.

Οκόσοι δπό ται τομάτου αίμα ουρέξ-
σι, τουτέρισιν δπό τήν νεφρόν φλεβίου ρή-
ξιν σημαίνει.

Qui

Qui inopinanter sanguinem meiunt, iis à renibus venulam ruptam esse significatur.

COMMENT.

Omnis mictio sanguinis quæ referri nequit ad διαπήδησιν, vel αιασμόσιν venarum vesicæ aut renum, ad διάβροσιν, hoc est, ad ruptam in renibus venulam est referenda.

Synceri sanguinis mictio inopinanter & repente adueniens, referri nequit ad διαπήδησιν, vel αιασμόσιν venarum vesicæ aut renum: quia ob dictas causas Urina plus minus cruenta potius excernitur, quàm sanguis syncerus, & eiusmodi Urina excretio sensim potius fit quàm repente.

Ergo

Synceri sanguinis mictio inopinanter & repente adueniens, ad διάβροσιν, hoc est, ad ruptam in renibus venulam est referenda.

APHORISMUS LXXIX.

Οκόσοισιν ἐν τῷ ὄρω ψαμμώδεια ὑφίσταται, τουτέστισιν ἢ κύστις ἢ νεφροὶ λίθωσι.

Quibus in urina subsident fabulosa, iis vesica aut renes calculo laborant.

COMMENT.

Quæcunque præsentiam arguunt causarum calculi essentialium in renibus, aut vesica, vel utrobique, illa sunt signum præsentis, aut imminenti calculi in altera, vel utraque dictarum regionum.

Vrinæ cum sedimento sabuloso, præsentiam arguunt causarum calculi essentialium in renibus, vesica, vel utrobique. Ergo

Vrinæ cum sedimento sabuloso, sunt signum præsentis aut imminentis calculi in altera vel utraque dictarum regionum.

APHOR. LXXX.

Ἡν αἷμα ἔρει, καὶ θρόμβους, ἢ σπαι-
ρουρίω ἔχη, καὶ ὀδυῶν ἐμπύπτη ἐς τὸ ὑ-
πογάστριον καὶ ἐς τὸ πείλαιον, τὰ περὶ τὴν
κύστην ποιεῖ.

Si quis sanguinem aut grumos meiat, aut urinam guttatim emittat, dolore ad hypogastrium seu pectinem, & perinæum pertinente, ad vesicam loca laborant.

COMMENT.

Quæcunque symptomata suos morbos immediate sequentia, in locis vigent ad vesicam fitis, & cum ea consortium habentibus, morbos etiam talium symptomatum authores, in eisdem locis vigere significant.

Sanguinis fluxilis aut grumosi mictio, stranguria, dolor item ad hypogastrium seu pectinem, & perinæum attinens, symptomata sunt quæ morbos immediate sequentia, in locis vigent ad vesicam fitis, & cum ea consortium habentibus. Ergo

Sanguinis fluxilis aut grumosi mictio, strangu-

ria, dolor item ad hypogastrium, & perinaeum attinens, morbos etiam talium symptomatum auctores, in eisdem locis vigere significant.

APHORISMUS LXXXI.

Ἦν αἷμα καὶ πῦρον οὐρέη, καὶ λεπιδας, καὶ ὀσμὴ βαρεῖν ἢ, τῆς κύστιος ἐλκωσιν σημαίνει.

Si quis sanguinem, aut pus, aut squamulas mingat, & grauis odor adsit, vesicae exulceratio significatur.

COMMENT.

Quotiescunque praeter exeuntia mutata, diuersis partibus, vesicae nimirum, vteribus, renibus, ac venis communia, qualitas exeuntium determinata occurrit, vesicam priuatim vlcere detineri ostendens: tunc medicus debet ex omnibus illis symptomatis vesicam ita vlceratam pronunciare, vt non eat inficias aliam quoque ex dictis partibus vna aegrotare posse.

Quum quis sanguinem, & pus, & squamulas mingit, ac foetor adest: praeter exeuntia mutata, diuersis partibus, vesicae nimirum vteribus, renibus, ac venis communia, qualitas exeuntium determinata, foetor nempe, occurrit, vesicam priuatim vlcere detineri ostendens.

Ergo

Quum quis sanguinem, & pus, & squamulas mingit, ac foetor adest, medicus debet ex

omnibus illis symptomatis vesicam ita ulceratam pronunciare, ut non eat inficias aliam quoque ex dictis partibus unà ægrotare posse.

APHOR. LXXXII.

Οκόσοισιν ἐν τῇ ἐρήθρῃ φύμα φύει,
τουτέοισι δραπνήσαντος καὶ ἐκτραχύτος,
λύσις.

Quibus in meatu urinario nascitur tuberculum, suppurato eo & rupto, solutio.

COMMENT.

Quotiescunque tollitur causa à qua tumor pendet, aliquem urinarium ductum constipans, urinam supprimens, ac dolorem faciens, tunc morbus in via, eúmque sequentia symptomata, dolor nempe, & stranguria solvuntur.

Quoties fit suppuratio & ruptio, vel digestio calidi tuberculi in urinaria fistula enati, tollitur causa à qua tumor pendet, aliquem urinarium ductum constipans, urinam supprimens, ac dolorem faciens. Ergo

Quoties fit suppuratio & ruptio, vel digestio calidi tuberculi in urinaria fistula enati, tunc morbus in via, eúmque sequentia symptomata, dolor nempe, & stranguria solvuntur.

APHOR. LXXXIII.

Ούρησις νύκτωρ πολλὴ γνομένη σημαίνει
πρὸς τὴν ὑποχώρησιν σημαίνει.

Micus

Mictus noctu plurimus parvam deiectionem significat.

COMMENT.

Quicquid arguit potulentam materiam ingestam, ab hepate & renibus valenter attrahi, & ab intestinis ad vesicam deriuari, illud alui siccitatem, & parcas deiectiones significat.

Mictio plurima noctu facta, arguit materiam potulentam ingestam, ab hepate & renibus valenter attrahi, & ab intestinis ad vesicam deriuari. Ergo

Mictio plurima noctu facta, alui siccitatem, & parcas deiectiones significat.

QUARTÆ SECTIONIS

FINIS.

PAVLI OFFREDI
MEDICI,

IN QUINTAM HIP-
pocratis Aphorismorum se-
ctionem,

Comentaria Aphoristica, ad
methodum analyticam
redacta.

Argumentum sectionis.

REFERT signa pro-
gnostica in immodicis
inanitionibus & re-
pletionibus, in non-
nullis capitis ac thoracis affecti-
bus, in plerisque morbis mulie-
rum, praesertim utero gerentium,
& in

Et in quibusdam ulceribus ac tumoribus. Calidi item frigidique commoda et incommoda recenset, pauca quedam intermiscens ad therapeutice facientia.

APHOR. I.

Σπασμὸς ἐκ ἐλλεβοροῦ θανάσιμος.
 Conuulsio ab elleboro, lethalis.

COMMENT.

Quicquid arguit neruofum genus ob venenosam qualitatem, vel propter oris ventriculi morsum exagitari, aut ob violentam purgationem & exsiccationem arefieri, siue vno, pluribus, vel omnibus his modis afficiatur: illud, pro virium, dictorumque affectuum ratione, maiorem vel minorem in curando difficultatem, aut mortem magis minusve certam portendit.

Conuulsio ab elleboro albo, arguit neruofum genus vno, pluribus, vel omnibus predictis modis affici. Ergo

Conuulsio ab elleboro albo, pro virium dictorumque affectuum ratione, maiorem vel minorem in curando difficultatem, aut mortem magis minusve certam portendit.

APHOR. II.

Ἐπὶ ζάσματι αἰσμός ἐπιγνώμηνος,
θανάσιον.

Conuulsio à vulnere perniciofa.

COMMENT.

Quicquid significat neruos in læsa parte ita affici, vt cerebrum in consensum trahatur, est perniciosum.

Conuulsio à vulnere significat neruos in læsa parte *vel solo dolore, vel etiam inflammatione* ita affici, vt cerebrum in consensum trahatur.

Ergo

Conuulsio à vulnere est perniciofa.

APHOR. III.

Αἵματος πολλῆς ῥύεντος, αἰσμός ἢ
λυγμός ἐπιγνώμηνος, κακόν.

A copioso sanguinis fluxu conuulsio, aut singultus, malum.

COMMENT.

Quicquid insignem neruorum, aut oris ventriculi siccitatem, cum magna virium imbecillitate denotat, illud morbum designat periculi plenum.

Conuulsio aut singultus copioso sanguinis profluvio superueniens, insignem neruorum aut oris ventriculi siccitatem cum magna virium imbecillitate denotat. Ergo

Conuulsio aut singultus copioso sanguinis profluvio

profluuiio superueniens, morbum designat periculi plenum.

APHOR. IV.

Ἐπὶ ἰσθμικαῖς ἀσθμασὶ ἢ λυγμῶς ὀπιθροῦς, κακόν.

A superpurgatione conuulsio aut singultus, malum.

COMMENT.

Quicquid præter excrementitios humores plus satis euacuatos, alimentalem quoque succum à neruosis partibus, aut speciatim ab ore superno ventriculi, magna cum agitatione absumi denotat, mali est ominis.

Conuulsio aut singultus ἰσθμικαῖς ἀσθμασὶ superueniens, præter excrementitios humores plus satis euacuatos, alimentalem quoque succum à neruosis partibus, aut speciatim ab ore superno ventriculi, magna cum agitatione absumi denotat. Ergo

Conuulsio aut singultus ἰσθμικαῖς ἀσθμασὶ superueniens, mali est ominis.

APHOR. V.

Ἦν μεθύων Ἰξαίφνης ἀφωνός τις γίγνεται, ἀσθεὶς ὑποθνήσκει, ἢ μὴ πυρετὸς ὀπιλάθῃ, ἢ εἰς τὴν ὥρην ἐλθὼν, καὶ ἢ αἰ κραιπάλαι λύονται, φθέγγεται.

Si ebrius quis priam derrepentè obmutescat, conuulsus moritur, nisi febre corripiatur.

ripiatur, aut qua hora crapula soluitur,
vocem recuperet.

COMMENT.

Quicquid cerebro vaporibus ita obruto exi-
stente, vt vox cum sensu & motu derepentē
aboleatur, morbum arguit adhuc inuale-
scere, variósque humores neruos inuadere: illud
propinquam mortem denunciat, nisi aut fe-
bris superueniat, calore suo noxias materias
coquens ac discutiens, aut naturæ morbum
superantis signum aliquod affulgeat.

Conuulsio ebrium hominem caro detentum
corripiens, arguit, cerebro vaporibus ita ob-
ruto existente, vt vox cum sensu & motu de-
repentē aboleatur, morbum adhuc inuale-
scere, variósque humores neruos inuadere.

Ergo

Conuulsio ebrium hominem caro detentum
corripiens, propinquam mortem denunciat,
nisi aut febris superueniat, calore suo noxias
materias coquens ac discutiens, aut naturæ
morbum superantis signū aliquod affulgeat,
*puta si vox qua hora crapula soluitur, e-
gre restituatur.*

APHOR. VI.

Οκόσοι ὑπὸ τετάνου ἀλίσκονται, ἐν
τέσσαρσιν ἢ μέρησιν ἀπόλλυται· ἢ δὲ
ταύτας διαφύγῳσιν, ὑγιέες γίνονται.

Qui tetano corripuntur, intra qua-
tuor dies intereunt: si verò hos supera-
uerint,

uerint, incolumes euadunt.

COMMENT.

Quicumque morbo detinentur exactè peracuto, & primo statim initio vires prosterneant, magna ex parte moriuntur intra quatrimum: si iudicium adfit virium morbo fortiter obfistentium, incolumes euadunt.

Qui tetano corripuntur, morbo detinentur exactè peracuto, & primo statim initio vires prosterneant: quòd si spatium illud transigant, iudicium adest virium morbo fortiter obfistentium. Ergo

Qui tetano corripuntur, magna ex parte moriuntur intra quatrimum: quòd si spatium illud transigant, incolumes euadunt.

APHOR. VII.

Τὰ ἐπιληπτικὰ ὀκόσοισι πρὸ τῆς ἡβῆς γίνεται, μετὰ σπινθήρι ὀκόσοισι δὲ πάντε καὶ εἴκοσι ἐτέων γίνεται, τοῦτέοισι τὰ πολλὰ ξυμπεθνήσκει.

Epilepsia ante pubertatem, a motione recipit: post vicesimum verò quintum annum, ferè comitatur ad mortem vsque.

COMMENT.

Omnis morbus diuturnus, frigidus, & humidus, qui cedit idoneis remediis, curatur his potissimum quæ frigidum humidumque temperamentum, mali fomitem, sensim possunt

ac velut essentialiter in calidius & siccius mutare: qui verò remediis eisdem resistit, ad mortem vsque ferè comitatur.

Epilepsia à pituita, in infantia vel pueritia incipiens, morbus est diuturnus, frigidus & humidus, qui vel cedit idoneis remediis, vel eisdem resistit. Ergo

Epilepsia à pituita, in infantia vel pueritia incipiens, vel his potissimum curatur quæ frigidum humidumque cerebri aut etiam totius temperamentum, mali fomitem, sensim possunt ac velut essentialiter in calidius & siccius mutare: Et est loci & victus, præcipue verò priorum ætatum in medias mutatio: vel ad mortem vsque ferè comitatur, cum ea ætatum mutatione, per totum scilicet pubertatis & adolescentiæ decursum non sanescat, quo maxime tempore virium robur, ductumque amplitudo perfectionem debitam attingunt.

Huc pertinent aphor. 45. sect. 2. & 28. tertiæ.

APHOR. VIII.

Οκόσοι πλεριτικοὶ θρόμβοι, οὐκ ἀνακαθαίρονται ἐν τεσσαρακοαίδεκα ἡμέρησιν, τουτέοισιν ἐς ἐμπύημα μεδίσασθαι.

Qui pleuritide laborant nisi intra dies quatuordecim supernè repurgentur, iis in empyema fit mali translatio.

COMMENT.

Omnis morbus materialis acutus, qui dies qua-

quatuordecim pervadit, in alium morbum sibi consecutione coniunctum sæpe degenerat.

Pleuritis est morbus materialis acutus, qui sæpe dies quatuordecim pervadit: *dum nempe nec ad salutem per idoneam evacuationem, nec eius defectu ad mortem terminatur.*

Ergo

Pleuritis in alium morbum sibi consecutione coniunctum, *empyema scilicet*, sæpe degenerat.

APHOR. IX.

Φθίσις γίνετ' ἡλικίῃσι τῆσι
ὑπὸ ὀκτῶ καὶ δεκά ἐτέων, μέχρι πέντε καὶ
ξητήκοντα.

Tabes iis maximè ætatibus fit, quæ à decimo octavo sunt anno ad tricellimum quintum.

COMMENT.

Omnes morbi à nimia sanguinis redundantia vel acrimonia, simulque à depravato victu, violentisque exercitiis oriundi, adolescentes potissimum & iuvenes inuadunt, ab anno scilicet decimo octavo ad tricellimum quintum.

Tabes à pulmonis ulcere, ob venam ruptam aut erosam, sunt morbi à nimia sanguinis redundantia vel acrimonia, simulque à depravato victu violentisque exercitiis oriundi.

Ergo

Tabes dictæ, adolēscētes potissimūm & iuue-
nes inuadunt ab anno scilicet decimo octauo
ad tricesimūm quintum.

APHOR. X.

Οκόσοισι κινάγχη δαφύγουσιν ἐς
τὸν πνέμονα ζέπεται, ἐν ἑπτὰ ἡμέρησιν
ἀποθνήσκουσιν ἢ τὰύτας δαφύωσιν,
ἐμψοὶ γίνονται.

Quibus ex angina in pulmonem ma-
li fit conuersio, ij intra dies septem mo-
riuntur: si verò hos effugerint, purulen-
ti euadunt.

COMMENT.

Quotiescunque translatione materiæ noxiæ in
calidam partem, ac vitæ pernecessariã, mor-
bus simpliciter peracutus alteri morbo suc-
cedi, tunc æger vel intra septem dies mori-
tur, vel si vlteriùs viuere pergat, in alium tru-
ditur morbum consecutionis vinculo priori-
bus connexum.

Quoties ex angina in pulmonem mali fit con-
uersio, translatione materiæ noxiæ in partem
calidam, ac vitæ pernecessariam, morbus sim-
pliciter peracutus, *videlicet perispneumonia,*
alteri morbo succedit. Ergo

Quoties ex angina in pulmonem mali fit con-
uersio, æger vel intra septem dies moritur,
vel si vlteriùs viuere pergat, in alium trudi-
tur morbum, *empyema scilicet,* consecutionis
vinculo

vinculo prioribus connexum.

APHORISMUS XI.

Τοῖσιν ὑπὸ τῆς φθίσεως ἐνοχλοῦν μύρσι-
σιν, καὶ τὸ πύσμα ὅπερ ἀπὸ βύσσου
βαρὺ ὄζει ὅτι τοῖς ἀνθρώποις ἐπιχρόμε-
νον, καὶ αἱ εἴχες ἀπὸ τῆς κεφαλῆς ῥέωσι,
θανάσιμον.

Qui tabe vexantur, si sputum quod
extulsiunt, carbonibus iniectum graue-
olet, & capilli defluunt, perniciosum.

COMMENT.

Quaecunque malignam in pulmone putredi-
nem, simulque insignem humorum corru-
ptelam, aut alimenti defectum in toto deno-
tant, sunt perniciofa.

Sputum in phthisi carbonibus iniectum graue-
olens, & capillorum defluutum, malignam in
pulmone putredinem, simulque insignem
humorum corruptelam, aut alimenti defe-
ctum in toto denotant. Ergo

Sputum in phthisi carbonibus iniectum gra-
ueolens, & capillorum defluutum, sunt per-
niciofa.

APHORISMUS XII.

Ὅσοισιν ἀπὸ φθισιῶσιν αἱ εἴχες ἀπὸ
τῆς κεφαλῆς ῥέωσιν, οὗτοι διαρροίης ἐπι-
χρομῆς ἀποθνήσκουσιν.

Quibus per tabem capilli defluunt, hi, fluxione alui superueniente, moriuntur.

COMMENT.

Quotiescunque graui morbo detentis cum hectica febre, signum adest magnæ in toto cacochymia, vel alimenti inopiæ, vnâ cum symptomate virium imbecillitatem arguente & augente: in propinquo mors.

Quoties phthificis capillorum defluuio correptis, superuenit etiam alui fluxus, tunc graui morbo detentis cum hectica febre, signum adest magnæ in toto cacochymia, vel alimenti inopiæ, vnâ cum symptomate virium imbecillitatem arguente & augente. Ergo.

Quoties phthificis capillorum defluuio correptis, superuenit etiam alui fluxus, in propinquo mors.

APHOR. XIII.

Ομόσοι αἷμα ἀφροδες ἀναπύουσαι, τούτοιον ἐν τῷ πνεύμονος ἢ τοιαύτη ἀναγωγή γίνεται.

Qui spumantem sanguinem extusunt, iis ex pulmone educitur.

COMMENT.

Omnia materia quæ certo modo thoracis proprio vacuatur, & essentialem cum pulmone affinitatem retinet, ab ipso pulmone prodit.

Sanguis spumans *multi aëris particeps*, qui per cussim excernitur materia est, quæ certo modo tho-

do thoracis proprio vacuatur, & essentialem retinet affinitatem cum pulmone, & ipse viscere cuius substantia quodammodo spumosa aëreo & veluti sanguine nutritur. Ergo

Sanguis spumans, qui per tussim excernitur, & pulmone prodit.

Gal. super aphor. 39. huius sect. spumosa humiditatis meminit contentæ in pulmonis carne.

APHOR. XIV.

Υπὸ φθίσιος ἐχρημύω δὲ γάρρροια ὀπι-
 λωμένη, θανάτωδες.

Tabe detento profluuium alui superueniens, perniciosum.

COMMENT.

Omne symptoma, in corporibus diuturno grauique morbo detentis, magnam arguens & augens virium imbecillitatem, est perniciæ signum & causa.

Profluuium alui tabidis maligna febre correptis superueniens, symptoma est, in corporibus diuturno grauique morbo detentis, magnam arguens & augens virium imbecillitatem. Ergo

Profluuium alui tabidis maligna febre correptis superueniens, est perniciæ signum & causa.

APHOR. XV.

Οκόσοι ἐν πλερίπδος ἔμπυοι γίνοντ',
 ἢ ἀνακαταρτῶσιν ἐν τεσσαράκοντα ἡ-

μέρησιν ἀφ' ἧς αἱ ἢ ῥῆξις γίνηται, παύον-
ται, ὡς ἢ μὴ, εἰς φθίσην μεδίζοντα.

Qui ex pleuritide empyi fiunt, si re-
purgentur intra dies quadraginta, à ru-
ptione liberantur: alioqui transeunt in
tabem.

COMMENT.

Quoties morbus acutus in alium ex prola-
psu acutum, ob suppuratam effusamque
in calidiorum locum morbi materiam de-
generat, tunc pro loci affecti vicinarumque
partium ratione, in morbum insanabilem
mutatur, nisi intra quadraginta dies à rupta
vomica, puris repurgatio fiat.

Quoties pleuritidi succedit empyema, morbus
acutus in alium ex prolapsu acutum, ob sup-
puratam effusamque in calidiorum locum
morbi materiam degenerat. Ergo

Quoties pleuritidi succedit empyema, tunc
pro loci affecti, vicinarumque partium ratio-
ne, in morbum insanabilem, *phthisim nempe*
è pulmonis ulcere, mutatur, nisi intra quadra-
ginta dies à rupta vomica, puris repurgatio
fiat.

APHOR. XVI.

Τὸ θερμὸν βλάπτει ταῦτα τοῖσι πλεο-
νάκις χρομύοισι, σαρκῶν ἐκδήλωσιν,
νύκτον ἀνεστέλειαν, γνώμης νάρκωσιν, αἰ-
μορραγίας,

μορραγίας, λεπτοθυμίας, ταῦτα οἷσι θάνατος.

Calidum frequentiore usu hæc inuehit mala, carnis effœminationem, neruorum incontinentiam, mentis torporem, profusiones sanguinis, animi deliquia, ad quæ mors.

COMMENT.

Quicquid corporis partes vehementer laxat, calidum innatum cum spiritibus resoluit aut suffocat, & vi attenuare sanguineam massam in molem maiorem attollit: illud carnis effœminationem, neruorum imbecillitatem, mentis torporem, sanguinis profusiones, & animi deliquia inuehit, ad quæ multoties mors.

Calidum frequentiore usu, siue balneum fuerit, fomentum, ambiens, aut vinum copiose haustum, corporis partes vehementer laxat, calidum innatum cum spiritibus resoluit aut suffocat, & vi attenuante sanguineam massam in molem maiorem attollit. Ergo

Calidum frequentiore usu carnis effœminationem, neruorum imbecillitatem, mentis torporem sanguinis profusiones, & animi deliquia inuehit, ad quæ multoties mors.

Hinc licet colligere cur Indorum plerique sint imbelles & effœminati: cur etiam temulentis magna ex parte manus habeant tremu-

las, hebeti sint ingenio, & caro vel apoplexiæ obnoxij.

APHOR. XVII.

Τὸ δὲ ψυχρὸν πᾶσιν, τεταίνους, με-
λασμοῖς, καὶ ῥίγηα πυρετῶδεια.

Frigidum verò conuulsionēs, tetanos,
nigrores, & rigores febriles adfert.

COMMENT.

Quicquid excrementorū per cutim exhalatio-
nem prohibet, aut nervos impensè exsiccat
& vellicat, calorēque partium externarum
quadantenus extinguit: illud tetanos, con-
uulsionēsque tum legitimas tum spurias, &
nigrores ac rigores febriles inducit.

Ambiens immodicè frigidum excrementorum
per cutim exhalationem prohibet, aut ner-
uos impensè exsiccat, *roridam scilicet eorum
humiditatem congelando vel exprimendo*, &
vellicat, calorēque partium externarum
quadantenus extinguit. Ergo

Ambiens immodicè frigidum tetanos, conuul-
sionēsque tum legitimas, *à repletione vel sic-
estate*, tum spurias, *ab acrium humorum cohi-
bitorum morfu*, & nigrores, *extinctione caloris*,
ac rigores febriles, *putrescentibus cohibiti hu-
moribus*, inducit.

APHOR. XVIII.

Τὸ ψυχρὸν πολέμον ὀστέοισιν, ὀδοῦσι,
νόσῳ,

νοσθις, ἐγκεφάλῳ, νωτιαίῳ μυελῷ· τὸ δὲ
θερμὸν φίλιον.

Frigidum inimicum ossibus, denti-
bus, nervis, cerebro, dorsali medullæ: ca-
lidum verò amicum.

COMMENT.

Quicquid pusillum partium exanguium calo-
rem imminuit, vel extinguit, est illis inimi-
cum: quòd verò calorem earum fouet, ami-
cum.

Omne frigidum, comparatè ad ossa, dentes,
nervos, cerebrum, & spinalem medullam,
pusillum harum partium exanguium calo-
rem imminuit vel extinguit: calidum verò
eisdem partibus proportione respondens,
calorem earum fouet. Ergo

Omne frigidum, comparatè ad ossa, dentes,
nervos, cerebrum, & spinalem medullam, est
iis partibus inimicum: calidum verò eisdem
partibus proportione respondens, ami-
cum.

APHORISMUS XIX.

Ὅποσα κατέψυκται, ἐκθερμαίνονται
δεῖ, πλὴν ὅποσα αἰμορρᾶ γέει, ἢ μέλλει.

Quæ perfrigerata sunt, excalfacere o-
portet, præter ea quæ sanguinem pro-
fundunt, aut sunt profusura.

COMMENT.

Omnes partes quæ morbo laborant in intem-

perie, remediis contraria qualitate pollentibus sunt alterandæ : quòd si vrgens aliquod in eis symptoma indicata remedia prohibeat, ab illis tantisper abstinendum, donec vrgenti symptomati occurratur.

Quæ perfrigeratæ sunt partes, morbo laborant in intemperie : quòd si sanguinem profundant, aut sint prof. suræ, vrgens in eis symptoma indicata remedia prohibet, *nempe calefacientia.* Ergo

Quæ perfrigeratæ sunt partes, remediis contraria qualitate pollentibus, *id est calefacientibus*, sunt alterandæ : quòd si sanguinem profundant, aut sint profusuræ, ab illis remediis tantisper abstinendam, donec vrgenti symptomati occurratur.

APHOR. XX.

Ελκεσι τὸ μὲν ψυχρὸν δακνῶδες, δέρμα ὠρεισληπρῶει, ὀδυῖν αἰετπύητον ποίει, μελασμοῖς, ῥίγηα πυρετώδεα, σπασμοῖς ἢ τετάνοις.

Frigidum vlceribus mordax, cutem obdurat, dolorem insuppurabilem facit, nigrorem inducit, rigores febriles, conuulsioncs & tetanos.

COMMENT.

Quicquid violenta compressione partes quasi diuellit, & validè densando humidum exprimit, calidumque nativum imminuit vel ex-

tinguit, & excrementorum exhalationem per cutem prohibet: illud vlceribus est mordax, cutem circa vlcera indurat, dolorem insuppurabilem facit, liuores in vlceribus inducit, & rigores febriles, conuulsionésque in parte vlcerata, vel etiam in toto, ac tetanos promouet.

Frigidum violenta compressione partes quasi diuellit, & validè densando humidum exprimit, calidumque natium imminuit vel extinguit, & excrementorum exhalationem per cutem prohibet. Ergo

Frigidum vlceribus est mordax, cutem circa vlcera indurat, dolorem insuppurabilem facit, liuores in vlceribus inducit, & rigores febriles, conuulsionésque in parte vlcerata, vel etiam in toto, ac tetanos promouet.

Huic affinis 17. huius sect.

APHOR. XXI.

Ἐστὶ ἡ ὄκου ἕπι τετάνου αἰθερὶ ἐλκεος νέω
 δυσάρκω θέρει μέσου, ψυχρῶ πολλοῦ
 κατάχσις ἐπανάντησι δερμὶς ποιεῖται.
 δερμὴ ἡ ταῦτα ῥύεται.

Est tamen vbi in tetano sine vlcere, iuvene eufarco, æstate media, frigidae larga profusio calorem reuocat: calor verò morbum soluit.

COMMENT.

Quicquid in aliquibus corporibus, & certo tē-

pore potest tutò, citò, & iucundè tetanum, aliámve conuulsionem sine vlcere perfanare: ad eius affectus curationem optimi remedij loco habendum.

Aquæ frigidæ larga profusio, in corpore iuuenili quadrato, æstate media, tetanum potest, aliámve conuulsionem sine vlcere, tutò, citò, & iucundè perfanare, *calorem videlicet naturalem prauum alidum intrò pellendo, eundémque geminato robore præditum reuocando, & hac ratione morbi materiam frigidam crassámque attenuando resoluendóque.* Ergo

Aquæ frigidæ larga profusio, in corpore iuuenili quadrato, æstate media, ad curationem tetani, vel alterius conuulsionis sine vlcere, optimi remedij loco habenda.

APHOR. XXII.

Τὸ θερμὸν ἐκπυητικὸν ὄν ἐπὶ παντὶ ἔλκει, μέγιστον σημεῖον ἐς ἀσφαλείην, δέρμα μαλάσσει, ἰχναίνει, ἀνώδυον, ριγέων σπασμῶν, τετάνων, παρηγορικόν τινὲ ἢ ἐν τῇ κεφαλῇ καρφηβαρίην λύει. πλείστον δὲ ἀφερεί οστέων κατὰ γμασι, μάλιστα δὲ τοῖσιν ἐψελωμύοισι. τουτέων ἢ μάλιστα τοῖσιν ἐν κεφαλῇ ἔλκεια ἔχουσι, καὶ ὅσα ὑπὸ ψύξιος θνήσκουσι ἢ ἐλκοῦνται, καὶ ἔρπησιν ἐσθιομύοισιν, ἔδρη, αἰδοῖω, ὕστερη,

ρη, κύσει· τουτέοισι γὰρ θερμὸν φίλιον καὶ
κραινόν, τὸ ἰσχυρὸν πολέμιον καὶ κτεῖνον.

Calidum suppurans in quouis ulcere, maximum securitatis indicium, cutem emollit, extenuat, dolorem lenit, rigores, convulsiones, tetanos mitigat: capitis grauitatem soluit: ossibus fractis plurimum prodest, maximè si nudata sint, multoque magis si in capite. His etiam prodest quæ moriuntur aut ulcerantur à frigore: herpetibus denique exedentibus, sedi, pudendo, vtero, vesicæ, calidum amicum & decretorium, frigidum inimicum & interimens.

C O M M E N T.

Quicquid innatum calorem adiuuat & fouet, cutis meatus rarefacit, humores tenuat ac educit, illud in vlceribus non malignis, nec fluxione tentatis, pus mouet, cutem mollit & extenuat, dolorem & herpetas lenit, rigores, convulsiones, tetanos mitigat, capitis grauitatem soluit, frigoris noxas prohibet, partibusque neruosis & exanguibus, ossibus nempe, sedi, pudendo, vtero, vesicæ, est amicum.

Calidum debitam retinens proportionem ad morbos & partes affectas, innatum calorem adiuuat & fouet, cutis meatus rarefacit, humores tenuat ac educit. Ergo

Calidum debitam retinens proportionem ad morbos & partes affectas, in vlceribus non malignis nec fluxione tentatis pus mouet, cutem mollit & extenuat, aliaque præstat iam recensita, partibusque neruosis & exanguibus supradictis est amicum, *frigidum vero inimicum.*

Contrariorum actiones per se, sunt contrariæ, contrariósque edunt effectus, calidum enim semper calefacit, & frigidum refrigerat: vnus verò contrarij actio essentialis, cum actione alterius contrarij accidentaria sæpe coincidit, vt dum calidum per se, frigidum per accidens calefaciendo, tetanum curant: vnde colligendum quæcunque à calido per se agente iuuantur, eadem lædi à frigido per se agente: secus si vnum contrariorum agat per se, alterum per accidens, vt dictum est.

APHOR. XXIII.

Εν τούτοις ἢ δὲ τὰ ψυχρὰ χεῖρα, ὁκόθεν αἰμορραγίαν μέλλει, μὴ ἐπ' αὐτὰ, ἀλλὰ ὡς αὐτὰ ὁκόθεν ὀπίρρει. καὶ ὁκόστα φλεγμονὰ, ἢ ὀπιρροίματα ἐς τὸ ἐρυθρὸν καὶ ὑψαιμον ῥέποντα νεαρὰ αἷματι, ὅτι ταῦτα. ἐπεὶ τότε παλαιὰ μελαίνει, ἢ ἐρυθσίπελας τὸ μὴ ἐλκούμενον ὠρελέει ἐπεὶ τότε ἐλκούμενον βλάπτει.

In his frigido vtendum vnde fluit sanguis

guis aut fluxurus est, non eodem loci, sed ad ea loca unde influit, admoto: & si quæ partium inflammationes, aut deflagrationes ad rubrum sanguineumve colorem tendunt, recenti efflorescente sanguine, iisdem ipsis adhibito: nam inueteratas nigrefacit: erysipelas etiam non ulceratum iuuat, siquidem exulceratum lædit.

COMMENT.

Quicquid condensat, repellit, ardores attemperat, circa partes admouendum est unde fluit, aut fluxurus est sanguis, præsertim ad ea loca unde incipit motus: prodest item erysipelatis non ulceratis, & recentibus inflammationibus.

Frigidum condensat, repellit, ardores attemperat.

Ergo

Frigidum circa partes admouendum est unde fluit aut fluxurus est sanguis, præsertim ad ea loca unde incipit motus: prodest item erysipelatis non ulceratis, ac recentibus inflammationibus, *vigente scilicet feruore, nam inueteratas per caloris extinctionem nigrefacit.*

APHORISMUS XXIV.

Τὰ ψυχρὰ οἷον χῶν, ἢ κρύσταλλος τὰ στήθει πολέμα, βηχέων κινητικὰ, αἰμορροϊκὰ, κατὰ ῥοϊκὰ.

Frigida veluti nix & glacies, pectori inimica, tusses mouent, sanguinis pro-

fusiones, & destillationes.

COMMENT.

Quicquid valèter refrigerat, cōprimit, & cōdē-
sat, illud *respirationis organa refrigerādo, angu-
stādo, & exhalationem cohibendo*, pectori est
inimicum, tusses, sanguinis profusiones, &
compressione cerebri destillationes mouet.

Frigidum veluti nix & glacies, valenter refrige-
rat, comprimit, & condensat. Ergo

Frigidum veluti nix & glacies, pectori est ini-
micum, tusses, sanguinis profusiones, ac de-
stillationes mouet.

APHOR. XXV.

Τὰ ἐν ἀρθροῖσιν οἰδήματα καὶ ἀλ-
γήματα ἀτερ ἔλκεος, καὶ ποδαγρικὰ, καὶ
σπασματα, τουτέων τὰ πλείστα τὸ ψυχρὸν
πολλὸν καταχρόμιον ῥηίζει τε καὶ ἰσχυρί-
νει, καὶ ὀδύνῃ λύει. Νάρκη γὰρ μέγιστη ὀ-
δύνης λυτική.

Articulorum tumores & dolores abs-
que ulcere, atque etiam podagricos, &
conuulsiones magna ex parte frigida
largè affusa leuat aut extenuat, ac dolo-
rem soluit. Nam modicus torpor doloris
solutionem affert.

COMMENT.

Quicquid validè repellit, ac loci affecti sensum
hebetat, per accidens verò naturalem calo-
rem

rem auget, illud, magna ex parte, calidos articulo-
rum tumores vlceris expertes, qui ad-
huc fiunt, minuit, dolores eorum & podagri-
cos sedat, conuulsionésque à repletionem sol-
uit.

Aqua frigida largè affusa validè repellit, ac loci
affecti sensum hebetat, per accidens verò na-
turalem calorem auget. Ergo

Aqua frigida largè affusa minuit, magna ex
parte, calidos articulo-
rum tumores vlceris ex-
pertes, & qui adhuc fiunt, eorum dolores &
podagricos sedat, conuulsionésque à reple-
tione soluit.

Huic aphor. sunt affines 21. & 23. huius sect.

APHOR. XXVI.

Υδωρ τὸ ταχέως θερμαινόμενον καὶ
ταχέως ψυχόμενον, κουφότατον.

Aqua quæ citò calefit & citò refrige-
ratur, leuissima.

COMMENT.

Omnia aqua quæ promptè alteratur, & contra-
ria facillime suscipit, tenuissima est leuissi-
máque, *scilicet quæ ad aeris naturam propius acce-
dat.*

Aqua quæ citò calefit & citò refrigeratur,
promptè alteratur, & contraria facillime sus-
cipit. Ergo

Aqua quæ citò calefit & citò refrigeratur, te-
nuissima est leuissimáque.

Ideo ebibita ventrem & hypochondria fa-

cilè permeat, nullúmque grauitatis sensum in-
uehit.

APHOR. XXVII.

Οικόσοισι ἢ πλεῖν ὀρέξεις νύκτωρ, τοῖσ'
πάνυ διψῶσιν ἢ ὀπκοιμηθῶσιν, ἀγα-
θόν.

Qui noctu bibere appetunt, iis valde
sitientibus obdormiscere, bonum.

COMMENT.

Quicquid coctionem iuuando humectat, calo-
remque attemperat, noctu valde sitientibus,
magno est vsui.

Somnus coctionem iuuando humectat, calo-
remque attemperat. Ergo

Somnus noctu valde sitientibus magno est vsui.

APHOR. XXVIII.

Γυναικείων ἀρωγὸν ἢ ἐν ἀρώμασι πυ-
εῖν· πολλαχῶς ἢ καὶ εἰς ἄλλα χρησίμη αἰ-
νῶ, εἰ μὴ κερηβαρίας ἐπιτοίει.

Suffitus aromatum muliebria ducit:
sæpiùs verò & ad alia utilis esset, nisi ca-
pitis faceret grauitatem.

COMMENT.

Quicquid calefacit, attenuat, aperit, illud men-
strua educit, ob vteri frigiditatem, humorum
crassitiem, & vasorum obstructionem re-
tenta.

Suffitus

Suffitus aromatum calefacit, attenuat, aperit.

Ergo

Suffitus aromatum menstrua educit, ob dictas causas retenta.

Quia verò caput lædit, calore ac fumo naturaliter ascendentibus, ob id minùs frequenter usurpari debet.

APHOR. XXIX.

Τὰς κούσας φαρμακείῃσιν, ἐν ὄργῃ τῆς ἀμνια, καὶ ἀρχῇ ἐπιὰ μιλῶν ἡσων τὰ ἢ νύπια καὶ ἀρεσβύτερα δὲ λαβέ-
εἶσαι.

Grauidas purgabis, si materia turgeat, à quarto mense vsque ad septimum, sed has minùs: in recentiore verò aut maturiore gestatione, purgantia vitabis.

COMMENT.

Quotiescunque grauidæ mulieres egent purgatione, & fœtui à purgantibus medicamentis periculi impendet minùs, tunc purgari debent: quum verò maius imminet periculum, à purgatione abstinendum.

Quoties in mulieribus vtero gerentibus, pravi humores abundant, iidemque vel turgent, vel concocti sunt, tribus mediis gestationis mensibus: quibus fœtus vteri cotyledonibus validius alligatur, neque magno sui pondere deorsum vergit, neque noxas ob sensum adhuc hebetem multum percipit, neque validos habet motus quibus vincula disrumpat: tunc graui-

dae mulieres egent purgatione, & foetus à purgantibus medicamentis periculi impendet minus: contra verò tribus primis mensibus, propter mollissima & imbecillissima ligamenta, ac tribus postremis, ob vinculorum laxitatem à vicina partus maturitate, & ob auctum foetus ipsius pondus sensum, & virsum robur, periculum impendet maius. Ergo

Quoties in mulieribus utero gerentibus, pravi humores abundant, iidemque vel turgent, vel còcocti sunt, tribus mediis gestationis mensibus: tunc purgari debent, à quarto nempe ad septimum: contra verò tribus primis postremisque mensibus, à purgatione abstinendum.

In gravida muliere morbo correpta, materia purgatu facilis, plus potest mediis mensibus ad indicandum pharmacum, quam foetus ad prohibendum: quanquam & aliis mensibus, ei semper occurrendum quod magis urget, reliquo non spreto.

APHOR. XXX.

Γυνή ἐν γαστρὶ ἔχουσα φλεβοτομηθεῖσα ἐκπύρωσκει, καὶ μᾶλλον, εἰ μείζον εἴη τὸ ἔμβρυον.

Mulier utero gerens secta vena abortit, eoque magis si sit foetus grandior.

COMMENT.

Quotiescunque foetus defraudatur alimento debito, contingit abortus.

Vbi sanguis per venam sectam detrahitur mulierē

lieri parum sanguineæ, utero gerenti, præsertim postremis mensibus, fœtus defraudatur alimento debito. Ergo

Ubi sanguis per venam sectam detrahitur mulieri parum sanguineæ, utero gerenti, præsertim postremis mensibus, quibus est grandior fœtus, contingit abortus.

APHOR. XXXI.

Γυναικὶ ἐν γαστρὶ ἐχούσῃ, ὑπὸ τινὸς τῆς ὀξέων νοσημάτων ληφθῆναι, θανάσιμον.

Mulierem gravidam morbo quoopiam acuto corripi, perniciosum.

COMMENT.

Quicquid symptomata vehementia, tenuisque diætæ necessitatem infert, illud est in gravida muliere perniciosum.

Omnis morbus acutus, symptomata vehementia, tenuisque diætæ necessitatem infert.

Ergo

Omnis morbus acutus est in gravida muliere perniciosus, id est, frequenter lethalis.

APHOR. XXXII.

Γυναικὶ αἷμα ἐμύεση, τῆς καταμηνύων ῥαγύτων λύσις γίνεται.

Mulieri sanguinem euomentem, menstruis erumpentibus solutio fit.

COMMENT.

Quotiescunque materia quæ symptomatico

impetu sursum mouebatur, ad infernas partes commodè transfertur: symptomatis fit solutio.

Quoties mulieri sanguinem euoementi, menstrua erumpunt, materia quæ symptomatico impetu sursum mouebatur, ad infernas partes commodè transfertur. Ergo

Quoties mulieri sanguinem euoementi, menstrua erumpunt, symptomatis fit solutio.

Ideò medicus æmulator naturæ, sanguinis eiusmodi vomitum, per sectam etiam in poplite aut malleolo venam, reuulsionis ergò, sistere tentabit: plerumque enim menses mouentia, tardius agunt quam oporteat.

APHOR. XXXIII.

Γυναὶκὶ τῆς καταμείωσις ἐκλιπόντων, αἷμα ἐκ τῆς ῥινῶν ῥυῆναι, ἀγαθόν.

Mulieri menstruis deficientibus, sanguis è naribus fluens, bonum.

COMMENT.

Omnis materia, ob suppressam aliquam euacuationem consuetã, redundans & noxia, per alium non incòmodum locum prodiens, bono est.

Sanguis è naribus profluens, mulieri menstruorum retentione laboranti, materia est, ob suppressam euacuationem consuetam, redundans & noxia, per locum non incommodum prodiens. Ergo

Sanguis è naribus profluens, mulieri menstruo-

rum

in retentione laboranti, bono est.

APHORISMUS XXXIV.

Γυναῖκί ἐν γαστρὶ ἐχρῦση λεῖ ἢ κοιλίᾳ
πολλὰ ῥυτῆ, κίνδυνος ἐκξῶσαι.

Mulieri utero gerenti si aluus multum fluat, periculum est ne abortiat.

COMMENTUS.

Quicquid mulierem gravidam valde fatigat, loca quæ ad uterum laxiora reddit, & alimentum fœtui subtrahit, illud in dicta muliere abortum minatur.

Alui profluuium mulierem gravidam valde fatigat, loca quæ ad uterum, *vicinitatis & confortij lege*, laxiora reddit, & alimentum fœtui subtrahit, *concoctionem omnem ladendo, & vinum aliquem, vel plures ex quatuor humoribus, aut chylum etiam non parum minuendo.*

Ergo

Alui profluuium in dicta muliere abortum minatur.

APHORISMUS XXXV.

Γυναῖκί ὑπὸ ὑστερικῶν ἐνοχλουμένη,
ἢ δυσκοῦση, πταρμός ἐπιχρῦσμός, ἀ-
γαθόν.

Mulieri hystericae, aut difficulter parienti sternutamentum superueniens, bonum.

COMMENTUS.

Quicquid in propriam sedem pellit uterum.

conuulsum, eiusque expultricem aut obrutam excitat, aut languentem roborat, ac semimortuas mulierum facultates ad se redire significat: illud præfocatis mulieribus, ut causa & ut signum, difficulter verò parientibus ob debilem vteri expultricem, ut causa tantum, bono est.

Sternutamentum validum, in propriam sedem pellit vterum conuulsum, eiusque expultricem aut obrutam excitat, aut languentem roborat, ac semimortuas mulierum facultates ad se redire significat. Ergo

Sternutamentum validum, præfocatis mulieribus superueniens, ut causa & ut signum, difficulter verò parientibus ob debilem vteri expultricem, ut causa tantum, bono est.

APHOR. XXXVI.

Τὴν αἰὲν τὰ καταμύωια ἀχρῶα, ἢ μὴ
ἢ τὰ αὐτὰ αἰεὶ γνόμνα, καθάρσιος
δεῖσθαι σημαίνει.

Mulier menses decolores, nec eodem semper modo & tempore prodeuntes, purgatione opus esse significant.

COMMENT.

Quæcunque à prauis humoribus pendent, sanguinem vitiantibus, purgationem significant esse necessariam.

Menses decolores, non eodem semper modo, nec tempore prodeuntes, à prauis humoribus pendent, sanguinem vitiantibus. Ergo
Menses decolores, non eodem semper modo,

nec

nec tempore prodeunt, purgationem significant esse necessariam.

APHORISMUS XXXVII.

Γυναῖκι ἐν γαστρὶ ἐχούσῃ, ἢ οἱ μαστοὶ
ἐξ αἰφνης ἰσχνοὶ γίνονται, ἐκπιξώσκει.

Mulieri uterum ferenti, si mammae & subito extenuentur, abortus sequitur.

COMMENT.

Quaecunque foetum alimento destitui significant, abortum portendunt.

Mammæ in muliere gravida repente extenuatae, ob inanitas scilicet venas, mammis & utero communes, foetum alimento destitui significant.

Ergo

Mammæ in muliere gravida repente extenuatae, abortum portendunt.

APHORISMUS XXXVIII.

Γυναῖκι ἐν γαστρὶ ἐχούσῃ, ἢ ὁ ἑτεροῦς
μαστός ἰσχνὸς γίνεται δίδυμα ἐχούσῃ,
πάτερρον ἐκπιξώσκει καὶ ἢ μὴ ὁ δεξιὸς
ἰσχνὸς γίνεται, τὸ ἀρσεν, ἢ ἡ ἀριστερὸς, τὸ
θῆλυ.

Mulieri geminos ferenti, si altera mamma extenuetur, alterum abortu edit: & si quidem dextra mamma extenuetur, marem: si verò sinistra, foeminam.

COMMENT.

Quotiescunque penuria sanguinis adest in

in vtero grauidæ mulieris, abortus impendet; & si quidem dextra vteri pars penuria sanguinis laboret, mas, sinistra, fœmina abortu excluditur.

Quoties mulieri geminos ferenti, altera mamma subito extenuatur, penuria sanguinis adest in vtero grauidæ mulieris: & siquidẽ dextra mamma extenuetur, dextra vteri pars, si mamma sinistra, sinistra vteri regio penuria sanguinis laborat. Ergo

Quoties mulieri geminos ferenti, altera mamma subito extenuatur, abortus impendet, & siquidẽ dextra mamma extenuetur, mas, si sinistra, fœmina abortu excluditur.

Hæc pertinent aphor. immediatè hunc præcedens, & 48 huius sect.

APHOR. XXXIX.

Ἡ γυνὴ μὴ κύουσα, μηδὲ τετοκῖα γάλα ἔχει, ταύτη τὰ καταμνώια ἐκλείπει.

Si mulier non grauida, nec puerpera, lac habet, ei menstrua defecerunt.

COMMENT.

Omne opus quod in corpore muliebri, præter naturæ legem producitur, ex propria fit illius operis materia, præter naturam detenta.

Lac in muliere non grauida, nec puerpera, est opus quod in corpore muliebri, præter naturæ legem producitur. Ergo

Lac in muliere non grauida, nec puerpera, ex propria

propria fit lactis materia, præter naturam detenta, nempe ex menstruo sanguine suppresso.

Quia verò menses suppressi in non grauidis nec puerperis, perrarò in mammis regurgitât, ideo lactis generatio in eis, præsertim virginibus, inostro non est absimilis.

APHOR. XL.

Γυναιξὶν ὀκόσησιν ἐς τοὺς πिटτοὺς αἷμα συσπρίφεται, μανίῳ σημαίνει.

Quibuscunque mulieribus ad mamas sanguis colligitur, furorem significast.

COMMENT.

Quicquid præsto est vt spiritus animales in cerebro accendat, maniam portendit.

Sanguis biliosus, vel atrabilaris, in mammis abundans ac tumorem faciens, præsto est vt vaporum translatione sursum facta, spiritus animales in cerebro accendat. Ergo

Sanguis biliosus, vel atrabilaris, in mammis abundans ac tumorem faciens, maniam portendit.

APHOR. XLI.

Γυναικα ἢ δέλης εἶδέναι εἰ κύει, ἐπιπλὴ καθεύδειν μέλη, μελίκοιτον δίδου πικρὸν, κλεῖ μὲν σπρίφον ἔχη πρὸς τὴν γαστέρα, κύει, ἢ ἢ μὴ, ἢ κύει.

Si scire velis an mulier conceperit, dormituræ aquam mulfam potui dato:

& si ventris tormina patiatur, concepit: si minus, non concepit.

C O M M E N T.

Quicquid arguit intestinum rectum per consensum cum utero coarctari, & utriusque retentricem potissimum vigere, illud mulierem recens concepisse significat.

Mulsa cruda, mulieri cubitum eunti exhibita, præter eius consuetudinem, & absque alia causa manifesta, ventris tormina excitans, arguit intestinum rectum per consensum cum utero coarctari, & utriusque retentricem potissimum vigere, *cum statibus exitus consuetus præcludatur.* Ergo

Mulsa cruda, mulieri cubitum eunti exhibita, præter eius consuetudinem, & absque alia causa manifesta, ventris tormina excitans, mulierem recens concepisse significat.

APHOR. XLII.

Γυνὴ ἔγκυος εἰ μὲν ἀρρῆν χύει, ὀχρῶς ἐστὶν τῷ ὄσθι, ἢ ἰσθμῷ, ὀχρῶς.

Mulier grauida si marem gerit, bene colorata est: si foeminam, decolor.

C O M M E N T.

Quicquid arguit in grauida muliere sanguinis calidioris, vitaliumque spirituum maiorem copiam, masculi gestationem probabiliter significat: quod verò contrarium ostendit, foemellam gestari indicio est.

Bonus ac viuus color grauidæ mulieris, arguit
in ea.

in ea sanguinis calidioris, vitaliumque spirituum maiorem copiam: eiusdem vero coloris absentia, contrarium ostendit. Ergo

Bonus ac viuidus color grauidæ mulieris, masculi gestationem probabiliter significat: eiusdem vero coloris absentia, foemellam gestari indicio est.

Mulier marem gerens cum se ipsa gerente foeminam debet comparari, ut aphorismus magna ex parte verus comperiatur.

APHOR. XLIII.

Ἡν γυναικὶ κνύση ἐρυσιπέλας ἐν τῇ ὑτέρῃ θνήσκει, θανάτω δέσσει.

Si grauidæ mulieri fiat in utero erysipelas, lethale.

COMMENT.

Quotiescunque uteris foetum continens, corripitur insigni feruore ac dolore, omnem eius functionem lædentibus, cum acuta febre: tunc semper foetui, sæpe etiam matri mors imminet.

Quum in utero grauidæ mulieris fit erysipelas, uteris foetum continens, corripitur insigni feruore ac dolore, omnem eius functionem lædentibus, cum acuta febre. Ergo

Quum in utero grauidæ mulieris fit erysipelas, semper foetui, sæpe etiam matri mors imminet.

APHOR. XLIV.

Οκρόσα ὡδὸν φύσιν λεπταὶ εἶναι ἐν

γαστρί ἔχουσι, ἐκπιζώσκουσι ὡρὴν ἢ πα-
χυδύωαι.

Quæ præter naturam tenues uterum
gerunt, abortiunt donec habitiores eua-
serint.

COMMENT.

Quotiescunque mulier debito sibi alimento
fraudari pergit, in uteri gestatione abortit,
pereunte fœtu ob inopiam alimenti.

Quum mulier præter naturam est extenuata,
debito sibi alimento fraudari pergit. Ergo

Quum mulier præter naturam est extenuata, in
uteri gestatione abortit.

Quare priùs quàm concipiat, ad habitum
meliozem ducenda venit.

APHOR. XLV.

Οκόσαι ἢ μεξίως τὸ σῶμα ἔχουσαι
ἐκπιζώσκουσι διμύωαι ἢ τρίμύωαι ἄτερ
προφύσιος φανερῆς, ταύτησιν αἱ κοτυλη-
δόνες μύξης μεσαὶ εἰσὶ. καὶ οὐ δύωαιται
κερατῶν ὑπὸ τῆ βαροῦς τὸ ἔμβρυον, ἀλλ'
ἀπορρήγνυται.

Quæ verò mediocriter corpulen-
tæ abortum faciunt secundo mense,
aut tertio, sine occasione manifesta, iis
cotyledones lentoris sunt plenæ, nec
præ

præ pondere fœtum continere possunt, sed disrumpuntur.

COMMENT.

Omnis affectus p. n. qui cùm à diuersis causis, per se aut per signa euidenti- bus, vel à certa etiam causa latente oriri possit, absque vlla manifesta causa contingit: in latentem referri debet.

Abortus mulieribus modicè corpulentis eueniens, secundo mense vel tertio, est affectus p. n. qui cùm à diuersis causis, per se aut per signa euidenti- bus, vel à certa etiam causa latente oriri possit, cotyledonibus nempe lentore plenis, ac fœtum grandiusculum præ pondere continere nequeuntibus, sæpenu- mero contingit absque vlla manifesta causa.

Ergo

Abortus mulieribus modicè corpulentis eueniens, secundo mense vel tertio, sæpenu- mero in latentem, cotyledones nempe lentore plenas, ac fœtum grandiusculum præ pondere continere nequeuntibus, referri debet.

APHOR. XLVI.

Οκόσαι ὧσα φύσιν παχίαι εἶναι
μὴ ξυλλαμβάνουσιν ἐν τῇ γαστρὶ, ταύτη-
σι τὸ ὀπίπλοον τὸ σῶμα τῶν ὑπερέων ἔσται
πιέζει· καὶ ὡρὴν ἢ λεπτιυδίαν οὐ κί-
ουσιν.

Quæ præter naturam crassæ non con-

cupiunt, iis uteri os ab omento comprimatur: itaque gravidari nequeunt, donec extenuentur.

C O M M E N T.

Quicquid os uteri comprimendo ipsum ita coarctat, ut virili semini vix pateat ingressus, illud conceptum prohibendo, sterilitatem infert.

Omentum multa pinguedine refertum, in mulieribus præter modum crassis, uteri os comprimendo, ipsum ita coarctat, ut virili semini vix pateat ingressus. Ergo

Omentum multa pinguedine refertum in mulieribus præter modum crassis, conceptum prohibendo sterilitatem infert.

Huius infœcunditatis curatio, corporis est extenuatio.

APHOR. XLVII.

Ἡν ἕσθῃ ἐν τῷ ἰχίῳ ἐγκειμένη δια-
πύση, ἀνάγκη ἐμμοτον γυνέσθαι.

Si qua parte uterus coxæ adiacet, suppuraverit, emmotis medicamentis curetur necesse est.

C O M M E N T.

Omne vlcus partis reconditæ, exterius vergens, emmotis medicamentis, hoc est linamentis seu turundis, idoneo medicamento imbutis, curetur necesse est.

Uteri tumor, qua parte uterus coxæ adiacet, suppur-

suppuratus & ruptus, vlcus est partis reconditæ, exterius vergens. Ergo

Vteri tumor, qua parte vterus coxæ adiacet, suppuratus & ruptus, emmotis medicamentis, hoc est linamentis seu turundis, idoneo medicamento imbutis, curetur necesse est.

APHOR. XLVIII.

Ἐμβρυα, τὰ μὲν ἀρσενία ἐν τοῖσι δεξιόισι, τὰ δὲ θήλεα ἐν τοῖσιν ἀριστεροῖσι μάλλον.

Fœtus, mares quidem in dextra vteri parte, fœminæ in sinistra potius.

COMMENT.

Omnes fœtus naturâ calidiores, in dextra vteri parte, ceu calidiores, frigidiores in sinistra vterius calida, semini que fœmineo frigidiori dicata, sæpius concipiuntur.

Masculi sunt fœtus naturâ calidiores, fœmellæ verò frigidiores. Ergo

Masculi in dextra vteri parte, ceu calidiores, fœmellæ in sinistra, vt minus calida, semini que fœmineo frigidiori dicata, sæpius concipiuntur.

APHOR. XLIX.

Ἐς ὑστέρον ἐπιπλώσας πταρμικὸν ὄπιπθεις ὄπι λαμβάνειν τοὺς μικτῆρας ἢ τὸ σῶμα.

Ad secundas deturbandas, sternutatorio immissio, nares & os manu obturata.

Quicquid partes agitatur quæ ad vterum, eiusque fundum vi magna deorsum comprimit illud maximè conducit ad secundas retentas deturbandas, pellendaque extra vterum
λόχεια.

Sternutatio valida, quæ arte fit, sternutatorio immisso, & ore naribusque manu obturatis, partes agitatur quæ ad vterum, eiusque fundum vi magna deorsum comprimit. Ergo

Sternutatio valida, quæ arte fit, sternutatorio immisso, & ore naribusque manu obturatis, maximè conducit ad secundas retentas deturbandas pellendaque extra vterum λόχεια.

APHOR. L.

Γνωσθὲν τὰ κατὰ μιλύια ὑπὸ βέλῃ ὀπίσθεν σικυλίῳ ὡς μέγιστην πρὸς τοὺς πτεροῖς πρὸς βαλε.

Mulieri si velis menstrua sistere, cucurbitula quam maximam ad mammam appone.

COMMENT.

Quicquid sanguini motum indit contrarium ei qui est ad vterum, menses immodicè fluentes sistit.

Cucurbitula quam maxima, subter utramque mammam affixa, sanguini motum indit contrarium ei qui est ad vterum. Ergo

Cucurbitula quam maxima, subter utramque mam-

mammam affixa, menses immodicè fluentes sistit.

APHOR. LI.

Οκόσα ἐν γαστρὶ ἔχουσι, τουτέων τὸ σῶμα τῷ ὑπερέων συμμέμυκεν.

Quæ foetum gerunt, iis uteri os con-
niuet.

COMMENT.

Quotiescunque uterus bene constitutus, in id totus incumbit, quod ipsius retentrice maximè indiget, tunc os uteri, ex naturæ lege, citra ullam duritiem, exactè arctatur & con-
niuet.

Quum mulier concepit, uterus bene constitutus, in id totus incumbit, quod ipsius retentrice maximè indiget. Ergo

Quum mulier concepit, os uteri, ex naturæ lege, citra ullam duritiem, exactè arctatur & con-
niuet.

In superfœtatione, quæ rarò & præter naturæ consuetudinem contingit, uteri os aliquantulum hiare necesse est.

APHOR. LII.

Ἦν γυναικὶ ἐν γαστρὶ ἐχούσῃ γάλα πολὺ ἐκ τῶν μαστῶν ῥυῆ, ἀσθενὲς τὸ ἔμβρυον σημαίνει. ἢ ἰσχυροὶ οἱ μαστοὶ ἔωσιν, ὑγιεινότερον τὸ ἔμβρυον σημαίνει.

Grauidæ mulieri si lac è mammis co-

piosè fluat, foetus imbecillum significat: si verò solidæ mammæ fuerint, validiorem foetum indicant.

C O M M E N T.

Quæcunque indicant foetum in utero parcè nutriri, foetus imbecillitatem: contra, quæ bene ali foetum denotant, bonam eius valetudinem ostendunt.

Mammæ prægnantis mulieris, ita turgentes, ut lac ex eis copiosè fluat, indicant foetum in utero parcè nutriri: eadem verò firmæ solidæque, *hoc est inter duras & laxas media*, bene ali foetum denotant. Ergo

Mammæ prægnantis mulieris, ita turgentes, ut lac ex eis copiosè fluat, foetus imbecillitatem: eadem verò firmæ solidæque, bonam eius valetudinem ostendunt.

APHOR. LIII.

Οκόσα διαφθείρειν μέλλουσι τὰ ἔμβρυα, ταύτησιν οἱ πιττοῖ ἰχνοὶ γίνονται· ἢ ἡ πάλιν σκληροὶ γίνονται, ὁ δὲ δύνη ἔσαι ἢ ἐν τοῖσι πιττοῖσιν, ἢ ἐν τοῖσιν ἰχίοισιν, ἢ ἐν τοῖσιν ὀφθαλμοῖσιν, ἢ ἐν τοῖσι γούνασι, ἢ ἐν διαφθέρουσιν.

Quæ foetum sunt perdituræ, iis mammæ extenuantur: contra verò duræ si fiant, dolor aut mammas, aut coxas, aut oculos, aut genua fatigabit, nec abortiet.

C O M-

COMMENT.

Quotiescunque vterus arduum opus molitur, vel vnà etiam cōflictatur, & natura magnam, vt solet, sanguinis spirituúmque vitalium copiam affatim, auxiliij titulo, ad eum transmittit, præsertim à mammis cum vtero maximum consensum habentibus, necessariò mammæ extenuantur: quòd si vterus, ceu validus, noxios omnes humores à se repellat, tunc illi varias partes vtero imbecilliores, mammas putà, coxas, oculos, aut genua fatigabunt, vterus autem noxam omnem superando bene habebit, nec foetum gestans abortiet.

Quotiescunque prægnantes mulieres foetum sunt perdituræ, vterus arduum opus molitur, vel vnà etiam conflictatur, & natura magnam, vt solet, sanguinis spirituúmque vitalium copiam affatim, auxiliij titulo, ad eum transmittit, præsertim à mammis cum vtero maximum consensum habentibus: quòd si mammæ præ humorum copia duræ fiant, vterus, ceu validus, vt plurimum, noxios omnes humores à se repellit. Ergo

Quoties prægnantes mulieres foetum sunt perdituræ, necessariò mammæ extenuantur: quòd si eadem præ humorum copia duræ fiant tunc illi varias partes vtero imbecilliores, mammas putà, coxas, oculos, aut genua fatigabunt, vterus autem vt plurimum, noxam omnem superando bene habebit, nec abortus continget.

APHOR. LIV.

Οκόσησι τὸ σῶμα τῆς ὑπερέων σκλη-
ρόν ἔστι, ταύτησιν ἀνάγκη τὸ σῶμα τῆς ὑ-
περέων συμμύειν.

Quibus os vteri durum est, iis arcte-
tur necesse est.

COMMENT.

Quotiescunque orificium visceris sinu donati,
inflammatione, aut scirrho afficitur, coarcta-
ri necesse est.

Quoties orificium vteri est durum, inflamma-
tione, aut scirrho afficitur. Ergo

Quoties orificium vteri est durum, coarctari
necesse est.

APHOR. LV.

Οκόσαι ἐν γαστρὶ ἔχρουσαι ὑπὸ πυρετῆ
λαμβάνονται, καὶ ἰχυροῦς ἰχναίνονται
ἀπὸ προφάσιος φανερῆς, πίκτουσι χαλε-
πῶς καὶ ὀπκινδύως, ἢ ἐκπξώσουσαι
κινδυνεύουσιν.

Quæ gestantes vterum febribus cor-
ripiuntur, & vehementer citra manife-
stam causam extenuantur, ex difficulter
& cum periculo pariunt, aut abortientes
periclitantur.

Quæcunque gravidam mulierem extenuant,
nulla etiam concurrente causa procatarcti-
ca,

ca, magnamque in toto & utero siccitatem inducentia, matrem cum foetu insigniter debilitant: illa, vel difficilem partum, vel abortum periculi plenum inferunt.

Febres vehementes aut diuturnæ, gravidam mulierem extenuant, nulla etiam concurrente causa procatartica, magnamque in toto & utero siccitatem inducentes, matrem cum foetu insigniter debilitant. Ergo

Febres huiusmodi vehementes aut diuturnæ, vel difficilem partum, vel abortum periculi plenum inferunt.

APHOR. LVI.

Ἐπὶ ρύῳ γυναικείῳ σπασμὸς ἢ λεπτοθυμία ἢ ὀπιζήματα, κακόν.

Si muliebri profluvio conuulsio, & animi deliquium superueniant, malum.

COMMENT.

Quæcunque symptomata immodicæ vacuationi superuenientia, insignem arguunt totius, & neruosi generis siccitatem, spirituumque resolutionem: mala sunt, & non rarò lethalia.

Conuulsio & leipothymia à profluvio muliebri, symptomata sunt quæ immodicæ vacuationi superuenientia, insignem arguunt totius, & neruosi generis siccitatem, spirituumque resolutionem. Ergo

Conuulsio & leipothymia à profluvio muliebri, mala sunt, & non rarò lethalia.

APHOR. LVII.

Καταμεινίων γνομύων πλεσιόνων, νοῦ-
σοι ξυμβαίνουσι, καὶ μὴ γνομύων ὑπὸ τῆς
ὑσέρης, ξυμβαίνουσι νῆσοι.

Menstruis abundantibus morbi eue-
niunt, & cessantibus ab utero, accidunt
morbi.

COMMENT.

Quaecunque trudent corpus muliebri in ma-
gnum recessum a naturali statu, multorum
morborum muliebrium sunt causa.

Menses immodicè fluentes, aut suppressi, tru-
dunt corpus muliebri in magnum recessum
à naturali statu. Ergo

Menses immodicè fluentes, aut suppressi, mul-
torum morborum muliebrium sunt causa.

APHOR. LVIII.

Ἐπὶ ἀρχῇ φλεγμαίνονται καὶ ὅτι ὑσέρη
φλεγμαινέση σπασουεῖν ὀπιγίνεται, καὶ
ὅτι νεφροῖσιν ἐμπύοισι σπασουεῖν ὀπι-
γίνεται. ὅτι ἡ ἥπατι φλεγμαίνονται λυγξ
ὀπιγίνεται.

Ad recti intestini & uteri inflamma-
tionem, purulentosque renes accedit
stranguria: iecore verò inflammatione
laborante interuenit singultus.

COM.

COMMENT.

Quicquid retentricem vesicæ facultatem labefactat, eiusque expultricem irritat & impedit, stranguriam facit. Quicquid autem ventriculum validè exsiccat, comprimit, vel mordicat, singultum mouet.

Recti intestini, vel vteri inflammatio aucta, vesicæ retentricem labefactat, expultricem quoque irritat per calidam intemperiem, eandemque tumoris magnitudine vesicæ meatum angustando impedit: renes item purulenti, dum scilicet pus in vesicam demissum, & acrimonia irritat, & crassitie obstruit, idem præstant. Iecoris autem inflammatio aucta, vicinum ventriculum validè exsiccat, comprimit, vel bile in ipsum transmissa, mordicat. Ergo

Recti intestini, vel vteri inflammatio aucta, renes item purulenti, stranguriam faciunt. Iecoris autem inflammatio singultum mouet.

APHOR. LIX.

Γυνὴ ἂν μὴ λαμβάνῃ ἐν γαστρὶ βέλῃ
ἢ εἰδέναι εἰ λήψεται, ὡς ἐκαλύψας ἰμα-
τίοισι θυμῖα κάτω· κινῶ μὲν πορδίεσθαι
σὺν δοκίῃ ἢ ὀδμῇ δὲ τῆς σώματος ἐς τὰς
ῥῖνας ἢ ἐς τὸ σῶμα, γίνωσκε ὅτι αὐτὴ εἶ-
δι ἑαυτὴν ἀγωνός ἔστιν.

Si mulier non concipit, & scire vis an sit conceptura, pannis circumtectam subter suffito: ac si odor corpus perua-

dere videatur ad nares & os vsque, non suâ culpâ sterilem esse scito.

C O M M E N T.

Quicquid significat vterum mollem & bene constitutum, nuptæque mulieris vniuersum corpus esse perspirabile, nec admodum intemperatum, indicio est mulierem non suâ culpâ sterilem esse.

Suffitus per vterum, muliere præincta, pannisque circumtecta, corpus vteri peruadens, & odore suo ad nares & os perueniens, significat vterum mollem & bene constitutum, nuptæque mulieris vniuersum corpus esse perspirabile, nec admodum intemperatum.

Ergo

Suffitus per vterum, muliere præincta, &c. ad nares & os vsque perueniens, indicio est mulierem non suâ culpâ sterilem esse.

A P H O R. L X.

Ἡν γυναῖκα ἐν γαστρὶ ἐχούσῃ αἱ κενδάριαι ποροῦν, ἀδύνατον τὸ ἔμβρυον ὑγαινεῖν.

Si prægnanti mulieri purgationes menstruæ cursum suum teneant, bene valere foetum est impossibile.

C O M M E N T.

Quotiescunque foetui subtrahitur alimentum, malè habere foetum necesse est.

Quoties prægnanti mulieri purgationes menstruæ

struæ cursum suum tenent, foetui subtrahitur alimentum. Ergo

Quoties prægnanti mulieri purgationes menstruæ cursum suum tenent, malè habere foetum necesse est.

APHOR. LXI.

Ἡν γυναῖκα καὶ καθάρσιες μὴ προδύονται, μήτε φέβρης, μήτε πυρετῶ ὀπιηλοῦ μέρους, αἴσασιν ἢ αὐτῇ παροσπίπῳσιν, λογίζεσθαι τὴν ἐν γαστρὶ ἔχειν.

Si mulieri purgationes non prodeant, neque horrore, neque febre superueniente, cibi que fastidium accidat, prægnantem esse putato.

COMMENT.

Quotiescunque occurrit naturalis cuiuspiam vacuationis retentio, varias habens causas præternaturales, nullum tunc sui signum prodentes, vnâque naturalem, aliquo signo valde probabili confirmatam: tunc illa retentio in causam eam naturalem referri debet.

Quoties in muliere florentis ætatis supprimuntur menses, absque horrore, febre, aliòve huiusmodi signo, & cibi fastidium adest: tunc occurrit naturalis vacuationis retentio, varias habens causas præternaturales, nullum sui signum prodentes, vnâque naturalem, in vtero nempe conceptum, signo valde probabili, nempe cibi fastidio, confirmatam. Ergo

Quoties in muliere florentis ætatis supprimuntur menses, absque horrore, febris, aliòve huiusmodi signo, & cibi fastidium adest: illa retentio in causam naturalem, conceptum scilicet, referri debet.

APHOR. LXII.

Οκόσα ψυχράς ἢ πυκνάς τὰς μήτρας ἔχουσι, ἔκνισκουσι ἢ οκόσα κατὰ φύσιν ἔχουσι τὰς μήτρας, ἔκνισκουσιν, ἀποσβέννυσι γὰρ αὐταῖς ὁ γόνος. ἢ οκόσα ξηρὰς μάλλον καὶ ἀεικαεῖς. ἐνδείη γὰρ τῆς τροφῆς φθίρεσι τὸ σπέρμα. οκόσα ἢ ἔξ ἀμφοτέρων τὴν κρᾶσιν ἔχουσι σύμμετρον, αἱ τοιαῦτα ὀπίτεκνοι γίνονται.

Quæcunque frigidos ac densos uteros habent, non concipiunt, & quæ præhumidos habent, gravidari nequeunt, extinguitur enim in ipsis genitura: & quæ sicciore & æstuosos, nam alimenti defectu semen corrumpitur. Quæ verò ex utrisque mediocrem habent temperaturam, ex fœcundæ sunt.

COMMENT.

Quotiescunque semen maris in utero non fouetur uti conuenit, vel cotyledonibus prææstatis non adhæret, mulieris culpâ conceptus prohibetur, vnde sterilitas: quoties verò uterus dicto semini utrumque præstat, conceptus à

ptus à muliere promouetur, vnde fœcunditas.

Quoties vterus est densior, *insitos virili semini spiritus suffocans, & cotyledones angustans*, vel rarior, *spiritus eisdem dissipans*, vel quomodocunque valde intemperatus, *bonam seminis temperiem destruens*: tunc semen maris in vtero non fouetur vti conuenit, vel cotyledonibus præarctatis non adhæret: quoties verò vterus inter hæc extrema est medius, eorum vtrumque dicto semini præstat. Ergo

Quoties vterus est densior, vel rarior, vel quomodocunque valde intemperatus, mulieris culpâ conceptus prohibetur, vnde sterilitas: quoties verò vterus inter hæc extrema est medius, conceptus à muliere promouetur, vnde fœcunditas.

APHOR. LXIII.

Παραπλησίως ἢ καὶ ὅτι τῶν ἀρρένων ἢ γὰρ δι' ἀραιότητα τῆς σώματος τὸ πνεῦμα ἔξω φέρεται, πρὸς τὸ ἀπαπέμπειν τὸ σπέρμα, ἢ διὰ τὴν πυκνότητα τοῦ ὑγρὸν ἔδραχάρει ἔξω, ἢ διὰ τὴν ψυχρότητα ἐκ ἐκπυριᾶται, ὡς ἐὰν ἐπίζωται πρὸς τὸν τόπον τῆτον, ἢ διὰ τὴν θερμασίαν τὸ αὐτὸ τῆτο γίνεται.

Similiter autem & in maribus: aut enim propter corporis raritatem spiritus foras dissipatur, ita vt genituram eiacu-

lari nequeat: aut propter densitatem humor foras non profilit, aut propter frigiditatem non incenditur, ut eo loci coaceruari possit: aut propter caliditatem hoc idem accidit.

COMMENT.

Quotiescunque semen maris ineptum est ut ad uteri fundum perueniat, vel ibi extendatur ut par est, infœcunditatis culpa in marem est reiicienda.

Quum testes maris denfi sunt, rari, impensè frigidi aut calidi, ob quas causas semen, vel minima copia prodit à testibus, vel spiritu ferè destituitur, vel est crassum & exsuccum: tunc semen maris ineptum est ut ad uteri fundum perueniat, vel ibi extendatur ut par est. Ergo

Quum testes maris denfi sunt, rari impensè frigidi aut calidi, infœcunditatis culpa in marem est reiicienda.

APHOR. LXIV.

Γαλα διδόναι κεφαλαλγέουσι, καιόν
καιόν ἢ και πυρεταίνουσι, και οἷσιν ὑπο-
χόνδρια μετέωρα διαβορβορίζοντα, και
τοῖσι διψώδεσι καιόν ἢ ηὖ οἷσι χολώδεις
αὖ διαχωρήσιες, και ἐν τοῖσιν ὀξείσι πυρε-
τοῖσιν ἐσσι, και οἷσιν αἵματος πολλῆ δια-
χώρησις γέγονεν. Αρμόζει ἢ τοῖσι φθινώ-
δεσι,

δει, μη λίαν πολλὰ πυρέσασουσι διδόναι
γάλα, καὶ ἐν πυρετοῖσι μακροῖσι, ἔβλη-
χτοῖσι, μηδενὸς τῆν χειρῶν ση-
μείων παρεόντος, ὡς δὲ λόγον ἢ ἐκτετι-
κόσι.

Lac præbere capite dolentibus, febriculis, & quibus hypochondria elata aut murmurantia, & siticulosis, malū: malū itē quibus biliosa deiectiones, febres acutæ, & copiosa sanguinis vacuatio facta est. Conuenit verò tabidis non admodum valde febricitantibus, & febribus longis ac paruis, si nullum ex suprà dictis signis adsit, & præter rationem extenuatis.

COMMENT.

Quicquid vaporosum est ac flatulentum, & sicut ab insigni calore, multæ bile nidorem contrahit, & corrumpitur, sic ab exiguo calore naturali acescit, est autem *δύγυμον, δύπεπτον, καὶ διανείδον*, humectans ac tergens: illud capite dolentibus, hypochondria elata, vel murmurantia habentibus, febriculosis item, siticulosis, biliosa deicientibus, febre acuta correptis, & quibus propter hæmorrhagiam pusillus est calor, malo est: phthisicis verò parum febricitantibus, & reliquis valde extenuatis, aut febre longa lentæque detentis, conuenit.

Lac in se habet prædictas omnes proprietates.

Ergo

Lac capite dolentibus, hypocondria elata vel murmurantia habentibus, siticulosus, &c. malo est. Phthificis verò parum febricitantibus &c. conuenit.

APHOR. LXV.

Οκόσσιον οϊδήματα ἐφ' ἔλκεσι φαίνε-
ται, ἔ μάλιστ' ἀσωντα, ἔ δὲ μαίνοντα· του-
τέων ἢ ἀφανιδέντων ὀξείφνης, τοῖσι μὲν
ὀπίθεν ασσμοῖ, τέτανοι, τοῖσι ἢ ἔμπρο-
θεν μαρία, ὀδύνη πλὴν ὀξείαι, ἢ ἔμ-
πίσι, ἢ δυσεντερίη, ἢ ἐρυθρὰ ἢ τὰ οἰ-
δήματα.

Quibus tumores in vlceribus appa-
rent, ij non admodum conuelluntur,
nec insaniunt: quibus verò repentè eua-
nuerint, siquidem à tergo, conuulsiones
& tetani accidunt: si verò à fronte, insa-
nia, lateris dolor acutus, empyema, &
dyfenteria, si rubicundi fuerint tu-
mores.

COMMENT.

Quotiescunque humores noxij ad externam
aliquam corporis regionem attrahuntur, vel
etiam pelluntur, conuulsionis, vt plurimum,
aut insanix periculum abest: quum verò ii-
dem rursus intrò rapiuntur, pro diuersitate
humo-

humorum, & partium quas inuadunt, varios excitant affectus.

Quoties cum vlceribus externis tumores sunt conspicui, tunc humores noxij ad externam aliquam corporis regionem attrahuntur, vel etiam pelluntur: quum autem repente tumores euanescent, rursus iidem humores intro rapiuntur.

Ergo

Quoties cum vlceribus externis tumores sunt conspicui, conuulsionis, vt plurimum, aut insaniam periculum abest: quum autem repente tumores euanescent, pro diuersitate humorum, & partium quas inuadunt, varios excitant affectus: nam si postica parte id fiat, quia nervosa est, conuulsiones ac tetani saepe numero accidunt: si antica, & materia biliosa existens, cerebrum petat, insania fit: si thoracem, pleuritidis, eam vero non repurgata, empyema: si denique in abdomen feratur, fueritque sanguinea, (quod ex rubicundo tumore praegresso colligitur) dysenteria ei correspondens generatur.

APHOR. LXVI.

Ἡν τῶν μαγίστων ἰχυρῶν ἑόντων ἢ πονηρῶν οἰδήματα μὴ φαίνεται, μέγα κακόν.

Si magnis vulneribus & prauis tumoribus non appareat, ingens malum.

COMMENT.

Quoties validis existentibus causis, redundantes humores affatim ad cutem trahentibus,

illi, ob imbecillitatem viscerum, calorisque na-
rius defectum, non affluunt quò trahuntur:
ingens est malum.

Quum in externa corporis parte magnum est
vulnus, aut prauum, *sive simpliciter ac per se,*
sive ratione loci affecti, absque vllò tumore:
tunc, validis existentibus causis redundantes
humores affatim ad cutem trahentibus, illi
non affluunt quò trahuntur. Ergo

Quum in externa corporis parte magnum est
vulnus, aut quocùque modo prauum, absque
vllò tumore: ingens est malum.

APHOR. LXVII.

Τὰ χαυῖα χερσῶν, τὰ ἔνομα, κακὰ.

Mollia bona, dura verò mala.

COMMENT.

Quicquid arguit coctionem materiæ tumorem
facientis, bonum est: & quicquid eiusdem
cruditatem significat, malum.

Mollities arguit coctionem materiæ tumorem
facientis, durities verò & renitentia, crudi-
tatem. Ergo

Mollitiès tumoris bona, durities verò mala.

APHOR. LXVIII.

Τῶι ὀπίσθεν τῆς κεφαλῆς ὀδυνομύῳ,
ἢ ἐν μετόπῳ ὀρθῆ φλέψι τμηθεῖσα, ὠ-
φελές.

Posteriore capitis parte dolenti, recta
in fronte vena incisa, prodest.

COM-

COMMENT.

Quicquid aufert doloris causam, parti dolenti prodest.

Sectio venæ in media fronte, quum dolet occipitium per consensum ab hepate, sanguine copiosiore ad capitis postica ascendente, post totius evacuationem ut par est, administrata, doloris causam aufert, derivatione sanguinis à iugularium huius, & reuulsione secundario facta à capiti parte postica ad anticam. Ergo

Sectio venæ in media fronte, quum dolet occipitium per consensum ab hepate, post totius evacuationem ut par est, administrata, parti dolenti prodest.

APHOR. LXIX.

Ρίγη αῤαρχεται γυναῖξι μὲν ὄξ, ὀσφύος μᾶλλον, καὶ ὄξ ἀνώτου εἰς κεφαλὴν· ἀνδράσι ἢ μᾶλλον ὀπίσθεν ἢ ἔμπροσθεν τῆς στόματος, οἷον ἀπὸ τε πηχέων καὶ μικροῦν ἄγρ καὶ τὸ δέρμα αῤυόν· δηλοῖ ἢ τὸ τὸ ἢ δείξ.

Rigores incipiunt mulieribus ex huius magis, & per dorsum ad caput: sed & viris parte corporis posteriore magis quàm anteriore, veluti ex femoribus & cubitis: indicio est cutis raritas, quam pilus ostendit.

COMMENT.

Quæcunque causa functionem tactricis facul-

tatis corporis partium lædit, easdemque violenter concutit, illa solet prius afficere partes magis nervosas, ut sunt in mulieribus lumbi, *non solum nervis abundantes per se, sed etiam ob æteris ligamenta ipsi implantata, quorum ratione cum ætæro plerumque frigidiorē consentiunt,* post lumbos, dorsum, caput, & partes extremas: in viris autem posteriores partes magis inuadit, ut nervosas & anterioribus frigidiores, extremas item à caloris fonte remotiores, ut crura, & brachia.

Qualibet materia rigorem, frigus, aut horrorem faciens. per se, non ratione vlceris, causa est functionem lædens tactricis facultatis corporis partium, easdemque violenter concutiens. Ergo

Qualibet materia rigorem, frigus, aut horrorem faciens. per se, non ratione vlceris, in mulieribus solet afficere prius lumbos, postea dorsum, caput, & extremas: in viris autem posteriores partes magis inuadit, ut nervosas & anterioribus frigidiores, *quemadmodum ex raritate apparet, & pilis anteriorum caliditatem designantibus,* extremas item à caloris fonte remotiores, ut crura, & brachia.

APHOR. LXX.

Οἱ ὑπὸ τετραταίων ἀλισκόμηροι, ὑπὸ πᾶσα μῶν ἔ πάνυτι ἀλίσκονται· ἡ δὲ ἀλίσκονται πρότερον, εἴτα ἐπιχρηται τετραταίως παύονται.

Qui

Qui quartana corripiuntur, non admodum conuulsionibus tentantur: si uero prius tentati fuerint, superueniente quartana liberantur.

COMMENT.

Quicquid humoris crassi & pituitosi coctionem, eiusdemque excretionem iuuare pergit, illud conuulsionem a repletionem imminentem arceat, praesentem soluit.

Febris quartana, humoris crassi & pituitosi coctionem, calore suo miti ac diuturno, eiusdemque excretionem, horrore excitato, iuuare pergit.

Ergo

Febris quartana, conuulsionem a repletionem imminentem arceat, praesentem soluit.

APHORISMUS LXXI.

Οκόσοισι δέματᾶ σθενέινεται καρφαλέα καὶ σληρᾶ, ἀλλ' ἰδρώτων τελούτων ὀκόσοισι ἢ χαλγρᾶ καὶ ἀραιᾶ, ξυὲ ἰδρῶτι τελούτων.

Quibus arida & dura cutis obtenditur, hinc sudore moriuntur: quibus uero laxa & rara, cum sudore uita defunguntur.

COMMENT.

Quicumque angustos adeo occlusosque habent cutis meatus, ut per sanitatem & valida exercitia vix sudent: illi, in maxima retentricis omnium partium imbecillitate, calorisque

natiui & humidi primigenij resolutione, sine sudore pereunt: qui verò ita latos apertòsque habent dictos meatus, vt dum per sanitatem validè exercentur, sudore quasi diffuant, illi, in dicta imbecillitate, & resolutione, cum sudore moriuntur.

Quibus arida & dura cutis obrenditur, illi angustos adeò occlusòsque habent cutis meatus, vt per sanitatem validàque exercitia vix sudent: quibus verò laxa & rara est cutis, iidem ita latos apertòsque habent dictos meatus, vt dum per sanitatem validè exercentur, sudore quasi diffuant. Ergo

Quibus arida & dura cutis obtenditur, illi, in maxima retentricis omnium partium imbecillitate, calorìsque natiui & humidi primigenij resolutione, sine sudore pereunt: quibus verò laxa & rara est cutis, illi, in dicta imbecillitate & resolutione, cum sudore moriuntur.

APHOR. LXXII.

Οἱ ἰκτερόδες ἔ τάνυ τι πνέματα
δες εἰσι.

Auriginosi non admodum ventosi.

COMMENT.

Quicumque calido sunt temperamento & bile abundant, vix de flatibus conqueruntur.

Ictericì:

IN HIPPOCRATIS APHORISMIS. 253

Ictericus calido sunt temperamento, & bile abundant.
Ergo

Ictericus vix de flatibus conqueruntur.

QVINTÆ SECTIONIS

FINIS.

PAULI OFFREDI
MEDICI,

IN SEXTAM HIP-
pocratis Aphorismorum se-
ctionem,

Commentaria Aphoristica, ad
methodum analyticam
redacta.

Argumentum sectionis.

PERGIT in variis
morborum generibus
signa docere salubria,
insalubria, aut letha-
lia: quaedam etiam chirurgica do-
gmata exponit.

APHOR.

APHOR. I.

Εν τῆσι χρονίῃσι λειεντέλεισι ὄξυρ-
 γμῆν ὀπιθρομῆν μὴ γνομῆν πρεστέ-
 ρον, σημεῖον ἀγαθόν.

In diuturnis intestinorum læuitati-
 bus, si ructus acidus superueniat qui
 prius non extiterit, bonum est signum.

COMMENT.

Quicquid significat concoctricem, retentri-
 cemque ventriculi & intestinorum faculta-
 tes, iamdudum velut otiosas & languentes,
 ad proprium munus excitari, bonum est si-
 gnum.

Ructus acidus, diuturnæ leienteriæ superue-
 niens, qui prius non extiterit, cum aliquod
*saltem paulo melioris concoctionis initium pre-
 se ferat*, significat concoctricem, retentricem-
 que ventriculi & intestinorum facultates,
 iamdudum velut otiosas & languentes, ad
 proprium munus excitari. Ergo

Ructus acidus, diuturnæ leienteriæ superue-
 niens, qui prius non extiterit bonum est si-
 gnum.

APHOR. II.

Οἷσι ῥῖνες ὑγρότερας φύσει, καὶ ἡ γονὴ
 ὑγρότερη, ὑγαινοῦσι νοσηρότερον ὀἷσι δὲ
 πάνανθια, ὑγαινότερον.

Quibus nares naturâ humidiores, &
 genitura humidior, ij minùs prospera

valetudine fruuntur : quibus verò contraria, salubriùs degunt.

C O M M E N T.

Quicumque destillationibus à capite, variisque morbis, præsertim ab humorum putredine oriundis sunt obnoxij, insalubriter degunt: qui verò sunt ab iis incommodis immunes, salubriùs.

Quibus nares naturâ sunt humidiores, & genitura humidior, illi destillationibus à capite, variisque morbis, præsertim ab humorum putredine oriundis, sunt obnoxij: qui verò sicciore sunt cerebri, ac totius temperamento, ab iis incommodis sunt immunes. Ergo.

Quibus nares naturâ sunt humidiores, & genitura humidior, illi insalubriter degunt: qui verò sicciore sunt cerebri, ac totius temperamento, salubriùs.

ΑΡΗΟΡ. ΙΙΙ.

Εν τῆσι μακρῆσι δυσεντερίῃσιν αἱ ἀποσιτίαι, κακόν, καὶ ἔτι πύρετος κακίον.

In longis intestinorum difficultatibus, cibi fastidium, malum, & cum febre peius.

C O M M E N T.

Quicquid naturales facultates arguit quasi emortuas, malum est: & quod accedit, putredinem, vel etiam inflammationem denotans, peius.

Cibi,

Cibi fastidium in diuturnis dysenteris, naturales facultates arguit quasi emorruas: febris verò accedens, putredinem, vel etiam inflammationem denotat. Ergo

Cibi fastidium in diuturnis dysenteris, malum est: & cum febre, peius.

APHOR. IV.

Τὰ περιμάθηρα ἔλκεα, κακοήθεια.
Circumglabra ulcera, maligna.

COMMENT.

Quotiescunque signum adest pravi alicuius humoris, ad ulceratas partes fluentis, vel in eis congesti, ulcera sunt maligna.

Quoties ulceratæ partes glabræ fiunt, signum adest pravi alicuius humoris, ad eas fluentis, vel in eis congesti, qui scilicet vis erodente pilos devastat. Ergo

Quoties ulceratæ partes glabræ fiunt, ulcera sunt maligna.

APHOR. V.

Τῶν ὀδυνῶν καὶ ἐν πλευρῆσι, καὶ ἐν στήθεσι, καὶ ἐν τοῖσιν ἄλλοισιν, ἢ μέγιστα διαφέρουσι, καταμαθιτέον.

Inter dolores lateris, & pectoris, cæterarumque partium, an multum intersit, discendum est.

COMMENT.

Quicquid ad dignotionem, πρόγνωσιν, & curationem morborum maximè conducit, medi-

co est pernecessarium.

Exacta cognitio differentiarum omnium dolorum, ad dignotionem, *αεζγωππν*, & curationem morborum maximè conducit. Ergo

Exacta cognitio differentiarum omnium dolorum, medico est pernecessaria.

APHOR. VI.

Τὰ νεφριτικὰ, κὶ οὐκίσα κτ' τινὲ κύσιν
ἀλγήματα, ἐργασθῶς ὑγιάζεται τοῖσι
πρεσβύτησι.

Renum & vesicæ vitia in senibus difficulter curantur.

COMMENT.

Omnes affectus præter naturam, in locis acriâ excrementa iugiter excipientibus, eisque transitum præbentibus, difficulter curantur, præsertim cùm loci affecti fuerint imbecilliores, vt in senibus.

Omnia renum & vesicæ vitia, sunt affectus p.n. in locis acria excrementa iugiter excipientibus, eisque transitum præbentibus. Ergo

Omnia renum & vesicæ vitia difficulter curantur, præsertim cùm loci affecti fuerint imbecilliores, vt in senibus.

APHOR. VII.

Τὰ ἀλγήματα τὰ κτ' τινὲ κοιλίῳ
γνόμῳ, τὰ μὲν μετέωρα, κουφότερα τὰ
ἢ μὴ μετέωρα, ἰσχυρότερα.

Dolores

Dolores ventris sublimis, leuioribus: non sublimis, fortiores.

COMMENT.

Omnes affectus reconditi, ac præcipuis visceribus proximi, sunt periculosi, & curatu difficiles: qui verò exteriùs vergunt, minùs periculosi, & curatu faciliores.

Abdominis dolores ac tumores intra peritonæum, sunt affectus reconditi, ac præcipuis visceribus proximi: qui verò extra peritonæum, exteriùs vergunt. Ergo

Abdominis dolores ac tumores intra peritonæum, sunt periculosi, & curatu difficiles: qui verò exteriùs vergunt, minùs periculosi, & curatu faciliores.

APHORISMUS VIII.

Τοῖσιν ὑδρωπικοῖσι τὰ γνόμματα ἔλκεα ἐν τῇ σὶ σώματι, ἔρηθιδίως ὑγιάζονται.

Aqua inter cutem laborantibus, vlcera in corpore facta, non facilè sanantur.

COMMENT.

Quicumque sunt valde cacochymi, & naturales facultates languidas habent, in illis vlcera difficulter sanantur.

Hydropici sunt valde cacochymi, & naturales facultates languidas habent. Ergo

In hydropicis vlcera difficulter sanantur.

APHOR. IX.

Τὰ πλατὰ ἔξανθήματα ἔπῃν τι
κνησμάδια.

Latae pustulae non admodum pruriginosae.

COMMENT.

Quaecunque pustulae ab humore sunt minus calido, & per ampliorem locum transpirante, sunt minus pruriginosae.

Latae pustulae ab humore sunt minus calido, & per ampliorem locum transpirante. Ergo Latae pustulae sunt minus pruriginosae.

APHOR. X.

Κεφαλῶν πονέοντι καὶ ὤρωδυνέοντι,
πύον ἢ ὕδωρ ἢ αἷμα ῥυέν κτ' τὰς ῥίνας, ἢ
κτ' τὸ σῶμα, ἢ κτ' τὰ ὠτα, λύει τὸ νόσημα.

Capite dolenti & vehementer laboranti, pus, aut aqua, aut sanguis, per nares, vel os, vel aures effluens, morbum solvit.

COMMENT.

Omnis causa dolorem faciens, quum criticè euacuatur, dolorem solvit.

Materia purulenta, aquea, vel sanguinea, vehementem capitis dolorem intra cranium faciens, quum per aures, os, vel nares effluit, criticè euacuatur. Ergo

Materia

Materia purulenta, aquea, vel sanguinea, vehementem capitis dolorem intra cranium facie s, quum per aures, os, vel nares effluit, dolorem soluit.

APHOR. XI.

Τοῖσι μελαγχολικοῖσι, καὶ τοῖσι νεφρικοῖσι, αἰμορροΐδες ἐπιγνώμηναι, ἀγαθόν.

Melancholicis & nephriticis hæmorrhoides superuenientes, bonum.

COMMENT.

Quibuscunque sanguis, vel fæculentus in toto, capite aut hypochondriis vel aqueus aliúsvē in liene, aut renibus abundat, his euacuatio per hæmorrhoidas, internas, à liene manantes, vel externas, à renibus, bono est.

Melancholicis aut nephriticis sanguis, vel fæculentus in toto, apite, aut hypochondriis, vel aqueus aliúsvē in liene, aut renibus abundat. Ergo

Melancholicis aut nephriticis euacuatio per hæmorrhoidas, internas vel externas, bono est.

APHOR. XII.

Αἰμορροΐδας, ἰηθέντι χρονίας, ἢ μὴ μία φυλαχθῆναι, κίνδυνος ὑδρωπικῆς ἐπιγενέσθαι, ἢ φθίσειν.

Diuturnas curanti hæmorrhoidas, nisi

vna quæpiam seruetur, periculum aquæ inter cutem, vel tabis impendet.

C O M M E N T.

Nulla euacuatio diuturnior & molesta, hominem à certis morbis liberans, detractio scilicet sanguinis, à quo vel ascites, vel phthisis oriri posset, est subito in totum supprimenda, alioquin prædicti morbi impendent: *intellige, nisi aut alio evacuationis genere, aut exacta victus ratione occurratur.*

Exitus sanguinis per hæmorrhoidas, ad multos dies perseverans, euacuatio est diuturnior, & molesta, hominem à certis morbis liberans, detractio scilicet sanguinis, à quo vel ascites, *hepatii calore suffocato*, vel phthisis, *plensitudine in pulmonis venas protrusa*, oriri posset.

Ergo

Exitus sanguinis per hæmorrhoidas, ad multos dies perseverans, non est subito in totum supprimendus, alioquin prædicti morbi, nempe ascites, aut phthisis, impendent.

Quamobrem in curando sanguinis per hæmorrhoidas fluxu, vna quæpiam earum, auctoris consilio, aperta seruari debet.

APHOR. XIII.

Ἐπὶ λυγμῶ ἐχρησάτω πτερμοὶ ὀπίγε-
νόμοι λύουσι τὸν λυγμὸν.

Singultu fatigante, sternutationes superuenientes, singultum solvunt.

COM-

COMMENT.

Quaecumque materiam ori vetriculi impactam, valenter commouent & excutiunt, singultum, a repletionione soluunt.

Sternutationes materiam ori vetriculi impactam, valenter commouent & excutiunt.

Ergo.

Sternutationes singultum a repletionione soluunt.

APHOR. XIV.

Υπὸ ὕδρωπος ἐχομένου, καὶ τὰς φλέβας εἰς τὴν κοιλίαν ὕδατος ῥυέντος, λύσις.

Hydrope detento, si aqua è venis in ventrem confluxerit, soluitur morbus.

COMMENT.

Quotiescunque materia morbum faciens, per locos decentes euacuatur, morbi fit solutio.

Quum in anasarca, quod rarò, aut ascite, quod rarissime, pituita vel aqua ad intestina confluit, materia morbum faciens, per locos decentes euacuatur. Ergo

Quum in anasarca, aut ascite, pituita vel aqua ad intestina confluit, morbi fit solutio.

APHOR. XV.

Υπὸ διάρροιας ἐχομένου μακρῆς, ὑπὸ ταυτομάτου ἐμετος ἐπιγυόμενος, λύει τὴν διάρροίαν.

Longo alui profluuio laboranti, spon-

n aqua

, homi-
ractione
el phthi-
suppri-
pendent:
vere, aut

d multos
urnior &
liberans,
vel ascite,
plem-
ri possit.

d multos
um sup-
nemp

per hz-
autho-

ἔπιγε-

nes su-

COM-

te vomitus superueniens, morbum soluit.

C O M M E N T.

Quicquid humores immodicè per aluū fluentes cohibet, facultati eos expellenti propensionem indens contrariam, illud morbum soluit.

Vomitus longo alui profluuio laboranti sponte superueniens, humores immodicè per aluum fluentes cohibet, facultati eos expellenti propensionem indens contrariam. Ergo

Vomitus longo alui profluuio laboranti sponte superueniens, morbum soluit.

A P H O R. X V I.

Υπὸ πλιδείτιδος ἢ ὑπὸ περιπνευμονίας ἐχιδνίῳ, διάρροια ἐπιγνομένη, κακόν.

Pleuritide aut peripneumonia detento, diarrhœa interueniens, malum.

C O M M E N T.

Quotiescunque à morbo vitales partes infestante, hepar in consensum trahitur, malum.

Quum diarrhœa vehemens pleuritide, aut peripneumonia laboranti superuenit, absque alia causa manifesta, tunc à morbo vitales partes infestante, hepar in consensum trahitur. Ergo

Quum diarrhœa vehemens pleuritide, aut peripneumonia laboranti superuenit, absque alia causa manifesta, malum.

A P H O R.

APHORISMUS XVII.

Οφθαλμίωντα ὑπὸ διάρροίας λη-
φθῆναι, ἀγαθόν.

Ophthalmia laborantem alui proflu-
vio corripitur, bonum.

COMMENT.

Omnis euacuatio quæ humores ab inflamma-
ta parte reuellit, & à mandante deriuat, bo-
na est.

Alui profluuium in ophthalmia, est euacuatio
quæ humores ab inflàmata parte reuellit, & à
mandante, *hepate nimirum ac venis canis*, de-
riuatur, ad portas ξ intestina. Ergo

Alui profluuium in ophthalmia, bonum.

APHORISMUS XVIII.

Κύστιν διακοπέντι, ἢ ἐγκέφαλον, ἢ καρ-
δίω, ἢ φρένας, ἢ τῷ ἐντέροντι τῷ λε-
πτῶν, ἢ κοιλίω, ἢ ἡπαρ, θανατῶδες.

Perfecta vesica, aut cerebro, aut cor-
de, aut septo transuerso, aut tenui quo-
piam intestino, aut ventriculo, aut ieco-
re, lethale est.

COMMENT.

Omne magnum vnitatis diuortium in præci-
puo viscere, aut in parte membranosa & ex-
angui, quæque ad vitam conseruandam per-
petuò mouetur, vel alimenta excrementaue
necessariò recipit, est insanabile, & plerum-
que lethale.

Omne vulnus profundum aut latum, in corde, cerebro, aut hepate, vel in diaphragmate, ventriculo, tenuibus intestinis, aut vesica, est magnum unitatis diuortium in præcipuo viscere, aut in parte membranosa & exanguis, quæque ad vitam conseruandam perpetuo mouetur, vel alimenta excrementaue necessario recipit. Ergo

Omne vulnus profundum aut latum, in corde, cerebro, aut hepate, vel in diaphragmate, ventriculo, tenuibus intestinis, aut vesica, est insanabile & plerumque lethale.

APHOR. XIX.

Ἐπὴν δὲ γαστροπῆ ὀστέον, ἢ χόνδρος, ἢ νεῦρον, ἢ γνάθου τὸ λεπτόν, ἢ ἀκροποδίη, ἔτε αὐξεται, ἔτε συμφύεται.

Perfectum os, aut cartilago, aut nervus, aut genæ tenuis particula, aut præputium, neque augetur, neque coalescit.

COMMENT.

Nullæ partes seminales, quarum unitas est planè soluta, coalescunt, nec earum portio deperdita, in adultis præsertim, regeneratur, ob defectum in primis idoneæ matris.

Os, cartilago, nervus, aliæque huiusmodi partes, perfectæ, seminales sunt, earumque unitas est planè soluta. Ergo

Dictæ partes, aliæque huiusmodi perfectæ non coalescunt, nec earum portio deperdita, in adultis præsertim, regeneratur.

ΑΡΗΟΛ.

APHORISMUS XX.

Ἡν εἰς τὴν κοιλίαν αἷμα ἐκχυθῆ πα-
ρὰ φύσιν, αἰάγιμη ἐκπυηθῆναι.

Si in ventrem sanguis præter natu-
ram effusus fuerit, eum suppurari est ne-
cesse.

COMMENT.

Omnis materia in alieno loco detenta, & ca-
lore proprio destituta, necessario corrumpi-
tur.

Sanguis venas egressus, in quamcunque corpo-
ris regionem exciderit, materia est in alieno
loco detenta, & calore proprio destituta.

Ergo

Sanguis venas egressus, in quamcunque corpo-
ris regionem exciderit, necessario corrumpi-
tur.

APHORISMUS XXI.

Τοῖσι μαινομένοισι καρσῶν ἢ αἰμορροῶ-
δων ὀπιηνομένων, τῆς μανίης λύσις.

Insanis si varices, vel hæmorrhoides
superuenerint, insaniam solutio.

COMMENT.

Quotiescunque materia symptoma aliquod in
capite, puta delirium, efficiens, ad crura vel
ad sedem reuellitur, delirij fit solutio.

Quum in affectu melancholico varices, vel hæ-
morrhoides superueniunt, materia delirium
in capite efficiens, ad crura vel ad sedem

maxima parte reuellit. Ergo

Quum in affectu melancholico varices, vel hæ-
morrhoides superueniunt, delirij maxima
parte fit solutio.

APHOR. XXII.

Οκόσα ρήγματα ἐκ τῆ νώτου ἐς τὰς
ἀγκῶνας κατὰβαίνει, φλεβοτομὴ λύει.

Ruptiones quæ ex dorso ad cubitum
descendunt, venæ sectio soluit.

COMMENT.

Quotiescunque materia dolorem faciens, ad
partemque aliam dolenti proximam, & va-
cuationi congruentem vergens, per eam par-
tem euacuatur, dolor soluitur.

Quum in doloribus plethoricis, qui è dorso,
cervice, & scapula, ad cubitum descendunt,
sanguis mittitur per venam in cubito se-
ctam, materia dolorem faciens, ad partem-
que aliam dolenti proximam, & vacuatio-
ni congruentem vergens, per eam partem
euacuatur. Ergo

Quum in doloribus plethoricis, qui è dorso,
cervice, & scapula, ad cubitum descendunt,
sanguis mittitur per venam in cubito se-
ctam, dolor soluitur.

APHOR. XXIII.

Ἦν φόβος καὶ θυμὸς πολὺν χρόνον
διετέλει, μελαγχολικὸν τὸ τοιοῦτον.

Si metus & mæstitia longo tempore
perseue-

perseuerent, melancholicum est.

COMMENT.

Quæcunque obtenebrationem in spiritibus animalibus, & simul in corde refrigerationem significant, vel inducunt, illa melancholicum affectum aut præsentem arguunt, aut futurum denunciant.

Metus & mæror longo tempore perseuerantes, obtenebrationem in spiritibus animalibus, & simul in corde refrigerationem significant, vel inducunt. Ergo

Metus & mæror longo tempore perseuerantes, melancholicum affectum aut præsentem arguunt, aut futurum denunciant.

APHOR. XXIV.

Ἐντέρον ἢν δλεκοπῆ τῷ λεπτῶν, οὐ
ξυμψύεται.

Si quod gracile intestinum perfectum sit, non coalescit.

COMMENT.

Nulla corporis pars exanguis, recipiendisque iugiter excrementis dicata, continui diuortio laborans, coalescit.

Intestinum tenue perfectum, est corporis pars exanguis, recipiendisque iugiter excrementis dicata, continui diuortio laborans. Ergo

Intestinum tenue perfectum, non coalescit.

APHOR. XXV.

Ἐρυσίπελας ἔξωθεν εἰσω ζέπειθαι, ἔκ

ἀγαθόν ἔσωθεν ἢ ἔξω, ἀγαθόν.

Erysipelas foris intrò conuertit, malum: intus verò foras, bonum.

C O M M E N T.

Quotiescunque humor noxius à partibus ignobilibus ad nobiliores confluit, malum: vbi verò à nobilioribus ad ignobiles propulsatur, bonum.

Quum erysipelas foris intrò conuertitur, humor noxius à partibus ignobilibus ad nobiliores confluit: vbi verò intus foras, humor à nobilioribus ad ignobiles propulsatur. Ergo

Quum erysipelas foris intrò conuertitur, malum: vbi verò intus foras, bonum.

APHOR. XXVI.

Οκόσοισιν αὖ ἐν τοῖσι καύσοισι φόμοι γίνονται, ὡδρακοπή λύει.

Quibus in febribus ardentibus tremores fiunt, delirio soluuntur.

C O M M E N T.

Quotiescunque materia febrilis biliosa, à venoso genere in neruos translata eos malè afficit, tunc per delirium, *de pote cerebri affectu* *bilis proportionatum*, affectus neruorum, & nonnunquam febres soluuntur.

Quoties in febribus ardentibus tremores fiunt, materia febrilis biliosa, à venoso genere in neruos translata, eos malè afficit. Ergo

Quoties in febribus ardentibus tremores fiunt, illi &

illi, & nonnunquam febres per delirium, sol-
vuntur.

APHORISMUS XXVII.

Οκόσοι ἔμπτυοι ἢ ὑδρωπικοὶ καίονται ἢ
τέμνονται, ἐκρύεντος τῆς πύσ, καὶ τῆς ὑδα-
τος ἀθρόου, πάντως ἀπόλλυται.

Quicumque empyi aut hydropici vrū-
tur aut secantur, si pus aut aqua uniuersim
effluerit, omnino moriuntur.

COMMENT.

Quotiescunque morbo grauissimo detentis,
permagna mutatio subito infertur, fitque in-
gens spirituum vitalium iactura: mors in-
gruit.

Quum empyis aut hydropicis, per vstionem se-
ctionemve, pus vel aqua uniuersim effluit,
permagna mutatio morbo grauissimo de-
tentis subito infertur, fitque ingens spirituum
vitalium iactura. Ergo

Quum empyis aut hydropicis, per vstionem se-
ctionemve, pus vel aqua uniuersim effluit,
mors ingruit.

APHORISMUS XXVIII.

Ευνῆχοι ἐ ποδαγκῶσιν, ἢ δὲ φαλα-
κροὶ γίνονται.

Eunuchi podagiâ non laborant, nec
calui sunt.

COMMENT.

Quicumque à præcipuis podagræ & caluitiei causis sunt immunes, podagra & caluitie vix tentantur.

Eunuchi à principiis generationis robur articulorum quaecumque nacti, & crapulæ non indulgentes, sunt immunes à præcipuis podagræ & caluitiei causis, *nempe ab articulorum imbecillitate, habitûque sicciore, ob venerem potissimum contingentibus.* Ergo

Eunuchi à principiis generationis robur articulorum quaecumque nacti, & crapulæ non indulgentes, podagra & caluitie vix tentantur.

APHOR. XXIX.

Γυνή ε' ποδαγρία, ην μὲν τὰ κατὰ μή-
νια αὐτῆς ἐκλίπη.

Mulier podagrâ non laborat, nisi mē-
strua defecerint.

COMMENT.

Quæcûque corpora imbecillitati articulorum adscititiæ non admodum obnoxia, probè expurgari pergunt, podagrâ vt plurimum non laborant, nisi consueta euacuatio desinat.

Muliebria corpora, quibus pro naturæ lege mē-
ses fluunt, imbecillitati articulorum adsci-
titiæ non admodum obnoxia, probè expur-
gari pergunt. Ergo

Muliebria corpora, quibus pro naturæ lege
menses fluunt, podagrâ vt plurimum non labo-
labo-

laborant, nisi consueta illa euacuatio de-
finat.

APHOR. XXX.

Πᾶς οὐ ποδαγρία πρὸ τῆ ἀφροδι-
σιασμοῦ.

Puer podagrâ non laborat ante ve-
neris usum.

COMMENT.

Quisquis & validum habet calorem nativum,
redundantes etiam humiditates magna par-
te absumentem, & articulorum robore pol-
let, podagrâ non laborat, priusquam & calor
& articuli debilitentur.

Puer à principiis generationis bene constitu-
tus, & modico cibo contentus, calorem nati-
vum habet validum, redundantes etiam hu-
miditates magna parte absumentem, & arti-
culorum robore pollet. Ergo

Puer dictus podagrâ non laborat, priusquam
& calor & articuli debilitentur.

Hoc autem fit in primis per immodicam
venerem.

APHOR. XXXI.

Ὀδύνας ὀφθαλμῶν ἀκρίτοποσίη, ἢ λυ-
ξὸν, ἢ πυρεῖν, ἢ φλεβοτομίη, ἢ φαρμακείη
λύει.

Dolores oculorum meri potio, aut
balneum, aut fomentum, aut phleboto-
mia, aut purgatio soluit.

COMMENT.

Quaecunque in dolore partium, materiae sup-
purationem non admittentium, attenuant,
digerunt, dolorisque causam antecedentem
aut coniunctam euacuant: illa, ex methodo
administrata, partium earum dolorem sol-
uunt.

Meripotio, balneum, fomentum, phlebotomia,
aut purgatio, in dolore oculorum, partium
scilicet materiae suppuracionem non admit-
tentium, attenuant, digerunt, ac doloris cau-
sam antecedentem aut coniunctam eua-
cuant. Ergo

Meripotio, balneum, fomentum, phleboto-
mia, aut purgatio, ex methodo administrata,
oculorum dolorem soluunt.

ΑΡΗΟΡ. XXXII.

Τραυλοὶ ὑπο' ὀφθαλμοῦ μάλιστα ἀλ-
σονται μακρῆς.

Balbi longo alui profluuio maximè
corripiuntur.

COMMENT.

Quibuscunque ventriculus multa scatet hu-
miditate, sibi à cerebro humidiorè continen-
ter communicata, illi longo alui profluuio
maximè corripiuntur.

Balbis quàm plurimis ventriculus multa sca-
ret humiditate, sibi à cerebro humidiorè cō-
tinenter communicata. Ergo

Balbi quàm plurimi longo alui profluuio ma-
ximè corripiuntur.

ΑΡΗΟΡ.

APHORISMUS XXXIII.

Οἱ ὄξυρρυμιῶδες, ἔ πάνυ τι πλευρι-
πικοί γίνονται.

Qui acidum ructant, non admodum
pleuriticici fiunt.

COMMENT.

Quicumque abundant pituita frigidiore, raro
pleuritide laborant, *affectum nempe de pluri-
timit bilioso.*

Qui acidum ructare solent, abundant pituita
frigidiore. Ergo

Qui acidum ructare solent, raro pleuritide la-
borant.

APHORISMUS XXXIV.

Ὅσοι φαλακροὶ, τοῦτέοισι κίρσοι μα-
γάλοι οὐ γίνονται. ὅσοισι ἢ ἀν φαλα-
κροῖσι ἢ ἐκ κίρσοι ὅτι γίνονται, πάλιν ἔ-
τοι γίνονται δασεές.

Qui calui sunt, iis varices magni non
fiunt: quibus verò caluis existentibus va-
rices si perueniunt, si rursus capillati
fiunt.

COMMENT.

Quotiescunque symptoma est in capite à
prauis humoribus, tunc fere non adsunt in
cruribus affectus, ab iisdem humoribus oriri
soliti: vbi verò superuenientibus crurum af-
fectibus, materia illa à capite ad infèrnas

partes reuellitur, symptoma capitis euanescit.

Quoties capilli defluunt, symptoma est in capite, à prauis plerumque humoribus: quum verò magni varices accedunt, tunc superuenientibus crurum affectibus, materia illa vel plurimum, à capite ad infernas partes reuellitur. Ergo

Quoties capilli defluunt, tunc ferè non adsunt in cruribus affectus, magni scilicet varices, ab iisdè prauis humoribus oriri soliti: quum verò magni varices accedunt, symptoma capitis, nempe capillorum defluuium, vt plurimum euanescit.

APHOR. XXXV.

Τοῖσι υδρωπικοῖσι βῆξι ἐπιγινώσκοντα
κακόν.

Hydropicis tussis superueniens, malum.

COMMENT.

Omne symptoma quod ab ingrauescente abdominis morbo, thoracem in consensum trahi significat, malum.

Tussis hydropi superueniens, citra causam manifestam, symptoma est quod ab ingrauescente abdominis morbo, thoracem in consensum trahi significat, tum compressione diaphragmatis, tum (quod rarius) aquoso humore trachea ramos occupante. Ergo

Tussis hydropi superueniens, citra causam manifestam, malum.

Huius

Huic est affinis aph. 45. sect. 7.

APHORISMUS XXXVI.

Δυσουρίου καὶ φλεβοτομῆς λίει τέ-
μνειν ἢ τὰς εἶσω.

Difficultatem urinae & phlebotomia
soluit: secare verò interiores.

COMMENT.

Omne symptoma pendens ab inflammatione
vesicae, curatur in primis per sectionem venae
poplitis, aut internae malleoli, *utroque cuius*
magnus est cum inflammata parte consensus.

Dysuria quaedam symptoma est pendens ab in-
flammatione vesicae. Ergo

Dysuria quaedam curatur in primis per sectio-
nem venae poplitis, aut internae malleoli.

Cum hoc conuenit aphor. 46. sect. 7.

APHORISMUS XXXVII.

ὑπὸ κιννάκης ἐχομύω οἴδημα γα-
νέσται ἐν τῷ ξαχίλω ἀγαθόν· ἔξω γὰρ
ξέπεται τὸ νόσημα.

Angina correpto si tumor fiat in col-
lo, bonum: foras enim morbus edu-
citur.

COMMENT.

Quicquid materiam noxiam ab internis parti-
bus ad externas detrudi, & suffocationis pe-
riculum remoueri significat, bonum.

Tumor angina correptis, in collo apparens,

materiam noxiam ab internis partibus ad
externas detruendi, & suffocationis periculum
remoueri significat. Ergo

Tumor angina correptis, in collo apparens, bo-
num.

APHOR. XXXVIII.

Οκοσοῖσι κρυπτοὶ καρκῖνοι γίνονται, μὴ
θεραπεύειν βέλτιον· θεραπευόμενοι γὰρ
ὑπόλλινον παχέως· μὴ θεραπευόμενοι
ἴ, πολὺν χρόνον διατελοῦσι.

Quibus occulti cancri adsunt, non
curare melius, curati enim citius inter-
eunt, non curati verò longius vitam tra-
hant.

COMMENT.

Omnis tumor, vlcusque omne valde contumax,
certam, si agonisticè curetur, mortem mini-
tans, debet per mitigantia tantum remedia,
vitam longiorem, minusque molestantem con-
cedentia, demulceri.

Omnis cancer occultus, siue in parte recondi-
ta puta palato, vtero, ano, &c. vlceratus sit, vel
non, siue in parte externa non vlceratus, sed
qui altas aded radices egerit, vt nequeat tuto
ac perfectè auelli: omnis inquam huiusmo-
di cancer, tumor est vel vlcus, valde contu-
max, certam siue agonisticè curetur, mortem
minitans, agro scilicet miris modis exagitato,
nec vlcere, per vesionem aut sectionem facta, ad
siccitatem vngquam deueniente. Ergo

Omnis

Omnis huiusmodi cancer, debet per mitigantia tantum remedia, vitam longiorem, minusque molestantem concedentia, demulceri.

APHORISMUS XXXIX.

Σπασμὸς γίνετ' ἢ ὑπὸ πλεθόσιος, ἢ κενώσιος οὔτε ἢ λυγμὸς.

Convulsio fit vel à repletionem, vel ab inanitionem: ita & singultus.

COMMENT.

Omnia symptomata sequentia morbum, nervos aut nervosas fibras vi contrahentem, vel à repletionem, vel ab inanitionem ortum ducunt.

Omnis convulsio legitima, & aliquis singultus, symptomata sunt sequentia morbum, nervos aut nervosas fibras vi contrahentem. Ergo

Omnis convulsio legitima, & singultus aliquis, vel à repletionem, vel ab inanitionem ortum ducunt.

Spuria est convulsio ab expultrice irritata: singultus verò non fit nisi ea ipsa facultas irriteretur, licet aliquando per mediam inanitionem, aut repletionem fibrarum oris ventriculi, alias ob errorem externum, id est, ab acrimonia vellicante, de qua tertia specie sermo non est Hippocrati, hoc aphorismo.

APHORISMUS XL.

Οκόσοισι ὡς τὸ ὑποχόνδριον πόνος γίνεταί αἴτερ φλεγμονῆς, τουτέοισι πυρε-

τὸς ὀπιθρόμος λύει τὸν πόνον.

Quibus ad hypochondrium dolor est sine inflammatione, iis febris superueniens dolorem soluit.

COMMENT.

Quicquid frigidam intemperiem corrigit, humores crassos attenuat, flatúsque discutit: illud superueniens hypochondrio dolenti, non à morfu, nec ab inflammatione, dolorem soluit.

Febris intemperiem frigidam corrigit, humores crassos attenuat, flatúsque discutit. Ergo Febris superueniens hypochondrio dolenti, non à morfu, nec ab inflammatione, dolorem soluit.

Simile quid habetur aphor. 50. sect. 7.

APHOR. XLI.

Οπόσοισι δὲ πύον τι ἐὼν ἐν τῷ σώματι μὴ ἄρασημαίνει, τουτέοισι δὲ παχύτητα τῆς πύου, ἢ τῆς τόπου, οὐκ ἄρασημαίνει.

Quibus in corpore pus non innotescit, ob crassitudinem sui aut loci, non se prodit.

COMMENT.

Quotiescunque suppuratus tumor nulla dat suppurationis signa, quæ sensu percipiuntur, qualia sunt cutis albedo, mollities, ac puris fluctuatio: tunc suppuratio sensui occulta, ratio cinio debet indagari.

Quoties

Quoties locus affectus cute densa tegitur, aut
 pus valde crassum est, suppuratus tumor nul-
 la dat suppurationis signa, quæ sensu perci-
 piantur. Ergo

Quoties locus affectus cute densa tegitur, aut
 pus valde crassum est, suppuratio sensui oc-
 culta, ratiocinio debet indagari: *ex febre nimi-
 rum, dolore, & caloris sensu in parte affecta
 praegressis, ut videre est aphor. 47. sect. 2.*

APHOR. XLII.

Ἐν τοῖσιν ἰκτερικοῖσι τὸ ἥπαρ σκληρὸν
 γινέσθαι, πονηρὸν.

Regio morbo laborantibus iecur du-
 rum fieri, malum.

COMMENT.

Quicquid labefactatam hepatis coctionem im-
 pedit, eiusque visceris noxam ingeminat,
 malum est.

Hepatis durities, regio morbo laborantibus su-
 perueniens, labefactatam eius visceris coctio-
 nem impedit, & noxam ingeminat. Ergo

Hepatis durities, regio morbo laborantibus su-
 perueniens, mala est.

APHOR. XLIII.

Ὅσοι ἀπλῶδες ὑπὸ δυσεντε-
 ρίης ἀλίσκονται, ταυτέοισιν ὀπιθρομδής
 μακρῆς τῆς δυσεντερίης, ὕδρωψ ὀπιθί-
 νεται, ἢ λειαντερίη, καὶ ἀπόλλυται.

Qui lienosi difficultate intestinorum corripuntur, iis superuenientem longam dysenteriam hydrops, aut intestinorum læuitas excipit, & moriuntur.

C O M M E N T.

Quicumque corpore sunt ob diuturnum aliquem morbum cacochymo, alióque affectu diu perseverante, ac ventriculi, aut etiam hepatis robur dissolvente, grauissimósq; alios morbos inducente, corripuntur: affectuum vehementiæ necessariò succumbunt, ac moriuntur.

Lienosi longa dysenteria detenti, & hinc in hydropem aut lienteriam detrusi, corpore sunt ob diuturnum morbum cacochymo, alióque affectu diu perseverante, & ventriculi, aut etiam hepatis robur dissolvente, grauissimósq; alios morbos inducente corripuntur.

Ergo

Lienosi longa dysenteria detenti, & hinc in hydropem, aut lienteriam detrusi, affectuum vehementiæ necessariò succumbunt, ac moriuntur.

APHOR. XLIV.

Οκόσοισιν ἐν στραγγουρίῃς εἰλεὸς ὀπι-
γίνεται, ἐν ἐπτά ἡμέρησιν ὑπόλλυται, ἢ
μὴ πυρετῶ ὀπιγμομένου ἀλλὰ τὸ αἴμα
ρῦν.

Quibus à stranguria ileus superuene-
rit, intra

rit, intra septem dies moriuntur, nisi febre superueniente copiosa vrina fluxerit.

COMMENT.

Quotiescunq; molestissimo symptomati, morbus accedit peracutus, frigidis & crassis humoribus vtrumque affectum generantibus, aegri ferè intra septem dies moriuntur, nisi aliquid, putà febris, superueniat, quæ humores illos attenuet, concoquat, & abundè vacuet.

Quoties stranguriam à pituitosis humoribus vesicam occupantibus, ileus paulò post comitatur, molestissimo symptomati, morbus accedit peracutus, frigidis & crassis humoribus vtrumque affectum generantibus. Ergo

Quoties stranguriam à pituitosis humoribus vesicam occupantibus, ileus paulò post comitatur, aegri ferè intra septem dies moriuntur, nisi aliquid, putà febris, superueniat, quæ humores illos attenuet, concoquat, & per vrinas abundè vacuet.

APHORISMUS XLV.

Ελκεα ὀκτώσα ἐνιαύσια γίνεσθαι, ἢ μακρότερον χρόνον ἴχουσιν, ἀνάγκη ὀστέον ἀφίσασθαι, καὶ τὰς οὐλὰς κοίλας γίνεσθαι.

Si vlcera annua, aut etiam diuturniora fiant, os abscedere est necesse, & cicatrices cauas fieri.

COMMENT.

Ubiunque os corruptum est, *cum ibi caro firmari nequeat*, necesse est in curatione, partem ossis, *corruptam scilicet*, abscedere, & cauam cicatricem fieri.

In ulceribus annuis, aut diuturnioribus, præsertim cum humorum influxu, os sæpenumero corruptum est. Ergo

In ulceribus annuis aut diuturnioribus, præsertim cum humorum influxu, sæpenumero necesse est in curatione, partem ossis abscedere, & cauam cicatricem fieri.

APHOR. XLVI.

Οκόσοι ὕβοι ἐξ ἀσματος ἢ βηχὸς γίνονται πρὸ τῆς ἡβης, ἀπόλλυνται.

Qui gibbi ex asthmate vel tussi ante pubertatem fiunt, moriuntur.

COMMENT.

Quicumque dum augentur, vertebrarum in regione thoracis luxationem, a tumore seu tuberculis factam patiuntur, illi, *corde & pulmone compressis a thorace non ad proportionem aucto*, cum vehementi asthmate vel etiam tussi moriuntur.

Qui gibbi ex asthmate, vel tussi ante pubertatem fiunt, illi dum augentur, vertebrarum thoracis luxationem, a tumore seu tuberculis factam patiuntur, *quorum scilicet materia prius asthma vel tussim faciebat*. Ergo

Qui gibbi ex asthmate, vel tussi ante pubertatem

tem fiunt, cum vehementi asthma vel etiam tussi moriuntur.

APHORISMUS XLVII.

Οκόσοισι φλεβοτομία, ἢ φαρμακεία
 συμφέρει, τούτοις πρὸς τὴν ἴασιν
 φλεβοτομείν, ἢ φαρμακεύειν.

Quibus venæ sectio aut purgatio prodest, his vere secanda vena est, aut purgatio imperanda.

COMMENT.

Quocunque anni tempore sanguis maximè abundat, noxiique humores potissimùm mouentur, nec æstus aut alior, vires infirmando, validum remedium dissuadent: eo tempore his qui præcautione indigent, plethoricis quidem vena secanda, cacochymis purgatio imperanda.

Vere sanguis maximè abundat, noxiique humores potissimùm mouentur, nec æstus aut alior, vires infirmando, validum remedium dissuadent. Ergo

Vere his qui præcautione indigent, plethoricis quidem vena secanda, cacochymis purgatio imperanda.

APHORISMUS XLVIII.

Τοῖσι σπληνώδεσι δυσεντερίᾳ ὄπισθεν
 ζυμομένη, ἀγαθόν.

Lienosis difficultas intestinorum superueniens, bonum.

COMMENT.

Quicquid magnis obstructionibus laboranti, materierum obstruentium euacuandarum occasionem idoneam præbet, bono est.

Leuis dysenteria lienoso superueniens, magnis obstructionibus laboranti, materierum obstruentium euacuandarum occasionem idoneam præbet. Ergo

Leuis dysenteria lienoso superueniens, bono est.

APHOR. XLIX.

Οκόσα ποδαγρικὰ νεσήματα γίνονται, ταῦτα ἀποφλεγμώαντα ἐν τεσσαράκοντα ἡμέρησιν, ἀποκαθίσταται.

Qui podagrici morbi fiunt, sedata inflammatione intra dies quadraginta conquiescunt.

COMMENT.

Omnis morbus exactè acutus, intra quatuordecim: ex prolapsu verò acutus, intra quadraginta dies terminatur.

Inflammatio in parte carnosâ, molli, & robusta, morbus est exactè acutus: eadem verò in podagricis articulos occupans, partes nempe frigidas, densas, ac debiles, morbus est ex prolapsu acutus. Ergo

Inflammatio in parte carnosâ, molli, & robusta, intra quatuordecim: eadem verò in podagricis articulos occupans, intra quadraginta dies terminatur.

APHOR.

APHORISMUS L.

Οκόςοισιν αὐτὸ ἐγκέφαλος διακοπῆ,
τουτέοισιν ἀνάγκη πυρετὸν, καὶ χολῆς ἔ-
μετον ὄπιθινεσθαι.

Quibus interfectum est cerebrum,
his febrem, & biliosum vomitum su-
peruenire est necesse.

COMMENT.

Quibuscunque præcipuum viscus, cordi & ven-
triculo maximè affine, grauitè læditur, & ob
sanguinem affluentem, supra modum inca-
lescit, conflictaturque: iis febrem, & biliosum
vomitum superuenire est necesse.

Quibus vulneratum est cerebrum, præcipuum
viscus, cordi & ventriculo maximè affine, gra-
uiter læditur, & ob sanguinem affluentem,
supra modum incalcescit, conflictaturque.

Ergo

Quibus vulneratum est cerebrum, iis, corde &
caloris per arterias in consensum tracto, & ven-
triculo per nervos agitato, maximèque mobilem
humorem magnâ copiâ attrahente, febrem, &
biliosum vomitum superuenire est necesse.

APHORISMUS LI.

Οκόςοισιν ὑμαίνουσιν ὀδυῦναι γίνονται
ἄφρωνις ἐν τῇ κεφαλῇ, καὶ ὠδυσσῆμα
ἄφρωνι γίνονται, ἔργουσι, ἀπόλιπται
ἐν ἑπτὰ ἡμέρησιν, ἢ μὴ πυρετὸς ὄπι-
θινεσθαι.

Qui valentes, capitis repentè doloribus corripuntur, & protinus muti fiunt ac stertunt, intra septem dies intereunt, nisi febris interuenierit.

C O M M E N T.

Quicumque leuiori primùm capitis affectu, mox incauti apoplexiâ, pituitoso vt plurimùm, cerebri morbo, eoque peracutoprehenduntur, intra septem dies intereunt, nisi febris superueniat, *pituitosam materiam validè attenuans ac discutiens.*

Qui valentes, dolore capitis repentè corripuntur, & protinus muti fiunt, ac stertunt, illi leuiori primùm capitis affectu, mox incauti apoplexiâ, pituitoso vt plurimùm, cerebri morbo, eoque peracuto,prehenduntur. Ergo

Qui valentes, dolore capitis repentè corripuntur, & protinus muti fiunt, ac stertunt, intra septem dies intereunt, nisi febris superueniat.

APHOR. LII.

Σκοπεῖν ἢ χεῖρ ἢ τὰς ὑποφάσιας τῶν ὀφθαλμῶν ἐν τοῖσιν ὑπνοῖσιν. ἰὼ γὰρ τι ὑποφαίνεται ξυμβαλλομένων τῶν βλεφαρώων τῆ λυκοῦ, μὴ ἐκ ἀγγερίοις ἔοντι, ἢ ἐκ φαρμακοποσίης, φλαῦρον τὸ σημείον, καὶ θανατῶδες σφόδρα.

Sed in somnis etiam an de oculis aliquid

quid subappareat spectare oportet: nam si quid non exactè commissis palpebris de albo appareat, modò non ex alui profluuio aut medicamento potione accidat, malum signum est, & valde perniciosum.

COMMENT.

Quæcunque prostratas à morbo vires, aut humidum etiam naturale magna parte absumptum denotant, ea malum quid significant, ac valde perniciosum.

Oculi per somnum citra immodicam euacuationem, & præter ægri consuetudinem, in acutis morbis non probè clausi, adeò vt eorum album appareat, prostratas à morbo vires, aut humidum etiam naturale magna parte absumptum denotant. Ergo

Oculi per somnum citra immodicam euacuationem, & præter ægri consuetudinem in acutis morbis non probè clausi, adeò vt eorum album appareat, malum quid significant, & valde perniciosum.

APHOR. LIII.

Αἱ ὄψαθροῦναι, αἱ μὲν μὴ γέλωτος
γινόμεναι, ἀσφαλέστεραι· αἱ ἢ μὴ πρὸς
δύς, ὀπίσφαλέστεραι.

Deliratio quæ cum risu fit, tutior: quæ verò cum studio, periculosior.

Omne symptoma à benigno humore ortum ducens, minus est periculofum: quod verò à maligno fit humore, periculofius.

Delirium cum rifu, fymptoma est à benigno humore, nempe fanguine, ortum ducens: quod verò fit cum ftudio, à maligno humore, biliofo nimirum aut melancholico, pendet. Ergo

Delirium cum rifu, minus est periculofum: quod verò cum ftudio, periculofius.

APHOR. LIV.

Εν τοῖσιν ὀξείσι πάθει τοῖσι μὲν πυρετῶν αἰ κλαυθμώδεις ἀναπνοαί, κακαί.

In morbis acutis cum febre luctuofa fufpiria, mala.

COMMENT.

Quæcunque arguunt facultatis thoracem mouentis imbecillitatem, aut infignem organorum refpirationi famulantium ficcitatem, aut vtramque noxam cum trifti fenfu: mala funt figna.

Interfectæ infpirationes, & luctuofa fufpiria inuoluntaria, in acutis morbis cum febre, arguunt facultatis thoracem mouentis imbecillitatem, aut infignem organorum refpirationi famulantium ficcitatem, aut vtramque noxam cum trifti fenfu. Ergo

Interfectæ infpirationes, & luctuofa fufpiria inuoluntaria, in acutis morbis cum febre, mala funt figna.

APHOR.

APHORISMUS LV.

Τὰ ποδαγρῖκα τῆ ἡρος καὶ τῆ φθινο-
πώρου κινέεται ὡς ἐπι τὸ πολὺ.

Dolores podagrici vere & autumnno
magna ex parte mouentur.

COMMENT.

Quotiescunque humores, quantitate aut qua-
litate peccantes, in corpore antea collecti,
commouentur, tunc potissimum dolores po-
dagrici fiunt, *materia nempe ad articulos de-*
biles propulsata.

Vere & autumnno, humores, quantitate aut qua-
litate peccantes, antea *per hyemem scilicet vel*
astatem progressam collecti, à *veri tempore susci-*
piuntur ab autumnni frigore cohibiti commouentur.

Ergo

Vere & autumnno potissimum, dolores podagri-
ci fiunt.

APHORISMUS LVI.

Τοῖσι μελαγχολικοῖσι νεσήμασιν ἐς ταῖδε
ἔπι κίνδυνοι αἱ ὑποσκίψεις, ἢ ὑποπλη-
ξίαι τῆ σώματος, ἢ ασασμὸν, ἢ μανίαν,
ἢ τύφλωσιν σημαίνει.

Morbis melancholicis per hæc tem-
pora suspecti humorum decubitus, vel
apoplexiam corporis, vel cōuulsionem,
vel maniam, vel cæcitatem denunciant.

Omnes capitis affectus materiales, qui non per crism solvuntur, verè & autumnò suspicionem afferunt multiplicis humorum peccantium & concitatorum decubitus, qui in varias corporis partes, aut in ipsam mentem impetum habentes, pro eorum & loci discrimine, varias morborum aut symptomatum species denunciant ac invehunt.

Multi morbi melancholici, affectus sunt capitis materiales, qui non per crism solvuntur.

Ergo

Multi morbi melancholici, vere & autumnò suspicionem afferunt multiplicis humorum peccantium & concitatorum decubitus, qui in varias corporis partes impetum habentes, *puta in cerebri ventriculos ac poros, in nervos motices aut visores, aut in ipsam mentem, seu spiritus animales,* pro eorum & loci discrimine, varias morborum aut symptomatum species *apoplexiam videlicet, convulsionem, cecitatem, aut maniam,* denunciant, ac invehunt.

APHOR. LVII.

Ἀπόπληκτοι ἡ μάλιστα γίνονται ἡλικίῃ τῇ ὑπὸ τεσσαράκοντα ἑτέων ἀρχῆς ἐξήκοντα.

Apoplexia autem fit maximè à quadragésimo anno ad sexagesimum.

COMMENT.

Omnis morbus ab humore melancholico or-

tum

tum ducens, ea potissimum ætate fit, quæ autumnino pro portione respondet, à quadragesimo scilicet anno ad sexagesimum.

Apoplexia, de qua in præcedente aphorismo, morbus est ab humore melancholico ortum ducens. Ergo

Apoplexia, de qua in præcedente aphorismo, ea potissimum ætate fit, quæ autumnino pro portione respondet, à quadragesimo scilicet anno ad sexagesimum.

APHOR. LVIII.

Ἡ ἐπίπλοον ἐκπέση, ἀνάγκη ὑποσάπηναι.

Si omentum exciderit, necessario computrescit.

COMMENT.

Omnis pars corporis, aëreæ substantiæ multum particeps, eoque maxime passibilis, aëris iniuriam persentiens, necessario putrescit, & antequam in propriam sedem reponatur, eius portio mutata abscindi debet.

Omentum per vulnus inflictum excidens, est pars corporis, aëreæ substantiæ multum particeps, eoque maxime passibilis, aëris iniuriam persentiens. Ergo

Omentum per vulnus inflictum excidens, necessario putrescit, & antequam in propriam sedem reponatur, eius portio mutata abscindi debet.

APHOR. LIX.

Οκόσοισι ὑπὸ ἰσχιάδος ἐνοχλουμένοι-
σι χρόνις ἐξίσα τὸ ἰχίον, καὶ πάλιν ἐμ-
πίπτει, τουτέοισι μύξαι ὀπιζίνονται.

Quibus diuturno dolore ischiadico
vexatis, femoris caput coxâ excidit, rur-
sumque recidit, iis mucosa eo loci inest
pituita.

COMMENT.

Quibuscunque ligamenta, coxæ articulum fir-
mantia, præ nimio humore valde laxantur,
mollissimâque fiunt, mucosa pituita in arti-
culo est collecta.

Quibus longo ischiadico dolore conflictatis,
femoris caput coxâ excidit, rursûmque in
eam recidit, iis ligamenta, coxæ articulum
firmantia, præ nimio humore valde laxan-
tur, mollissimâque fiunt. Ergo

Quibus longo ischiadico dolore conflictatis,
femoris caput coxâ excidit, rursûmque in
eam recidit, iis mucosa pituita in articulo est
collecta.

APHOR. LX.

Οκόσοισι ὑπὸ ἰσχιάδος ἐνοχλουμέ-
νοισι χρόνις, τὸ ἰχίον ἐξίσαται, τουτέοισι
τήκεται τὸ σκέλος, καὶ χολοῦται, ἵνα
μὴ καυθῶσιν.

Quibus diuturno dolore ischiadico
vexatis,

vexatis, femoris caput coxâ excidit, iis femur contabescit, & claudicant, nisi vrantur.

COMMENT.

Quicumque ob doloris prægressi vehementiam, copiosâque in femoris articulo & vasis pituitam, nativo calori aduersariam, crus habent valde imbecillum: iis crus tabescit, & claudicant, nisi vrantur.

Quibus diuturno dolore ischiadico vexatis, femoris caput coxâ excidit, ij ob doloris prægressi vehementiam, copiosâque in femoris articulo pituitam, nativo calori aduersariam, crus habent valde imbecillum. Ergo

Quibus diuturno dolore ischiadico vexatis, femoris caput coxâ excidit, iis crus tabescit, & claudicant, nisi vrantur.

Visione mucor absimitur, cutis & ligamenta confirmantur, totique articulo robur induitur.

SEXTÆ SECTIONIS

FINIS.

PAVLI OFFREDI
MEDICI,

IN SEPTIMAM HIP-
pocratis Aphorismorum se-
ctionem,

Cominentaria Aphoristica, ad
methodum analyticam
redacta.

Argumentum sectionis.

IN hac septima po-
stremaque sectione,
multa signa proponit
in quàm plurimis,
variisque particularibus morbis,
bonum vel malum exitum præ-
monstrantia: tradit etiam nonnul-
la dia-

la diatetica, chirurgica, & de urinis, partim praesagitioni, partim curationi inservientia.

APHOR. I.

Εν τοῖσιν ὀξείσιν νοσήμασι ψύξις ἐκροτομηθῆναι κακόν.

In morbis acutis frigus partium extremarum, malum.

COMMENT.

Quicquid arguit insignem alicuius visceris inflammationem, aut caloris natiui ab humorum copia & crassitie extinctionem, aut doloris in parte aliqua vehementiam, aut horum plura: illud malum est signum, & valde perniciosum.

Frigus partium extremarum in morbis acutis, arguit insignem alicuius visceris inflammationem, aut caloris natiui ab humorum copia & crassitie extinctionem, aut doloris in aliqua parte vehementiam, aut horum plura. Ergo

Frigus partium extremarum in morbis acutis, malum est signum, & valde perniciosum.

APHOR. II.

Ἐπὶ ὀστέῳ νοσέοντι σὰρξ περὶ τὸν ὀστέον κακόν.

Propter os ægrotans caro liuida, malum.

C O M M E N T.

Quicquid in ægra parte caloris extinctionem significat, à maligna putredine, malum est signum.

Caro liuida propter os corruptum, significat in ægra parte caloris extinctionem, à maligna putredine. Ergo

Caro liuida propter os corruptum, malum est signum.

A P H O R. . III.

Ἐπὶ ἐμέτῳ λύξ καὶ ὀφθαλμοὶ ἐρυθροὶ, κακόν.

A vomitu singultus & oculorum rubor, malum.

C O M M E N T.

Quæcunque symptomata, noxiæ materiæ vacationem imperfectam subsequentia, denotant affectum priore grauiorem, mala sunt signa.

Singultus & oculorum rubor à vomitu, symptomata sunt, quæ materiæ noxiæ vacationem imperfectam subsequentia, denotant affectum priore grauiorem, *materiâ scilicet à ventriculi caustate in stomachi fibras delata, & cerebro compatiante, ut oculorum robur attestatur.* Ergo

Singultus & oculorum rubor à vomitu, mala sunt signa.

A P H O R.

APHOR. IV.

Ἐπὶ ἰδρωτὶ φέρων, ἔχρισόν.

A sudore horror, non bonum.

COMMENT.

Omne symptoma crifim imperfectam, propter materiae copiam, facultatisque imbecillitatem significans, malum.

Horror à sudore, symptoma est crifim imperfectam, propter materiae copiam, facultatisque imbecillitatem significans. Ergo

Horror à sudore malum.

APHOR. V.

Ἐπὶ μανίᾳ δυσεντερεῖν, ἢ ἰδρωτὶ, ἢ ἐκστασι, ἀγαθόν.

Ab infania difficultas intestinorum, aut hydrops, aut ecstasis, bonum.

COMMENT.

Quotiescunque materia, sæuissimum in cerebro affectum faciens, ad partes ignobiliores reuulsa, quietioribus morbis præbet occasionem, aut apparet symptoma, minorem sæuitiem proferens, priorisve cerebri affectus solutionem denuncians: bonum.

Quoties ab infania, cruenta fit ac mitis dysenteria, vel etiam tanta ut refrigeratis visceribus nutritioni dicatis hydrops inducatur, vel ecstasis oboritur: tunc aut materia, sæuissimum in cerebro affectum faciens, ad partes ignobiliores reuulsa, quietioribus morbis præbet occasionem, aut symptoma, ecstasis nimirum,

apparet, minorem sævitiem proferens, priorive cerebri affectus, *commotã & valde materiã*, solutionem denuncians. Ergo

Quoties ab insania, cruenta fit ac mitis dysenteria, vel etiam tanta vt hydrops inducatur, vel ecstasis oboritur: bonum.

APHOR. VI.

Ἐπιούσῳ πολυχρόνῳ, δεισιπνίᾳ καὶ ἀκρητοῖ ὑποχωρήσεις, κακόν.

In morbo diuturno, cibi fastidium & synceræ deiectiones, malum.

COMMENT.

Omnia symptomata facultatum naturalium langorem, insignemque in earum visceribus intemperiem, & magnam natiui humidi consumptionem significantia, malo sunt.

Cibi fastidium in morbo diuturno, ac synceræ deiectiones, *id est serosa humiditatis expertes*, symptomata sunt facultatum naturalium langorem, insignemque in earum visceribus intemperiem, & magnam natiui humidi consumptionem significantia. Ergo

Cibi fastidium in morbo diuturno, ac synceræ deiectiones, malo sunt.

APHOR. VII.

Ἐκ πολυποσίης ῥίγος καὶ ἀσφραγισμῶν, κακόν.

A multa potatione rigor & delirium, malum.

COM-

COMMENT.

Quaecunque symptomata ex abusu rei cuiuspiam non naturalis, extinctionem caloris & apoplexiam, vel consimilem cerebri affectum minantur, mala sunt signa.

Rigor & delirium à nimia vini potatione, symptomata sunt ex abusu rei non naturalis, quæ dictos affectus minantur, naturâ scilicet vapores à Venis disientis in partes nervosas expellente, eisdemque repleto cerebro. Ergo

Rigor & delirium à nimia vini potatione, mala sunt signa.

APHOR. VIII.

Ἐπὶ φύματος εἶστο ρήξεως ἐκλυσις, ἢ μετος, ἢ λειποψυχία γίνεται.

A tuberculi intus ruptione exolutio, vomitio, & animi defectio fit.

COMMENT.

Quotiescunque materia purulenta confertim in interna corporis spatia effunditur, toties contingit spirituum vitalium cum erumpente pure exolutio, &, si ad ventriculum attineat, puris vomitus, &, exolutione crescente, vel tetris vaporibus cor aut stomachum petentibus, animi defectus oboritur.

Quoties disrumpitur magnus aliquis abscessus internus, materia purulenta confertim in interna corporis spatia effunditur. Ergo

Quoties disrumpitur magnus aliquis abscessus internus, contingit spirituum vitalium cum

erumpente pure exolutio, & si ad ventricu-
lum attineat, puris vomitus, & exolutione
crescente, vel tetrivaporibus cor aut stoma-
chum petentibus, animi defectus oboritur.

APHOR. IX.

Ἐπὶ αἵματος ῥύσει ᾧσαφροσύνη, ἢ
καὶ ἀσασμός, κακόν.

A sanguinis profluvio desipientia, aut
etiam convulsio, malum.

COMMENT.

Quicquid spirituum animalium defectum, aut
natiui etiam humidi consumptionem deno-
tat, malum est, vel omnino perniciosum.

Delirium, *nite scilicet ex manca ratiocinatione*,
sanguinis profluvio superueniens, spirituum
animalium defectum: accedens autem con-
vulsio, natiui etiam humidi consumptionem
denotat. Ergo

Delirium sanguinis profluvio superueniens,
malum est: convulsio autem accedens, omni-
no perniciosum.

APHOR. X.

Ἐπὶ εἰλεῶν ἔμετος, ἢ λύξις, ἢ ἀσασμός,
ἢ ᾧσαφροσύνη, κακόν.

Ab ileo vomitus, & singultus, vel eō-
vulsio, vel desipientia, malum.

COMMENT.

Quotiescunque materię, quę per alium excer-
ni solebant, in intestinis vi magna detenta,
regurgitant in ventriculum, eiusque os ir-
radunt

lædunt ut nervi compatiantur, & cerebrum à teterrimis vaporibus infestetur: malum.

Quoties ab ileo fit vomitus, & singultus, vel conuulsio, aut desipientia: materiam, quæ per aluum excerni solebant, in intestinis vi magna detentæ, regurgitant in ventriculum, eiusque os ita lædunt, ut nervi compatiantur, & cerebrum à teterrimis vaporibus infestetur.

Ergo

Quoties ab ileo fit vomitus, & singultus, vel conuulsio, aut desipientia, malum.

APHOR. XI.

Ἐπὶ πleurίτιδι περιπνευμονίᾳ, κακόν.

A pleuritide peripneumonia, malum.

COMMENT.

Quoties morbus acutus degenerat in peracutum, aut peracutus illi superuenit, malum.

Quum à pleuritide fit peripneumonia, morbus acutus degenerat in peracutum, aut peracutus illi superuenit. Ergo

Quum à pleuritide fit peripneumonia, malum.

APHOR. XII.

Ἐπὶ περιπνευμονίᾳ φρενίτις, κακόν.

A peripneumonia phrenitis, malum.

COMMENT.

Quotiescunque viscus peracuto morbo detentum aliud nobilius in consensum trahit, maximèque infestat: malum.

Quando peripneumoniæ accedit phrenitis, *proprie vel improprie dicta*, pulmo peracuto

morbo detentus, aliud viscus nobilius, cerebrum nempe, in consensum trahit, maximè que infestat. Ergo

Quando peripneumoniæ accedit phrenitis, malum.

APHOR. XIII.

Ἐπὶ καύμασιν ἰχυροῖσι σπασμὸς, ἢ τετανός, κακόν.

Ab ardoribus vehementibus conuulsio, aut tetanus, malum.

COMMENT.

Omne symptoma ab insigni neruorum ariditate pendens, malum est ferè immedicabile.

Conuulsio aut tetanus, ortum ducens à febribus ardentibus, vstionibus, alijsve ardoribus, symptoma est ab insigni neruorum ariditate pendens. Ergo

Conuulsio aut tetanus, ortum ducens à febribus ardentibus, vstionibus, alijsve ardoribus, malum est ferè immedicabile.

APHOR. XIV.

Ἐπὶ πληγῇ ἐς τὴν κεφαλὴν ἐκπληξίς, ἢ ὀλιγορροσώπῃ, κακόν.

A capitis ictu stupor, aut desipientia, malum.

COMMENT.

Quicquid arguit cerebrum ab externa causâ grauitè læsum esse, malum est signum.

Desipientia vel stupor à capitis ictu, diu perseverans,

IN HIPPOCRATIS APHORISMIS. 305

seuerans, arguit cerebrum ab externa causa grauius laesum esse. Ergo

Desipientia vel stupor à capitis ictu, diu perseverans, malum est signum.

APHOR. XV.

Ἐπὶ αἵματος πύσει πύου πύσις, κακόν.

A sanguinis sputu puris expuitio, malum.

COMMENT.

Quicquid vlcus in interna aliqua parte significat, malum.

Puris expuitio à sputu sanguinis, vlcus in interna aliqua parte significat. Ergo

Puris expuitio à sputu sanguinis, malum.

Sententia cõsimilis habetur aphor. 73. sect. 4.

APHOR. XVI.

Ἐπὶ πύου πύσει φθίσις ἢ ῥύσις. ἔπὴν ἢ τὸ πύελον ἔχηται, ὀποθνήσκουσιν.

A puris sputu phthisis & fluxio: cum verò sputum retentum fuerit, moriuntur.

COMMENT.

Quotiescunque pulmonis vlceri signa superueniunt extremæ virium imbecillitatis, vel ariditatis in toto, lethale est: quum verò respirationis viæ obstruuntur, mors ingruit.

Quoties à puris sputu, tabes & fluxio *Ventris* vel *capillorum* sunt. tunc pulmonis vlceri signa superueniunt extremæ virium imbecillitatis, vel ariditatis vel ariditatis in toto: quum verò sputum etiam retentum fuerit,

respirationis viæ obstruuntur. Ergo

Quoties à puris sputu, tabes & fluxio fiunt, lethale est: quum verò sputum etiam retentum fuerit, mors ingruit.

Hic aphor. est affinis iz. sect. 5.

APHOR. XVII.

Ἐπὶ φλεγμονῇ τῆ ἥπατος λυγξ, κακόν.

Propter iecoris inflammationem singultus, malum.

COMMENT.

Quotiescunque præcipuum viscus malè affectum, alterum sibi proximum & affine in consensum trahit: malum.

Quoties ob iecoris inflammationem fit singultus, præcipuum viscus malè affectum, ventriculum, sibi proximum & affinem in consensum trahit, *compressione nimirum ob auctam inflammationem, nec non caliditate & siccitate ipsi communicata, aut etiam bile copiosa in ipsum influente.* Ergo

Quoties ob iecoris inflammationem fit singultus, malum.

Hic aphor. ex parte respondet 58. 5.

APHOR. XVIII.

Ἐπὶ ἀγρυπνίῃ αἰασμὸς ἢ ἀδραργεσιάνη, κακόν.

Propter vigiliam conuulsio aut desipientia, malum.

COM.

COMMENT.

Quicquid maximam nervorum siccitatem, vel mentis læsionem significat, malum.

Conuulsio aut desipiētia propter vigiliam, maximam nervorum siccitatem, vel mentis læsionem ex imminutis spiritibus, aut à bile acida & sursum euecta significat. Ergo

Conuulsio aut desipientia propter vigiliam, malum.

APHOR. XIX.

Ἐπὶ ὀστέου ψελώσει, ἐρυσιπέλας.

Ab ossis nudatione, erysipelas.

COMMENT.

Quicquid vetat os carne tegi, & maximam corruptionis occasionem illi præbet, malum est.

Erysipelas ab ossis nudatione, vetat os carne tegi, & maximam corruptionis occasionem illi præbet. Ergo

Erysipelas ab ossis nudatione, malum est.

APHOR. XX.

Ἐπὶ ἐρυσιπέλατι σηπεδὼν, ἢ ἐμπύησις, κακόν.

Ab erysipelate putredo aut suppuratio, malum.

COMMENT.

Omnis tumor, per euaporationem propriæ materiæ solui consuetus, ob alienæ crassi oris admixtionem spurius euadens, putredinem præ-

titur, quum prava materia, suppurationem verò, quum benigna illi admiscetur, & utroque modo malum.

Erysipelas tumor est qui per propriæ materiæ, *id est serosa bilis*, euaporationem solui consuetus, ob alienæ crassioris admixtionem spurius euadit. Ergo

Erysipelas putredinem patitur, quum prava materia, *pituita scilicet, melancholia, vel atrabilis*, suppurationem verò quum benigna, *putrida sanguis*, illi admiscetur, & utroque modo malum: *quia est maius imminet periculum, est longiore eget curatione.*

APHOR. XXI.

Ἐπὶ ἰσχυρῶ σφυγμῶ ἐν τοῖσιν ἔλκεσιν αἰμορραγία, κακόν.

A forti in vlceribus pulsu, hæmorrhagia, malum.

COMMENT.

Quicquid suppurationem ementitur, ac violenta vasorum compressione, hæmorrhagiam sæpe accersit, malum est.

Fortis pulsatio in vlceribus inflammatis, à maximo sanguinis & spirituum vitalium confluxu, suppurationem ementitur, ac violenta vasorum compressione, hæmorrhagiam sæpe accersit. Ergo

Fortis pulsatio in vlceribus inflammatis, à maximo sanguinis & spirituum vitalium confluxu, mala est.

APHOR,

APHORISMUS XXII.

Ἐπὶ ὀδύνη πολυχρόνιη ἢ ὡς εἰς τὴν
κοιλίαν, ἐκπύησις.

A diuturno partium ad ventrem attinentium dolore, suppuratio.

COMMENT.

Omnis tristis sensatio ab humore calido, in parte molli, alterantibus, & euacuantibus remediis ritè administratis minimè cedens, ab inflammatione maximè pendet, eiusque solutio est suppuratio.

Dolor diuturnus & valde contumax, cum sensu caliditatis, in locis quæ ad ventrem, tristis est sensatio ab humore calido, in parte molli, alterantibus, & euacuantibus remediis ritè administratis minimè cedens. Ergo

Quidam dolor diuturnus & valde contumax, cum sensu caliditatis, in locis quæ ad ventrem, ab inflammatione maximè pendet, eiusque solutio est suppuratio.

APHORISMUS XXIII.

Ἐπὶ ἀκρίτῳ ὑποχωρήσει δυσεντερία.

A syncera deiectione, dysenteria.

COMMENT.

Omnis humor valde acer, diutiùs per intestina detrusus, dysenteriam facit.

Syncera deiectio, id est, omni sero carenti, biliosa vel atrabilaris, perseverans, humor est valde acor, diutiùs per intestina detrusus. Ergo

Syncera deiectio, biliosa vel atrabilaris, perseverans, dysenteriam facit.

APHOR. XXIV.

Ἐπὶ ὀστέου διακοπήν ἀφ' αἵματος,
ὡς κενεὸν λάβη.

Ab ossis vulnere desipientia, si in vacuum usque penetrauerit.

COMMENT.

Quicquid cerebrum concutit, & aëris iniuriis quadantenus exponit, illud, *alteratione insolita, spirituumque agitatione & immixtione*, desipientiam non rarò inducit.

Cranij vulnus ad vacuum usque penetrans, cerebrum concutit, & aëris iniuriis quadantenus exponit. Ergo

Cranij vulnus ad vacuum usque penetrans, desipientiam non rarò inducit.

Quum simpliciter cerebrum concutitur, sed paulò vehementiùs, fit obmutescencia, ex aph. 54 huius sect.

APHOR. XXV.

Ἐκ φαρμακοποσίας πᾶσι μὲν, θανάτωδες.

A medicamento potione conuulsio, mortifera.

COMMENT.

Quotiescunque maximæ syrium prostrationi, extrema superuenit nervosarum partium siccitas, lethale.

Vbi

Vbi à pharmaco superpurgante accidit conuulsio, maximæ virium prostrationi, extrema superuenit neruofarum partium siccitas.

Ergo

Vbi à pharmaco superpurgante accidit conuulsio, lethale.

Consimilis huic 45.

APHOR. XXVI.

Ἐπὶ ὀδύνη ἰσχυρῇ τῆς πρὸς τὴν κοιλίαν, ἀκροτατείων ψύξις, κακόν.

Propter vehementem dolorem partium ad ventrem, extremorum perfrigeratio, malum.

COMMENT.

Omne symptoma interni affectus exacerbationem, calorisque natiui imminentem suffocationem denotans, malum.

Extremorum perfrigeratio propter vehementem dolorem partium ad ventrem attinentium, symptoma est interni affectus exacerbationem, calorisque natiui imminentem suffocationem denotans: spiritu nempe & sanguine extrema deserentibus, & affatim ad partem dolentem confluentibus. Ergo

Extremorum perfrigeratio propter vehementem dolorem partium ad ventrem attinentium, malum.

Simile quid habetur aphor. 1. huius sect.

APHOR. XXVII.

Ἐπιπλοὴ ἐν γαστρὶ ἐχούσῃ τεινασμός

Vbi

ὅπι γρόμος, ἐκζώσται ποίει.

Mulieri grauidæ si tenesmus super-
uenerit, abortum facit.

C O M M E N T.

Quotiescunque uterus grauidæ mulieris vehe-
menter lacessitur, ac venter subinde vi ma-
gna deorsum comprimitur, abortus pericu-
lum imminet.

Quoties grauida mulier tenesmo corripitur, e-
ius uterus, ob irritati recti intestini viciniam,
vehementer lacessitur, ac venter subinde vi
magna deorsum comprimitur. Ergo

Quoties grauida mulier tenesmo corripitur,
abortus periculum imminet.

APHOR. XXVIII.

Ὅ, πᾶν ἂν ὀστέον, ἢ χόνδρος, ἢ νεῦρον ἀπο-
κοπῆ ἐν τῷ σώματι, οὔτε αὐξεται, οὔτε
συμφύεται.

Sive os, sive cartilago, sive nervus se-
ctus fuerit in corpore, neque augetur,
neque coalescit.

C O M M E N T.

Expositus est aphor. 19. sect. 6.

APHOR. XXIX.

Ἦν ὑπὸ λευκοῦ φλέγματος ἐχομένη
ἐλαφροῖα ἐπιγίνεται ἰχυρὴ, λύει τὴν
νεύσον.

Si leucophlegmatia detento fortis
diarrhoea

IN HIPPOCRATIS APHORISMIS. 313

diarrhœa superuenerit, morbum soluit.

COMMENT.

Omnis diuturna euacuatio, laborantibus morbo à pituita in toto exuberante superueniēs, & per locos decentes cacochymiam salubriter detrahens: morbum soluit.

Fortis diarrhœa inuadens leucophlematiâ detentos, diuturna est euacuatio, laborantibus morbo à pituita in toto exuberante superueniens, & per locos decentes cacochymiam aliquando salubriter detrahens. Ergo

Fortis diarrhœa inuadens leucophlegmatiâ detentos, morbum aliquando soluit.

Huic affinis 14. 6.

APHOR. XXX.

Οκόσοισιν ἀφρόδεα τὰ δαχρυήματα ἐν τῆσι δακρρόησι, τουτέοισιν δὲ τῆς κεφαλῆς ταῦτα καταρρέει.

Quibus per diarrhœas spumosa sunt alui excrementa, iis à capite fit defluxio.

COMMENT.

Quotiescunque præcipuè corporis partes exonerant sese ab humore noxio, in singulis magis abundante, tunc spumosa quæ fiunt deiectiones, à cerebro potissimum manant, ut pote viscere materia earum, & a porosa scilicet pituita generanda, maxime idoneo.

Quum diarrhœæ contingunt, præcipuè corporis partes exonerant sese ab humore noxio.

singulis magis abundante. Ergo

Quum diari hęc contingunt, spumose quę sunt deiectiones, a cerebro potissimum manant.

APHOR. XXXI.

Οκόσοισι πυρίσουσιν ἐν τοῖσι ἕρσι πιμνώδες αἱ ὑποστάσεις γίνονται, μακρὴν τὴν ἀρρώστιον σημαίνουσι.

Quibus per febres in urinis sedimenta crassiorem farinam referunt, longam inualetudinem fore denuntiant.

COMMENT.

Quęcunque crassorum humorum abundantiam arguunt, multo tempore egentium ut concoquantur, illa cum magna virium imbecillitate, citam mortem cum earum autem robore longam ægritudinem denunciant.

Sedimenta urinarum in febre detentis, crassiorem farinam referentia, crassorum humorum abundantiam arguunt, multo tempore egentium ut concoquantur. Ergo

Sedimenta urinarum in febre detentis, crassiorem farinam referentia, cum magna virium imbecillitate, citam mortem, cum earum autem robore, longam ægritudinem denunciant.

APHOR. XXXII.

Οκόσοισι ἡ χολώδες αἱ ὑποστάσεις, αἰώνιον

αὐτὸν δὲ λεπτὰ, ὅξειν ἀρρωσίαν σημαίνει.

Quibus in urinis biliosa sedimenta, sed suprâ tenuia apparuerint, acutum morbum significant.

COMMENT.

Quæcumque ostendunt crudam morbi initio materiam citò concoctum iri, acutum vel simpliciter breuem morbum significant.

Urinarum sedimenta primùm tenuia, paulò post biliosa, & plusquam inchoatam concoctionem referentia, ostendunt crudam morbi initio materiam citò concoctum iri. Ergo

Urinarum sedimenta primùm tenuia, paulò post biliosa, & plusquam inchoatam concoctionem referentia, acutum vel simpliciter breuem morbum significant.

APHORISMUS XXXIII.

Οκόποισι δὲ διεσηκότα τὰ οὔρα γίνονται, τούτοις ταραχὴ ἰσχυρὴ ἐν τῷ σώματι ὄσιν.

Quibus diuersæ sunt urinae, his vehemens est in corpore turbatio.

COMMENT.

Quæcumque magnam humorum diuersitatem arguunt, aduersus quos natura pugnam committit, illa vehementem in corpore turbationem significant.

Vrinæ substantiâ, colore, & contento diuersæ, magnam humorum diuersitatem arguunt, aduersus quos natura pugnam committit.

Ergo

Vrinæ diuersæ vehementem in corpore turbationem significant.

APHOR. XXXIV.

Οκόσοισιν ἐν τοῖσιν ἐροισιν ἐφίστανται
πεμφόλυγες, νεφελικὰ σημαίνουσι, καὶ
μακρὴν τὴν ἀρρώστιον ἔσεσθαι.

Quibus in vrinis bullæ innatant, nephritim, & longam fore inualetudinem significant.

COMMENT.

Quæcunque magnam frigidi, crassi, viscidique humoris copiam ostendunt vnâ cum flatu in renibus abundare, illa nephritim indicant diu duraturam.

Bullæ stabiles, in vrinis innatantes, per plures dies visæ, magnam frigidi, crassi, viscidique humoris copiam ostendunt vnâ cum flatu in renibus abundare. Ergo

Bullæ stabiles, in vrinis innatantes, per plures dies visæ, nephritim indicant diu duraturam.

APHOR. XXXV.

Οκόσοισι ἢ λιπαρὴ ἢ ὄπισσασις καὶ ἀ-
δρόνη, τουτέροισι νεφελικὰ, καὶ ὄξεια ση-
μαίνει.

Quibus

Quibus in urina adipalis superficies est & conferta, iis nephriticum & acutum morbum adesse significat.

COMMENT.

Quicquid insignem & colliquantem calorem arguit in renibus, illud nephritim acutam significat.

Pinguedo cum urina confertim prodiens, & in eius superficie conspicua, insignem & colliquantem calorem arguit in renibus. Ergo

Pinguedo cum urina confertim prodiens, & in eius superficie conspicua, nephritim acutam significat.

APHOR. XXXVI.

Οκόσοισι ἢ νεφριτικοῖσιν ἐούσι τὰ περιηρημένα συμβαίνει σημεῖα, πόνοι τε πρὸς τοὺς μύας τοὺς ῥαχιαίους γίνονται, καὶ πρὸς τοὺς ἐξω τοῖς γίνονται, ἀπόστημα πρὸς δέχου ἐσόμενον ἐξω καὶ ἢ μᾶλλον οἱ πόνοι πρὸς τοὺς εἴσω τοῖς γίνονται, καὶ τὸ ἀπόστημα πρὸς δέχου ἐσόμενον μᾶλλον εἴσω.

Quibus autem nephriticis, præter supra dicta signa, dolores etiam circa spinæ musculos fiunt, siquidem ad loca exteriora vergant, abscessum extrinsecus futurum, si verò magis ad interiora, ab-

scellum introrsum potius futurum expecta.

C O M M E N T.

Quibuscunque nephritide infestatis, materia in vicinos musculos decumbit, iis morbi solutio expectanda per abscessum ad ea loca, exteriora quidem, si eò vergat materia, interiora verò, si interius existat.

Quibus non solum adfuere signa renum malè affectorum, in vrinis conspicua, verum etiam dolores circa spinæ musculos fiunt: iis nephritide infestatis, materia in vicinos musculos decumbit. Ergo

Quibus non solum adfuere signa renum malè affectorum, in vrinis conspicua, verum etiam dolores circa spinæ musculos fiunt: iis morbi solutio expectanda per abscessum ad ea loca, exteriora quidem, si eò vergat materia, interiora verò, si interius existat.

APHOR. XXXVII.

Ονόσοι αἵμα ἐμέουσι, καὶ μὴ ἀδὲ πυρετῶ, σποθήειον· εἰ δὲ ἐκὼ πυρετῶ, κακόν· θεραπεύειν δὲ τοῖσι ψυχτικοῖσι, καὶ τοῖσι στυπτικοῖσι.

Qui sanguinem vomunt, si absque febre, salutare: si cum febre, malum: curatur autem refrigerantibus & adstringentibus.

C O M M

Omnia excretio sanguinis per os, quæ præter solitos vasorum affectus, ab insigni quoque sanguineæ massæ efferuescentia, aut simul à visceris alicuius naturalis inflammatione promouetur, mala est & periculi plena: quæ verò a recluso simpliciter vasis osculo, vel exesa in ventriculo vena prouenit, minus est mala, vt pote curationem plerumque admittens.

Sanguinis vomitus cum febre, excretio est sanguinis per os, quæ præter solitos vasorum affectus, ab insigni quoque sanguineæ massæ efferuescentia, aut simul à visceris alicuius naturalis inflammatione promouetur: idem verò sine febre, à recluso simpliciter vasis osculo, vel exesa in ventriculo vena prouenit. Ergo

Sanguinis vomitus cum febre, malus est, & periculi plenus: sine febre autem minus malus, vt pote curationem plerumque admittens, quæ refrigerantibus & adstringentibus perficitur.

APHOR. XXXVIII.

Κατάρροι ἐς τὴν ἀνω κοιλίαν ἐκπυοῦνται ἐν ἡμέρησιν εἴκοσιν.

Destillationes in superiorem ventrem suppurantur intra dies viginti.

COMMENT.

Omnia materia propriè vel impropiè suppu-

rabilis, influens in corporis regionem valde calidam, suppurari vel concoqui solet intra terminum morborum simpliciter acutorum, id est intra dies viginti.

Destillatio in thoracem, materia est improprie suppurabilis, influens in regionem valde calidam.

Ergo

Destillatio in thoracem suppurari vel concoqui solet intra dies viginti.

APHOR. XXXIX.

Ἦν οὐρὴν αἷμα καὶ θρόμβους, ἢ σπαραγμοεῖμ ἔχη, ἢ ὀδύνη ἐμπίπτη ἐς τὸ δεξιαιὸν ἢ τὸ ὑπογάστριον καὶ τὸν κτένα, τὰ δεξιὰ τὴν κύστιν νοσήσειν σημαίνει.

Si quis sanguinem aut grumos meiat, aut urinam guttatim emittat, dolore ad perinaeum, aut hypogastrium seu pectinem pertinente, ad vesicam loca laborant.

COMMENT.

Hic idem est cum 80. sect. 4.

APHOR. XL.

Ἦν ἡ γλῶσσα ἑξαίφνης ἀκρατὴς γένεται, ἢ ἀπόπληκτόν τι τῆ σώματος, μελαγχολικὸν τὸ τοῦτο γίνεται.

Si derēpentē lingua incontinentens fiat, aut aliqua corporis pars attonita stupeat, signum est melancholium.

COM-

COMMENT.

Omnia symptomata quæ ad paralyfim accedentia, ab humore pendent tenui, acrimoniæ experte, non raro fiunt, ab ichore melancholico, quamuis à pituita frequentius oriuntur.

Linguae incontinentia derepentè adueniens, *ablato, & immutato eius motu*, aut alterius partis attonitæ stupor, symptomata sunt quæ ad paralyfim accedentia, ab humore pendent tenui, acrimoniæ experte. Ergo

Linguae incontinentia derepentè adueniens, aut alterius partis attonitæ stupor, non raro fiunt ab ichore melancholico, quamuis à pituita frequentius oriuntur.

Quamobrem si ætas ac temperamentum ægri corporis, melancholici dominium præ se ferant, dicta symptomata signa erunt melancholica.

APHOR. XLI.

Ἡν ἑσθιασαρρομηδύων τῆς περισβυτέρον λυγὲς ἐπιγίνονται, καὶ ἀγαθόν.

Si senibus supra modum purgatis singultus accidat, non bonum.

COMMENT.

Omne symptoma quod à magna natiui humidi consumptione ortum ducit, maius malum denotat in senibus, *et potè siccioribus, et infirmiores vires habentibus*, quam in iuuenibus, *molliore substantia, et maiore virium robore præditis.*

Singultus à superpurgatione, symptoma est

quod à magna natiui humidi consumptione
ortum ducit. Ergo

Singultus à superpurgatione maius malum è
notat in senibus, quam in iuuenibus.

Huc facit aphor. 34. sect. 2.

APHOR. XLII.

Ἡ πυρετὸς μὴ ἀπὸ χολῆς ἔχη, ὕδατος
πολλῆ καὶ θερμῆ κατὰ χρομίου καὶ τῆς
κεφαλῆς, λύσις τῆς πυρετῆ γίνεται.

Si febris non à bile fuerit, multa aqua
calida capiti superfusa febrem soluit.

COMMENT.

Quicquid cutem emolliendo & rarefaciendo,
per apertos eius meatus contentiuam febrium
causam, id est calorem, euocat & aufert, vel
imminuit: illud febres immateriales, ephemer-
as quidem soluit, heclicas verò, præfer-
tim curabiles, mitigat.

Balneum aque calidæ, cutem emolliendo & ra-
refaciendo, per apertos eius meatus conten-
tiuam febrium causam, id est calorem, ephemer-
arum quidem in spiritibus accensum, euc-
cat & aufert, vel heclicarum in solidis hæretam
imminuit. Ergo

Balneum aque calidæ, febres immateriales,
ephemerarum quidem soluit, heclicas verò præ-
ferim curabiles, mitigat.

APHOR. XLIII.

Ἰωνὴ ἀμφιδέξιος οὐ γίνεται.

Mulier.

Mulier non fit ambidextera.

COMMENT.

Nullum corpus insigni musculorum robore, largioréque spirituum & calidi ingeniti copia destitutum, fit ambidextium.

Corpus muliebri est, ut plurimum, insigni musculorum robore, largioréque spirituum & calidi ingeniti copia destitutum. Ergo

Corpus muliebri, ut plurimum, non fit ambidextium.

APHOR. XLIV.

Οκίσσι ἐμπύσι κείνται ἢ τέμνονται, ἢ μὲν τὸ πύον καθαρόν ῥυή καὶ λευκόν, ὠεῖνόνται ἢ ὅ ὑραῖμον καὶ βορβοροῦδες, καὶ δυσώδες, ἀπόλλυνται.

Empyis qui non vruntur aut secantur, si purum & album pus effluat, evadunt: si verò subcruentum, faculentumque & fætidum, pereunt.

COMMENT.

Quicquid aegrotantis naturam significat morbo dominari, aut succumbere, illud salutem, vel mortem denunciat.

Pus in empyis, quum vruntur aut secantur, purum & album effluens eorum naturam morbo dominari: subcruentum verò, fæculentum, ac fætidum, eandem succumbere significat.

Ergo

Eus in empyis, quum vruntur aut secantur, pu-

Mulier.

rum & album effluens, salutem : suberuentum verò, faeculentum, ac foetidum, mortem denunciat.

APHOR. XLV.

Οκόσοι τὸ ἥπαρ δ' ἰγύπυον κἀμόνται, ἢ
μὴ τὸ πύον καθαρὸν ῥυῆ καὶ λευκόν, πα-
ειγίνονται· ἐν χιτῶνι γὰρ τὸ πύον τουτέοισιν
ἔστιν ἢ ὅσον ἀμόρμη ῥυῆ, ἀπόλλυται.

Quibus purulentum iecur aduritur, si purum pus effluat & album, salvi fiunt, in tunica enim ipsis pus continetur : si verò qualis amurca profluat, intereunt.

COMMENT.

Quicquid significat purulentam morbi materiam, in præcipuo viscere, vel solam eius tunicam occupasse, & probè à natura regi, vel in ipsum viscus penetrasse, nec regi à natura: illud aliàs salutis aliàs mortis est indicium.

Pus iis quibus purulentum iecur aduritur, effluens purum & album, morbi materiam, solam visceris illius tunicam occupasse, ac probè à natura regi : prodiens verò qualis amurca, materiam putridam in ipsum viscus penetrasse, nec regi à natura significat. Ergo.

Pus iis quibus purulentum iecur aduritur, effluens purum & album, salutis: prodiens verò qualis amurca, mortis est indicium.

APHOR. XLVI.

Οδύνας ὀφθαλμῶν ἀκρητον ποπίσας κῆ-
λίσας.

λῆσας πολλὰς θερμὰς, φλεβοτόμει.

Dolores oculorum post meraci vini potum, & aquæ calentis balneum, venæ sectione curato.

COMMENT.

Omnis affectus à causis proueniens sanguinem calefacientibus, liquantibus, & augmentibus, venæ sectione curari debet.

Dolor oculorum à meraci vini potu, & aquæ calentis balneo, affectus est a causis proueniens sanguinem calefacientibus, liquantibus, & augmentibus. Ergo

Dolor oculorum à meraci vini potu, & aquæ calentis balneo, venæ sectione curari debet.

APHOR. XLVII.

Υδροπικῶνται ἢ βῆξι ἔχῃ, ἀτέλπι-
σός ἐστιν.

Si hydropicum tussis habeat, desperatus est.

COMMENT.

Omne vitium in thorace genitum & confirmatum, per consensum à visceribus naturalibus morbo grauissimo detentis, omnem curationis spem abripit.

Diuturna tussis & contumax, hydropi superueniens, vitium est in thorace genitum & confirmatum, per consensum à visceribus naturalibus morbo grauissimo detentis. Ergo

Diuturna tussis & contumax hydropi superue-

niens, omnem curationis spem abripit.

Similis habetur sententia aphor 34. sect. 6.

APHOR. XLVIII.

Στραγγουρίτω καὶ δυσουρίτω θώρη-
ξίς καὶ οὐλοσπομὴ λύει τέμνει ἢ τὰς εἴ-
σω φλέβας.

Stranguriam & dysuriam thorexis &
venæ sectio soluit: incidende autem sunt
interiores.

COMMENT.

Omnis affectus vesicæ, partis videlicet ratione
sumendorum valde remotæ, a causis frigidis
ortum ducens, calidis assumptis tenuis sub-
stantiæ, puta meri potu: ab inflammatione
verò pendens, sectione interioris venæ inter-
næ cum vesica consentientis, potissimum cu-
ratur.

Stranguria est affectus vesicæ, partis videlicet
ratione sumendorum valde remotæ, a causis
frigidis, puta intemperie, pituita, aut flatu, mul-
toties ortum ducens: dysuria verò, ut pluri-
mum, ab inflammatione pendet: Ergo

Stranguria dicta calidis assumptis tenuis sub-
stantiæ, puta meri potu: dysuria sectione in-
terioris venæ internæ, cum vesica consentiē-
tis, potissimum curatur: Ut docetur etiam a-
phor. 36. sect. 6.

APHOR. XLIX.

Υπὸ κενώσεως ἐχομένων οἰδημάτων ἢ ἐ-
ρύθημα:

ρύθιμα ἐν τῷ στήθει ἐπιχρόμνον, ἀγαθὸν ἔξω γὰρ ἔπεται τὸ νόσημα.

Ab angina detest. to tumor & rubor in pectore s. perueniens, bonum: foras enim morbus vergit.

COMMENT.

Quæcunque denotant peracuti morbi materiam cum intemperie calida foras vergere, bona sunt signa.

Tumor & rubor in pectore, angina laboranti superuenientes, denotat peracuti morbi materiam cum intemperie calida foras vergere. Ergo

Tumor & rubor in pectore, angina laboranti superuenientes bona sunt signa.

Aph. 36. sect. 6. huic est confimilis.

APHOR. L.

Οκόποισι αὐτὸ σφακελιῶθῃ ὁ εἰσὸς φάλαξ, ἐν τρισὶν ἡμέρησιν ἀπόλλυται. καὶ ἢ ταύτας διαφύγωσιν, ὑγιέες γίνονται.

Quibus cerebrum sphacelo corripitur, intra tres dies intereunt: si verò hos superauerint, sani fiunt.

COMMENT.

Omnis morbus in præcipuo mollique viscere inchoatus, citissimè tendens ad affectæ partis interitum, nec hominem, natura valide ob-sistente, intra triduum perimens, spem maximam sanitatis facit.

Sphacelus in cerebro exoriens, morbus est in
 præcipuo mollique viscere inchoatus, citissi-
 me tédēs ad affectæ partis interitū, nec homi-
 nē aliquando intra triduū perimens. Ergo
 Sphacelus in cerebro exoriens, aliquando spem
 maximam sanitatis facit.

APHOR. LI.

Πτερμός γίνεται ἐν τῆς κεφαλῆς, ἢ ἀ-
 θερμαινομένου τῆ ἐγκεφάλου, ἢ διυγρα-
 νομένου τῆ ἐν τῆ κεφαλῆ κενού· ἰσχυροὶ
 γὰρ ὁ αἰὴρ ὁ ἐνέων ἐξω φέρει ᾧ, ὅτι δὲ γε-
 νοῦ ἢ διέξοδος αὐτῶ ὅτιν.

Sternutamentum cietur ex capite ce-
 rebro excalfacto, aut perhumectato spa-
 tio in capite inani: aer enim intus con-
 tentus foras erumpit: strepit autem quia
 per angustum ipsi est exitus.

COMMENT.

Quotiescūque partes cerebri sensu tactus præ-
 ditæ, cum naribus internis consentientes, ir-
 ritantur, tunc cerebri nariumque expulsi-
 magna vi insurgens, à *matrice capitis & pecto-
 ris adiuta*, magnam aëris & fuliginum copiã,
 per nares palatūque recens attractam, vnã
 cum re prius irritante valenter expellit, at-
 que ita sternutamentum cietur.

Quoties vel acri materia in cerebro excalfacto
 abundante, vel inani eius spatium a copiosis va-
 poribus perhumectato, carūculæ mammilla-
 res

res vellicantur, aut titillantur: tunc partes cerebri sensu tactus præditæ, cum naribus internis consentientes, irritantur. Ergo

Quoties vel acri materia in cerebro exalfecto abundante, vel inani eius spatio à copiosis vaporibus perhumectato, carunculae mammillares vellicantur aut titillantur: tunc cerebri nariumque expultrix magna vi insurgens, magnam aeris & fuliginum copiam, per nares palatumque recens attractam, unà cum re prius irritante valenter expellit, atque ita sternutamentum cietur.

APHOR. LII.

Οκόσοισιν ἡπαρ θειοδυναται, του-
τοιισι πυρετός ἐπιγνώμενος λύει τὴν ὀ-
δυάλω.

Quibus hepar vehementer dolet, iis febris superueniens soluit dolorem.

COMMENT.

Quotiescunque affectui præter naturam, à copiosis flatibus, alicuius visceris membranam distendentibus, alter superuenit affectus calefaciēs, & flatus discutiens: hic priorē soluit.

Quoties hominem vehementi hepatis dolore detentum, febris inuadit, tunc affectui præter naturam, à copiosis flatibus visceris membranam distendentibus, alter superuenit affectus calefaciens, & flatus discutiens. Ergo

Quoties hominem vehementi hepatis dolore detentū febris inuadit, hæc dolorem soluit.

APHOR. LIII.

Οκόσοισι συμφέρει αἷμα ἀφαιρεῖσθαι
ὑπὸ τῶν φλεβῶν, τουτέοισι καὶ ἡ εὖρος φλε-
βοτομείσθαι.

Quibus sanguinem è venis detrahere
conducit, iis vere secanda est vena.

COMMENT.

Exponitur hic aphor. 47. sect. 6.

APHOR. LIV.

Οκόσοισι μεταξὺ τῶν φρενῶν, καὶ τῆς
γαστρὸς φλέγμα ἀποκλείεται, καὶ ὀδύ-
νῳ παρέχει, οὐκ ἔχον διέξοδον εἰς οὐδέ-
τερν τῶν κοιλιῶν, τουτέοισι καὶ τὰς φλέ-
βας εἰς τὴν κύστην ξαπέντος τῆ φλέγμα-
τος, λύσις γίνεται τῆς νόσου.

Quibus inter ventriculum & septum
transversum pituita concluditur, & do-
lorem adfert, in alterutrum ventrem
viam non habens, iis per venas in vesi-
cam versa pituita, morbi fit solutio.

COMMENT.

Quotiescunque materia frigida occurrit, affe-
ctum faciens in loco prope venas maximas,
vnde nullus pateat exitus: tunc materia illa
si exsiccatione dure scat, in scirrhum mutabi-
tur, sin attenuata in venas transferatur, per
vrinas exhibit, & morbi solutionem afferet.

Quum

Quum pituita dolorem facit intra peritonæum, qua parte ad ventriculum & diaphragma pertinet, materia frigida occurrit, affectum faciens in loco prope venas maximas, unde nullus patet exitus. Ergo

Quum pituita dolorem facit intra peritonæum, qua parte ad ventriculum & diaphragma pertinet, si exsiccatione dure scat, in scirrhum mutabitur, si attenuata in venas transferatur, per urinas exhibet, & morbi solutionem afferet.

APHOR. LV.

Οκόσοισι ἀν τὸ ἥπαρ ὑδατος πληθὺν εἰ τὸ ὀπίπλουυ βραγῆ, τουτέοισιν ἡ κοιλίη ὑδατος ἐμπιμπλάη, καὶ ἄπο θνήσκουσιν.

Quibus hepar aqua refertum eruperit in omentum, his venter aqua repletur, & moriuntur.

COMMENT.

Quibuscumque præcipuum aliquod viscus valde laborans, gravissimum alium morbum producit, illi ferè moriuntur.

Quibus iecur aqua refertum in omenti locum eruperit, his præcipuum viscus valde laborans, gravissimum alium morbum, nempe ascitem, producit. Ergo

Quibus iecur aqua refertum in omenti locum eruperit, illi ferè moriuntur.

APHOR. LVI.

Ἀλύκη, χασμῆ, φεύκη, οἶνος ἴσος ἴσῳ

πνόμενος, λύει τὴν νόσον.

Anxietudo, oscitatio, horror, vinum pari aquæ portione epotum, soluit morbum.

COMMENT.

Quicquid tenuem vaporosamve, & acrem humiditatem ori ventriculi, aut musculis temporum & maxillarum, aut cuti insitam discutit, attemperat, ac insuper vires reficit: illud anxietudinem, oscitationem, & horrorem soluit.

Vinum pari aquæ portione epotum, tenuem vaporosamve, & acrem humiditatem ori ventriculi, aut musculis temporum & maxillarum, aut cuti insitam discutit, attemperat, ac insuper vires reficit. Ergo

Vinum pari aquæ portione epotum, anxietudinem, oscitationem, & horrorem soluit.

APHOR. LVII.

Οκόσσις ἐν τῇ οὐρήθρῃ φύμα γίνεσθαι, τούτοις ἀπαυήσαντος, καὶ ἐμραγῆτος, λύεται ὁ πόνος.

Quibus in meatu urinario generatur tuberculum, suppurato eo & rupto, dolor soluitur.

Aphorismus est 82. sect. 4.

APHOR. LVIII.

Οκόσσις ἢ ὁ ἀπὸ ἐγκέφαλος σπαιθῆ ὑπὸ πνός

πρὸς ἀποφασίαν, ἀνάγκη ἀφώνους γινέσθαι ὡς ἀπαρξήματα.

Quibus occasione aliqua cerebrum fuerit vehementer concussum, mutos protinus fieri est necesse.

COMMENT.

Quibuscunque facultas animalis, subito ac violenter in seipsam contracta otatur, illos protinus mutos fieri, hoc est sensu motuque aliquandiu privari, necesse est.

Quibus occasione aliqua cerebrum fuerit vehementer concussum, facultas animalis subito ac violenter in seipsam contracta otatur. Ergo

Quibus occasione aliqua cerebrum fuerit vehementer concussum, mutos protinus fieri necesse est.

APHORISMUS LIX.

Τοῖσι σώμασι τοῖσιν ὑγρὰς τὰς σαρκὸς ἔχουσι, δεῖ λιμὸν ἐμπαίειν. λιμὸς γὰρ ξηραίνει τὰ σώματα.

Corporibus humida carne præditis perferenda fames est: nam fames siccat corpora.

COMMENT.

Quicquid per se aut per accidens exsiccat, corporibus conuenit humida carne præditis.

Fames seu tenuis victus per accidens exsiccat.

Ergo

Fames seu tenuis victus, corporibus conuenit
humida carne præditis.

APHOR. LX.

Οκου ἀπὸ τοῦ ὀλίγου τοῦ σώματι μεταβο-
λαί, καὶ τὸ σῶμα κραιψύχεται, ἔτι πάλιν
θερμαίνεται, ἢ χροῖμα ἕτερον ἢ ἕτερου
μεταβάλλη, μήκος νόσου σημαίνει.

Vbi toto corpore mutationes, & cor-
pus refrigeratur, vicissimque calescit, aut
colorem alium ex alio mutat, longitu-
dinem morbi significant.

COMMENT.

Hunc exposuimus aphor. 40. sect. 4.

APHOR. LXI.

Υδρῶς πολὺς θερμὸς ἢ ψυχρὸς ῥέων
αἰεὶ, σημαίνει ἔχειν πλησμονὴν ὑγροῦ· ἀ-
πάχην οὐκ ἔχει τὰ μὲν ἰσχυρὰ ἀνώθεν, τὰ
ἢ ἀδενεῖ, καὶ τὰ δέν.

Sudor multus calidus frigidusve sem-
per fluens, humiditatem in robusto qui-
dem supernè, imbecillo verò infernè va-
cuandam esse demonstrat.

COMMENT.

Spurius est aphorismus: tres verò sequentes
habentur sect. 4. aphor. 43. 44. & 45.

APHOR.

APHORISMUS LXII.

Οἱ πυρετοὶ οἱ μὴ διαλείποντες, ἢ ἰσχυρότεροι διαλείπουντες, ἢ πικίνδυνοὶ ὄντες ἢ ἀνὰ τρίτῃ διαλείπουντες, σημαίνει ὅτι αἰκίνδυνοί.

Febres non intermittentes, si tertia quaque die exacerbantur, periculosa: quoquo modo autem intermiserint, periculum abesse significatur.

APHORISMUS LXIII.

Οἰκίσοισι πυρετοὶ μακροὶ, τοῦτέοισιν ἢ φύματα εἰς τὰ ἀρθρα, ἢ πόνοι ἐγγίνονται.

Quibus febres longae, iis aut tubercula ad articulos, aut labores fiunt.

APHORISMUS LXIV.

Οἰκίσοισι φύματα μακρὰ, ἢ εἰς τὰ ἀρθρα πόνοι ἐκ πυρετῆ γίνονται, οὗτοι σιτίοισι πλείοσι χερόνται.

Quibus longa tubercula, aut ad articulos labores à febre fiunt, hi copiosiore cibo utuntur.

APHORISMUS LXV.

Ἦν τις τῶν πυρέσοντι ξοφλῶ διδάσκει, τῶν μὲν ὑγαιόντων, ἰσχυρῶς τῶν δὲ καμνόντων, ἄσπετος.

Si

Si quis febricitanti cibum præbeat, sano quidem robur, ægrotanti verò morbus.

C O M M E N T.

Quicquid in sano corpore probum sanguinem, in ægro cacochymiam auget, naturamque auertit à pugna cum morbo, illud sano roboris, ægro morbi grauioris, viriùmque imbecillitatis est causa.

Idem cibus augens vel conseruans, vario tempore eidem homini exhibitus, sano quidem probum sanguinem, ægro autem cacochymiam auget, naturamque auertit à pugna cù morbo.

Ergo

Idem cibus augens vel conseruans, vario tempore eidem homini exhibitus, sano quidem roboris, ægro autem grauioris morbi, viriùmque imbecillitatis est causa.

APHOR. LXVI.

Τὰ δὲ τῆς κύστεως ἀεχωρέοντα ὄραν
δεῖ, εἰ οἶα τοῖς ὑγαινουσιν ὑποχωρέουσι.
τὰ ἥκιστα οὐκ ὅμοια τοῦτέοισι, ταῦτα νο-
σῶδες εἶναι τὰ δὲ ὅμοια τοῖσιν ὑγαινουσιν,
ἥκιστα νοσερά.

Quæ per vesicam excernuntur spectare oportet, an talia sint qualia per sanitatem subeunt: nam quæ his minimè sunt similia, insalubriora: quæ verò sanis similia, non insalubria.

COM-

IN HIPPOCRATIS APHORISMIS. 337
COMMENT.

Omne excretum secundum naturam se habens, salubre: quod verò a naturali recedit, pro maiore vel minore recessu aut dissimilitudine, magis vel minus insalubre censetur *aph. 78. huius scilicet.*

Urina qualis per sanitatem reddi solet, excretum est secundum naturam se habens: quæ verò dissimilis, a naturali recedit. Ergo

Urina qualis per sanitatem reddi solet, salubris: quæ verò dissimilis, pro maiore vel dissimilitudine, magis vel minus insalubris censetur.

APHORISMUS LXVII.

Καὶ οἷσι τὰ ὑποχωρήματα, ἐν εἰρήσῃ
εἶναι, καὶ μὴ κινήσῃς οἷον εἰ ὑφίσταται ζύ-
σματα. καὶ ἢν ὀλίγα ἢ, ὀλίγη ἢ νεῖσος γίνε-
ται ἢν ὃ πολλὰ, πολλή, τουτέτοις συμφέ-
ρει ὑποκαθῆραι τὴν κοιλίαν. ἢν ὃ μὴ κα-
θαρὴν ποιήσῃς διδάσκει τὰ ροφήματα, ὅσο-
σα αὐτὸ πλείω διδάσκει, μάλλον βλάψῃς.

Et quibus deiectiones, si stare per-
miseris, nec moueris, subsistunt veluti
strigmenta, quæ si pauca sint, par-
uus morbus est, si verò multa, magnus,
his aluum infernè purgari conducit:
nam si non repurgata aluo sorbitiones

dederis, quanto plures dabis, tanto magis laedes.

C O M M E N T.

Quotiescunque materiae maximè noxiae euacuatio supprimitur, tunc materia illa retenta, prout copiosior vel minùs copiosa fuerit, maiorem vel minorem morbum efficiet, nisi à medico maturè vacuetur.

Quoties in spontaneis aut artefactis per aluum purgationibus, prauorum humorum reliquiae, strigmentis similis, intus cohibentur: euacuatio materiae maximè noxiae supprimitur.

Ergo

Quoties in spontaneis aut artefactis per aluum purgationibus, prauorum humorum reliquiae, strigmentis similes, intus cohibentur: materia illa retenta, prout copiosior fuerit vel minùs copiosa, maiorem aut minorem morbum efficiet, nisi à medico maturè vacuetur.

Quod sequitur in aphorismo, purgationis ostendit necessitatem, & conuenit cum aphor. 10. sect. 2.

APHOR. LXVIII.

Ὅμοια αὐτὸ κατὰ ὠμὰ διαχωρῆν, ὅτι
χολῆς μελαίνης ἔνεσιν, ἢν πλείω, πλείων, ἢν
ἐλάσσω, ἐλάσσων ἢ νῆσος.

Quibus cruda deorsum subeunt, à nigra sunt bile: si plura, maior, si pauciora, minor noxa.

C O M

COMMENT.

In quibuscunque corporibus viscera naturalia refrigerationem patiuntur, ab humore calidum innatum maximè infestante, in his cruda deorsum subeuntia, in eum humorem sunt referenda, magis vel minus lædentem, pro excrementorum copia.

In corporibus à multo tempore melancholicis, viscera naturalia refrigerationem patiuntur à nigra bile, humore scilicet calidum nativum maximè infestante. Ergo

In corporibus à multo tempore melancholicis, cruda deorsum subeuntia, in bilem nigram sunt referenda, magis vel minus lædentem, pro excrementorum copia.

APHOR. L XIX.

Αἱ ὑποχρέμψεις αἰ ἐν τοῖσι πυρετοῖσι τοῖσι μὴ δ' ἀλείπουσιν αἰ πελιδναί, καὶ αἱματώδεις, καὶ χολώδεις καὶ δυσώδεις, πᾶσαι κακαί· ὑποχωρέουσαι ᾗ καλῶς, ἀγαθαί· ἢ ᾗ κοιλίῳ, καὶ κύστει, καὶ ὄκον αἰ πὶ ὑποχωρέον ᾗ μὴ κειραθαρμύον, κακόν.

Excreationes in febribus non intermittibus, liuidæ, cruentæ, biliosæ, & fœtidæ, omnes malæ: commodè tamen si prodeant, bonæ: per aluum etiam & vesicam, & undecunque prodeat ali-

quid, si non purgatum resistit, malum.

COMMENT.

Hic habetur aphor. 47. sect. 4. sequentes vero duo, 9. & 3. sect. 2.

APHOR. LXX.

Τὰ σώματα χεὶ ὅκου τις βέλεται καθαίρεσθαι, ὅρα ποιέειν κήν μηδ' αἴω βούληται, ὅρα ποιέειν, σῆσαι τὴν κοιλίαν ἢ ἢ κάτω, ἐξηναί.

Corpora quæ quis purgare volet, auxilia faciat oportet: & si quidem supra, alius sitenda, si verò infra, laxanda.

APHOR. LXXI.

Υπνος ἀγρυπνία, ἀμφοτέρω μᾶλλον μείζιον γνώμη, νοῦσος.

Somnus & vigilia, modum si excesserint, morbus.

APHOR. LXXII.

Ἐν τοῖσι μὴ διαλείπουσι πυρετοῖσι, ἢ τὰ μὲν ἔσω ψυχρὰ ἢ, τὰ ἢ ἔσω καίματα, καὶ δὴ φανέχη, θανάσιμον.

In febris non intermittentibus, si externa frigeant, interna vrantur, & febris adsit, lethale est.

APHOR. LXXIII.

Ἐν μὴ διαλείποντι πυρετῷ, ἢ χεῖλος, ἢ ῥίς

ἢ ῥίς, ἢ ὀφθαλμὸς, ἢ ὄφρις διασραφή, ἢ
 μὴ βλέπη, ἢ μὴ ἀκοῦη, ἢ δὴ ἀσθενὴς εἶναι,
 ὅ,τι ἀνὰ τούτων γίνονται θανάσιμον.

In febre non intermittente, si labrum
 aut nasus, aut oculus, aut supercilium
 peruertatur, si non videat, si non audiat,
 quicquid horum ægro debili acciderit,
 in propinquo mors.

COMMENT.

Hi duo exponuntur aphor. 48. & 49. sect. 4.

APHOR. LXXIV.

Ἐπὶ λευκῆ φλέγματι, ὕδρω ψὺ ὀπιζί-
 νεται.

Alba pituitæ aqua intercus superue-
 nit.

COMMENT.

Quoties aquæ intercutem materia in toto exu-
 berat, aqua intercus non rarò superuenit.

Vbi venæ scatent sanguine pituitoso, aquæ in-
 tercutem materia in toto exuberat. Ergo

Vbi venæ scatent sanguine pituitoso, aqua in-
 tercus non rarò superuenit.

APHOR. LXXV.

Ἐπὶ διάρροϊᾳ, δυσεντερίᾳ.

A diarrhœa, dysenteria.

COMMENT.

Omni diuturnæ deiectioni sinceræ & eroden-

ti, superuenit dysenteria.

Aliqua diarrhœa, diuturna deiectio est, syn-
ra & erodens. Ergo

Alicui diarrhœæ superuenit dysenteria.

APHOR. LXXVI.

Ἐπὶ δυσεντερίῃ λειεντερίῃ ἐπιγίνεται.

Dysenteria superuenit leienteria.

COMMENT.

Cuicumque affectui magna in intestinis cicatrix, aut etiam tanta succedit ventriculi & intestinorum imbecillitas, vt horum viscerum innatum calidum magna parte resoluator: eidem affectui superuenit leienteria.

Dysenteria diuturna magna sæpe cicatrix in intestinis, aut etiam tanta succedit ventriculi & intestinorum imbecillitas, vt horum viscerum innatum calidum magna parte resoluator. Ergo

Dysenteria diuturna superuenit sæpe leienteria.

APHOR. LXXVII.

Οὐόσοισιν ἐν τοῖσι τεταρταίοισιν ἐοῦ-
σιν αἷμα ἐκ τῶν ῥινῶν ῥυή, κακόν.

Quibus in febribus quartanis, sanguis fluxerit è naribus: n̄ alium.

COMMENT.

Quicquid in ægotante magnam virium imbecillitatem arguit, materiaque morbifica ma-

ce malignitatem auget: malum est ut signum,
& ut causa.

Sanguinis fluor è naribus, in febribus quarta-
nis, magnam arguit virium imbecillita-
tem, *naturá scilicet probum sanguinem et ma-
gis fluidum prodire sinente, materiaeque mor-
bificae, syncerioris intus relictae*, malignita-
tem auget. Ergo

Sanguinis fluor è naribus, in febribus quarta-
nis, malus est ut signum, & ut causa.

APHOR. LXXVIII.

Οποῖα καὶ ἐν τοῖσι κτ' τὴν κύστιν, καὶ
τοῖσι κτ' τὴν κοιλίαν ὑποχωρήμασι, καὶ
ἐν τοῖσι κτ' τὰς σαρκάς, καὶ ἢ τῆ ἀλλῇ
τῆς φύσεως ἐκβαίνει τὸ σῶμα, ἢ ὀλίγοι,
ὀλίγη ἢ νῆσος γίνεται ἢ ὅ πολὺ, πολλή.
ἢ πάνυ πολὺ, θανάσιμον τὸ τοῖστον.

Qualia quæ per urinas & aluum sub-
eunt, & quæ per carnes abeunt, & si ali-
ter corpus à natura recedat inspicere o-
portet: nam si parùm, parvus est mor-
bus, si multùm, magnus: si valde mul-
tùm, lethale hoc est.

COMMENT.

Quæcunque vel bonam, vel malam, aut etiam
pessimam viscerum constitutionem, inte-
grasque, vel deprauatas, aut etiam euerfas eo-
rum actiones arguunt: illa, prout vel nullum,

vel minorem, maioremve, aut etiam maximum recessum à naturali statu denotant, ita medico debent esse signa vel sanitatis, vel minoris, maiorisve, aut etiam maximi & lethalis morbi.

Quæ per urinas, per aluum, per carnes, aut aliunde excernuntur, illa vel bonam, vel malam aut etiam pessimam viscerum constitutionem, integrasque vel deprauatas, aut etiam eversas eorum actiones arguunt. Ergo

Quæ per urinas, per aluum, per carnes, aut aliunde excernuntur, illa, prout vel nullum, vel minorem, maioremve, aut etiam maximum recessum à naturali statu denotant, ita medico signa debent esse vel sanitatis, vel minoris, maiorisve, aut etiam maximi & lethalis morbi.

APHOR. LXXIX.

Ἐπὶ σφαικλισμοῦ, ἀπόσταισι ὀστέου.

A sphacclismo, ossis abscessus.

COMMENT.

Quæcunque corporis pars vitio laborat inemendabili, & vicinas partes depascente, ea curari nequit, nisi portio corrupta planè abscedat.

Os cariosum vitio laborat inemendabili, & vicinas partes depascente. Ergo

Os cariosum curari nequit, nisi portio corrupta planè abscedat.

APHOR.

APHORISMUS LXXX.

Όκόςτα φάρμακα ούκ ιήται, σίδηρος
 ιήται, ότα σίδηρος ούκ ιήται, πυρ ιήται. ό-
 σα δ' πυρ ούκ ιήται, ταύτα χεή νομίζεν
 αίατα.

Quaecunque non sanant medicamen-
 ta, ferrum sanat: quæ ferrum non sanat,
 ignis sanat: quæ ignis non sanat, ea cen-
 sere oportet insanabilia.

COMMENT.

Omnis morbus qui nullis sanatur mitibus aut
 validis remediis, curari debet violentis: qui
 non sanatur violentis curari debet extremis
 ac violentissimis: qui neque his tollitur, re-
 linquendus ut incurabilis.

Omne vlcus nullis cedens medicamentis, mor-
 bus est qui nullis sanatur mitibus aut validis
 remediis: quod non cedit ferro, non sanatur
 violentis: quod igni resistit, non tollitur ex-
 tremis. Ergo

Omne vlcus nullis cedens medicamentis cu-
 randum est ferro: quod non cedit ferro, tol-
 lendum est igne: quod igni resistit, relinquen-
 dum ut incurabile.

HIPPOCRATIS APHORISMO-

RUM FINIS.

I N D E X.

*Prior numerus aphorismum, posterior
sectionem notat.*

A.

- Bdominis crassities vel extenuatio, quale signum in morbis. aph 35. sect. II.
- Abortus à causa latente. 45.
- V. à tenesmo. 27. VII.
- ab alui profluuiio. 34. ob nimiam gracilitatem, 44. ob venam se-
ctam. 30. V.
- Abscessus interni disruptionem, quæ sequantur symptomata. 8. VII.
- Abscessus primis crisi- bus febrè non soluentes. 51. I V.
- Acuti morbi cum frigore partiù extremarum. 1. VII.
- Acuti morbi legitimi vel spurij. 23. I I.
- Acuti morbi & peracuti quem victum postulent. 4 & 7. I.
- Acutorum morborum varia genera, & eorù præ-
sagia cur incerta. 19. II.
- Aegra corpora in morborum paroxysmis & crisi-
bus, cur à cibo arcenda. 11. & 19. I.
- Aegra corpora quibus anni temporibus, faciliùs
difficiliùsve cibos ferant. 18. I.

Æstate

- Æstate legitima, prægressis vere pluuioso, &
 hyeme sicca, qui morbi vigeant. 2.III.
 Ætus circa ventriculum vehemens, & cordis
 morsus in febribus. 65.IV.
 Ætas ad præscribendam dietam, vt cõcurrat. 13. I.
 Ætatũ ad varia tempora & loca proportio. 3. &
 18. III.
 Ætatum hominis diuisio 13. I. & 24. ac sequen-
 tibus III.
 Affectio praua, morbus est in fieri. 5. II.
 Alimenta qua forma promptius nutriant. 11. II.
 Alui profluuium in phthisi. 12. & 14. V.
 Aluus humecta & sicca, quæ dicatur, & quid v-
 traque præstet. 53. II.
 Aluus humecta vel sicca in iuuentute, quibus
 de causis in senectute mutetur. 20. II.
 Angina cum tumore ac rubore in pectore. 37.
 VI. & 49. VII.
 Anginæ duæ species lethales febri superueniẽ-
 tes. 34. & 35. IV.
 Anxietudinis solutio. 53. VII.
 Aphorismus primus proæmium est totius ope-
 ris in argum. I.
 Apoplexia ab humore melancholico. 56. 57. VI.
 Apoplexia cum stertore, quo casu interimat,
 aut soluatur. 51. VI.
 Apoplexia fortis, quæ & cur insanabilis 42. I. I.
 Aqua intercus imminens. 74. VII.
 Aquæ optimæ indicium. 26. V.
 Ars quæuis longa aphoristicè est tradenda. 1. I.
 Ascitis lethalis generatio. 55. VII.
 Affluere paulatim ad omnia, bonum. 50. II.
 Austri & aquilonis incommoda. 5. III.
 Autumno quales morbi vigeant. 9. III.

Autumnus aquilonius, æstati simili succedens,
quos iuuet aut lædat 14. III.

Autumnus quot modis noxius, & cur tabidis in-
fensus. 9. & 10. III.

Auxilij inuentio est quid agendum: eiusdē recta
administratio in quibus consistat. in argum. I.

B

BAlbi cur alui profluuiō obnoxij. 32. VI.
Balneum aquæ calentis quas febres soluat,
vel imminuat. 42. vt oculorum dolores exci-
tet. 46. VII.

Bilis atræ excretio quando perniciofa. 22. & 23.
IV.

Bilioforum deiectio furditatem soluens. 28. IV.

Bilis in ventriculo fluctuantis signa. 17. I V.

Bilis nigra, viscera naturalia refrigerās. 68. VII.

Bubo febrium causa. 55. IV.

Bullæ in vrinis innatantes. 34. VII.

C

CAccitas ab humore melancholico. 56. VI.

Calculi in renibus aut vesica existentis si-
gna. 79. I V.

Calidi commoda & incommoda. 16. & 22. V.

Calor aut frigus, indicia sedis morbi. 39. I V.

Canceris occultis cur æquiuoca solū curatio
debeatur. 38. VI.

Carunculæ cum vrina egredientes. 76. IV.

Catarrhi in valde senibus cur non admittant
coctionem. 40. II.

Cerebri vehemens concussio, obmutescentiæ
causa. 58. VII.

Cerebro vulnerato cur febris, biliosusque vo-
mitus superueniant. 50. VI.

Cibi fastidium, & syncera deiectiones in mor-
bo diu-

- bo diuturno. 3.VI. & 6.VII.
- Ciborum ægris exhibendorum partitio. 17.I.
- Cibus ac potus paulò deterior, quando meliori præferendus. 38.II.
- Cibus idem eidem homini sano, & ægro non conuenit. 65.VII.
- Cibus medicatus à quo indicetur. 16. & 17.I.
- Conceptus à mulieris obesitate prohibitus. 46.V.
- Conceptus recētis signa probabilia. 41 & 61.V.
- Consuetudinis vis maxima. 49. & 50.II.
- Contraria contrariorum sunt remedia. 22.II.
- Contrariorum effectus quando contrarij aut similes. 22.V.
- Conualescentes extenuati vt instaurandi. 7.II.
18. iidem si probè comedant, nec reficiantur, quid denotet. 31.II.
- Conualescentium qui in cibi fastidium incidunt, & qui melius habeant. 32.II.
- Conualescētium qui parcitate cibi, aut vacatione sint iuuandi. 8.II.
- Conuulsio ab ardoribus. 3.VII. ab humore melancholico. 56.VI. ab elleboro 1.V. à vulnere. 2.V. ab hæmorrhagia, vel superpurgatione 4.V. & 25.VII. à vigiliis. 18.VI.
- Conuulsio legitima vel spuria. 39.VI.
- Conuulsiones, & circa viscera dolores, in acutis febribus. 66.IV.
- Conuulsioni febris, aut feбри conuulsio superueniens. 26.II.
- Corpora externis affectibus correpta, quando purgatione egeant. 15.II.
- Corpora purganda vt fiant fluida. 9.II.
- Crises perfectæ, vel imperfectæ. 20. & 21.I. in-

- cipientes vel completæ. 13. II. earum euen-
 tus vt per ea quæ adhuc excernuntur, inno-
 tescat. 14. II.
 Crîsis perfecta, die speculatorio debet præmô-
 strari. 71. IV.
 Crîsis die eotîngens nõ decretoria. 29. & 6. IV.
 Criticorum dierum ratio. 24. II.
 Cynanche febrî superueniens. 34. IV.

D

- D** Effluuij capillorum & varicum alternatio.
 34. VI.
 Defluuium capillorum in phtîsi 11. & 12. V.
 Deiectiones strigmentis similes. 67. VII.
 Deiectiones synceræ. 6. & 23. VII.
 Deiectionia medicamenta, vt exhibenda. 23. I.
 Deliria quæ tutiora. 53. VI.
 Delirium à capitis ictu. 14. ab immodicis vigi-
 liis. 18. à cranij vulnere, 24. à sanguinis
 profluuiio. 9. VII.
 Delirium melancholicum vt sponte soluatur.
 21. VI.
 Deriuatio & reuulsio spontanea in febris.
 60. IV.
 Deriuatio ad quæ loca fiat. 21. I.
 Destillationes in thoracem. 38. VII.
 Diarrhœa leucophlegmatiam soluens. 29. ea-
 dem pleuritidi aut peripneumonix adue-
 niens. 16. VII.
 Dolorem vitio mentis non sentientes. 6. II.
 Dolores per venâ cubiti sectâ solubiles. 22. VI.
 Dolores ventris sublimes. 7. VII.
 Dolor morbi sedem patefaciens. 32. & 33. IV.
 Doloris à pituita solutio mirabilis. 54. VII.
 Doloris capitis solutio varia. 10. VI.
 Dolor

- Dolor maior vt minorem obscuret 46. I I.
 Dysenteria ab atra bile incipiens. 22. V. eadem
 lienoso utilis. 48. lienosum interimens. 43.
 VI. eiusdem signa lethalia. 26. I V.
 Dysenteria syncerae defectionis comes. 23. &
 75. V II.
 Dysuria venæ sectionem postulans 36. V I. &
 48. V I I.

E

- E** Brius derepentè obmutescens & conuul-
 sus. 5. V.
 Edacitas puerorum propria. 26. & 27. I I I.
 Ellebøri albi purgatio vt iuuanda, aut sistenda.
 14 & 15. I V.
 Ellebørus albus vt tutò exhibendus. 13.
 quomodo conuulsionem inducat. 16. I V.
 & 1. V.
 Emmota medicamenta. quando adhibenda.
 47. V.
 Empyema morbus est ex prolapsu acutus. 15. V.
 Empyri vel hydropici vt vrendi aut secandi. 27.
 VI. quinam eorum euadant vel pereant.
 44. V I I.
 Epilepsia in pueris, ætatis præsertim mutatione
 curatur. 45. I I annum vigesimū quintū per-
 uadens ad mortem vsque comitatur. 7. V.
 Erysipelas externum tutius interno. 25. V I.
 idem in vtero grauidæ lethale. 43. V.
 Erysipelati superueniens putredo vel suppura-
 tio. 20. V I I.
 Euacuatio vt instituenda & partienda. 21 &
 23. I.
 Eunuchi cur caluitie & podagra vix tententur.
 28. V I.

- Excrementa quæuis vt morbi magnitudinem patefaciant. 78. V I I.
- Excrementorum diuersitas ad præfagationem faciens. 21. I V.
- Excreta quando bona vel mala. 47. I V.
- Excretiones eorum quæ celeriter nutriunt, cur celeres 18. I I.
- Exiens mutatum variis partibus commune, vt certæ vni tribuendum. 77. I V.
- Extremis morbis quis victus, & quæ remedia conueniant. 61.
- F
- F**ames canina vt fiat, & curetur. 21. I I.
- F**ames & labor cur *ἀνάσσειν*. 16. I I.
- Fames quibus utilis. 59. V I I.
- Febres acutæ minus frequentes in senibus. 14. I. eadem siccitatibus temporum familiares. 7. I I I.
- Febres ex bubone. 55. I V. ex lassitudine 74. I V.
- Febres vehementes in grauidis, quàm periculosa. 55. V.
- Febricitantibus qualis victus conueniat. 16. I.
- Febris intermittens cur vacet periculo. 43. I V.
- Febris lethalia signa. 49. & 50. I V.
- Febris conuulsionem soluens. 26. I I. & 57. I V.
- Fœtus mares cur in dextra, fœminæ in sinistra vteri parte concipiantur. 48. V.
- Femoris articulus vitione firmandus. 60. V I.
- Femoris luxatio à diuturno ischiadiaco dolore. 59. V I.
- Fracastori j opinio de diebus criticis. 24. I I.
- Frigidæ larga profusio qualem tetanum curat. 21. V.
- Frigidi

Frigidi incommoda. 17. 20. 22. & 24. comoda,
23. & 25. V.

Frigus horror, & rigor, vt signa februm inter-
mittentium. 63. IV.

Frigus, partium extremarum in acutis. I. VII.
in ventris dolore. 26. VII.

G

GAleni opinio de diebus criticis. 24. II.

Genitura humidior signū infalubre. 2. VI.

Gibbi ex asthma vel tussi ante pubertatem.
46. VI.

Gracilia corpora cur obesius diutiùs viuant.
44. I.

Grauidæ mulieres quo gestationis tempore
purgandæ. I. IV. & 29. V.

Grauidæ mulieri lac è mammis profluens, aut
mammarum soliditas, quid prænuñciat. 52. V.

Grauidæ mulieri mammarum extenuatio vel
durties quid portendat. 53. V.

Grauidæ mulieri si menses pro consuetudine
fluant, cur fœtus malè habeat. 60. V.

Grauidæ mulieri si vtraque aut altera mamma
subitò extenuetur, quale signum. 37. & 38. V.

Grauidam acuto morbo corripì, cur lethale.
31. V.

H

Habitus athletarū periculosi vt iuuandi. 3. I.

Habitus corporis in magnis febris idē
ferè manens, aut nimium emaciat. 28. I.

Habitus quadratus optimus. 24. II.

Hæmorrhagia a forti pulsatione in vlceribus.
2. VII.

Hæmorrhoides quibus vtilis. II. & 21. VI.

Hæmorrhoides fluentes si planè supprimantur.

- tur, quæ inuehant pericula. 12. VI.
 Hippocratis institutum in toto aphorismorum
 opere. in argum. I.
 Horror à sudore. 4. VII.
 Humores purgati faciles aut difficiles. 22. I.
 Humorū peccantium signa vnde suggeran-
 tur medico. 2. I.
 Hydropis solutio spontanea. 14. VI.
 Hydrops tussim ingenerans. 35. VI. & 47. VII.
 Hyeme & vere sana corpora vt alenda. 15. I.
 Hyems legitima, post autumnum pluuium, &
 æstatem aquiloniam, quos ferat morbos.
 13. III.
 Hypochondria marmurantia & lumborum do-
 lor in febribus. 73. I V.
 Hypochondrio dolenti febris quando utilis.
 40. VI.

I

- I**cterici cur minùs flatuosi. 72. V.
 Icterus vt bonus vel malus. 43. 62. & 64. I V.
 Iecoris dolor per febrem solubilis. 52. VII.
 Iecoris inflammatio singultum mouens. 58. V.
 & 17. VII.
 Iecur purulentum habentes, dum vruntur, qui
 euadant vel intereant. 45. VII.
 Ileus morbus est peracutus. 44. VI. quænam
 excitet symptomata. 10. VII.
 Ilei & stranguriæ spontanea cura tio. 44. VI.
 Imbres assidui quos morbos adducant. 16. III.
 Impura corpora parçe nutrienda. 10. II.
 Indi cur imbelles. 16. V.
 Inflammatio variam acuti morbi naturam in-
 duens. 49. VI.
 Inuasio

I N D E X.

35

Inuasio febris eadem semper hora, quid denotet. 30.IV.

L

Lac quibus noxium vel utile. 64.V

Lacrymæ inuoluntariæ in morbis. 52.IV.

Lactis insolita generatio. 39.V.

Lassitudines spontaneæ. 5.II.

Lassitudo maior quam feberi conueniat, quid notet. 31.IV.

Lentor circa dentes in febris. 53.IV.

Lienteria à bile, vt curanda. 12.IV.

Lienteria dysenteriae superueniens. 76.VII.

Leipothymia subitæ mortis prænuncia. 41.II.

Leucophlegmatia imminens. 74.VII.

Linguae incontinentia, vel partis stupor, vt melancholica dicantur. 40.VII.

Loca ad purgandum commoda vel incommoda. 21.I.

M

Macies subito adueniens. 7.II.

Magnitudo corporis quibus grata vel molesta. 54.II.

Mammæ bilioso vel atrabili sanguine turgentes, quid portendant. 40.V.

Mammarum cum utero consensus. 53.V.

Maniæ superueniens hydrops, dysenteria, vel ecstasis. 5.VII.

Materiæ morbificæ vt tuto remouendæ. 29. & 30.II.

Medicina cur longa, & qualem artificem requirat. 11.I.

Medicinæ partes præcipuæ & maximè difficiles in argum. I.

Medicus naturæ æmulator. 2.I. & 2.IV.

- Melancholici vt purgandi. 9.IV.
 Melancholicorum morborum pericula vere &
 autumno. 56.VI.
 Menses decolores & inordinati. 36.V.
 Menses retenti vt prouocandi. 28.V.
 Menses suppressi, vel nimium fluentes, cur
 morbos pariant. 57.V.
 Mensium profluuium vt occurrendum. 50.V.
 Metus & incœror diu perseuerantes, vt melan-
 cholica dicantur. 23.VI.
 Mictio sanguinis & puris. 75.IV.
 Mictio sanguinis ob ruptam in renibus venu-
 lam. 78.IV.
 Mictus noctu plurimus quid significet. 183.IV.
 Morbi simpliciter vel exactè acuti. 4. & 7.I.
 Morbi propriè & impropriè verni. 20. æstiuus,
 21. autumnales, 22. hyemales, 23.III.
 Morbi autumnales qualem sequantur cœli
 statum. 4.III.
 Morbi ferè omnes magnam ab aëris intempe-
 rie ortus occasionem sumunt. 7.III.
 Morbi infantum. 24. puerorum, 25. 26. & 27.
 adolescentum & iuuenum 29. virorum, 30.
 senum. I.
 Morbi in genere qui leuiiores aut grauiiores. 34.
 II.
 Morbi lethales non egent victu tenuissimo, nec
 vllis validis remediis. 8.I.
 Morbi omnes, licet semper fieri possint, cur ta-
 men magis vno fiant tempore, quàm alio.
 19.II.
 Morbi peracuti dicuntur extremi. 7.I.
 Morbi quidam cur ad alia tempora bene aut
 malè se habeant. 4.III.
 Morbi

- Morbi status quem victum postulet. 8.I.
- Morbi statu adueniente, demendum semper de victu: eodem præterito, semper aliquid addendum. 10.I.
- Morbi causæ non prorsus ablatae vt dignoscantur. 12.II.
- Morbis exacerbationes aut paroxysmos habentibus, quis victus conueniat. 11.I.
- Morborum cognitio per causas quam utilis. 1.I.
- Morborum vigores, exacerbationes, & paroxysmi, vt dignoscantur. 12.I.
- Mors cum sudore aut sine sudore, vnde præsa- gienda. 71.V.
- Muliebri profluuiio accedens conuulsio aut lei- pothymia. 56.V.
- Mulier ad concipiendum apta, vt dignoscatur. 59.V.
- Mulier cur non facit ambidextera. 43.VII.
- Mulier sanguinem euidenti opportuna re- media. 32.V.
- Mulier sanguinis profluuium è naribus, quan- do vtile. 33.V.
- Mutatio omnis magna & subita, cur periculosa. 51.II. & 27.VI.
- Mutationes insignes aëris, aliarumque rerum non naturalium, morbos pariunt. 1.III.
- Mutationes variæ toti corpori aduenientes. 40. IV.
- N
- N**Ares humidiores signum infalubre. 2.VI.
- N**aturæ operatio perfecta est in vsum tra- henda, imperfecta iuuanda, vitiosa corrigen- da. 2, 20, 21.I.

- Naturarum ad æstatem aut hyemeni propor-
tio. 2. III.
Nephritidis acutæ vel longioris signa. 34. & 35.
VII.
Nephritis cum dolore circa spinę musculos. 36.
VII.
Nimium quodcunque naturæ inimicum. 51. II.
Nox crifim præcedens, cur grauis, fequens
leuior. 13. II.

O

- Oculi per fomnum non benè claufi. 52. VI.
Oculorū dolores à vini potu aut balneo.
46. VII.
Oculorum dolores varij quibus remediis tol-
lantur. 31. VI.
Omentum aërem perfentiens. 58. VI.
Ophthalmiæ alni profluuium vtile. 17. VI.
Oris vteri duritiés & coarctatio. 54. V.
Os cariofum vt curandum. 79. VII.
Oscitatio vt difcutienda. 56. VII.
Offis nudationi eryfipelas adueniens. 19. VII.

P

- Pars feminalis perfecta non coalefcit. 19. VI.
Partes perfrigeratæ non femper calefaciē-
dæ. 19. V.
Partes exangues cur à frigido lædantur, iuen-
tur à calido. 18. V.
Partium externarum frigus, internarum ardor
in febris continuis. 48. IV.
Pauores aut conuulfiones per fomnum in fe-
bribus. 67. IV.
Phrenitis peripneumoniz fuperueniens. 12.
VII.
Pharmacum purgationem complens cur fitim
indcat.

- inducat. 19. I V.
- Phthisis lethalia signa. II 12. V.
- Peripneumonia pleuritidi superueniens. II.
V I I.
- Pleuritici in empyema detrufi , fiunt tabidi.
15. V.
- Pleuritis vt in empyema degeneret. 8 V.
- Podagra qua occasione mulieres vel pueros in-
uadat. 29. & 30. V I.
- Podagricæ inflammationes 49. V I.
- Podagrici dolores quo potiffimum tempore in-
uadant. 55. V I.
- Pueri cur non ferant ieiunium. 13. I.
- Puerorum morbi chronici , pubertatis potiffi-
mum aduentu finiuntur. 28. I I I.
- Purgans pharmacum validius, cur fanis aut val-
de cacochymis noxium. 36. & 37. I I.
- Purgantia medicamenta in acutorum initiis
cautè vfurpanda. 24. I.
- Purgatio optima quæ. 2. I.
- Purgatio per vomitû aut per aluum instituen-
da. 4 17. & 18. I V.
- Purgatio quæuis vt iuuetur vel sistatur. 15. I V.
- Purgationes circa caniculam cur difficiles. 5. IV.
- Purgationis completæ æftimatio. 23. I.
- Puris expuitio à sputu sanguinis. 15. quænam
afferat symptomata. 16. V I I.
- Pustulæ latæ cur minùs pruriant. 9. V I.
- Q**uartanæ æstiuæ & autumnales. 25. I I.
- Q**uartana conuulfioni à repletionem est
pro remedio. 70. V.
- Q**uartanæ profluuium sanguinis è naribus su-
perueniens. 77. V I I.

R

- R**ecidui morbi. 12. I I.
 Remedia in morbis vt mutanda. 52. I I.
 Renum exulceratio vt innotescat. 75. I V.
 Renum & vesicæ affectus. 6. V I.
 Repletio vel inanitio modum excedens. 3. &
 4. I.
 Res non naturales, vt sanitatis aut morborum
 causæ. 17. I I.
 Res præter naturam indicant cibi qualitatem
 contrariam, naturales similem. 16. I.
 Respiratio intercepta in febribus. 68. I V.
 Reuulsio fit ad loca remota & contraria. 21. I.
 eius vis maxima. 28. & 60. I V.
 Rigor & delirium à vini potu. 7. V I I.
 Rigor in febre ardente. 46. & 58. I V.
 Rigor vt fiat in mulieribus & viris. 69. V.
 Ructus acidi à pleuritide alieni. 33. V I.
 Ructus acidus in lienteria diuturna. 1. V I.

S

- S**ana corpora vt nutrienda pro temporum
 ratione. 15. I.
 Sanguinis reiectio per os. 25. I V.
 Sanguinis missio cautè administranda. 3. I.
 Sanguinis profluuium è naribus, febris solutio-
 nem accelerans. 74. I V.
 Sanguis per febres largè effusus, aluum hume-
 ctat. 27. I V.
 Sectio prima Aphorismorum est de curatione
 generali. in argum. I.
 Secundas retentas quid deturber. 49. V.
 Senes cur diuturnis morbis correpti, ferè mo-
 riantur, & cur minùs ægrotent quàm iuue-
 nes. 39. I I.

Senum

- Senum qui facillimè ieiunium ferant. 13. & 14. I.
- Siccitas aëris immodica, quos edat effectus in
humano corpore. 14. III.
- Siccitates diuturnæ quos ferant morbos. 16.
cur sint imbribus salubriores. 15. III.
- Siccius temperamentum humidiorè salubrius.
2. VI.
- Signa cuiusque morbi speciem, longitudinem,
& euentum denotantia. 12. I.
- Signa in quouis morbo bona vel mala. 33. II.
- Signa ad præfagationem parùm facientia. 27. II.
- Singultus a largo sanguinis profluuiò, vel su-
pèrpurgatione. 3. 4. V. & 41. VII.
- Singultus ex inflammatione iecoris. 58. V. &
17. VII.
- Singultus non fit nisi irritetur expultrix. 19. ob
leuem causam excitatus. 13. VI.
- Somnus in morbis vt iuuat aut lædit, quale si-
gnum. 1. & 2. II.
- Somnus & vigilia quomodo sint mala signa, &
malæ causæ. 3. II.
- Somnus sitim sedat. 27. V.
- Sphacelus in cerebro quando lethalis. 50. VI.
- Spuma circa os strangulatus periculum incur-
rentium. 43. II.
- Spumans sanguis. 13. V.
- Spumosa alui excrementa in diarrhœis. 30. VII.
- Sputum graueolens in phthisi. 11. V.
- Sterilitatis causæ in mulieribus. 62. eadem
in viris. 61. V.
- Sternutamentum vt fiat. 51. VII. quibus pro-
fit. 35. 49. V. & 13. VI.
- Stranguria à diuersis causis. 58. V.
- Stranguria febris interuentu, vel meri potu so-

- lubilis. 44. VI. & 48. VII.
 Stupor à capitis ictu. 14. VII.
 Sudor febrem non soluens. 37. & 56. IV.
 Sudor frigidus vel calidus in febribus. 42. IV.
 Sudor indicium sedis materiæ morbificæ. 38.
 IV.
 Sudor multus per somnum. 41. I V.
 Sudores quando multi in febribus. 6. III.
 iidem boni vel mali. 36. IV.
 Suffitus aromatum ad ciendos menses. 28. V.
 Superfœtatio fit præter naturæ cõsuetudinem.
 51. V.
 Suppuratio abscessus occulta vt indaganda. 41.
 VI.
 Suppuratio cur dolores ac febres inuehat. 47.
 II.
 Surditas biliosorum deiectione solubilis. 28.
 IV.
 Suspiria luctuosa & inspirationes intersectæ in
 morbis acutis. 54. VI.
 Symptomata certos morbos necessariò deno-
 rantia. 80. IV.
 Symptomata proportionem cum suis morbis
 non retinentia. 28. II.
 Synanche ob luxatã cervicis vertebriam. 35. IV.
- T
- T**Abes adolescentibus & iuuenibus fami-
 liaris. 9. eiusdem signa lethalia. II.
 12. V.
 Tempestates morborum generatrices. 7. 8.
 17. III.
 Temulentis hebes ingenium & manus tremu-
 læ. 16. V.
 Tertianæ exquisitæ terminus. 58. IV.

Tetanus

Tetan
 Thera
 gura
 Torpe
 Trem
 26
 Tub
 Tub
 Tume
 67
 Tume
 int
 Turg
 22
 pu
 Tuff
 Tuff
 Tym
 V
 Vena
 Vena
 le
 Vena
 29
 Ver
 in
 Ver
 9
 pe
 Vesi
 ti
 Vici

- T**etanus vt lethalis aut solubilis. 6.V.
 Therapeutice tota duobus absoluitur. in ar-
 gum.I.
 Torpor modicus dolorem mitigans. 25.V.
 Tremores in febris ardentibus vt soluantur.
 26.V I.
 Tubercula aut labores ad articulos. 44. & 45.IV.
 Tuberculi in vrinaria fistula solutio. 82.IV.
 Tumoris cuiusque bonum vel malum signum.
 67 V.
 Tumorum in vlceribus conspicuorum subitus
 intro recessus. 65.V.
 Turgens materia quæ, & cur subito purganda.
 22. I. & 10. I V. eiusdem purgationem quæ
 prohibeant. 24.I.
 Tussis ab hydropo. 35.V I. & 47.V I I.
 Tussis sicca in febris ardentibus. 54.I V.
 Tympanitis imminens. 11.I V.

V

- V**arices aut hæmorrhoides, quibus vtilis.
 21.V I.
 Venæsectio à quo indicetur. 3.I.
 Venæsectio in media fronte quem dolorem
 leuet. 68 V.
 Venarum nimix repletiones & inanitiones,
 æquè periculosa. 3.I.
 Ver aquilonium, post hyemem australem, quos
 inuehat morbos. 12.I I I.
 Ver quare inter anni tempora saluberrimum.
 9. I I I. idem venæsectioni & purgationi op-
 portunum. 47.V I.
 Vesica scabie laborans. 77. eiusdem exulcera-
 tio. 81 I V.
 Victus à quo indicetur. 4.I.

- Victus adolescentum & iuuenum. 29. I I I.
 Victus humidus quibus utilis. 16. I.
 Victus paulo tenuior, quomodo sit periculo-
 sior paulo pleniore. 5. I.
 Victus quando plenior dandus in augmento
 quam in principio, aut in statu quam in au-
 gmento. 10. I.
 Victus conueniens ante morbi statum 9. & 10.
 in statu. 8. I.
 Victus tenuis morbis acutis, tenuissimus per-
 acutis conuenit. 4. & 7. I.
 Vini potus oculorum dolores discutiens. 31. VI.
 Ulcera circumglabra cur maligna. 4. V I.
 Ulcera cum osse carioso vt curanda. 45. VI.
 Ulcera inflammata. 21. V I I.
 Ulcus in hydropico cur sanatu difficile. 8. V I.
 Ulcus incurabile. 80. V I I.
 Vomitus quibus, & quando utilis, aut noxius.
 4. 6. 7. I V & 15. V I.
 Vomitus ruborem oculorum & singultum in-
 ducens. 3. V I I.
 Vomitus sanguinis. 37. V I I.
 Urina cum adipali superficie. 35. cum bullis in-
 natantibus. 34. V I I.
 Urina ab imminente abscessu liberans. 74. I V.
 Urinae pellucidæ & albæ. 72. turbatae, quales iu-
 mentorum. 70. I V. salubres aut insalubres.
 66. V I I.
 Urinarum contenta ulceratos aut præcalfactos,
 renes arguentia. 76. I V.
 Urinarum sedimenta furfurosa. 77. sabulosa.
 79. I V. biliosa. 32. V I I. pilos aut crassiora.
 farinam referentia. 76. I V. & 31. V I I.
 Urinarum diuersitas quid arguat. 33. V I I. ear-
 rum.

- rum utilis mutatio in febris pituitosis.
69. I V.
- Vteri inflammatio stranguriam faciens. 58. V.
- Vteri os cur gravidis conuiuat. s. idem in-
flammatum, vel scirrho affectum. 54. V.
- Vulnera magna si tumore careant, cur ingens
malum. 66. V.
- Vulnus magnum quibus in partibus insanabi-
le. 18. V I.

E N D I S.

Errata sic corrigito.

Pag. 73. l. 27. & p. 74. l. 9. syncopas. p. 80. l. 4. & pul-
monum p. 156. l. 7. & 8. paulatim & tarde coquendum,
similiter in minore. p. 158. l. 7. quum debiles, lethalem, *eo-*
dem modo in conclusione. p. 167. l. 25. mali sunt omnis. p.
183. l. 5. symptomat. cis. p. 190. l. 13. & 20. dele, aliquem. p.
193. l. 19. nervosum. p. 200. l. 25. peripneumonia. p. 204. l. 10.
& 17. ampliorem locum. p. 213. l. 15. condensat. p. 261. l. 18.
capite p. 265. l. 12. cau's. p. 287. l. 5. interfectum. p. 333. lin. pe-
nult. l. corporibus. p. 322. l. 5. dele *huc facis* & lege *huius*
non repugnat. p. 337. l. 11. vel minore.

fol-
dum,
n. e-
n. p.
m. p.
l. ac.
l. d.
p. p.
l. ac.

